

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 7 april 1919 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen m. m. dels ock i anledning därav väckta motioner.

Närvarande vid ärendets slutliga behandling: herrar Dahl, von Sneidern, Jacob Larsson, Östberg, Hult, von Sydow, Frändén, von Essen, Lindström, Magnusson i Kalmar, Andersson i Knäppinge, Nilsson i Vibberbo, Hage, Hagman i Stockholm, Strömberg och Bäckman.

Genom en den 17 januari 1919 dagtecknad proposition, nr 4, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till

- 1) lag om ändring i vissa delar av vattenlagen;
- 2) lag om flottning i allmän flottled;
- 3) lag huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas;
- 4) lag om ändrad lydelse av 19 kap. 15 § strafflagen; samt
- 5) lag om ändrad lydelse av 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom.

I sammanhang med berörda proposition har utskottet till behandling förehaft följande i anledning av densamma väckta motioner, nämligen

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 2 avd. 14 häft. (Nr 18.)

inom första kammaren:

nr 124 av herr *von Sydow*,
 nr 125 av herr *Welanders*,
 nr 126 av herr *Pers*,
 nr 127 av herr *Gezelius*,
 nr 130 av herr *Lindhagen*, och
 nr 131 av herr *Enhörning*, samt

inom andra kammaren:

nr 293 av herrar *Olsson* i Morastrand, *Bergman*, *Olsson* i Rösta, *Molin*, *Wikström*, *Svensson* i Långelanda, *Lindley* i Söderhamn, *Olofsson*, *Bergström* i Bäckland, *Viklund* i Oviken, *Mossberg* och *Jansson* i Edsbäcken,

nr 294 av herr *Lübeck*,
 nr 295 av herrar *Aarnseth* och *Eriksson* i Grängesberg,
 nr 317 av herr *Hage*, och
 nr 318 av herr *Lövgren* i Nyborg.

Beträffande grunderna för ifrågavarande lagförslag får utskottet, i den mån ej redogörelse därför här nedan lämnas, hänvisa till den kungl. propositionen jämte därvid fogade protokollsutdrag.

*Herr
 Lindhagens
 motion*

Herr Lindhagen har i sin motion hemställt, att riksdagen måtte avslå ifrågavarande proposition samt hos Kungl. Maj:t »anhålla om framläggande till nästa på nya grunder sammansatta riksdag av ett allsidigt reviderat förslag, som är byggt på övervägande av åtminstone viktigare flottleders övertagande även till förvaltning av samhället samt i övrigt på större hänsynstagande till de små skogs- och tegägarnas intresse och de övriga allmänneliga synpunkter, som i motionen framhållits eller eljest i följd av undersökningen komma att framställa sig». Till stöd härför anföres huvudsakligen, att de sociala synpunkterna icke tillräckligt tagits i betraktande vid förslagens utarbetande samt att på grund av förslagens vidlyftighet det icke varit möjligt för riksdagens ledamöter att sätta sig in i desamma inom den för avlämnande av motioner i anledning av propositionen tillåtna tiden, varjämte framställts vissa anmärkningar rörande särskilda bestämmelser i lagförslagen.

Beträffande det närmare innehållet i herr Lindhagens motion ävensom i fråga om vad övriga motionärer hemställt samt vad de till stöd för sina yrkanden anfört, får utskottet hänvisa till motionerna, i den mån desamma icke finnas återgivna här nedan i samband med behandlingen av de särskilda bestämmelserna i förevarande lagförslag.

Vår nu gällande lagstiftning om flottled och flottning innefattas i kungl. förordningen den 30 december 1880 om allmän flottled samt i flottningsstadgan av samma dag. Av dessa båda författningar är den förra av civillags natur och innehåller huvudsakligen de lagbestämmelser, som äro avsedda att reglera rättsförhållandena mellan flottleden och de flottande å ena sidan samt strand-, fiske- och vattenverksägare med flere å andra sidan. I denna författning stadgas sålunda, varest allmän flottled skall finnas, under vilka förutsättningar ny sådan led må kunna inrättas eller äldre sådan utvidgas och förbättras samt i vad mån och på vad sätt skada i följd av flottleds inrättande och begagnande skall ersättas. Flottningsstadgan åter är en administrativ författning och upptager rättsreglerna för flottledens tekniska anordnande och sättet för flottningens bedrivande ävensom bestämmelser, avsedda att reglera de flottandes inbördes rättsställning samt deras förhållande till dem, som å flottleden nedlagt kostnad för dess inrättande, utvidgande eller förbättrande.

Inrättande av allmän flottled kan enligt nämnda författningar tillåtas i varje vattendrag, där sådan led ej förut finnes, såvida det prövas vara nödigt och nyttigt för den ort, varom fråga är, samt andra närliggande ej i avsevärd mån därigenom kränkas, och äger den prövande myndigheten, som i detta fall är Konungens befallningshavande, giva lov till vidtagande av alla de anläggningar och åtgärder, som prövas erforderliga för vattendragets flottbargörande. Strandägare och övriga rättsägare äro därvid pliktiga att tåla den skada och det intrång i deras rätt, som föranledes av vattendragets upplåtande till och nyttjande som flottled, dock med den inskränkning, att de icke äro skyldiga avstå markområden, som erfordras för flottledsanläggningarna, eller att tåla, att vatten bortledes ur vattendraget, med mindre Konungen i den för expropriation stadgade ordning förordnat härom.

Skada och kostnad, som vållas genom anläggning eller åtgärd för flottleden eller genom strändernas beträdande eller eljest i följd av flottningen, åligger det de flottande att gottgöra vederbörande. Bestämmandet av anläggningsskada sker dock icke, såsom vid andra vattenbyggnadsmål, samtidigt med att tillstånd lämnas till anläggningarnas utförande, utan uppskjutes, med undantag för de fall, då expropriation ifrågakommer, till dess flottleden upplåtits till allmänt begagnande. Och ej heller då kan uppskattning av skada företagas med laga verkan annat än på yrkande av den skadelidande, vilken i avseende å tiden för sådan talans anhängiggörande ej är beroende av annan inskränkning än som följer av den vanliga tioåriga preskriptionsbestämmelsen. De flottande

äga däremot ingen möjlighet att framtvinga ett lagligt bedömande av inträdda skador; endast den skadelidande äger härutinnan initiativrätten.

Kostnaden för flottleds inrättande är enligt gällande författningar en angelägenhet, som helt vidkommer de flottande själva. Det allmänna bidrager ej i någon mån till kostnaden för dessa allmänna kommunikationsleders tillkomst, utan det åligger den, som sökt flottleds inrättande, att själv utföra anläggningsarbetet och förskjuta utgifterna härför. Vad han sålunda förskjutit, berättigas han dock att senare återfå av de flottande på det sätt, att varje flottande ålägges att för sitt virke erlägga vissa avgifter till amorterande av anläggningskapitalet. Det blir alltså trafikanterna och i yttersta hand skogsägarna, som få bekosta de allmänna flottledernas iordningsställande.

Såsom allmän trafikled står den allmänna flottleden öppen för envar att nyttja; dock är denna rätt så till vida begränsad, att ingen äger själv ombestyrja flottningen av sitt virke, utan är skyldig ingå som medlem i den allmänna flottningsförening, som handhar leden och som å de flottandes vägnar verkställer allt flottningsarbete. För varje flottled skall finnas en dylik förening. Denna flottningsförenings rättsliga struktur är ganska säregen. Då föreningen endast består av trafikanterna i flottleden, växla dess medlemmar årligen, allteftersom olika virkesägare begagna sig av leden. Medlemskap vinnes ej genom inval eller övertagande av annans medlemskap, utan blotta anmälan att vilja flotta i vattendraget medför rätt att bliva medlem i föreningen. Medlemskapet upphör därför också samtidigt med det medlemmen slutar att flotta. Föreningens verksamhet bedrives kooperativt, och medel till täckande av dess utgifter uttagas årligen hos de flottande medelst infordrande av förskottsforlag, varför redovisning sedermera lämnas. Flottningen utföres alltså till självkostnadspris enligt de utgifter, envars virke orsakat föreningen, och någon vinst å rörelsen äger föreningen ej tillgodoföra sig. De flottandes inbördes förhållanden samt reglerna för föreningens verksamhet i övrigt bestämmas genom reglemente, som fastställas av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Ehuru flottningsväsendet i vårt land nått en storartad utveckling under hägnet av 1880 års flottningsförfattningar, har dock behovet av dessa författningars revision sedan flera år tillbaka visat sig alltmera trängande. Då nämnda författningar i verkligheten utgöra vår första lagstiftning på området, torde ock vara förklarligt, att de i många avseenden lida av bristande fullständighet. Redan norrlandskommittén fäste uti sitt

är 1904 avgivna betänkande uppmärksamheten på detta förhållande och påvisade, hurusom till följd härav åtskilliga missförhållanden förekommit vid de norrländska flottlederna, samt föreslog för dessas avhjälpande en del ändringar och tillägg i flottningsstadgan. Uti de yttranden, som i anledning av nämnda förslag infordrades från myndigheter och enskilda korporationer, framhölls ytterligare, att på grund av ifrågavarande författningars ofullständighet olägenheter av mångahanda slag visat sig vid deras tillämpning, varför påyrkades, att de måtte underkastas en noggrann revision för att kunna motsvara nutida förhållanden.

Vid den allmänna revision av våra vattenrättsliga författningar, som under senare åren ägt rum och vars första resultat är den förra året antagna vattenlagen, har ytterligare framstått nödvändigheten av att även upptaga flottningslagstiftningen till omarbetning. Hittills hava de olika huvudområdena inom vattenrätten behandlats i skilda författningar, och olika procedurer hos olika myndigheter hava varit föreskrivna beträffande de särskilda vattenmålen. Under det att mål rörande byggande i vatten för vattenkraftens tillgodogörande intill den 1 januari i år handlagts som vanliga rättegångsmål av de allmänna domstolarna och numera upptagas till bedömande av de nyinrättade vattendomstolarna, bliva åter frågor rörande byggande i vatten för allmän flottleds eller allmän farleds räkning prövade av administrativ myndighet. Det är givet, att stora olägenheter äro förbundna med denna dualism i avseende å vattenmålen behandling och att det är omöjligt att undvika kollisioner mellan de skilda myndigheternas provningsområden.

Ett av huvudsyftena med det pågående lagstiftningsarbetet på vattenrättens område har därför varit att söka sammanföra alla vattenrättsliga föreskrifter till en enhetlig vattenlag och att överlämna avgörandet av samtliga vattenmål till en och samma myndighet. Genom den förra året antagna vattenlagen har grunden lagts för detta enhetsarbete, och har lagstiftningen därvid anordnats så, att särskilda kapitel i vattenlagen reserverats för de vattenrättsliga huvudområden, som ännu icke varit föremål för reglering. Så har i nämnda lag 5 kap. reserverats för att upptaga bestämmelserna om allmän farled, 6 kap. om allmän flottled, 7 kap. om torrläggning av mark genom dikning eller annat avledande av vatten eller genom invallning, 8 kap. om kloakledningar samt 10 kap. om syneförrättningar.

Med de för riksdagen nu framlagda lagförslagen om flottled och flottning, vilka i huvudsak överensstämma med de förslag, som på sin tid utarbetats av inom justitiedepartementet särskilt tillkallade sakkunniga, åsyftas alltså dels att avhjälpa de bristfälligheter, som vidiåda de

nu gällande flottningsförfattningarna, dels ock att samtidigt insätta flottningsslagstiftningen i dess rätta samband med den övriga vattenlagstiftningen. I 6 och 10 kap. av vattenlagen hava därvid de nya bestämmelserna om flottled blivit upptagna. Emellertid har det icke låtit sig göra att i vattenlagen införa alla föreskrifter rörande flottled och flottning. Endast de delar av flottningsslagstiftningen, som hänföra sig till byggande i vatten, hava sammanförts i nämnda lag. Lagbestämmelserna om allmän flottleds nyttjande och de flottandes inbördes förhållande därvid hava däremot ansetts vara av den art, att de icke lämpligen kunna införas i vattenlagen, utan hava sammanställts i en särskild lag om flottning i allmän flottled. Mot den sålunda föreslagna uppdelningen av hithörande lagbestämmelser på tvenne lagar har utskottet intet att erinra.

En förutsatt och given följd av att föreskrifterna om flottleds inrättande och byggande införas i vattenlagen, torde givetvis bliva den, att flottledsmålen måste överflyttas från administrativ myndighet till de nyinrättade vattendomstolarna. De skäl, som anförts för denna omläggning av målens behandling, finner utskottet övertygande, så mycket mera som därigenom vinnes den fördelen, att ersättningsfrågor, vilka för närvarande ej kunna bliva föremål för bedömande i flottledsmålen, kunna upptagas till prövning av vattendomstolen, samtidigt med att tillstånd lämnas till flottledsbyggnadernas utförande.

Enligt förslagen skola de hittills redan tillkomna allmänna flottlederna fortfarande bibehållas såsom sådana. Då emellertid på grund av gällande författningars ofullständighet tvekan mången gång kunnat uppstå därom, huruvida flottled finnes i ett vattendrag, har för att undanröja varje oklarhet härutinnan föreslagits, att en autentisk förteckning skall upprättas över alla de vattenområden, där allmän flottled finnes vid den tid, då den nya flottningsslagstiftningen träder i kraft. Bestämmelserna, huru denna förteckning skall åstadkommas, hava sammanförts i ett särskilt förslag till lag huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas.

En av de viktigaste uppgifter, som möter å ifrågavarande lagstiftningsområde, är att reglera rättsförhållandet mellan de flottande och de sakägare, vilka genom flottledens inrättande och begagnande lida intrång i sin rätt. Ett omsorgsfullt avvägande av de härvid ganska stridiga intressenas inbördes rättigheter är givetvis av den allra största vikt. Utskottet har ej kunnat finna annat än att förevarande lagförslag i stort sett på ett lyckligt sätt löst ifrågavarande spörsmål.

Bland de intressen, som i större grad beröras av vattendragens användande för flottning, framträder i främsta rummet vattenkraftsintresset. Genom vattenkraftens allt vidsträcktare tillgodogörande i vårt land, samtidigt som med ökade flottgodsmängder flottlederna i högre grad än förut utnyttjats av de flottande, hava konflikter mellan dessa båda intressen angående rätten till vattnet icke kunnat undvikas. Behovet av klarare lagbestämmelser för lösande av dessa konflikter har därför blivit allt större. Delvis har detta behov redan blivit fyllt genom nya vattenlagens föreskrifter i dess 1 kap. angående kungsådras förefintlighet i vissa större vattendrag samt rörande vattenägares skyldighet att, där sådan ådra finnes, avgiftsfritt avstå viss vattenkvantitet till förmån för de allmänna kungsådreintressena. Men beträffande alla mindre vattendrag, där kungsådra enligt nya lagen ej skall finnas, kvarstår fortfarande samma oklarhet. Angående den hittillsvarande lagstiftningens ståndpunkt i fråga om flottningens rätt till avgiftsfritt vatten uti sistnämnda vattendrag förfäktade de båda intressenas målsmän skilda meningar. Under det att från vattenkraftsintresserat håll göres gällande, att de flottande böra kännas skyldiga att alltid utgiva ersättning för det vatten, som vattenägaren till följd av flottningen förhindras tillgodogöra sig, förmenas åter från motsatta hållet, att prioriteten mellan de båda intressena bör vara avgörande för frågan, om ersättning skall utgå eller icke, d. v. s. att där flottleden kommit till stånd före ett strömfalls bebyggande, strömfallsägaren skall vara pliktig att jämväl när han bygger ut fallet avgiftsfritt tillsläppa nödigt vatten för flottgodsets förande förbi vattenverksbyggnaden, men att, om åter strömfallet redan är utbyggt, då flottleden skall inrättas, de flottande måste lämna ersättning för tagande i anspråk av sådant vatten, som tillgodogöres vid verket. Till sistnämnda mening ansluter sig föreliggande förslag, då i 6 kap. 5 § av vattenlagen föreskrives, att till skada eller intrång, varför ersättning skall givas, ej skall räknas, att vatten, för vars tillgodogörande särskild anordning ej vidtagits vid tiden för flottledens inrättande, nyttjas för flottningen utan att bortledande därav sker. Angående de närmare skälen för förslagets ståndpunkt härutinnan hänvisas till vad föredragande departementschefen därom anfört i sitt yttrande till statsrådsprotokollet, ävensom till de flottningssakkunnigas motiv till lagförslagen.

Utskottet har funnit sig böra ansluta sig till förslagets ståndpunkt i denna fråga. Att uti den nu föreslagna lagstiftningen frångå den av departementschefen således uttalade uppfattningen rörande den nuvarande lagstiftningens ståndpunkt har utskottet funnit så mycket mindre böra ske, som densamma kan sägas redan hava godtagits av riksdagen

vid antagandet förra året av den nya vattenlagen, i vars 2 kap. 11 § intagits ett stadgande av innehåll, att i allmän flottled ej må byggas, med mindre byggnaden göres på sådant sätt eller sådana särskilda anordningar vidtagas, att leden fortfarande kan utan olägenhet av någon betydelse användas för det därmed avsedda ändamålet. Såsom av motiven till nämnda stadgande framgår, är detta nämligen avsett att till skydd för det allmänna flottningsintresset utgöra en legal inskränkning i vattenägarens rätt att fritt förfoga över vattnet. I övrigt vill utskottet framhålla, att en föreskrift av motsatt innehåll, varigenom de flottande ålades skyldighet att alltid utgiva ersättning för vattnet vid vattenverk, skulle i hög grad hämma flottningsväsendet och sannolikt på många orter och i all synnerhet i de längst upp vid vattendragen belägna trakterna omöjliggöra ett ekonomiskt utnyttjande av skogarna.

Mot de huvudprinciper, varpå förslagen i övrigt grundats, har utskottet ej heller någon erinran att framställa. Utskottet kan alltså icke ansluta sig till herr Lindhagens yrkande om uppskov med förevarande lagstiftning, utan anser utskottet, att propositionen bör föranleda antagande av lagstiftning i ämnet redan vid innevarande riksdag. På enskilda punkter har dock utskottet funnit sig böra göra vissa uttalanden och föreslå vissa ändringar, för vilka redogörelse skall nedan lämnas vid de särskilda lagrummen.

Lagen om ändring i vissa delar av vattenlagen.

Kap. 2 § 11.

*Herr
Lübecks
motion.*

Herr *Lübeck* har i sin motion yrkat, att denna paragraf, som till sitt huvudsakliga innehåll överensstämmer med den lydelse, paragrafen erhöll enligt den förra året antagna vattenlagen, och vartill nu endast fogats ett allmänt stadgande därom, att vid bestämmande av vatten-tillgångens fördelning mellan vattenverk och flottning skall mellan stridiga intressen om möjligt så jämkas, att ett vart kan behörigen tillgodoses utan förfång eller väsentligt omak för annat, ävensom 6 kapitlets 5 §, som innehåller huvudreglerna för flottningsintressets skadeståndsskyldighet, måtte så ändras, att de flottande bliva skyldiga att, i den mån sådant kan ske, utan att den allmänna flottningen äventyras, *dels* ersätta de kostnader, som — då vid flottledens inrättande outnyttjad vattenkraft senare skall tillgodogöras — uppstå genom åtgärder för flottgodsets ledande förbi vattenverk och för nedbringande av den för flott-

ningen behövliga vattenmängden, *dels ock* ersätta den förlust, som i sådant fall uppkommer för strömfallets ägare, därigenom att vatten, som han eljest skulle hava utnyttjat, måste avstås till den allmänna flottningen, allt dock under förutsättning att ej annat föranledes av nu gällande bestämmelser angående kungsådra i 1 kap. vattenlagen.

Beträffande 6 kap. 5 § har av samme motionär vidare yrkats, att paragrafen jämväl måtte så ändras, att, därest utnyttjande av ett obebyggt strömfall genom allmän flottleds inrättande helt och hållet omöjliggöres, strömfallets ägare för därigenom liden förlust må erhålla ersättning, när det skäligen kan antagas, att vattenkraften skolat tillgodogöras, om den allmänna flottleden icke varit införd, därvid dock ersättningen icke må bestämmas att utgå på sådant sätt, att den allmänna flottningen därigenom äventyras, och ej heller för vattenmängd, som de flottande på grund av bestämmelserna i 1 kap. vattenlagen äga tillgodogöra sig utan ersättning.

Till stöd för dessa yrkanden åberopar motionären av vattenfallsstyrelsen och Svenska vattenkraftföreningen över kommittéförslaget afgivna yttranden, med framhållande, att de i nämnda yttranden framställda ändringsförslagen icke vunnit beaktande i propositionen. Han anför vidare, att den omständigheten, att ett vattenfall utnyttjas kanske ett eller annat år före eller efter viss flottleds insynande, icke rimligtvis kunde få avgörande inverkan vid det nationalekonomiska bedömandet av frågan, huruvida i visst vattendrag flottled skulle inrättas eller icke. Ur allmän synpunkt vore det därför nödvändigt, att vid prövning av dylik fråga minskningen i värde även för obebyggda strömfall beaktades och eventuell skada ersattes. Därmed vunnes samtidigt, att vattenfallsägarens enskilda intresse behörigen tillgodosåges bättre än i propositionen skett. Motionären fortsätter: »Varken ur 1880 års flottledsförfattningar eller förarbetena till desamma synes tydligt kunna utläsas den av chefen för justitiedepartementet uttalade satsen, att ägaren av ett obebyggt vattenfall i vattendrag utan kungsådra skall vara oberättigad till ersättning för den förlust, som tillskyndas honom, därigenom att vattendrag upplåtes till allmän flottled. Visserligen har han icke rätt till ersättning för vattnets utnyttjande till flottning, så länge det icke behöves för tillgodogörande av vattenkraft och ägarna alltså icke lida någon skada genom flottningen. Men däremot kunna hittills gällande flottningsförfattningar icke anses betaga vattenfallsägarna möjlighet att framdeles, när skada visar sig, d. v. s. när vattenfallet utnyttjas, göra gällande talan om ersättning och om skyldighet för de flottande att företaga åtgärder till minskande av den för flottningen erforderliga vatten-

mängden. Skulle någon ändring häri anses gjord genom 2 kap. 11 § i 1918 års vattenlag; så bör denna paragraf revideras.

Frånsett vad gällande eller äldre lag kan i förevarande avseende anses innehålla, synes det uppenbart oberättigat, att ägaren av ett obebyggt vattenfall skall i så mycket högre grad än andra rättsägare utsättas för förlust genom införande av allmän flottled. Ägaren av ett obetydligt, kanske föga värdefullt jordområde, som tages i anspråk för flottningen, erhåller full ersättning för all förlust. Likaså ägaren av ett vattenverk, så framt kungsådra icke finnes. Men ägaren av ett obebyggt vattenfall skall utan möjlighet att motsätta sig den allmänna flottleden och utan ersättning vidkännas en förlust kanske av hela vattenfallets värde. Det göres beroende av en slump, om en vattenfallsägare erhåller ersättning för sin förlust till följd av flottleds inrättande, om han händelsevis bygger vattenverk före eller efter införande av allmän flottled. Vattenfallsägaren kan hava inköpt fallet för utbyggande, just därför att kungsådra eller flottled icke finnes. Men enligt propositionen skall han kunna berövas sin egendom eller del därav, därest han icke hinner börja bygga ut sitt fall, innan utslag om allmän flottled meddelas. Visserligen synes man antaga, att vattenfallsägaren endast kan lida obetydlig förlust genom allmän flottleds införande, men förlusten kan dock otvivelaktigt uppgå till relativt stora belopp.

Propositionen har icke heller kunnat fullt genomföra principen, att ägare av obebyggt vattenfall icke skall erhålla ersättning. Enligt 5 § i 6 kap. vattenlagen skall nämligen ersättning givas för den händelse vid tiden för flottledens inrättande särskild anordning vidtagits för utnyttjande av vatten, som tages i anspråk för flottningen. Även skall ersättning givas för vatten, som för flottleden bortledes ur ett vattenfall, oberoende av om någon anordning för detta vattens tillgodogörande vidtagits eller icke. Om det också är riktigt, att ersättning i dylika fall bör utgå, måste det dock ifrågasättas, vad som avses med orden 'särskild anordning'. Skall det vara en utförd eller påbörjad byggnad eller skall det anses som 'särskild anordning', att planer utarbetats och domstols tillstånd möjligen begärts till vattnets utnyttjande? Det sistnämnda alternativet borde vara det riktiga. Det borde vara nog att vattenfallsägaren genom någon åtgärd ådagalagt sin avsikt att utnyttja vattnet. Tvivelaktigt är dock, om detta är propositionens mening. Om principerna i paragrafen skola bibehållas, torde densamma i denna del böra förtydligas.

Däremot synes det klart, att ersättning avses utgå vid bortledande av vatten i flottningsändamål. Denna regel torde vila på den uppfattningen, att genom bortledandet vattenfallets värde uppenbarligen minskas

och att ägaren bör tillerkännas ersättning för därigenom orsakad förlust. Emellertid tillskyndas ägaren på grund av bestämmelserna i propositionen i regel större förlust, om hans vattenfall tages i anspråk för flottled utan att vattnet bortledes, d. v. s. om flottgodset tillåtes framflyta i den naturliga strömfåran. I det förra fallet nödgas de flottande i regel bekosta utförande av en flotträna och begränsa flottledsvattnet till viss mängd. I det senare fallet åter blir det vattenfallsägaren som nödgas, när han framdeles vill utföra ett kraftverk, anlägga flottningsränna och avstå för densamma erforderlig vattenmängd, vilken de flottande, då de ej behöva giva ersättning för vattnet, givetvis vilja hava så stor som möjligt. Något rimligt skäl varför vattenfallsägaren icke bör hava ersättning i det senare fallet likaväl som i det förra torde icke kunna uppletas.

Det är ock anmärkningsvärt, att prioritetsregeln enligt propositionen ingalunda tillämpas lika strängt *mot* flottledsintressenterna som *för* dem. Om ett vattenfall är delvis utbyggt, när allmän flottled införes, skall ägaren som sagt icke någonsin erhålla någon ersättning för det vatten, för vars utnyttjande åtgärd vid flottledens inrättande ej vidtagits. Detta vatten skall för all framtid utan ersättning få utnyttjas av de flottande. Annorlunda blir förhållandet, om flottleden är först på platsen. Vattenfallsägare, som därefter vill utnyttja sitt vattenfall, får icke taga i besittning allt det vatten, som flottningen icke behöver vid tiden för vattenverkets utnyttjande. För flottledens räkning skall nämligen reserveras vatten, som för flottningens ytterligare utveckling kan komma att erfordras. Detta framgår måhända icke tydligt av propositionen, men utsäges i de sakkunniges motiv till § 11 (i de sakkunniges förslag § 10) 2 kap. vattenlagen. Ägaren av ett vattenfall är således i konkurrensen icke ens likställd med dem, som utan någon som helst enskild rätt tillåtas utnyttja hans egendom i sitt ekonomiska intresse.

De nu påpekade oegentligheterna i propositionen synas böra föranleda sådana förändringar, att ägare av outnyttjad vattenkraft i ett till allmän flottled upplåtet vattendrag berättigas att, då han vill tillgodogöra sig vattenkraften, påfordra, att de flottande bekosta erforderliga åtgärder till flottgodsets ledande förbi vattenverket och såvitt möjligt minska den för flottningen erforderliga vattenmängden, ävensom ersätta genom flottningen förlorad vattenkraft. — Att de flottande böra bestrida förenämnda kostnader synes så mycket mer berättigat, som de flottande enligt 18 § i 6 kap. vattenlagen kunna åläggas att på egen bekostnad utföra de anläggningar eller åtgärder, som erfordras till skydd för ett vattenverk, som utföres i den allmänna flottleden, och dylika skyddsått-

gärder i regel bliva åtminstone delvis överflödiga, därigenom att flottgodset föres i ränna förbi vattenverket.

Ur rent praktisk synpunkt kan emellertid invändas, att flottningen genom förenämnda skyldigheter i ett eller annat — säkerligen dock ganska sällsynt — fall skulle kunna så fördyras, att den allmänna flottningen måste upphöra och de på flottledens inrättande nedlagda kostnader därigenom gå förlorade. Till undvikande härav kunde de flottande medgivas så lång respittid, att på flottleden nedlagda kostnader hinna amorteras — detta i enlighet med motsvarande bestämmelser till förmån för vattenfallsägaren i 1 kap. 7 § vattenlagen. En annan utväg vore att till vattendomstolens bedömande hänskjuta, i vilken grad och på vilka tider de flottande kunna åläggas lämna ersättning för ifrågavarande kraftförlust och kostnader, utan att den allmänna flottningen äventyras.

En svårighet torde också yppa sig i sådana visserligen sällan förekommande fall, då ett vattenfalls utnyttjande ekonomiskt omöjliggöres genom inrättande av allmän flottled. Så länge fallets ägare icke vill eller kan utnyttja detsamma, bör någon ersättning icke givas, enär han då icke lider någon förlust. Det vore icke heller lämpligt att tillerkänna honom ersättning, så snart han förklarar sig vilja utnyttja fallet eller begär tillstånd därtill, enär en sådan aktion kan av honom igångsättas endast för att åtkomma ersättningen och utan verklig avsikt att utföra ett kraftverk. Det torde i sådana fall böra överlämnas till vattendomstolens bedömande, huruvida sådana omständigheter föreligga, att det skäligen kan antagas, att vattenfallets ägare skulle utnyttja vattenkraften, därest den allmänna flottleden icke lade hinder i vägen därför.»

Utskottet.

Såsom framgår av vad tidigare anförts, stå ifrågavarande yrkanden i strid med den ståndpunkt, utskottet i likhet med Kungl. Maj:t intagit till frågan om det rätta avvägandet mellan flottningsintresset och vattenkraftsintresset, där de icke kunna sammanjämkas, samt därmed sammanhängande spörsmål. Utskottet har följaktligen icke kunnat biträda sagda yrkanden.

I den ovan återgivna motiveringen till herr Lübecks motion påyrkas förtydligande av den i 6 kap. 5 § meddelade bestämmelsen, att till skada eller intrång, varför ersättning skall givas, ej räknas, att vatten, för vars tillgodogörande *särskild anordning* ej vidtagits vid tiden för flottledens inrättande, nyttjas för flottningen, utan att bortledande av vattnet sker. Motionären anser det icke vara klart, huruvida under »särskild anordning» inbegripes, att planer utarbetats och domstols tillstånd möjligen begärts till vattnets utnyttjande. Då det enligt utskottets uppfattning av för-

arbetena till propositionen framgår, att med berörda uttryck avses allenast tekniska anordningar — låt vara icke så fullbordade, att tillgodogörandet därav påbörjats eller kunnat påbörjas — samt då med en dylik omfattning av begreppet stadgandet äger den innebörd, som utskottet finner vara den riktiga, ifrågasätter utskottet icke någon ändring i förslaget i denna del.

Kap. 2 § 22.

I anslutning till ett i herr von Sydows motion framställt förslag till ändring i 11 kap. 61 § 2 stycket hemställer utskottet om viss jämkning i förevarande paragraf. Utskottet hänvisar till vad som yttras under sistnämnda paragraf.

*Herr von
Sydows
motion.*

Kap. 6 § 2.

I fråga om denna paragraf, som angiver de allmänna förutsättningar för att tillstånd må kunna lämnas till ny allmän flottleds inrättande, hemställer herr Lübeck om sådan ändring i dess lydelse ävensom i 16 och 17 §§ i 10 kap., att det tydligt framgår, att vid bedömandet av fråga om ny allmän flottleds inrättande eller ändrade bestämmelser för äldre sådan hänsyn skall tagas även till de hinder och svårigheter, som därigenom kunna uppstå för utnyttjande av dittills obegagnad vattenkraft.

*Herr
Lübecks
motion.*

Till stöd för detta yrkande har i motionen anförts bl. a. följande: Utöblivande av en eller flera kraftanläggningar kunde för en ort vara av lika stor och större olägenhet än minskning av krafttillgången i ett redan befintligt vattenverk. I ett vattendrag med ringa vattentillgång kunde införande av allmän flottled med fri tillgång till vatten omöjliggöra vattenkraftens ekonomiska utnyttjande och sålunda förhindra anläggande av elektricitetsverk, kvarnverk eller dylikt för den omkringliggande ortens behov. Givet vore, att ett sådant utbyggande av dessa, ofta för ortens jordägare samfälliga vattenfall kunde vara av mycket större vikt för orten än vattendragets utnyttjande till allmän flottled. Syneundersökningen beträffande en blivande allmän flottled borde fördenskull omfatta även obebyggda vattenfall och hänsyn tagas till möjligheten av deras utnyttjande.

Vid det avvägande av olika intressens vikt och betydelse, som skall äga rum vid prövning av ansökan om inrättande av allmän flottled, bör efter utskottets mening hänsyn tagas även därtill, att genom flottledens

Utskottet.

tillkomst hinder eller väsentligt försvårande må kunna förväntas uppstå för utnyttjandet av visst strömfall, vars utbyggande inom en närliggande framtid skulle finnas bliva av synnerlig betydelse för andra näringar och tillgodoseendet av dessas utvecklingsbehov. Särskilt i de, sannolikt få, fall, då på grund av vattentillgångens ringhet ett sammanjämkande mellan flottningsintresset och dylikt vattenkraftsintresse synes uteslutet, måste ett sådant hänsynstagande till och rättvist avvägande av de stridiga intressena befinnas väl påkallat. Härför lägges emellertid intet hinder genom den förevarande paragrafens ordalydelse. Då det här föreskrives, att vid ovan omförmälda prövning hänsyn skall tagas till de störningar, som genom flottleden eller flottningen däri kunna vållas »andra näringar», lär nämligen i detta ligga, att prövningen skall kunna omfatta jämväl förhållanden av nu angiven art. Till stöd för denna uppfattning kan åberopas vad de sakkunniga anfört till motivering för berörda stadgande. De framhålla nämligen (Betänkandet sid. 190), att det vore behövt att i själva lagtexten mera direkt än i 1880 års flottledsförordning skett uttala nödvändigheten för den prövande myndigheten att, jämte hänsynen till ortens skogshantering och dess behov av förbättrade kommunikationer, i hit hörande ärenden också taga i betraktande till äventyrs uppstående menliga verkningar på andra näringar och vid ärendets avgörande noga väga gagnet mot nackdelarna, varefter de fortsätta: »Behovet av varsamhet vid beviljande av allmän flottleds inrättande särskilt i förhållande till vattenkraftsintresset låter sig allt starkare förnimmas, i den mån vattenkraften tillväxer i ekonomisk och man kan — med tanke på tendensen att låta densamma, omsatt i elektrisk kraft, komma till användning för en mångfald olika ändamål i det dagliga livet — väl säga social betydelse».

Utskottet finner således icke någon anledning att med avseende å denna paragraf frågå den lydelse, som innefattas i propositionen.

Kap. 6 § 3.

Utskottet.

I andra momentet av denna paragraf innehålles bestämmelse, huru som, därest intressen av allmän natur kunna i avsevärd mån lida intrång genom ett ifrågasatt flottledsföretag, Konungen kan förbehålla sig rätt att pröva, huruvida flottleden må komma till stånd eller särskilda villkor böra föreskrivas för dess inrättande och begagnande. Stadgandet öfvensstämmer med vad genom vattenlagen är föreskrivet för vissa fall i fråga om prövningen av andra vattenbyggnadsföretag. Utskottet har emellertid funnit, att paragrafen icke äger önskvärd tydlighet beträffande

det sätt, varpå förefintligheten av omständigheter av ifrågavarande art skall bringas till Kungl. Maj:ts kännedom, samt angående förhållandet mellan behandlingen å ena sidan hos Kungl. Maj:t av fråga om förbehållande av prövningsrätten, samt å andra sidan inför vattendomstolen av själva målet. Det torde vara avsett, att vattendomstolen bör själv hemställa frågan till Konungens prövning, eller att, där Kungl. Maj:t i annan ordning får kännedom om dylikt ärende, Kungl. Maj:t, när skäl därtill finnas, skall föranleda domstolen att uppskjuta det slutliga avgörandet av målet, till dess Kungl. Maj:t fattat ståndpunkt till frågan, och det har syns utsnittet lämpligt, att denna ordning — som synes vara ändamålsenlig — kommer till tydligt uttryck i lagtexten.

Kap. 6 § 4.

Enligt vad utskottet erfarit, lär det förekomma, att flottningsföreningar för att tillgodose arbetarnas behov av födoämnen och andra nödvändiga varor låta vintertiden uppforsla sådana varor till de övre delarna av vattendragen och där upplägga dem i förråd för att tagas i bruk vid flottningsarbetets utförande. För dessa förråds skyddande torde givetvis erfordras särskilda byggnader eller anstalter. Det synes utskottet, att ehuru väl sakägare enligt lagens allmänna grunder äro pliktiga att tåla skada och intrång även av dylika anläggningar, desamma dock äro av den betydelse, att jämväl dessa böra i förevarande paragraf särskilt angivas.

Utskottet.

Kap. 6 § 5.

Beträffande vissa rörande denna paragraf framställda ändringsförslag hänvisas till vad därom ovan anförts vid 2 kap. 11 §. Härutöver bör anmärkas följande.

I sista stycket av förevarande paragraf hava intagits bestämmelser därom, att därest i kungsådrevvattendrag den vattenmängd, som för varje tidsmoment må utan ersättning tagas i anspråk för flottningen, skulle befinnas otillräcklig för ändamålet, eller när skäl därtill eljest äro, vattendomstolen äger föreskriva, att flottningen skall begränsas till viss tid av dygnet eller veckan med rätt för de flottande att därunder utnyttja allt det vatten, som skolat tillkomma flottningen under hela dygnet eller veckan.

Propositionen.

Mot en sådan s. k. dygnsreglering av flottningsvattnet, som detta stadgande avser, hava invändningar rests av herr *Lübeck* i hans motion. Under anförande, att, om en sådan åtgärd vidtages genom tillfälliga magasinering av vatten omedelbart ovanför viss kraftanläggnings damm-

Herr Lübeck's motion.

byggnad, därav orsakas vattenförlust eller fallförlust eller ökad uppdämningskostnad, har motionären yrkat, att ifrågavarande stadgande måtte utgå eller ock omarbetas i syfte att ålägga de flottande att bekosta för däri avsett ändamål erforderliga åtgärder eller ersätta uppkommande förluster för andra rättsägare.

Departementschefen.

Ifrågavarande stadgande, vilket icke återfinnes i de sakkunnigas betänkande, har införts i propositionen på grund av framställningar från flottningsintresserat håll. Departementschefen anför i sitt yttrande till statsrådsprotokollet i denna punkt följande:

»Rörande denna bestämmelse har från flottningsintresserat håll erinrats, att då till följd av lagbestämmelserna i 1 kap. vattenlagen det understundom kan inträffa, att den vattenmängd, som i varje tidsmoment utan ersättning står flottningen till buds, blir otillräcklig, vattendomstolen även borde äga rätt föreskriva, att flottningen skall kunna företagas förbi vattenverk under vissa timmar av dygnet eller vissa dagar i veckan, med skyldighet för vattenverksägaren att därunder tillsläppa en ökad vattenmängd, allt så avvägt, att den genomsnittliga fördelningen av vattnet mellan vattenverket och flottningen ej rubbas. Att de flottningssakkunniga med sitt förslag även avsett att möjliggöra en dylik fördelning av vattentillgången, torde vara otvivelaktigt, men för undanröjande av varje tvekan härom har jag låtit omredigera förevarande paragraf i överensstämmelse med vad sålunda hemställts.»

Utskottet.

Utskottet har icke funnit vad av motionären anförts vederlägga de skäl, som av departementschefen sålunda åberopats till stöd för propositionens ståndpunkt. De av herr Lübeck hysta farhågorna för olägenheter för vattenverk torde vara överdrivna. Klart synes nämligen vara, att vattendomstolen vid prövning av ansökan av förevarande slag kommer att taga behörig hänsyn till vattenverkens behov av vatten och lämna erforderliga föreskrifter till undvikande såvitt möjligt av vatten- eller fallhöjdsförlust. Avsikten torde vidare vara, att vid dylik dygnsreglering vattenmängden i synnerhet skall tillgodogöras under sådana tider, då den icke av vattenverket användes, såsom nattetid eller på söndagarna.

Utskottet har således funnit sig i denna del böra följa propositionen.

Kap. 6 § 9.

Herr Enhörnings motion.

Herr *Enhörning* har i sin motion yrkat, att till denna paragraf — genom vilken möjlighet öppnas till de flottandes förpliktande att, då det skäligen kan befaras, att genom flottledsanläggningarna eller i följd av flottningen fiske av någon betydelse tillskyndas avsevärt men, erlagga

en årlig avgift, motsvarande högst 5 öre pr kubikmeter flottgods att användas till fiskets bevarande — måtte fogas sådant tillägg, att summan av de fiskeavgifter, som för varje vattenområde årligen skola uttagas, begränsas till högst 10,000 kronor. Till stöd för detta yrkande har anförts, att, utan dylik begränsning och med en avgift av 5 öre pr kubikmeter flottgods, de största flottningsföreningarna skulle kunna förorsakas utgifter av upp till 75,000 kronor årligen, vilket måste anses orimligt högt, ej minst med hänsyn till möjligheten att finna ändamålsenlig användning för penningarna.

Vid bedömande av denna fråga bör det beaktas, att det angivna avgiftsbeloppet utmärker maximigränsen för avgiften, och att avgift överhuvud endast skall utgå, där fiske av någon betydelse finnes, och därvid ställas i direkt relation till det men, som kan befaras genom flottleden och flottningen däri tillskyndas fisket. Avgiften kommer alltså närmast att få naturen av en på förhand uppskattad skadeersättning. Det lärers jämväl kunna förutsättas, att, därest behovet av avgifter för fisket minskas, nedsättning i fastställda fiskeavgifter kommer att på framställning beviljas. Vid nu nämnda förhållanden torde det icke vara att befara, att avgifter skola påläggas, som nå orimlig storlek och icke kunna behörigen användas. Beträffande avgifternas användning bör också anmärkas, att, ehuru det, på grund av fiskeavgiftens berörda karaktär av komensation för skada, torde vara berättigat att, såsom i förslaget skett, föreskriva, att avgifterna skola användas till fiskets bevarande *inom vattenområdet*, denna bestämmelse dock icke synes böra tolkas så snävt, att man icke skulle vara berättigad att använda dessa avgifter för anstalter eller åtgärder, vilka icke äro lokalt bundna vid området, men likväl kunna tjäna till bevarandet och utvecklingen av fisket i ifrågavarande vattensystem.

Utskottet.

I visst avseende har utskottet funnit en otydlighet vidlåda paragrafen. I de fall, då inom samma vattensystem finnas flera olika flottleder, synes fiskeavgift för virke, som framföres genom flera av dessa leder, böra erläggas endast en gång för varje virkesenhet. Uttrycklig föreskrift härom torde böra inflyta i lagen. Avgiften synes lämpligen böra uppbäras av den flottningsförening, genom vilkens försorg virket slutligen utskiljes. Bestämmelser i denna punkt lära, såsom är föreskrivet för avgifts indrivande och fördelande, komma att meddelas av Konungen.

Kap. 6. §§ 12 och 13.

Herr *Lübeck* hemställer i sin motion, att nämnda paragrafer måtte så ändras, att icke endast, såsom i 12 § stadgas, anläggare av flottled, *Herr Lübeck's motion.*

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 2 avd. 14 häft. (Nr 18.) 3

utan jämväl annan, vars rätt kan av sättet för flottledens utförande vara beroende, berättigas att hos vattendomstolen påkalla ändring i den för flottledsföretagets utförande fastställda planen. Till stöd för detta yrkande åberopas vattenfallsstyrelsens tidigare berörda yttrande, däri anföres, att en olikhet mellan anläggaren och övriga vattenintressenter i fråga om rätten att påkalla ändrade föreskrifter rörande flottledsanläggning icke vore motiverad.

Utskottet.

En bestämmelse av den innebörd, motionären föreslagit, skulle givetvis komma att stå i strid med den allmänna föreskriften i 16 § i samma kapitel, att ett flottledsbeslut bör äga laga kraft mot envar, som därav beröres. Orsaken till att i förevarande paragraf anläggaren lämnats möjlighet att hos domstolen begära jämkning i den fastställda planen, sammanhänger med det förhållandet, att det i fråga om flottledsföretag icke alltid är möjligt att på förhand utvälja lämpligaste platserna för vissa anläggningar, utan att man måste överlämna åt anläggaren att härutinnan söka ändrade bestämmelser, allteftersom under arbetets gång jämkning behöves. Detta är något helt annat, än om man låte utomstående när som helst väcka yrkande om rubbningar i det en gång lagakraftvunna utslaget. Liksom beslut om utförande av vattenbyggnader enligt 2 kap. vattenlagen erhålla bindande kraft gentemot utomstående intressenter, bör även ett lagakraftvunnet utslag rörande allmän flottled icke kunna göras till föremål för ändringsyrkande. Det må i detta sammanhang även anmärkas, att, därest rättsägare senare, då flottleden användes för sitt ändamål, skulle förmärka, att de jämlikt regleringsutslaget till skydd mot skada och intrång vidtagna anordningar eller rörande hushållningen med vattnet eller annat meddelade föreskrifter äro för sitt ändamål otillräckliga eller mindre tjänliga, eller om han anser behov av nya anläggningar eller föreskrifter m. m. föreligga, han äger att genom stämningstalan enligt 17 och 18 §§ i samma kapitel söka rättelse härutinnan.

Av skäl, som sålunda anförts, hemställer utskottet, att motionen icke måtte bifallas i denna del.

Kap. 6. § 17.

Utskottet.

I andra stycket av 6 kap. 21 § i förslaget stadgas, att frågor om ändrade bestämmelser rörande skyldigheten att avbarka virke så ock om åläggande för de flottande att betala sådan fiskeavgift, som ovan berörts vid 9 § i samma kapitel, skola handläggas såsom ansökningsmål jämlikt vattenlagens 11 kapitel. Detta stadgande är tydligen avsett att utgöra en undantagsbestämmelse från den eljest uti 17 § givna regeln, att, där

någon vill mot flottningsförening föra talan om skyldighet för denna att underkasta sig ändrade föreskrifter i något avseende, sådan talan skall anhängiggöras stämningsvis mot föreningen. Då 21 § eljest endast lämnar föreskrift om huru talan skall behandlas, där flottningsförening eller flottande väcker yrkande om nya anläggningar eller föreskrifter till *flottledens fromma*, synes det utskottet vara riktigast, att ifrågavarande undantagsstadgande fogas till 17 § och ej till 21 §. Härigenom kommer ock tydligare att framgå, att fiskeavgift, som nu sagts, kan åläggas de flottande även i de hittills redan tillkomna flottlederna. I samband med förflyttningen torde stadgandet böra i viss mån omformuleras.

Av berörda ändringsförslag föranledes en mindre jämkning jämväl i 11 kap. 17 § 26 punkten.

Kap. 6. § 21.

Beträffande den ändring, som vidtagits i denna paragraf, hänvisas *Utskottet.* till vad som anförts ovan vid 17 § i samma kapitel.

Kap. 6. § 28.

I denna paragraf berättigas strandägare eller annan att, då flottled avlysts eller beslut om flottleds inrättande förklarats förfallet, göra ansökan om borttagande av byggnader och anläggningar, som kunna vara honom till men. Bestämmelse saknas däremot, huruvida vederbörande har rätt till ersättning för den kanske avsevärda kostnad, som kan förorsakas honom för borttagandet. Att generellt föreskriva en rätt till dylikt skadestånd kan emellertid icke vara lämpligt, särskilt med hänsyn därtill att, då flottningsförening blivit upplöst och dess tillgångar likviderade, det icke finnes någon, mot vilken talan om utfående av sådan ersättning kan föras. Dock har det syntts utskottet önskvärt att i så måtto förbättra den skadelidandes ställning, att han berättigas till den ersättning för sin berörda kostnad, som kan erhållas genom tillgodogörande av det värde, som möjligen finnes hos det bortskaffade. Utskottet har föreslagit ett tillägg till paragrafen av denna innebörd.

Kap. 10. § 3.

Herr *Welander* har i sin motion yrkat, att första stycket av förevarande paragraf, uti vilken lämnas föreskrifter angående gode män, som *Herr Welanders motion.*

vid syneförrättningen skola biträda förrättningsmannen, måtte erhålla följande ändrade lydelse:

»Förrättningsmannen skall vid syneförrättningen biträddas av två av Konungens befallningshavande utsedda, om ortens förhållanden kunniga godemän, av vilka den ene bör vara förfaren i flottning och den andre i jordbruk samt endera av dem dessutom kunnig i skogsbruk.»

Till stöd för detta yrkande har anförts i huvudsak, att det med fog kunde ifrågasättas, huruvida det vore välbetänkt att, såsom i förslaget skett, så binda Konungens befallningshavande vid valet av godemän, att kunskapen i skogsbruk alltid skall finnas hos den av de två vid syneförrättning biträdande godemännen, som skall vara förfaren i flottning. Personer med insikter och erfarenheter i flottning vore i allmänhet icke tillräckligt kunniga i skogsbruk, då däremot bland jordbrukarna — vilka i regel också vore skogsägare — ett flertal vore mer eller mindre förfarna i skogsbruk. En förändring sådan som den påyrkade skulle alltså göra det lättare att tillgodose det viktiga intresset, att vid ifrågavarande syneförrättningar kunskaper i såväl flottning som skogsbruk bleve väl företrädda.

Utskottet.

De skäl, som således anförts för motionärens yrkande, finner utskottet äga berättigande. Utskottet hemställer förty om bifall till motionen i denna del.

Av vad utskottet sålunda föreslagit föranledes en mindre jämkning i 10 § i samma kapitel.

Kap. 10. § 4.

I denna paragraf lämnas föreskrifter, huru vissa allmänna intressen skola vid syneförrättning bevakas genom fiskeri- och skogstjänstemän och annat allmänt ombud, samt angående förordnande av ortsombud. I paragrafens andra moment stadgas, att skogstjänsteman skall av Konungens befallningshavande förordnas att bl. a. förebringa erforderlig utredning angående virkestillgången inom flottledsområdet.

Herr Welanders motion.

Herr *Welander* yrkar i sin berörda motion i denna del, att till berörda moment av förevarande paragraf måtte göras ett tillägg av innehåll, att uppgifter och utredning angående virkestillgången å enskildas skogar, som stå under skogsvårdsstyrelsens uppsikt, skola infordras från sådan styrelse.

Till stöd för detta förslag anföres följande. Då skogstillgången och den beräknade mängden flottgods inom ett flottledsområde utgjorde själva grunden för den utredning, som synemännen hade att verkställa i fråga om en tillärnad flottledsreglerings ekonomiska bärighet, vore det uppen-

bart, att en nöjaktig uppgift om beräknad skogsavkastning vore av största vikt vid syneförrättningen. Statens skogstjänstemän kunde emellertid icke antagas överallt äga tillräckliga förutsättningar för verkställande av dylik utredning annat än i fråga om allmänna skogar och sådana enskilda skogar, som stode under skogsstatens uppsikt och kontroll. I de delar av landet, där lagen om enskilda skogar gällde, stode skogarna däremot under skogsvårdsstyrelsernas uppsikt, varför dessa och deras tjänstemän ovillkorligen vore bäst skickade att lämna ifrågavarande uppgifter om den beräknade skogsavkastningen.

Utskottet kan icke dela motionärens uppfattning i denna punkt. Oavsett att det kan ifrågasättas, huruvida det låter sig göra att i lag till vissa allmänna uppdrag förplikta skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän, vilka icke hava statsanställning och som äro avlönade med de från enskildes skogar utgående skogsvårdsavgifterna, bör märkas, att ifrågavarande utredning skall ske vid syneförrättningen, då skogstjänstemannen har att, oberoende av utredningsuppgiften, vara närvarande såsom allmänt ombud, varemot skogsvårdsstyrelses tjänstemans inställelse skulle vålla särskilda kostnader. Därjämte bör beaktas, att utredningen mången gång torde komma att bestå allenast i granskning av från vederbörande part ingivna beräkningar — ett arbete, för vilket skogsstatstjänstemännen i allmänhet torde hava förutsättningar framför skogsvårdsstyrelses tjänstemän. För övrigt må erinras, att skogsvårdsstyrelser ej finnas för de två nordligaste länen, och att det huvudsakligen är i dessa län, som inrättandet av nya flottleder framdeles kommer i fråga. Att skogstjänstemännen icke skulle vara i stånd att lämna erforderlig utredning i förevarande avseende, torde ej heller böra förutsättas, enär det enligt gällande instruktion åligger dem att även ägna uppmärksamhet åt beskaffenheten av de enskildes skogar. På dessa skäl anser utskottet paragrafen böra bifallas i dess av Kungl. Maj:t föreslagna lydelse.

Utskottet.

Kap. 10. § 8.

I förevarande paragraf stadgas bl. a., att vissa i ansökningsen uppgivna eller eljest för förrättningsmannen kända ägare av eller nyttjanderättshavare till bebyggda strömfall och med fast fiskebyggnad försedda fiskelägenheter, som företaget angår, skola genom förrättningsmannens försorg underrättas om första sammanträdet under syneförrättningen.

Herr *Lübeck* har utan särskild motivering i anslutning till sin ståndpunkt i fråga om flottledsintressets förhållande till ägare av ännu icke bebyggt vattenfall yrkat, att denna paragraf, ävensom 27 § i 11 kap.

Herr Lübeck's motion.

vattenlagen måtte så ändras, att även ägare av obebyggda strömfall genom kallelser beredas tillfälle att föra talan i frågor angående allmän flottled.

Utskottet.

Utskottet finner väl innehavare av obebyggt strömfall liksom alla andra sakägare böra äga rätt att inför vattendomstolen bevaka talan. Därav följer emellertid ej, att kallelsekyldigheten bör utsträckas även till dylika personer. Det är nämligen att märka, att sådan skyldighet i paragrafen stadgats allenast beträffande de närmast intresserade av sakägarna, och att följaktligen, därest en utsträckning av kallelseplikten skulle ske, denna utsträckning i sådant fall borde omfatta alla dem, som av företaget omedelbart och direkt lida intrång, exempelvis strandägarna. Utskottet anser på dessa grunder motionärens yrkande icke böra bifallas.

Kap. 10. §§ 16 och 17.

Herr Lübeck's motion.

Herr *Lübeck* har i anslutning till sitt ovan återgivna yrkande beträffande 6 kap. 2 § hemställt, att synemännen måtte åläggas att vid den i förevarande paragrafer omförmälda undersökningen av de olika sidorna av fråga om flottleds inrättande och vid utredningen angående sättet och villkoren för flottledens inrättande och begagnande taga hänsyn jämväl till de hinder och svårigheter, som genom ny allmän flottleds inrättande eller genom ändrade bestämmelser för äldre sådan kunna uppstå för utnyttjande av dittills obegagnad vattenkraft.

Utskottet.

Under åberopande av vad som anförts vid nyssberörda paragraf i 6 kap., och med framhållande att, då synemännen i 16 § ålagts att tillse, bland annat, huruvida genom vattenområdets upplåtande till allmän flottled *väsentlig olägenhet* kan uppstå, i nämnda uttryck, som anföres utan någon som helst inskränkning, enligt utskottets förmenande måste innefattas jämväl hinder och olägenheter av det slag motionären avser, får utskottet hemställa, att motionärens yrkande också i denna del måtte av riksdagen lämnas utan bifall.

Jämväl i avseende å en annan punkt av 17 § hava ändringsförslag motionsvis framkommit.

Herr Gezelius' motion.

Herr *Gezelius* hemställer nämligen i sin motion, att sagda paragraf måtte omarbetas i det syfte, att synemännen skola verkställa nödig utredning jämväl angående skiljeställes anordnande såsom gemensamt eller enskilt, samt att gemensamt skiljeställe skall anordnas, där sådant med hänsyn till omfattningen av ortens skogshantering eller förutsättningarna i övrigt för en mer avsevärd utsortering kan anses bliva för ortens skogshantering eller det allmänna till gagn.

I samma riktning hava herr *Pers* samt herr *Olsson* i Morastrand *Herrar Pers' samt Olssons i Morastrand m. fl. motioner.* och hans medmotionärer i två i huvudsak lika lydande motioner yrkat, att lagen måtte »omarbetas i syfte att underlätta verkets upptagande under flottningens gång».

Nämnda ändringsförslag sammanhånga på det närmaste med av samma, ävensom andra motionärer påyrkade ändringar i 29 § i lagen om flottning i allmän flottled, vilken paragraf behandlar bl. a. fördelningen av sorteringskostnaderna vid skiljeställe; och får utskottet såväl beträffande vad motionärerna till stöd för sina påståenden anfört som i fråga om den ståndpunkt, utskottet intagit i ämnet, hänvisa till vad som finnes anfört under sistnämnda paragraf. *Utskottet.*

Å en annan punkt har granskningen av paragrafen föranlett utskottet att framställa visst ändringsförslag.

I paragrafens 4 punkt föreskrives, att vid syneförrättning skall särskilt tillses, huruvida med hänsyn till befarad skada eller olägenhet för fiske eller stränder erfordras, att flottningen i hela flottleden eller någon del därav inskränkes till viss tid av året, samt huruvida för vidtagande av åtgärder till fiskets bevarande särskild avgift bör åläggas de flottande. Utskottet har emellertid ansett, att vad således föreskrives icke alltid kan vara tillräckligt för skyddande av fisket. Detta synes nämligen kunna i hög grad röna inverkan av de tekniska anordningar, som vidtagas för flottleden, ävensom genom det sätt, varpå flottningen bedrives. Avsevärd skada kan exempelvis vållas därav, att ett stort virkesmagasin lägges i ett lugnvatten, där fisken plägar hava sin lekplats. Utskottet har förden skull förmenat, att synemännen böra åläggas att hava sin uppmärksamhet riktad jämväl på frågan, huruvida för fiskets skyddande särskilda föreskrifter i fråga om sättet för flottledens och flottningens ordnande böra meddelas eller särskilda anordningar föreskrivas. Utskottet föreslår alltså ett tillägg till 4 punkten av nu angivna innebörd.

Slutligen har i 10 punkten av 17 § företagits viss jämkning av rent formell natur.

Kap. 10. § 24.

I paragrafen föreslås en formell ändring utan saklig innebörd.

Utskottet.

Kap. 10. § 26.

Utskottet har ansett, att det i denna paragraf innehållna stadgandet angående den tid, under vilken den häri omförmälda provisoriska

Utskottet.

längden skall hållas tillgänglig för intresserade, bör förtydligas på det sätt, att berörda tid, utgörande 30 dagar, skall räknas från den dag, då kungörelsen senast varit i tidning införd. Utskottet har således föreslagit en jämkning med denna innebörd.

Kap. 10. § 30.

Utskottet. Till andra stycket av denna paragraf har fogats den eljest brukliga hänvisningen därtill, att förekommande ersättningar av allmänna medel skola utgå *enligt grunder, som av Konungen bestämmas*.

Kap. 11. § 32.

Utskottet. Utskottet har föreslagit viss ändring i den i paragrafens sista stycke förekommande hänvisningen till 61 § i samma kapitel; och hänvisas härutinnan till vad utskottet anför vid sistnämnda paragraf i sammanhang med förslag om ändring i densamma.

Kap. 11. § 60.

Utskottet. Paragrafen har undergått en mindre redaktionell jämkning.

Kap. 11. § 61.

Herr von Sydows motion.

Herr von Sydow har i sin motion, i syfte att det andra stycket av paragrafen måtte bli tillämpligt även å andra vattenmål än flottningensmål, hemställt, att orden »rörande företag enligt 6 kap.», måtte utgå. Till utveckling av paragrafens innebörd och till stöd för hans berörda yrkande anføres av motionären följande:

»Enligt den sedan sistlidne årsskifte gällande vattenlagen äro vattenmålen av två slag: ansökningsmål och stämningsmål. De förra anhängiggöras medelst ett kungörelseförfarande, de senare medelst delgivning av stämningsinlagan och på sätt som om stämning är stadgat med den eller de personer, mot vilka talan föres.

Kungörelseförfarandet är av två slag, ett av mera omständlig art, beskrivet i 11 kap. 32 §, samt ett mindre vidlyftigt, medgivande ett snabbare förlopp och avsett för mindre mål. Föreskrifterna rörande sistnämnda förfaringssätt återfinnas i 11 kap. 61 § och föreslogos först av de för revision av flottningsslagstiftningen tillkallade sakkunnige i deras betänkande av den 14 december 1916 (11:53), varifrån desamma upp-

togos i den kungl. remissen till lagrådet av vattenlagsförslaget och, lämnade utan anmärkning, influtit i den gällande lagen såsom tillämpliga på de slag av ansökningsmål, som lagen avser.

I den nu föreliggande kungl. propositionen äro samma stadganden upptagna oförändrade under samma paragrafnummer och bliva följaktligen tillämpliga också på ansökningsmål beträffande allmän flottled. Men tillika har paragrafen utökats med ett andra stycke, avseende endast flottledsmål, av innehåll, att sådana ansökningsmål under vissa omständigheter skola kunna anhängiggöras ännu på ett tredje sätt, avvikande från de båda nu för ansökningsmål gällande formerna, nämligen genom målets behandlande enligt de för stämningssmål stadgade regler. Även det enklare kungörelseförfarandet är nämligen under vissa omständigheter mindre lämpligt. När en tilltänkt anläggning uteslutande, såvitt man kan se, berör allenast viss eller vissa rättsägare, anhängiggöres målet naturligare genom ansökningens delgivande med motparten än genom offentlig kungörelse, vilken kanske undgår just dens uppmärksamhet, som saken gäller. I den föreslagna lagstiftningen har man strävat efter att, såvitt möjligt, alla anläggningar för allmän flottled böra prövas av vattendomsstolen innan de utföras. För att icke motverka detta ändamål bör det givetvis ställas så, att prövningen kan ske under så litet som möjligt betungande och dock betryggande former. Reglerna för stämningssmål synas härför lämpliga beträffande ansökningar om vidtagande av mindre anläggningar av lokal natur, såsom uppförande av anstalter i sjö eller lugnvatten, uppförande av härbärge för flottningssmanskap (10 kap. 17 § 9) m. m., där inverkan å rättsförhållandena utanför byggnadsplatsen synes väsentligen utesluten. Stämningssmålets fortsatta behandling karaktäriseras i vattenlagen därav, att parterna lämnas tillfälle till skriftväxling för framhållande en var av sina synpunkter och yrkanden, varefter vattendomsstolen sammanträder för parternas muntliga hörande och målets avdömande.»

Motionären anför i samma fråga vidare:

»Otvivelaktigt har stadgandet sin väsentligaste betydelse beträffande sådana mål. Men även andra ansökningsmål än flottledsmål kunna vara av den beskaffenhet, att utvägen att begagna stämningssmålets förfaringsätt kan te sig såsom praktisk och önskvärd. För en strandägare kan det vara behöfligt att bygga en brygga, ett par dykdalber eller dylikt med inkräktande å annans vattenområde. Vill han för framtida säkerhet förvärva vattendomsstolens tillstånd härtill, bör sådant, om skäl för tillståndet finnas, kunna vinnas med minsta möjliga omgång. Vad ovan

yttrats beträffande flottledsmål har sålunda tillämplighet också på vissa andra vattenmål.»

Utskottet.

Utskottet har funnit, att de skäl äga giltighet, som sålunda av motionären anförts till stöd för den påyrkade utvidgningen av paragrafens tillämplighetsområde. Det föreslagna stadgandet fanns upptaget redan i de flottningssakkunnigas förslag, och endast den omständigheten, att en dylik bestämmelse ej redan förra året upptogs i vattenlagen och att man icke velat i nämnda lag företaga ändringar, som icke direkt påkallades av flottningsslågstiftningen, torde vara orsaken till att paragrafen erhållit sin berörda inskränkande avfattning. Utskottets uppfattning är emellertid, att varje förenkling, som kan vinnas i de invecklade processuella bestämmelserna i vattenlagen och flottningsslågen, bör eftersträvas, därest rättssäkerheten ej därigenom äventyras.

Av anförda skäl har utskottet ansett sig böra förorda den av motionären önskade ändringen i paragrafen. Av en sådan ändring föranledas, såsom förut berörts, motsvarande tillägg till 2 kap. 22 § samt viss jämkning i sista stycket av 11 kap. 32 §.

Kap. 11. § 66.

Herr von Sydows motion.

Herr von Sydow har beträffande förevarande paragraf yrkat, att orden »rörande byggande i vatten eller utförande av vattenreglering» måtte utgå. Till stöd för detta yrkande har framhållits, bland annat, att genom berörda, i förslaget förefintliga begränsning den i förevarande paragraf medgivna möjligheten att, när synnerliga skäl därtill äro, meddela slutligt utslag rörande viss del av företag, innan målet i övrigt avgöres, icke skulle komma att gälla flottledsmål, fränsett det speciella fall, varom paragrafens andra stycke handlar, men att, då en uppdelning av ett dylikt mål till avgörande å skilda tider såväl beträffande viss sträcka av ett vattendrag som ock efter spörsmålets art lätt kunde finnas behöfelig, behovet av en dylik rätt till delning av mål vore särskilt framträdande just för flottledsmål.

Utskottet.

Utskottet delar motionärens uppfattning i fråga om angelägenheten att möjliggöra uppdelning även av flottledsmålen på flera utslag. Då emellertid — såsom framgår särskilt av 2 kap. 38 § efter den ändring, som med anledning av anmärkning från lagrådet gjorts däri — begreppet »byggande i vatten» i vattenlagen fattats så vidsträckt, att därinom faller varje arbete, varigenom vattendrag beröres, således byggande och anordningar ej blott för vattenverk o. d. utan även för farleder och flottleder, torde bestämmelsens avfattning icke avse att innefatta den be-

gränsning, som motionären antagit. Enär emellertid avfattningen kan verka vilseledande, har utskottet föreslagit, att paragrafen omformuleras i anslutning till motionärens yrkande.

Kap. 11. §§ 77 och 80.

Förevarande 77 och 80 §§ i 11 kap. vattenlagen hava vid utarbetande av Kungl Maj:ts föreliggande förslag lämnats oförändrade. Herr von Sydow har emellertid uti sin motion, under återopande av vad de flottningssakkunniga i fråga om motsvarande stadganden föreslagit, hemställt, att till 80 § måtte fogas ett tillägg av innehåll att, därest för stämningssmåls utredning parternas inställelse inför vattendomstolen icke är av nöden, målet må kunna avdömas dessförutan.

*Herr von
Sydows mo-
tion.*

Till stöd för detta yrkande har motionären, utöver vad rörande denna fråga ur motionen redan refererats härövan under 61 §, anfört följande:

»Den väsentligaste betydelsen av möjligheten att kunna på ansökningsmål tillämpa stämningssmålsens förfaringssätt ligger emellertid på ett i viss mån annat område, som icke kommit till synes i den kungl. propositionen, men varvid de flottningssakkunnige fästat stor vikt. Dessa hava nämligen funnit, att för vissa flottledsmål även det nämnda behandlingssättet för stämningssmål komme att ställa sig alltför tungt. Målen kunna vara av den beskaffenhet, att någon egentlig tvist icke förekommer eller att tvisten rör sig allenast om huru många kronor och ören böra lämnas jordägaren i ersättning för intrång genom anläggningen ifråga. För en flottningssammanslagning kan det vara betydelsefullt att för framtiden äga säkerhet, att icke en senare jordägare må kunna rubba en anläggning å hans mark. Även om flottningssammanslagningen, när anläggningen skall göras, är överens med den dåvarande jordägaren om ersättningsbeloppet, har den alltså anledning att påkalla vattendomstolens prövning och godkännande. Man tänker sig att föreningen i sin inlaga till vattendomstolen bjuder jordägaren den överenskomna summan och att denne i sitt skriftliga svaromål medgiver anläggningen och godtagger ersättningsbeloppet. I sådan händelse är det uppenbarligen ändamålslost att parterna skola tvingas till inställelse inför vattendomstolen. Denna bör kunna avgöra målet allenast på skriftväxlingen utan muntlig partförhandling. Också om någon stridighet skulle kvarstå mellan parterna i ett dylikt mål, synes understundom muntlig partförhandling inför vattendomstolen kunna undvaras. Utredning kan ju vara verkställd enligt 45 §, vittnesförhör, om sådant påkallas, kan enligt 43 § hållas vid allmän underrätt och även förhör med parterna själva kan enligt sistnämnda

lagrum anordnas vid allmän underrätt. Med anlitande i fall av behov av nu antydda utvägar kan sålunda målet ernå all nödig utredning utanför vattendomstolen och denna kan på det förebragta materialet utan parternas närvaro döma vid sammanträde, som vattendomstolen även eljest skolat hålla för annat ändamål. Man bör icke förglömma, att varje sammanträde med vattendomstolen föranleder betydande kostnader för staten i reseersättningar åt domstolens ledamöter och sekreterare. En synnerligen viktig synpunkt är vidare den, att vattendomstolens tid icke utan trängande nödvändighet bör tagas i anspråk för småärenden, som med lika trygghet kunna avgöras med mindre tidsutdräkt. Följden kan annars lätt bliva, att vattendomstolen icke medhinner andra och viktigare åligganden. Ett enda sammanträde av vattendomstolen å plats, 'som är för parterna välbelägen' (50 §), kan beträffande en detaljbyggnad i en avlägsen flottled taga i anspråk flera dagar. Det är alltså icke blott för parterna själva i småmålen utan ock för det allmänna av mycken vikt att processuella vidlyftigheter, som kunna undvikas, icke må förekomma.

De flottningssakkunnige hava skarpt framhållit dessa synpunkter (sid. 304) och i sitt förslag till 11 kap. 72 § inryckt en bestämmelse, att i stämningsmål, där för målets utredning parternas inställelse inför vattendomstolen icke är av nöden, målet må kunna avdömas dessförutan. Denna bestämmelse fogades i förslaget till paragrafen i dess lydelse enligt vattenrättskommitténs betänkande. Denna lydelse har emellertid sedermera blivit ändrad, så att motsvarande § i gällande vattenlag, 11 kap. 80 §, erhållit annan formulering. I den nu föreliggande kungl. propositionen har de flottningssakkunniges omförmälta bestämmelse icke tillfogats den sålunda ändrade paragrafen och ej heller eljest intagits i lagtexten.

Jag kan icke finna annat än att detta är en brist i förslaget, och jag hemställer därför, att riksdagen måtte för sin del besluta en sådan lydelse av 11 kap. 80 § vattenlagen, som överensstämmer med bestämmelserna i 72 § av samma kap. i de flottningssakkunniges förslag.»

80 § i 11 kap. nya vattenlagen har följande lydelse:

»Efter skriftväxlingstidens utgång bestämme vattenrättsdomaren, när och var vattendomstolen skall sammanträda för målets handläggning; och skall tillkännagivande om tiden och stället för sammanträdet sist å fjortonde dagen förut ej mindre anslås i vattenrättsdomarens tjänsterum än även tillsändas parterna i rekommenderat brev.»

*De sakkun-
niga.*

Uti de flottningssakkunnigas förslag till vattenlag hade åt den 77 § motsvarande 68 § givits följande lydelse:

»Å stämningssinlaga, som i 67 § sägs, teckne vattenrättsdomaren

föreläggande för svaranden vid visst vite att skriftligen svara å stämningsspåståendena inom viss tid efter det stämningshandlingarna blivit honom delgivna, så ock att inställa sig inför vattendomstolen å tid och ort, som i resolutionen angives, eller avvakta vattenrättsdomarens förfogande enligt 72 §.

Vad i 67 § andra stycket stadgas gälle ock med avseende å svaromål med tillhörande handlingar;

och under 72 § hade intagits ett stadgande, motsvarande nuvarande 80 § i vattenlagen, så lydande:

»Har ej i stämningsresolution enligt 68 § sammanträde för parternas inställelse inför vattendomstolen blivit utsatt, skall vattenrättsdomaren efter skriftväxlingstidens utgång bestämma tiden och stället för sådant sammanträde eller ock, där för målets utredning parternas inställelse inför vattendomstolen icke är av nöden, tid och ort för målets avdömande dessförutan.

Tillkännagivande av vad sålunda förordnats skall anslås i vattenrättsdomarens tjänsterum minst fjorton dagar före den bestämda dagen samt inom samma tid till parterna avsändas med posten i rekommenderat brev.»

Rörande skälen till dessa, fråu vattenrätts- och dikningslagskommittéernas förslag avvikande stadganden yttra de sakkunniga uti sina motiv till 11 kap. 27 §:

»I andra stycket av 53 § (förslaget 61 §) lämnas emellertid möjlighet till användande av ett ännu enklare förfarande för ansökningsmålen handläggning, nämligen målen behandling enligt samma regler, som föreslås för stämningsmålen. Detta förfarande har ansetts böra tillämpas i de fall, då målet synes kunna utan nackdelar avgöras med rättskraft allenast mot viss eller vissa personer, som uteslutande eller huvudsakligen äro av dess utgång beroende, och deras rättsinnehavare, alltså då av den åsyftade anläggningen endast en eller annan strandägare kan skadas och personerna i fråga äro till namnet kända. Förutsättning för denna procedurs tillämpning är alltså, att ansökan innehåller uppgift om nämnda personer. Gentemot dessa kommer sökandens talan därför att framstå som ett yrkande om åläggande för dem att mot ersättning tåla intrånget av den sökta anläggningen. I stället för att på sätt förut nämnts utfärda kungörelse om ansökningen, låter vattenrättsdomaren å densamma teckna föreläggande för de uppgivna sakägarna att inom viss tid skriftligen svara å de i ansökningen framförda påståendena, och åligger det sökanden att uttaga och delgiva nämnda personer handlingarna på sätt som för delgivning av stämning är stadgat.

I skriftlig inlägga till vattenrättsdomaren kunna sakägarna framföra sina invändningar mot den föreslagna åtgärden och precisera sina ersättningsyrkanden, varefter sökanden får tillfälle inkomma med påminnelser. Erfordras särskild värdering eller undersökning, sker sådan på samma sätt som föreskrivits beträffande övriga mål. Sedan skriftväxlingen avslutats, *kan* det vara erforderligt, att parterna få tillfälle till muntliga förhandlingar vid sammanträde med vattendomstolen. Tid och plats för sådant sammanträde kan vara utsatt redan i stämningsresolutionen, eller också utsättas senare, i vilket fall parterna underrättas genom anslag och brev på sätt nedan yttras. Men i de allra flesta fall torde *parternas inställelse vid vattendomstolen vara obehörlig*. Detta torde bliva regel, åtminstone då parterna äro ense eller tvisten dem emellan huvudsakligen angår ersättningsfrågan. I sådana fall bör vattendomstolen utan annan partförhandling än den, som innebäres i skriftväxlingen, meddela dom vid sammanträde, varför parternas närvaro är obehörlig. Om tid och plats för utslagets meddelande skola i ty fall parterna underrättas genom anslag å vattenrättsdomarens tjänstelokal och genom avsändande av meddelande därom i rekommenderat brev (72 §, nu 80 §).

Den nu beskrivna stämningsproceduren är avsedd att i flottledsmål komma till användning beträffande det stora flertalet enstaka byggnadsmål. I jämförelse med vad för närvarande gäller i fråga om dylika måls handläggning, kommer alltså proceduren att hädanefter bliva betydligt enklare och framför allt att medföra mindre kostnader för de flottande. Härigenom tillmötesgås ett från flera håll framställt önskemål att i fråga om enklare flottledsmål undvika det nu föreskrivna förfarandet med flottledssyn. Den av stämningsprocedurens tillämpning å ansökningsmål ovan omförmälda påföljden av i viss mån begränsad rättskraft åt vattendomstolens utslag lär sällan medföra någon olägenhet; ty för de flottande kan i dessa fall vara tillfyllest att beslutet äger giltighet mot dåvarande och blivande ägare av mark, varå anläggningen är uppförd eller genom vattenuppdämning e. d. omedelbart inverkar. Skulle till äventyrs inträffa, att ägare av något område, som beröres av anläggningen, icke blivit instämd i målet, äger utslaget ej giltighet mot honom, och han är oförhindrad att genom stämning å flottningssällskapet påyrka byggnadens ändrande, i vad hans rätt angår; dock kan föreningen i dylikt fall med stöd av 71 § (nu 80 §) möta hans talan med ansökan hos vattendomstolen att få bibehålla anläggningen även vad denne sakägare vidkommer. Inskränker sig åter en dylik sakägare till att blott fordra ersättning för den skada, honom tillskyndats av en dylik byggnad, skall

sådan ersättningstalan ej anhängiggöras hos vattendomstolen utan i den ordning, som stadgas i lagen om flottning i allmän flottled, d. v. s. genom hänvändelse till skiljemän.

Då 53 § (nu 61 §) — liksom vissa ändringar i följande delar av 11 kap. — fått sådan avfattning, att även andra vattenmål än flottledsmål beröras därav, kan det synas, som om vi gått utöver vad revisionen av flottledsförfattningarna bort föranleda. De gjorda ändringarna äro emellertid av den art, att deras inskränkande till att omfatta allenast flottledsmål skulle tett sig besynnerligt.»

Vad de flottningssakkunniga och motionären föreslagit i fråga om *Utskottet.* sättet för doms meddelande i stämningsmål, och därmed även i vissa ansökningsmål, finner utskottet vara av sådan betydelse, särskilt för undvikande av onödiga domstolssammanträden och därmed förenade kostnader, att utskottet ej kan underlåta att föreslå ändring av 80 § i den av motionären angivna riktning. Utskottet har emellertid ej helt kunnat följa motionärens förslag. Då det ej torde vara övensstämmande med gällande rättegångsordning att, huru ringa betydelse ett mål än må hava, förmena en part förhandling inför domstol, därest han äskar sådan, samt det ej heller kan anses tillrådligt att fastslå, att i brottmål den tilltalade må fällas till ansvar, utan att honom givits tillfälle utföra sin talan vid förhandling inför domstolen, har utskottet för dessa fall ansett undantag böra göras från den föreslagna befogenheten för vattenrättsdomaren att utan partförhandling utsätta målet till avgörande. Med sålunda angiven inskränkning har utskottet godkänt motionärens mening i denna del och föreslagit därav föranledd förändring i 80 §.

En given följd av den föreslagna ändringen av 80 § har blivit, att även 77 § i samma kapitel måst av utskottet underkastas viss jämkning.

Lagen om flottning i allmän flottled.

3 §.

Under förevarande paragraf hava upptagits bestämmelser, avsedda att reglera den s. k. husbehovsflottningen, d. v. s. den rätt att nyttja flottleden för framförande av husbehovsvirke, som medges närboende personer, utan att skyldighet åligger dem att ingå som medlemmar i flottningsföreningen. *Propositionen.*

Enligt gällande flottningsstadga är husbehovsflottning medgiven *strandägare* i avseende å det husbehovsvirke, som han framflottar från egen skog. Denna rätt har i det kungl. förslaget utsträckts att gälla varje

innehavare av jordbruksfastighet inom by eller hemman, som gränsar till flottleden, och att avse ej blott virke, som tages från egen skog, utan även sådant, som hämtas från skog, tillhörig andra delägare i byn eller hemmanet eller vari byn eller hemmanet har del.

Herr Gezelius' motion. Uti sin motion har herr *Gezelius* hemställt, att ifrågavarande paragraf måtte så omarbetas, att rätten till husbehovsflottning tillerkännes varje innehavare av jordbruksfastighet, som kan tillgodogöra sig flottleden för husbehovsflottning från egen skog eller skog, vari han eller hans by eller hemman äger del. Som skäl härför har anförts, att det icke vore tillfredsställande att låta begränsningen av denna rätt bestämmas av det på en skiftesåtgärd grundade förhållandet, huruvida byn eller hemmanet med någon del av sitt område når fram till flottleden eller icke. Snarare än i strandägenderätten borde denna rätt anses hava sin grund i bygdebehovets behöriga tillgodoseende.

Utskottet. De skäl, som av motionären anförts, finner utskottet vara värda beaktande. Då något missbruk ej heller synes kunna befaras av en dylik utsträckning av rätten till husbehovsflottning, vilken rätt blott omfattar husbehovsvirke, d. v. s. virke, som tarvas för nybyggnader, reparationer, stängsel, bränsle och annat dylikt behov å fastigheten, har utskottet funnit sig böra följa motionärens mening i denna del och alltså föreslagit viss jämkning i paragrafens avfattning.

6 §.

I denna paragraf föreskrives, att för skada och intrång, som vållas av flottgodset eller eljest i följd av flottningen (flottningsskada) eller som uppkommer genom anläggning eller åtgärd för flottleden, ersättning skall, i den mån den icke blivit på förhand uppskattad och erlagd, lämnas med fulla värdet.

Herr Lövgrens motion. I paragrafen har herr *Lövgren* i Nyborg yrkat sådan ändring, att föreskrift måtte införas därom att skada, som tillfogas fiskredskap genom i allmän flottled, farled eller skärgård kringdrivande virke, skall ersättas av flottningsförening eller virkesägare.

Utskottet. Vad först angår skada, som uppstår i allmän flottled, är att märka, att redan enligt förslaget ersättning torde av de flottande skola givas ej blott för skada å fiskredskap utan därutöver jämväl för den förlust, som vållas exempelvis genom att, på grund av flottningen fiske hindras eller försvåras.

Vad därefter beträffar motionärens yrkande i vad det avser farled och skärgård, bör först påpekas, att, såsom framgår av departementschefens motivering till 6 kap. 2 § vattenlagen, förslaget avser, att flottled skall kunna utsträckas jämväl nedanför de sista skiljeställena ut i de havsvikar, däri flo-

derna utmynna. Detta torde komma att ske i de flottandes eget intresse, men därigenom bliva dessa i fråga om skada, som orsakas av därstädes kringdrivande eller ilandflutet virke, underkastade skadeståndsplikt, som nyss sagts. Motionärens önskemål torde alltså i förslaget vara tillgodosedda utom vad angår de delar av skärgård, där allmän flottled ej inrättas. Regleringen av förhållandena därstädes tillhör dock icke flottningsslagsstiftningen. Jämväl här lär dock den skadelidande enligt allmänna skadeståndsregler äga rätt till ersättning av den, vilkens flottgods förorsakat skadan.

I detta sammanhang bör även anmärkas, att herr Lövgren i sin motion jämväl yrkat, att virkesägaren måtte åläggas, att om någon tillvaratagit i allmän flottled, farled eller skärgård kringdrivande virke, erlægga en bärgningsarbetet motsvarande bärgningslön eller att om detta vägras, virket måtte tillfalla bärgaren. I detta avseende gälla motsvarande förhållanden som nu framhållits rörande skadeersättning. Flottningssällskap är nämligen ensam berättigad att tillvarataga spilltimmer, som flyter omkring i ett vattenområde, där flottled finnes. Bärgning och bärgarlön kan alltså komma i fråga allenast beträffande områden, där allmän flottled icke finnes. Såsom nyss nämnts, faller emellertid regleringen av förhållandena i sådant vatten icke inom flottningsslagsstiftningens ram.

Av anförda skäl hemställer utskottet, att herr Lövgrens motion i nu berörda delar icke måtte föranleda ändring i eller tillägg till det kungl. förslaget.

9 §.

Denna paragraf innehåller regler angående vad som är att iakttaga vid sökande av ersättning för liden skada. I detta avseende stadgas, bland annat, att anmälan om ersättningsanspråk — utom i visst undantagsfall, varom mera nedan — skall göras före utgången av det kalenderår, då skadan uppkom, vid äventyr att talerätten eljest är förlorad.

Propositionen.

Såsom i sakkunnigebetänkandet och propositionen framhålls, är en dylik preskriptionstid en nyhet för lagstiftningen, då de skadelidande hittills endast varit underkastade den allmänna tioåriga preskriptionen. Därav hade, anfördes i betänkandet vidare, vållats allvarliga olägenheter i olika avseenden. Dels hade, då ersättningsanspråk väcktes först mot slutet av preskriptionstiden, det visat sig praktiskt taget omöjligt för en flottningssällskap att motbevisa sakägares påståenden om liden skada. Dels hade ock, då de flottande växlat år från år, avsevärda missförhållanden uppstått genom att i fall, där skadeståndstalan väcktes först ett antal år efter skadans timande, skadan kunnat få gäldas av helt andra än dem, till följd av vilkas flottning den uppstått. Ur båda nämnda synpunkter

vore det önskvärt, att skadeståndskraven framställdes redan samma år, som skadan uppkommit. Det vore nämligen ofta svårt att vid senare besiktning avgöra, vilket år viss skada inträffat. Därjämte vore det av stor vikt för en flottningsförening att få kännedom om skadeståndsanspråk, innan de vanligen för kalenderår förda räkenskaperna avslutades. Genom sådan kännedom vunnas, att, även om ersättningsbeloppet ej blivit fixerat, viss summa, motsvarande av föreningen gjord uppskattning av skadan, kunde avsättas och räkenskapernas avslutande således ej uppehållas, och att ersättningarna kunde i samband med andra utgifter utdebiteras å de flottande, som vore ansvariga för deras gäldande.

Sakkunnige föreslogo som generell regel, att ersättningsanspråk skulle anmälas före årets utgång. Häri har emellertid i propositionen, under åberopande därav att flottning understundom på vissa platser bedreves långt in mot slutet av året och att det således i vissa fall kunde medföra svårigheter för de skadelidande att före årsskiftet upptäcka inträffad skada, gjorts den modifikation, att om flottning någonstades pågått efter den 1 november, skada, som å sådan del av flottleden uppstått, får anmälas före utgången av *nästföljande* kalenderår.

*Herr Hages
motion.*

Mot förslaget ståndpunkt har motionsvis invändning framställts av herr Hage, som framhållit, att med hänsyn därtill att det många gånger kunde hända, att inträffad skada beaktades först tämligen lång tid efter det den inträffat, preskriptionstiden syntes allt för knappt tilltagen. Motionären har därför yrkat, att paragrafen måtte så ändras, att skada skall anmälas senast före utgången av kalenderåret *närmast efter det*, då skadan uppkom, i samband med vilken ändring berörda undantagsbestämelse borde utgå.

Utskottet.

Utskottet inser väl de starka skäl, som ur synpunkten av de flottandes intresse tala för att så strängt, som i förslaget skett, begränsa preskriptionstiden. Utskottet har emellertid icke kunnat undgå att taga intryck av de invändningar, som framställts mot denna begränsning. I likhet med motionären finner utskottet, att det icke blott i de fall, då flottningen pågått efter den 1 november, kan inträffa, att skada förblir oupptäckt över årsskiftet, särskilt som viss skada kan tänkas vara av sådan beskaffenhet, att den icke kan iakttagas förrän påföljande år. Behörig hänsyn till de skadelidandes intressen synes därför utskottet kräva, att tiden för anmälade av ersättningstalan utsträcker på sätt motionären föreslagit. Principiella invändningar torde icke kunna med skäl resas mot ett dylikt stadgande, så mycket mindre som redan Kungl. Maj:t, såsom nyss nämnts, måst göra ett avsteg från den i förslaget uppställda regeln.

I samband med den ändring i paragrafen, som utskottet således förordar, torde 3 punkten i paragrafens första stycke, innehållande berörda undantagsbestämmelse, böra bortfalla.

11 §.

I denna paragraf, innehållande bestämmelser, huru ersättning skall uppskattas genom skiljemän samt syn för sådant ändamål hållas, bestämmes beträffande tiden för berörda syn, att densamma i regel skall hållas efter flottningens avslutande och i sammanhang med övriga skadors uppskattande. I detta stadgande har herr *Hage* i sin motion, under anförande att den skadelidande borde hava rätt att fortast möjligt erhålla ersättning för skadan, föreslagit sådan ändring, att paragrafen måtte förses med det tillägget, att syn för skadeersättnings bestämmande ej bör uppskjutas i de fall, där den, som lidit skadan, ovillkorligen fordrar skyndsam uppskattning av densamma och skyndsam ersättning härför samt skadans omfattning kan anses någorlunda betydlig i ekonomiskt avseende. Propositio-
nen.

Herr Hages
motion.

Till grund för det kungl. förslagets ståndpunkt torde ligga dels vikten av att hålla skiljedomskostnaderna nere, dels angelägenheten att förhindra, att en strandägare genom att ideligen framställa krav på ersättning för nya skador, vållade genom samma flottning, kunde föranleda ett flertal syner kort efter varandra. Då dessa skäl synas utskottet äga giltighet, hemställer utskottet, att motionen icke måtte bifallas. Utskottet.

12 §.

Denna paragraf reglerar frågan om gäldande av kostnaderna för skiljemannaförrättningen. I sådant hänseende föreskrives som regel, att om det dömes till ersättning, den ersättningsskyldige skall förpliktas att gälda såväl kostnaden för förrättningen som motpartens utgifter å saken, dock med det undantag, att där ersättningen ej sättes högre än den ersättningsskyldige före förrättningen bjudit, var och en skall stå sina utgifter samt gälda halva förrättningskostnaden. Sistnämnda regel skall gälla jämväl om ersättningsyrkandet ogillas men det befinnes, att fog ej saknats för detsamma; har yrkandet däremot varit obefogat, skall den, som framställt detsamma, gälda såväl hela förrättningskostnaden som motpartens utgifter. Propositio-
nen.

I berörda regler, vilka väsentligen torde överensstämma med nuvarande rättstillämpning, har herr *Hage* i sin motion yrkat sådan ändring, att även i de fall att ersättning ej sättes högre än den ersättningsskyldige före förrättningen bjudit eller att ersättningsyrkandet ogillas, men Herr Hages
motion.

det befinnes att den som framställt kravet ej saknat fog därför, den för flottningsskadan skyldige skulle betala samtliga kostnaderna, eller också att staten skulle betala den del, som skulle falla på ersättningssökanden, samt att i de fall, då ersättningsyrkandet ogillas och det anses, att sökanden saknat fog för sitt yrkande, staten skulle betala förrättningskostnaderna eller åtminstone hälften av desamma.

Till stöd för dessa yrkanden har anförts, att med förslagets regler en skadelidande kunde förmås att godkänna hur liten ersättning som helst, av fruktan att eljest få betala högt uppdrivna förrättningskostnader, samt att tvisten ofta skulle komma att gälla invecklade spörsmål, där det bleve svårt att avgöra, huruvida fog saknats för anställande av talan.

Utskottet.

Den av motionären påyrkade utvidgningen av den för flottningsskada ansvariges förpliktelser strider mot de allmänna grunderna för ersättningsskyldighet i avseende å rättegångskostnad och synes vara obillig. Ej heller det av motionären ifrågasatta överflyttandet i särskilda fall av vissa förrättningskostnader å staten har utskottet funnit sig kunna förorda. Utskottet hemställer alltså om avslag å ifrågavarande motion i denna del.

I ovan återgivna regler angående ersättningsskyldigheten har i tredje punkten av paragrafens första stycke gjorts den modifikation, att om part till skiljeman utsett person utom orten och det finnes uppenbart, att ojävig och till skiljeman lämplig person varit att tillgå inom orten, motparten icke må betungas med högre ersättning för sådan skiljemans inställelse, än som kan anses motsvara vad person inom orten bort tillerkännas. Utskottet har funnit, att ett dylikt allmänt stadgande i vissa fall på grund av särskilda lokala förhållanden kan verka obilligt och försvåra för part att få sina intressen på bästa sätt tillgodosedda. Utskottet anser, att berörda stadgande lämpligen kan ersättas genom en allmän föreskrift därom att skiljemännen vid utdömande av ersättning och kostnader alltid skola pröva desamma efter skäligheten. I det uti ifrågavarande undantagsstadgande berörda fallet kommer därvid skälighetsprövningen att omfatta såväl det berättigade i att tillkalla skiljeman utom orten som ock beloppet av den ersättning, som bör tillerkännas sådan skiljeman.

§§ 17—22.

Propositionen.

Enligt lagförslaget finnes möjlighet att, sedan beslut om inrättande av allmän flottled vunnit laga kraft men innan i beslutet föreskrivna anordningar vidtagits, kunna, därest flottning ändock kan ske utan väsentligt men för sakägare och utan betydligare hinder för flottledsarbetena, få tillstånd att i avbidan på flottledens upplåtande till allmänt

begagnande i vattendraget bedriva s. k. interimslottning. Denna regleras genom bestämmelserna i 17—21 §§. Enligt dessa skall interimslottningen, som hittills medgivits i en betydande utsträckning, väsentligen inskränkas, nämligen så att den medgives endast den, som förut flottat i leden, eller sådana, som visas genom uppehåll med flottningen lida avsevärd förlust, varjämte stadgats, att tillstånd till interimslottning må lämnas endast för ett år i sänder. De av vattendomstolen meddelade allmänna bestämmelserna för flottledens nyttjande till allmän flottning skola i tillämpliga delar gälla i fråga om interimslottningen, och interimslottande skola erlægga flottledsavgifter enligt vanliga regler. Interimslottande äro vidare skyldiga att enligt allmänna grunder ersätta flottningsskada. Tillstånd till interimslottning meddelas av Kungl. Maj:ts befallningshavande, sedan vattenrättsdomaren avgivit yttrande.

I 22 § lämnas bestämmelser därom att i fall det föreskrivits, att flottning i flottled skall inskränkas till viss tid av året, Kungl. Maj:ts befallningshavande äger att, om under pågående flottning behov yppas av tidens utsträckning, på ansökan lämna tillstånd därtill.

I fråga om de regler, som sålunda föreskrivits beträffande prövning av frågor om interimslottning och utsträckning av flottningstiden, har ändringsförslag framställts av herr *Lübeck*, som i sin motion, under anförande att vattendomstolen i långt högre grad än Kungl. Maj:ts befallningshavande sutte inne med kännedom om de förhållanden, till vilka hänsyn borde tagas vid meddelande av beslut i frågor av nämnda slag, yrkat, att de i 17—22 §§ avhandlade frågorna måtte överlämnas till vattendomstolens prövning.

*Herr
Lübecks
motion.*

Av sakkunnigebetänkandet framgår, att rätten att medgiva interimslottning och förlängning av flottningstiden lämnats Kungl. Maj:ts befallningshavande såsom den myndighet, vilken övar tillsyn över de allmänna flottlederna och flottningen däri. Det framgår även, att hithörande frågor betraktats såsom administrativa ärenden, icke domstolsmål.

Utskottet.

Utskottet har funnit, att skäl tala för såväl förslaget som motionärens ståndpunkt. Med hänsyn till den stora, i viss mån prejudicerande betydelsen av interimslottningen för den kommande flottningen i allmän flottled och med tanke på de ekonomiska konsekvenserna för andra sakägare av en förlängning av flottningstiden har utskottet ansett det kunna ifrågasättas att biträda motionen. Då emellertid frågor av hithörande slag ofta kunna vara brådskande samt sammanträde med vattendomstolen i allmänhet kan erhållas endast med viss tidsutdräkt, och då det genom föreskriften om vattenrättsdomarens hörande ändock är sörjt för att dennes sakkunskap göres gällande vid frågans

bedömande, har utskottet icke ansett sig hava tillräckliga skäl att förorda en ändring i förslaget.

18 §.

*Herr
Lübecks
motion.*

Beträffande 18 § är vidare att märka, att herr *Lübeck* i sin motion yrkat, att uttryckligt stadgande måtte införas om skyldighet för interimssflottande att ersätta skada och förlust, som genom interimssflottningen kan tillskyndas ägare av vattenverk. Med den vidsträckta innebörd, som inlagts i begreppet flottningsskada i förevarande förslag, synes genom det nyss återgivna generella stadgandet, att de interimssflottande äro skyldiga att ersätta flottningsskada, hava tillräckligt tydligt utsagts, att jämväl skada för vattenverk skall ersättas. I andra punkten av 18 paragrafens andra stycke synes emellertid ökad tydlighet vinnas genom inskjutande av ordet flottningsskada, vilket utskottet alltså förordar.

22 §.

*Herr
Lübecks
motion.*

Enahanda yrkande som det sist berörda har av herr *Lübeck* framställt beträffande flottning med utsträckt flottningstid. Då genom beslut om dylik förlängning av flottningstiden leden fortfar att vara allmän flottled, är det uppenbart, att reglerna för flottning alltså bliva gällande i sådan led, och samma skyldighet att ersätta skada och förlust för vattenverk, som i allmänhet gäller, föreligger alltså även för dem, som flotta under den enligt 22 § utsträckta flottningstiden. Motionen synes alltså i denna del icke böra föranleda till någon åtgärd.

27 §.

Utskottet.

I paragrafen har föreslagits viss jämkning, på det att tydligare skall framgå, att jämväl flottningsschefen är att anse såsom tjänsteman hos flottningssammanslutningen. Liknande jämkning har företagits jämväl i 32 §.

29 §.

Propositionen.

De bestämmelser, som upptagas under förevarande paragraf, avhandla grunderna för de flottandes delaktighet uti föreningens utgifter.

Först angivas de allmänna huvudprinciper, som böra tjäna Kungl. Maj:ts befallningshavande till ledning vid fastställande av de grunder, varefter olika virkesslag böra med varandra jämföras vid kostnaders fördelning, de s. k. indelningsgrunderna. Vidare föreskrives, att, där flottleden blivit indelad i distrikt, kostnaderna skola distriktsvis fördelas å det virke, som inom varje distrikt framflottas. Slutligen har i avseende å sorteringsutgifter vid olika skiljeställen fördelning meddelats en särskild bestämmelse av innehåll, »att i sorteringsutgifter deltaga beträffande varje skiljeställe allenast de flottande, vilkas flottgoods där av-

skiljes, dock att, där uppenbart är, att till följd av det utsorterade virkets avskiljande ur flottleden orsakas minskning i sorteringskostnaden för flottgods, som vidare framflottas, Kungl. Maj:ts befallningshavande äger efter tagen hänsyn jämväl till de av virkets uppehållande vid sådant skiljeställe orsakade olägenheter bestämma, att även ägare av sådant flottgods skall i mån av båtnad, som nu sagts, deltaga i gäldandet av sorteringskostnaden vid skiljeställe, där virket icke avskiljes.»

Beträffande skälen till sistnämnda föreskrift, som i stort överensstämmer med vad de flottningssakkunniga härutinnan föreslagit, hava dessa i sina motiv anført följande:

De sakkunniga.

»I fråga om sorteringsutgifternas fördelning har ansetts nödvändigt att, utöver bestämmelsen om att arbetssvårigheten skall läggas till grund härför, även lämna föreskrifter för de fall, att vid ett skiljeställe endast vissa flottandes virke varder avskilt, medan de övriges framföres vidare i leden. Det torde synas naturligt, att i dessa fall sorteringskostnaderna böra fördelas allenast å de flottande, som få sitt flottgods till sig avskilt, enär de övriges flottgods icke till någon del bidragit att orsaka denna kostnad. Stadgandet står i full överensstämmelse med nu gällande lagstiftning i ämnet. I 12 § flottningsstadgan föreskrives, att, om någon flottandes virke avskiljes annorstädes än vid *gemensamt* sorteringsställe, skall han ensam vidkännas kostnaden för avskiljandet så ock för anstalt, som för sådant ändamål erfordras. Med uttrycket 'gemensamt sorteringsställe' åsyftas härvid uppenbarligen det skiljeställe vid ledens slut, där efter flottningens fullbordande allt virke uppdelas mellan de skilda ägarna.»

Efter att hava åberopat ett uttalande av nya lagberedningen i dess motiv till 12 § flottningsstadgan, fortsätta de sakkunniga:

»Detta uttalande är tydligen byggt på principen, att varje flottgodsägare skall ensam vidkännas kostnaden för avskiljandet av sitt virke. Det oaktat saknas icke exempel, att ett motsatt tillvägagångssätt blivit tillämpat, därvid så förfarits, att i större flottleder ett eller flera skiljeställen uppe i landet betraktats såsom och benämnts 'gemensamma' med bestämmelser, att allt virke, även det passerande, skall deltaga i sorteringskostnaden, kanske även i kostnaden för 'finsorteringen', avseende fördelningen av det urskilda virket mellan olika ägare eller i skilda kvaliteter. Ett sådant förfarande lär knappast kunna försvaras ur rättvisans synpunkt. Det torde vara tillräckligt erinra om, att, såsom denna bestämmelse i vissa fall tillämpats, det inträffat, att virke, som flottats genom hela leden till dess ändpunkt, måst vid 4 å 5 olika s. k. allmänna skiljeställen bidra till gäldande av sorteringskostnaderna för

annat virke samt därefter slutligen drabbats av kostnaden för sin egen sortering. Att på dylikt sätt belasta långfärdsvirket med kostnader, varav det icke har den minsta nytta, innebär en obillighet. Är inrättandet av skiljeställe på en viss ort till allmän nytta för trakten, utan att alltför stora olägenheter därav uppstå för det allmänna, är detta visserligen tillräcklig anledning till att medgiva skiljeställes anläggande, men att härutöver fordra, att samtliga i leden flottande skola bidraga till såväl anläggningens som sorteringsarbetets bekostande, kan ej vara annat än till skada för skogsägarna och de flottande. Det passerande virket tillskyndas ändock i varje fall den skadan, att det uppehålls vid skiljestället och således framkommer senare till bestämmelseorten.

Då vi alltså föreslagit, att sorteringskostnaderna, däri även inbegripes amorteringskostnaden för skiljeanordningarna, skola för varje skiljeställe drabba endast det virke, som där uttages ur leden, hava vi dock gjort undantag för det fall, då det finnes uppenbart, att till följd av det utsorterade virkets avskiljande ur leden orsakas minskning i sorteringskostnaderna för passerande virke, då det längre ned i leden skall urskiljas. Konungens befallningshavande äger i sådant fall bestämma, att även detta flottgods skall i mån av den båtnad, det tillskyndas, deltaga i sorteringskostnaderna vid skiljeställe, som det passerar.»

Beträffande förslagets ifrågavarande bestämmelse rörande grunderna för sorteringskostnaders fördelning mellan det virke, som utskiljes, och det, som framflottas vidare, hava i åtskilliga motioner framställts ändringsyrkanden.

Herrar Pers' och Olssons i Morastrand m. fl. motioner. Ut i sina huvudsakligen lika lydande motioner hava herr *Pers* samt herr *Olsson* i Morastrand och hans medmotionärer hemställt, att »den för-
månsrätt för långfärdsvirket, som stadgas i förslaget till lag om flottning i allmän flottled § 29, måtte utgå och lagen omarbetas i syfte att underlätta virkets upptagande under flottningens gång».

Till stöd för detta yrkande anföres i huvudsak följande: När flottning först praktiserades, var det givetvis för bygdernas eget behov. Orts- eller bygdeflottningen hade alltså varit den primära flottningsmetoden. Långfärdsflottningen tillhörde däremot en senare tid och hade tillkommit för att tillgodose exporten. Resultatet av den utveckling, långfärdsflottningen medfört, hade blivit en extensiv skogshushållning, där det gällt att med minsta möjliga kostnader få virket från roten till flottleden och vidare ned till kusten till sågverken. Befolkningen i övre delarna av älvdalarna hade härigenom förminskats och en stark anhopning av arbetsfolk nere vid kusten inträtt. Denna tendens att göra flodernas övre områden till glest befolkade ödemarker och samla en industrisägverksbe-

folkning vid flodernas mynning hade dock icke varit enhetlig. I mellersta delen av landet, särskilt i bergslagen, där den industriella utvecklingen orsakat en betydande konsumtion av virke, hade smärre sågverk uppstått vid sjöar och älvar för att begagna sig av flottningsmöjligheterna för virkestillförseln. Denna rörelse, osäker och tvekande till en början, hade växt sig allt starkare och konkurrerade nu framgångsrikt allt högre upp i Norrland om skogarnas virke. Det hade också visat sig, att annan virkesförädling, såsom framställning av pappersmassa och papper, utvecklats i förenämnda trakter. På denna rörelseriktning hos vår industri, nämligen att inne i landet upptaga virket till förädling, hade statsmakterna baserat det stora företaget, som under namn av Inlandsbanan vore under förverkligande. På de platser, där denna järnväg skär floddalarna, vore det nödvändigt sörja för, att flottlederna anpassade sig för industrien och att skiljeställen anordnades. Det vore så långt ifrån, att den inne i landet förlagda förädlingsindustrien kunde anses mindervärdig och därför borde motarbetas av lagstiftningen, att den tvärtom hade vissa betydande företräden. Den gäve arbete åt en av gammalt i bygderna bofast befolkning, som eljest skulle få lov att söka sitt uppehälle på andra orter i landet eller emigrera. Ett igångsättande av skogsindustri här och där inne i landet skulle därjämte bliva till förmån för ett mera intensivt skogsbruk. Där efter flodsträckan förutsättning funnes för mera utvecklad trävaruindustri, torde därför allmänna skiljeställen inrättas, varvid långfärdsvirket borde deltaga i kostnaden för grovskiljningen och skiljeanordningarna efter samma grunder som det virke som fränkiljes. Om och när ett sådant allmänt skiljeställe skulle anordnas, borde överlämnas till Kungl. Maj:ts befallningshavandes bestämmande. Någon ersättning eller kompensation, för att långfärdsvirket fördröjdes vid skiljeställe, borde icke ifrågakomma.

Herr *Welander* har i sin motion hemställt, att förevarande paragraf måtte erhålla sådan ändrad lydelse, att virke, som flottas vidare, även skall deltaga i sorteringskostnaderna till den del, som prövas skäligt.

Herr Welanders motion.

Till stöd härför har huvudsakligen anförts följande: Uppfattningen att allt virke borde nedflottas till kusten kunde hava visst fog för sig i äldre tider, då någon virkesförädling av nämnvärd betydelse icke fanns annat än vid älvarnas utlopp. Förhållandena hade emellertid sedan dess förändrats i väsentlig grad. I samma mån som de inre delarna av landet blivit allt mera befolkade, hade behovet av förädlat virke starkt ökat och därmed hade även ett oavvisligt krav på trävaruindustri uppefter flottlederna uppstått. Men även trävaruindustri för export hade börjat växa

upp inne i landet. Så vore fallet i västra delarna av Jämtland, där sågverk och trämassfabriker uppförts, vilka med stor fördel exporterade sina varor över norsk hamn. Dylika industrier inne i landet hade visat sig kunna betala högre priser än trävaruindustrien vid kusten varit hågad att bjuda, varigenom de i icke ringa mån bidragit att höja avkastningen av skogarna. Från skogsvårdssynpunkt vore det icke blott önskvärt utan till och med nödvändigt, att förädlingsindustrien förlades utefter lederna. Smärre virkesdimensioner såsom gallringsvirke och toppar kunde icke tåla så lång flottning som ned till kusten, utan att en stor del sjönke under vägen. För att icke dylikt virke skulle förfaras till förlust för landet och till hinder för skogsvården, vore nödvändigt att industri funnes inne i landet. Såväl från nationalekonomisk, statsfinansiell och skogsvårdssynpunkt som med hänsyn till behovet hos befolkningen i det inre av landet vore det därför av stor betydelse, att uppkomsten av träförädlingsverksamhet utefter flottlederna underlättades. Detta skulle emellertid ej bliva fallet, om förevarande paragraf antoges oförändrad, i ty att det bleve alltför ekonomiskt betungande för virkesägarna att ensamma bekosta alla sorteringskostnader för det virke, som avskildes ovan utloppet. En sådan bestämmelse vore ej heller rättvis. Avskiljandet av olika ägares virke vore en gemensam angelägenhet, som borde gemensamt ordnas och bekostas av de flottande. Någon skarp gräns mellan enskilda och gemensamma skiljeställen kunde nämligen numera knappast fixeras. Emellertid borde det virke, som flottas vidare, icke betungas mera av sorteringskostnader, än skäligt vore. Då avskiljandet av virke ovan vattendragens utlopp i regel avsåge en mindre del av hela virkesmängden och anläggningarna för skiljeställen ofta bleve ganska dyrbara, vore det icke heller rättvist, att sorteringskostnaderna delades lika på allt virke, utan borde en relativt större andel därav läggas på det avskilda virket i förhållande till dettas relativa mängd och övriga omständigheter vid varje skiljeställe. Frågan om sorteringskostnadernas fördelande borde därför ordnas efter rådande förhållanden vid olika skiljeställen och bestämmas av Kungl. Maj:ts befallningshavande, och borde lydelsen av ifrågavarande paragraf avfattas i överensstämmelse härmed.

Herr Gezelius' motion.

Herr *Gezelius* hemställer i sin motion, att skiljeställen måtte kunna anordnas dels såsom gemensamma och dels såsom enskilda, och att gemensamt skiljeställe måtte anordnas, då sådant, med hänsyn till omfattningen av ortens skogshantering eller förutsättningarna i övrigt för en mera avsevärd utsortering, kan anses bliva för ortens skogshantering eller det allmänna till gagn; varefter beträffande förevarande paragrafs lydelse hemstäl-

les, att paragrafen måtte omarbetas därhän, att virke, som flottas lång väg, icke därför tillerkännes något företräde vid fråga om fördelning av utgifterna eller jämkning däri; att beträffande gemensamt skiljeställe sorteringsutgifterna skola fördelas på allt det virke, som där framflottas; att i fråga om utgiften för sortering vid enskilt skiljeställe ägare av flottgods, som flottas vidare, skall deltaga i gäldandet av sorteringskostnaden, i den mån minskning i kostnaden för utsortering av samma virke kan anses komma att orsakas till följd av det utsorterade virkets avskiljande ur flottleden; samt att vid dylikt bidrags bestämmande hänsyn icke må tagas till det vidare framflottade virkets uppehållande genom sorteringen vid skiljestället.

Till stöd för dessa sina yrkanden anför motionären:

»Att med gemensamt sorteringsställe i gällande flottningsstadga uppenbarligen skulle avses endast skiljeställe vid flottleds slut, kan med fog sättas i tvivelsmål. Såsom jämväl de sakkunnige vitsordat, ha i åtskilliga fall efter vederbörande myndighets beslut gemensamma fördelningsställen anordnats på andra ställen i flottleder än vid deras slut. Och om än vid tiden för flottningsstadgans tillkomst behovet av dylika skiljeställen icke var i ögonen fallande, synes mig påtagligt, att jämväl ur den synpunkt, som även enligt lagförslaget bör vara det ledande motivet i fråga om flottleders anordnande eller 'gagnet för ortens skogshantering', ett dylikt behov ej sällan föreligger och i än högre grad bör beräknas komma att framdeles föreligga. I såväl flottledsområdenas som det allmännas intresse kan det givetvis vara till gagn, att även skogens avkastning förädlas inom produktionsorten om och i den mån naturliga förutsättningar härför i övrigt föreligga, och det ur såväl nationalekonomiska som sociala och kulturella synpunkter. Ur billighetssynpunkt är det icke heller tilltalande, att långfärdsintresset i lagstiftningen tillerkännes förmåner, som verka försvårande för de skogsproducerande orterna att för eget behov tillgodogöra sig skogens avkastning. Och att en utsortering vid gemensamt sorteringsställe redan inom skogsområdena icke verkat till skada för vare sig skogshanteringen eller det ekonomiska utbytet av skogen, därom råder, så vitt jag förnummit från mitt län, där ett dylikt sorteringsställe finnes anordnat vid Österdalälvens utlopp i Siljan, vid vilket omkring hälften av där framflottade märken avskiljas, under det att vid ledens slut ingen utsortering äger rum eller erfordras, bland skogsägarna icke någon meningsskiljaktighet. Ju mer möjligheterna ökas att ekonomiskt kunna tillgodogöra sig skogens 'mindrevärdiga' produkter samt uppfattningen om betydelsen av skogsvårdens tillgodo-seende och om medlen härför trängt igenom, stegras ock såväl skogshanterings i orten som det allmännas berättigade intressen av virkes-

utsortering vid tidigare skede. Jag torde härvid endast behöva antyda betydelsen av rensningsvirkets uttagande och av sjunkningsprocentens stegring vid långfärdsflottning.

Flottleden är ett kommunikationsmedel. Låt vara att den för sin användning är begränsad till endast visst slags gods, bör den givetvis i det allmännas intresse, såvitt möjligt, anordnas med hänsyn till lämplig samverkan med andra kommunikationsmedel. Denna uppfattning har stått klar för riksdagen vid dess beslut angående Inlandsbanans tillkomst och sträckning samt Trollhätteledens och Vänerushamnarnas anordnande för storsjötrafik. Utan en målmedvetet anordnad samverkan med det inre Norrlands vattensystem jämväl i dess flottledskapacitet lär Inlandsbanans betydelse såsom trafikled för denna landsdels skogsproducenter bli skäligen illusorisk.

Jag har icke heller kunnat övertygas om, att någon rättslig grund, lika litet som historisk, kan åberopas för långfärdsvirkets företrädesrätt vid utnyttjande av en flottled i fråga om den ej minst betydelsefulla utsorteringen av flottgodset därur.»

Herrar
Aarnseths
och Erikss-
sons i Grän-
gesberg
motion.

Slutligen hava herrar *Aarnseth* och *Eriksson* i Grängesberg uti sin motion hemställt, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag till lag om flottning i allmän flottled, att sorteringsutgifter för grovsortering vid skiljeställen måtte fördelas på allt flottgods, som framflottas till eller förbi ifrågavarande skiljeställe.

Motionärerna anföra härvid i huvudsak följande: Med den ifrågasatta bestämmelsen om kostnadsfördelningen för virkesavskiljning förefölle det, som om kostnaderna härför skulle synnerligen hårt drabba dem, som nödgas uttaga sitt virke vid sådana skiljeställen, som äro så belägna, att blott en mindre del av virkesmängden utsorteras. Behovet av nya skiljeställen inne i landet hade inträtt med järnvägarnas framdragande, i det att, där järnvägen korsade flottleden, nya samhällen uppstått, som hade behov av förädlad virke. Virkesåtgången på sådana platser och andra utefter järnvägen belägna orter hade motiverat anläggandet av förädlingsverk, och dessa vore i de flesta fall hänvisade till vattenvägen för framforslandet av virket. Möjligheten att anlägga skiljeställen vid dylika platser borde från statens sida underlättas, då ju därigenom ortens virkesbehov kunde fyllas på lämpligaste sätt samt rikligare arbetstillfällen beredas ortsbefolkningen. Enligt motionärernas mening skulle föreliggande förslag i denna fråga i hög grad komma att hindra anläggandet av skiljeställen långt från kusten samt åstadkomma ett fördyrande av virket å dessa orter. Genom höga pris på byggnadsvirket lades även

hinder och svårigheter i vägen för arbetarna att kunna lyckas i sina strävanden att skaffa sig egna hem å eller invid förenämnda platser. Vad angående de mindre skogsägarnas intressen av berörda fråga syntes det tämligen klart, att det för dem vore av stor betydelse, att skiljeställen finge i nödigt antal anordnas utefter flottlederna, då ju möjligheter till större konkurrens om skogsprodukterna kunde åstadkommas, än då virket komme att uppköpas av de större trävarubolagen vid kusten utan konkurrens från de mindre träförädlingsverkens sida. Ett försvårande av nödiga skiljeställens inrättande torde därför komma att reducera saluprisen för de små skogsägarna. Bland dessa hade dessutom under senare tid kunnat spåras tankar på att på kooperativ väg söka förädla sina skogsprodukter. Denna strävan skulle säkerligen möta ett hinder i den ifrågasatta omkostnadsfördelningen vid skiljeställena, under det att enligt motionärernas mening densamma i stället borde från statens sida underlättas. Vad sålunda anförts rörande skogsägarnas intressen i fråga om lättheten och billigheten vid skiljande av flottvirke, torde även i viss mån gälla staten, såsom ägare av stora skogstillgångar i de långt från kusten belägna kronoparkerna. Det vore icke otänkbart, att staten komme att i allt större utsträckning använda virket därifrån dels för sina järnvägar och dels för andra ändamål. Med underlättandet av virkets upptagande vid lämpliga platser i flottleden syntes därför statens intressen bäst vara tillvaratagna.

Gällande lagstiftning reglerar hithörande förhållanden på det sätt, att åtskillnad göres mellan *gemensamma* och *enskilda* skiljeställen. Lagbestämmelserna härom återfinnas i flottningsstadgans 4 och 12 §§. Uti 4 § 1 mom. är det ålagt synemännen, jämte annat, att särskilt utreda, huruvida, där någon önskar få sitt flottgods avskilt annorstädes än vid gemensamt sorteringsställe, sådant kan ske, utan att annans flottgods oskäligt uppehålls, och huru för avskiljandet nödig anstalt bör inrättas; och i 12 § föreskrives, att, om någon flottandes virke avskiljes annorstädes än vid gemensamt sorteringsställe, han skall ensam vidkännas kostnaden för avskiljandet, så ock för anstalt, som för sådant ändamål erfordras. Uti motiven till sistnämnda paragraf yttrar nya lagberedningen, bland annat, att utsorteringen av virket till de olika ägarna i allmänhet skedde i närheten av flodmynningen, men att det för mången virkesägare bleve nödigt att, innan hans virke uppnått den därstädes belägna gemensamma utsorteringsbommen, bekomma detsamma, för vilket ändamål särskild anstalt erfordrades för att kunna utskilja det ifrågavarande flottgodset från det övriga, som skulle framsläppas vidare, samt att det torde vara uppenbart, att kostnaden för denna anstalt ävensom

Utskottet.

för själva avskiljandet borde drabba samma virkesägare ensam. Såsom emellertid synes framgå av de flottningssakkunnigas förut återgivna motiv till ifrågavarande 29 § och efter vad utskottet i övrigt inhämtat, har den av nya lagberedningen sålunda anförda distinktionen mellan gemensamt och enskilt skiljeställe icke kunnat i praktiken konsekvent genomföras. Vid anläggandet av nya skiljeställen i flottled hava myndigheterna stundom förklarat sådant skiljeställe skola anses såsom gemensamt med skyldighet för alla flottande, således även för dem, vilkas virke ej utsorterades, att gemensamt deltaga i kostnadernas gäldande. Någon gång har det även förekommit, att Kungl. Maj:ts befallningshavande föreskrivit, att den del av sorteringsutgifterna, som motsvarade anläggningskostnaden, skulle gemensamt gäldas av alla flottande, men att själva arbetskostnaden för skiljningen skulle stanna ensamt å den eller dem, vilkas virke utskilts. I lagtillämpningen synas sålunda ganska olika uppfattningar hava gjorts gällande angående betydelsen av gemensamma och enskilda skiljeställen och därav beroende fördelning av sorteringsutgifterna.

I ovan nämnda motioner, vilka utnynnats i yrkanden på ändring av det nu föreliggande förslagets bestämmelse angående grunderna för sorteringskostnadernas fördelning, har uppmärksamheten riktats på de förändrade förhållanden, vilka efter tillkomsten av 1880 års flottningslagstiftning inträtt genom uppkomsten av en livskraftig träförädlingsindustri uppefter flottlederna. Denna industri, vilken ur nationalekonomisk synpunkt måste betraktas såsom synnerligt värdefull med hänsyn särskilt därtill, att den möjliggjorde ett ekonomiskt fördelaktigt tillgodogörande av smärre virkesdimensioner och annat mindervärdigt virke, vilket icke tålde längre flottning, nödvändiggjorde enligt motionärernas mening anordnande på lämpliga platser av flera skiljeställen. Vidare har det framhållits, att det såväl ur skogsvårdssynpunkt som med hänsyn till ortsbefolkningens virkesbehov och skapandet av rikligare arbetstillfällen vore önskvärt, att skogsavkastningen bleve förädlad inom produktionsorten, i den mån naturliga förutsättningar därför i övrigt föreläge. En virkesutsortering vid tidigare skede låge därför i såväl skogshanteringens i orten som det allmännas intresse. Slutligen har det erinrats om angelägenheten av en ordnad samverkan mellan flottlederna och andra kommunikationsleder, särskilt statens under utveckling varande järnvägsnät i Norrland.

Dessa av motionärerna framhållna synpunkter finner utskottet värda beaktande; och utskottet kan även ansluta sig till motionärernas uppfattning, att ur dessa synpunkter förslagets bestämmelse angående grunderna för sorteringskostnadernas fördelning genom den förmånligare ställning, som därmed beredes det s. k. långfärdsvirket i förhållande till det tidigare

ur flottled utsorterade virket, torde i många fall komma att verka obilligt såsom särskilt tungt belastande det senare och därigenom också visa sig i viss grad hämmande på en i flera hänseenden önskvärd utveckling. Härtill kommer, att enligt utskottets mening den förevarande frågan torde böra bedömas även ur andra synpunkter av i viss mån principiell innebörd.

I fråga om flottleds- och underhållskostnaders fördelande hava de flottningssakkunniga i sitt betänkande (sid. 405) medgivit, att vidkommande en del av sorteringsutgifterna, nämligen såvitt de avsåge gäldande av anläggnings- och underhållskostnaderna för skiljeanordningarna, det kunde med ett visst fog ifrågasättas, huruvida icke detta slag av utgifter närmare vore att likställa med flottledsutgifterna. Visserligen hava de sakkunniga ansett skiljeanordningarna, såsom tillkomna direkt för själva sorteringsarbetets möjliggörande, intaga en särställning bland flottledsanordningar. Men flottleden såsom kommunikationsanstalt har att fylla icke blott uppgiften att transportera flottgodset utan även uppgiften att fördela flottgodset mellan dettas olika ägare, och denna senare uppgift kan icke fyllas med mindre än att skiljeställen anordnas. Skiljeanordningarna synas därför verkligen med visst fog kunna likställas med övriga flottledsanordningar, tillkomna icke blott i vissa enskilda flottandes intresse utan även i det allmänna intresse, som flottleden i egenskap av allmän kommunikationsanstalt har till uppgift att tjäna. Denna synpunkt torde det vara nödvändigt att fasthålla numera, då den skillnad mellan gemensamma och enskilda skiljeställen, vilken kännetecknar nu gällande lagstiftning, icke längre kunnat upprätthållas och därför också i det nu föreliggande förslaget övergivits.

Flottled står under förvaltning av flottningsförening, men denna är — såsom jämväl de sakkunniga erinrat — icke ett i förhållande till trafikanterna självständigt affärsföretag, som äger att för dessa fastställa trafiktaxor, utan en kooperativ sammanslutning av trafikanterna själva. Härav följer visserligen, att en var måste äga berättigad fordran att icke belastas med större utgifter för godsets framförande, än som motsvara föreningens kostnader för flottningen av hans eget virke. Men till dessa kostnader böra enligt utskottets här ovan angivna uppfattning även räknas anläggnings- och underhållskostnader för skiljeanordningar; och då ombesörjandet av utsorteringen lagligen åligger föreningen, torde även arbetskostnaden härför böra anses såsom utgift icke endast för de enskilda flottandes räkning. utan även för fyllande av en flottleden påvilande uppgift.

Ur nu anförda synpunkter kan utskottet icke finna det vara obil-

ligt, att samtliga flottande, om än i olika grad, beroende på skäligt avvägande, få deltaga i sorteringsutgifterna vid varje skiljeställe. Utskottet anser sig därför icke kunna tillstyrka antagande av Kungl. Maj:ts förslag i denna del oförändrat.

Huru de syften, vilka utskottet sålunda anser sig böra understödja, skola på lagstiftningens väg lämpligen kunna uppnås, därom kunna olika meningar råda. Motionärerna hava var för sig föreslagit olika utvägar. Således har herr Gezelius hemställt, att man i den nya lagen måtte bibehålla skillnaden mellan gemensamma och enskilda skiljeställen, och att olika grunder skulle gälla för sorteringskostnadernas fördelning vid dessa. Såsom gemensamt skulle förklaras sådant skiljeställe, som vore av särskild betydelse för ortens skogshantering eller där en avsevärd utsortering ägde rum. Herrar Aarnseth och Eriksson i Grängesberg hava åter påyrkat, att grunderna för sorteringskostnadernas fördelning måtte fastställas så, att kostnaden för grovsorteringen fördelades på allt flottgods, som flottades till eller förbi ett skiljeställe, under det att finsorteringskostnaden skulle ensamt drabba det virke, som utskiljes.

Ingendera av dessa utvägar anser sig utskottet kunna tillstyrka. Att i lag uppdraga en allmängiltig gräns för åtskillnaden mellan gemensamma och enskilda skiljeställen synes vara synnerligen svårt. Det är även att märka, att förhållandena vid varje skiljeställe kunna under olika tider betydligt växla, och att ett skiljeställe, som vid en viss tid borde anses som gemensamt, ganska snart kan nedsjunka i betydelse för orten, så att det bör betecknas såsom enskilt. Vad åter angår förslaget att göra åtskillnad mellan sådana sorteringskostnader, som föranledas av grovsorteringen å ena samt av finsorteringen å andra sidan, kan utskottet ännu mindre godtaga en sådan lösning. Först och främst torde det, enligt vad utskottet från sakkunnigt håll inhämtat, vara ogörligt att ens tillnärmelsevis avgöra, huru stor del av sorteringskostnaden kan hänföras till grovsorteringen, ty med de invecklade apparater, som numera användas vid skiljena, pågår arbetet med såväl grovsortering som finsortering i ett sammanhang. Vidare torde en sådan lösning kunna bli orättvis i de ej så sällan förekommande fall, då endast ett virkesmärke uttages vid skiljestället och då sålunda all sorteringskostnad vid skiljestället är att anse såsom kostnad för grovsortering.

Under utskottets behandling av förevarande paragraf har tanke väckts på en sådan anordning, att kostnaderna för sorteringsarbetet vid alla skiljeställen i ett vattendrag skulle sammanslås och därefter fördelas lika på allt virke, som därstädes framflottas. Svenska flottningsschefförningen har i en till utskottet ingiven skrivelse förklarat, att *tekniska*

hinder ej möta för genomförandet av ett sådant system, som nyss sagts. Utskottet har dock icke av det material, som stått utskottet till buds, kunnat erhålla en säker uppfattning om, huru ett dylikt system skulle verka i olika vattendrag. Anledning synes dock vara att befara, att systemet i en del fall skulle verka obilligt. Utskottet har därför ej ansett sig kunna ifrågasätta, att en sådan princip, som ovan antytts, lägges till grund för lagstiftningen.

Utskottet har därför i huvudsaklig anslutning till det ändringsförslag, som föreligger i herr Welanders motion, funnit sig böra stanna vid den lösningen av förevarande spörsmål, att det överlåtes åt de prövande myndigheterna att för varje flottled, efter vad skäligt finnes, bestämma, huru kostnaderna vid varje skiljeställe böra fördelas ej blott å det virke, som där utskiljes, utan även å det virke, som vidare framflottas neråt leden.

Vid detta bedömande synes hänsyn böra tagas dels till den betydelse för ortens skogshushållning, som är förenad med befintligt skiljeställe, dels till mängden av det virke, som beräknas skola skiljas, och till minskningen i slutliga sorteringskostnaden för det virke, som vidare framflottas, dels till kostnaderna för skiljets anläggande och virkets utsorterande, så att där dessa på grund av lokala förhållanden äro särskilt höga, en jämförelsevis större andel därav också bör drabba det virke, som därstädes uttages, dels till sammanlagda antalet skiljeställen, så att långfärdsvirket ej hårdare betungas än som är förenligt med rättvisa och billighet eller längre uppehålls än som är oundgängligen nödigt, dels ock till alla de övriga förhållanden, som kunna växla efter omständigheterna i varje särskilt fall.

Av den ståndpunkt utskottet sålunda intagit följer, att utskottet icke kan förorda bifall till de av herr Gezelius, herr Pers och herr Olsson i Morastrand m. fl. väckta motionerna, i vad desamma syfta till upptagande i vattenlagens 10 kap. 17 § av föreskrift om utredning vid syneförrättning angående skiljeställes anordnande såsom gemensamt eller enskilt.

I sammanhang med de av utskottet således förordade ändringarna i paragrafen har utskottet ansett, att för vinnande av bättre systematisering ordningen mellan punkterna i densamma lämpligen bör ändras.

34 §.

I denna paragraf föreskrives, att för flottningsförening skall finnas reglemente, och lämnas under olika punkter hänvisningar till vad sådant

Propositionen.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 2 avd. 14 häft. (Nr 18.) 7

reglemente skall innehålla. Under punkt 13 stadgas, att reglemente skall angiva, vad husbehovsflottande har att ställa sig till efterrättelse i avseende å bl. a. iakttagande av nödiga försiktighetsmått.

*Herr
Gezelius'
motion.*

Herr *Gezelius* yrkar i sin motion, att tillägg måtte göras därom, att i sammanhang härmed i reglemente jämväl skall inrymmas föreskrift om att den allmänna flottningen bör så bedrivas, att icke nödig, vederbörligen anmäld husbehovsflottning därigenom oskäligt försvåras.

Utskottet.

Då skyldighet till dylik hänsyn synes föreligga för de flottande oberoende av föreskrift i reglementet, och då — på grund av det allmänna stadgandet i 6 kap. 4 § vattenlagen att vid flottleds inrättande skall i fråga om skydd för enskild rätt bestämmas, huru vid flottledens ordnande och begagnande tjänligast bör förfaras, så att ändamålet må utan oskälig kostnad vinnas med minsta olägenhet för annan — sådan föreskrift, som motionären avser, torde i erforderliga fall komma att inflyta redan i regleringsutslaget, har utskottet icke funnit anledning understödja motionen.

Däremot har utskottet ansett viss jämkning böra vidtagas i 7 punkten, avseende bestämmande av tiden för ordinarie flottningsstämmor, och i 9 punkten, som rör begränsningar i de flottandes rösträtt vid flottningsstämma. Dessa ändringsförslag sammanhänka med av utskottet framställda yrkanden beträffande 55 och 57 §§; och får utskottet hänvisa till vad vid berörda paragrafer anföres.

39 och 40 §§.

Propositionen.

Enligt dessa paragrafer åligger det vederbörande befallningshavande att såsom ett led i det allmännas kontroll å flottningsföreningarna utse lämplig person att vara ledamot i flottningsförenings styrelse. Till sådan ledamot skall utses någon med skogs- och flottningsförhållandena i orten förtrogen person, som ej själv deltagar i flottningen eller är anställd i flottandes enskilda tjänst. Han skall hava till uppgift att iakttaga, att vid flottledens och flottningens ordnande vederbörlig hänsyn toges till skogsnäringsens krav på goda flottningsförhållanden inom orten. I propositionen anföres, att det särskilt torde vara att förvänta, att skogsägare, vilka ej själva deltog i flottningen men för avyttringen av sitt virke vore beroende av flottningsförhållandena, i den av befallningshavanden utsedde styrelseledamoten erhöles en målsman för sina intressen. Dessa skogsägare ägde för närvarande icke någon möjlighet att inom föreningen få sina synpunkter framförda och beaktade.

De sakkunniga hade föreslagit, att dylik styrelseledamot skulle ut-

ses, endast där det för tillgodoseende av ortens skogshushållning eller andra allmänna intressen funnes önskvärt. Kungl. Maj:t har emellertid frångått detta förslag och ansett, att befallningshavanden i varje fall bör utse styrelseledamot. Såsom skäl för denna ståndpunkt anför departementschefen, att det med den betydelse flottled har ur kommunikations-synpunkt icke syntes tillräddigt att överlämna frågan, huruvida de allmänna intressena böra företräddas inom flottningsstyrelsen, till eventuellt olika praxis hos skilda befallningshavande.

Herr *Enhörning* har i sin motion yrkat en begränsning av skyldigheten för befallningshavanden att utse styrelseledamot. Utgångspunkten för motionären har därvid varit hänsyn till att för de många små, ofta i avlägsna trakter verkande flottningsföreningarna kostnaderna för en dylik offentlig styrelseledamot kunna bliva i hög grad betungande, varjämte framhållits, att betydelsen för det allmänna i dessa fall av att en dylik styrelseledamot funnes vore skäligen obetydlig. På dessa skäl hemställas om sådan ändring av 40 §, att Kungl. Maj:ts befallningshavande skall utse styrelseledamot allenast i flottningsförening, vars flottgodsmängd under senaste 10-årsperiod i medeltal utgjort minst 50,000 kbm.

Herr
Enhörnings
motion.

Väl anser utskottet i likhet med motionären, att det icke är nödigt eller lämpligt att föreskriva, att av länsstyrelse utsedd styrelseledamot skall finnas i *alla* flottningsföreningar. Utskottet har dock icke funnit, att en begränsning lämpligen kan ske på den av motionären föreslagna vägen eller genom någon annan generell inskränkning. I stället har utskottet förmenat, att det av de sakkunnige föreslagna stadgandet, att styrelseledamot skall utses, endast där så finnes önskvärt för tillgodoseende av ortens skogshushållning eller andra allmänna intressen, innebär en lycklig lösning. De av departementschefen anförda skälen för frångående av de sakkunniges förslag hava icke kunnat övertyga utskottet. Det synes, som om med de sakkunnigas förslag styrelseledamot komme att utses i alla de fall, där befintligheten därav kan vara av någon betydelse för det allmänna. Tillräcklig offentlig kontroll torde i övriga, mindre betydelsefulla föreningar vinnas genom den av länsstyrelse utsedda revisorn och den befallningshavandens allmänna tillsyn över flottningsföreningar, varom stadgas i 70 §.

Utskottet.

Av anförda skäl föreslår utskottet ett återgående till de sakkunnigas ovan berörda förslag i denna punkt. Tillika har utskottet ansett, att ifrågavarande styrelseledamot bör utses, ej, såsom enligt förslaget, av Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där styrelsen har sitt säte, utan genom samverkan av länsstyrelserna i de län, i vilka flottleden framgår.

Av den här ovan berörda ändringen i 40 § föranledes viss jämkning jämväl i 39 §.

§ 50.

*Herr
Enhörnings
motion.*

Jämväl i denna paragrafs bestämmelse, att en revisor för varje förening skall utses av befallningshavanden, har herr *Enhörning* yrkat ändring i samma riktning som hans nyssberörda hemställan i fråga om styrelseledamot.

De sakkunniga.

Beträffande revisor i flottningsförening hade de sakkunniga i överensstämmelse med sitt förslag rörande styrelseledamot ansett, att revisor skulle utses, när det efter ansökan eller eljest funnes lämpligt. Som skäl för denna ståndpunkt hava de sakkunniga anfört i huvudsak, att behovet av offentlig revisor ställde sig olika, allt efter som i flottningen deltog en mångfald flottande, som ägde förmåga att själva tillvarataga sina intressen vid revisorsval, eller en övervägande majoritet å stämman tillkomme en eller ett par flottgodsägare, som sålunda hade att utse föreningens revisorer; i fall av sistnämnda slag vore deltagande i revisionen av en person, utsedd av offentlig myndighet, önskvärd, om icke för annat, så för att bryta udden av möjliga misstankar om bristande oväld i handhavandet av föreningens angelägenheter.

Departementschefen.

Mot denna uppfattning invänder departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet i huvudsak följande. Det uppdrag revisorerna hade att utföra, avsåge ej blott att tillvarataga de enskilda flottandes intressen utan även att tillse, att de allmänna intressen, som vore förknippade med flottleden och flottningen, blivit av styrelsen vederbörligen tillgodosedda. För övrigt vore det ej ovanligt, att majoriteten inom en flottningsförening årligen växlade, så att det ofta torde bliva för befallningshavandena omöjligt att avgöra, när det ur vissa enskilda flottandes intresse vore behövt att tillsätta en offentlig revisor. Med hänsyn härtill och för att de allmänna intressenas rätt i avseende å flottlederna måtte bliva fullt ut tillgodosedd, ansåge departementschefen, att offentlig revisor alltid borde för flottningsförening utses.

Utskottet.

Utskottet finner de av departementschefen för hans ståndpunkt anförda skälen äga giltighet och har följaktligen icke ansett sig kunna förorda någon inskränkning, vare sig på den av motionären förordade vägen eller annorledes, i bestämmelsen angående utseende av revisorer.

55 §.

I denna paragraf stadgas, bland annat, att flottande vid flottningsstämma äger rösträtt i förhållande till beloppet av det av honom lämnade förslaget, dock med de inskränkningar, som må vara bestämda i reglementet; och i 34 § 9 punkten föreskrives, att i flottningsförenings reglemente skall införas bestämmelse om huruvida och i vad mån begränsning av rösträtt skall ske. Kungl. Maj:t har alltså icke velat i lagen fastslå, *vilken* begränsning i rösträtten, som skall äga rum, eller ens *att* begränsning alltid skall ske. *Propositionen.*

Denna fråga dryftas utförligt av de sakkunniga i deras betänkande (sid. 450 ff.) Där anføres, att Norrlandskommittén föreslagit, att för att maktställningen inom flottningsförening i någon mån måtte utjämnas, ingen skulle få rösta för mera än en $\frac{1}{10}$ av vid flottningsstämma närvarandes röstetal, *att* flottningsschefsföreningen, under åberopande att i reglementena numera i regel föreskreves inskränkning av rösträtten, framhållit, att den av Norrlandskommittén sålunda företagna begränsningen kunde utan risk av majoritetsförtryck uteslutas ur lagen, *och att* domänstyrelsen yttrat, att en allmän bestämmelse i förevarande avseende för alla flottleder i hela riket syntes kunna medföra olägenheter, större än motsvarande fördelar, ävensom att styrelsen ansåge sannolikt, att ändamålet bäst kunde vinnas, om i lagen inflöte en bestämmelse därom att vid fastställande av reglemente noggrannt måtte av myndigheter övervägas, i vad mån berörda rösträtt borde inskränkas med hänsyn till ovan anförda förhållanden. *De sakkunniga.*

För sin egen del anförde de sakkunniga därefter, att de funnit de mot ett fixt begränsande av rösträtten anförda skälen så tungt vägande, att de icke ansett sig böra föreslå dylik bestämmelse. Däremot funne de sakkunniga, att principen om rösträttens begränsning vore av så stor vikt, att den borde uttryckligen i lagen framhållas. I överensstämmelse härmed föreslog de sakkunniga de bestämmelser i ämnet, som sedermera återfinnas i propositionen.

Utskottet, som håller före, att hänsynen till de mindre flottande kräver garantier mot majoritetsförtryck, finner väl i likhet med vad hörda myndigheter anført, att en allmänt bestämd begränsning av rösträtten skulle vara oläglig och kunna verka motsatsen till vad därmed åsyftats. Utskottet anser dock å andra sidan, att principen om rösträttens begränsning alltför svagt kommit till uttryck i lagförslaget. En lämplig mellanväg synes utskottet vara, att det fastslås, att sådan begränsning *alltid* skall äga rum, men att storleken av begränsningen icke föreskrives i *Utskottet.*

lagen utan får bestämmas av vederbörande befallningshavande efter omständigheterna för varje särskilt fall. Utskottet hemställer av dessa skäl, att 34 § 9 punkten och 55 § måtte ändras i enlighet med denna uppfattning.

56 §.

Utskottet. Enligt denna paragraf skall viss åtgärd vidtagas minst åtta dagar före flottningsstämman, annan åtgärd en månad före stämman. För vinande av överensstämmelse med de tidsfrister, som å andra ställen i lagen, exempelvis 54 och 59 §§, finnas föreskrivna, har utskottet ansett, att berörda tider böra ändras till en vecka, respektive fyra veckor.

57 §.

Utskottet. I denna paragraf föreskrives, att innan flottningen varje år börjas, skall hållas ordinarie flottningsstämma. Mot denna bestämmelse svarar föreskrift i 34 § 7 punkten, att flottningsförenings reglemente skall angiva, *huru ofta* ordinarie flottningsstämma skall hållas. Med detta uttryck torde avses, att i reglementet skall fastställas såväl antalet flottningsstämmor som ock tiden för desamma hållande. Då utskottet ansett önskvärt, att detta tydligare kommer till uttryck i lagtexten, har utskottet verkställt omformulering av berörda moment av 34 § samt vidtagit en mindre ändring i 57 §.

61 §.

Propositionen. I 60—62 §§ meddelas bestämmelser om rätt till talan i vissa fall rörande flottningsförenings förvaltning. I 61 § medges sålunda enskild flottande att, om han förmenar, att honom blivit påförda större kostnader än med fastställda fördelningsgrunder överensstämmen, genom stämning å föreningen påfordra rättelse i den gjorda debiteringen. Vidare föreskrives i samma paragraf, att om styrelsen eller ledamot därav eller flottande förmenar, att beslut å flottningsstämma icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot i lag eller annorledes meddelade föreskrifter, talan jämväl därom får föras genom stämning å föreningen. I båda fallen stadgas, att stämning skall ske inom trettio dagar från beslutets dag, respektive från det styrelseberättelse över räkenskapsårets räkenskaper framlagts å flottningsstämma.

De sakkunniga. Sakkunnigebetänkandet, som icke upptog bestämmelser i det första av ovannämnda avseenden, bestämde tiden för stämning å föreningen i

det senare fallet till 90 dagar från beslutets dag. I propositionen hava icke angivits de skäl, som föranlett inskränkning av tiden till 30 dagar.

Utskottet har funnit, att sistnämnda tidsfrist ofta kan komma att Utskottet. bli alltför kort. Det bör observeras, att enligt övriga gällande lagar om olika slag av föreningar och dylika sammanslutningar tiden för stämning vid anställande av talan mot föreningsbeslut allmänt är längre. I aktiebolagslagen, lagen om ekonomiska föreningar och lagen om bankrörelse är sagda tid två månader; i sjukkasselagen och lagen om understödsföreningar tre månader. Tillräckliga skäl synas icke vara anförda för ett frångående av vad å dessa andra likartade områden ansetts vara den lämpliga tidsfristen, så mycket mindre som flottande ofta äro bosatta på långt avstånd från och med dåliga kommunikationer till den plats, där styrelsen har sitt säte och där stämma hålles, och således sent få kännedom om därvid fattade beslut m. m., varefter av samma skäl uttagande och delgivning av stämning kräver avsevärd tid. Utskottet anser alltså, att tidsfristen i båda fallen bör bestämmas till sextio dagar.

62 §.

Herr *Gezelius* yrkar i sin motion, att den rätt till klandertalan, Herr Gezelius' motion. som enligt förevarande paragraf tillkommer flottande, bland annat i de fall, att han förmenar, att genom förenings beslut om kostnaders uttaxering flottningen oskäligt betungas eller att något för föreningen fattat beslut länder till uppenbart men för de flottande, måtte utsträckas att tillkomma även ägare eller innehavare av skog eller av avverkningsrätt till skog inom flottledens vattenområde. Till stöd för denna hemställan har av motionären anförts, att ägare eller innehavare av skog eller av avverkningsrätt till skog inom flottledsområdet i regel i långt högre grad än en måhända endast tillfälligt flottande hade intresse av flottledens handhavande på sådant sätt, att den icke för framtiden betungades med oskäliga kostnader; värdet av hans skogstillgång och möjligheten av dess utnyttjande vore därav väsentligt beroende.

Med erkännande därav att innehavare av skog eller av avverkningsrätt till skog, även då de icke äro flottande, kunna på sätt motionären anført hava ekonomiskt intresse av det sätt, varpå flottleden och flottningsföreningens verksamhet skötes, vill utskottet framhålla, att enbart dylikt intresse, här lika litet som å andra områden, kan konstituera talerätt. Utskottet har alltså icke kunnat biträda motionen. Det bör även Utskottet.

anmärkas, att, i de fall, då styrelseledamot utses av befallningshavanden, de av motionären avsedda intressenterna torde kunna anses i denne styrelseledamot erhålla en målsman för sina intressen i fråga om flottledens skötande och flottningens bedrivande.

65 §.

Förevarande paragraf behandlar frågan om sättet och villkoren för sammanslagning av flottningsföreningar. Denna fråga kan lösas på flera olika sätt. Antingen kan det föreskrivas, att sammanslagning av två föreningar skall kunna ske, endast då båda föreningarna äro ense därom, eller ock kan det överlätas åt myndighet att bestämma härom, när sådant prövas lämpligt för flottningen, därvid som ytterligare alternativ kan medgivas vetorätt för någondera föreningen.

De sakkunniga.

De sakkunniga föreslogo den utvägen, att sammanslagning skulle kunna ske, förutom då föreningarna voro ense, endast om sådant påyrkades av bivattendragets förening. I sitt betänkande (sid. 459) återgiva de ett yttrande av domänstyrelsen, däri nämnda styrelse, med framhållande av de olika olägenheter, som följa av att i samma vattendrag funnes flera flottningsföreningar, förklarar, att det syntes lämpligt, att förvaltningen av flottleder i bivattendrag överlätas på den förening, som ombesörjde flottningen i huvudälven. Därefter anföra de sakkunnige följande: »Obestridligt är, att förekomsten inom samma vattensystem av ett flertal mindre flottningsföreningar ofta medför åtskilliga olägenheter, såsom domänstyrelsen framhållit. Förhållandena inom de skilda vattensystemen äro dock så olikartade, att ett generellt stadgande om skyldighet för samtliga föreningar inom ett vattensystem att förenas till en enda förening långt ifrån alltid skulle verka fördelaktigt. Enligt vad flottningens målsmän upplyst, bliva flottningskostnaderna i de mindre lederna ofta billigare, om flottningen ombesörjes genom egen förening. De flottande kunna i sådant fall med eget folk utföra arbetet och inom sig utse flottningsschef mot ringa avlöning. Såsom bosatta å orten och vanligen själva mindre skogsägare kunna de lättare erhålla förmånliga avtal rörande ackordsflottning, strandskadeersättningar m. m. Det torde ej heller vara ovanligt, att skogsägare vid försäljning av virke åtaga sig att leverera virket å flott vatten i huvudälven eller de större bilederna samt att själva ombesörja dess flottning genom de mindre bileders, som virket dessförinnan måste passera. Härigenom kunna de förskaffa sig större

inkomst på skogen. — — — — Att under angivna förhållanden de mindre flottningsföreningarna icke alltid varit villiga att uppgå i de större, är ej att förvåna sig över. Men även för de större föreningarna kan det understundom medföra nackdelar att i sig nödgas upptaga de mindre. — — — — Dessa vanskligheter äro dock icke av svårare art, än att huvudledens flottningsförening skäligen må på grund av fördelarna för det allmänna kunna förpliktas att, därest biledens flottningsförening fattat beslut om sammanslagning, övertaga densamma, under villkor att biledens byggnader och anstalter finnas i tillfredsställande skick.»

De sakkunnigas uppfattning godkändes emellertid icke av Kungl. Maj:t, som i stället föreslog genomförande av den principen, att myndigheterna ensamma ägde bestämma om sammanslagning efter framställning därom från någondera föreningen. Departementschefen motiverade denna ändring med att vissa erinringar framställts därom, att det ej vore berättigat att i förevarande avseende göra åtskillnad mellan större och mindre föreningars rätt att påkalla sammanslagning, samt att med flottledens intresse bäst överensstämde, att samtliga leder inom samma vattensystem förenades till ett helt, vilka anmärkningar syntes departementschefen välgrundade.

Propositionen.

Slutligen har herr *Welander* i sin motion yrkat, att förevarande paragraf måtte erhålla följande lydelse:

Herr Welanders motion.

»Önska olika flottningsföreningar förenas till en, fatte var för sig beslut därom. Dylikt beslut jämte förslag till reglemente skall för fastställelse underställas Konungens befallningshavandes prövning.

Om sammanslagning av flottningsföreningar underrättas Konungens befallningshavande vattendomstolen för anteckning i vattenboken.»

Till stöd för detta yrkande har anförts i huvudsak följande:

»Man måste ställa sig tveksam till sammanslagning av tvenne föreningar mot den enes önskan och i varje fall böra starka skäl föreligga för dylik tvångsanordning. Det är icke heller oomtvistligt, att en flottleds intressen alltid bliva bäst tillgodosedda genom en sammanslagning. Styrelsen för en flottningsförening i ett bivattendrag har i regel sitt säte i orten och bör därför hava lättare att känna de lokala förhållandena än en styrelse för huvudälven, som vanligen är bosatt nere vid kusten. Man måste ställa sig särskilt tveksam ifråga om rätten för flottningsförening i huvudälven att till sig tvångsansluta en förening för ett bivattendrag, ty man stöter i detta fall på delvis samma särintressen mellan virkesägare vid kusten och i flottledens övre lopp, som framhållits

ifråga om skiljeställen. Största intresset för huvudvattendragets flottningsintressen, vilka i regel representera vid kusten förlagda industrier, är givetvis att så ordna flottningen, att virkets utflottning till kusten bäst gynnas. Däremot kan man icke från huvudälvens flottningsintressenter vänta intresse för sådana anordningar, som särskilt gynna ortens intressen, eller de virkesägare, vilka önska avskilja virke i bivattendrag eller vid dettas utlopp i huvudälven.

På grund av huvudföreningarnas stora röstövertikt vid flottledsstämmorna skola huvudälvarnas intressenter också bliva i stånd att undertrycka de önskemål, som framkomma från bivattendragen. Vissa skäl finnas visserligen för ett bättre samarbete mellan flottningsföreningar i huvud- och bivattendrag och en sammanjämkning mellan deras skilda intressen, men bör detta önskemål numera bliva i möjligaste mån tillgodosett genom stadgandet i 64 §, att flottningschef i nedströms belägen led av vattensystemet blir i viss mån bestämmande ifråga om vattenhushållningen och flottgodsets framläppande även i uppströms belägen led. Något starkare behov av rätt till tvångssammanslutning mellan skilda föreningar är därför icke numera förhanden och är sådant icke heller anført i lagförslagets motivering. Ifrågavarande 65 § bör därför endast innehålla bestämmelse om rätt till frivillig anslutning mellan olika flottningsföreningar.»

Utskottet.

Utskottet har icke kunnat finna, annat än att de av herr Welander mot rätten för flottningsförening i huvudvattendrag att vinna tvångsanslutning av ett bivattendrags flottningsförening framställda invändningarna äro välgrundade. Dock anser utskottet sig icke kunna gå så långt som motionären föreslagit eller till att utesluta rätten till tvångsanslutning även för bildernas föreningar. Man bör nämligen fasthålla vid att det allmänna har visst intresse av en enhetlig förvaltning av flottningen inom ett vattenområde och att detta intresse bör vara avgörande, då ej alltför stora olägenheter genom dess tillgodosende vållas de enskilda. Såsom de sakkunnige framhållit, synas dylika invändningar icke kunna resas mot att, då bildens förening önskar sammanslagning och sådan finnes lämplig med hänsyn till flottningens ändamålsenliga ordnande i vattensystemet i dess helhet, ålägga huvudledens flottningsförening att övertaga förstnämnda förening. I enlighet med vad de sakkunniga ansett, bör emellertid härvid ett villkor vara, att bildens byggnader och anstalter befinna sig i tillfredsställande skick.

På de grunder, som således anförts, har utskottet ansett de sakkunnigas ovanberörda förslag innebära den lämpligaste lösningen av förvarande fråga.

66 §.

Till förtydligande av vad som torde vara förslaget mening föreslår utskottet, att den i denna paragraf föreskrivna anmälningen om deltagande i flottning skall göras *viss tid* före årets första stämma. Jämlikt 34 § 12 punkten och senare stycket i förevarande paragraf skall bestämelse om längden av denna tid, som lämpligen bör avpassas efter olika förhållanden, fastställas i flottningsföreningens reglemente.

Utskottet

70 §.

Herr *Enhörning* framställer i sin motion vissa ändringsförslag i fråga om den i denna paragraf avhandlade tillsynen över flottningsförening.

Domänstyrelsen hade yrkat, att för sådant ändamål skulle tillsättas särskilda flottningsinspektörer. De sakkunniga föreslago, att högsta tillsynen över flottlederna och flottningsföreningarna skulle såsom hittills överlämnas åt befallningshavandena, men med rätt för dessa att vid tillsynens utövande njuta nödigt biträde av vederbörande skogs- och vattenbyggnadstjänstemän samt att vid behov anordna inspektioner genom tillkallade sakkunniga personer.

Kungl. Maj:t har i propositionen i viss mån frångått denna ståndpunkt och föreslår, att befallningshavandena skola utöva tillsyn å allmän flottleds skötsel och underhåll samt flottningsförenings verksamhet, samt att därjämte teknisk tillsyn å flottledesanordningarnas underhåll och nyttjande skall under befallningshavandens överinseende åligga tjänstemännen å väg- och vattenbyggnadsdistrikten.

Propositionen.

I herr Enhörnings motion föreslås däremot, att den tekniska tillsynen skall på uppdrag av Kungl. Maj:ts befallningshavande verkställas genom i vattenbyggnad och flottning sakkunniga personer, utan inskränkning till väg- och vattenbyggnadskårens tjänstemän.

Herr Enhörnings motion.

Vid övervägande av de olika förslag rörande tillsynens ordnande, som således framkommit, har utskottet ansett Kungl. Maj:ts proposition innehålla den ur olika synpunkter lämpligaste lösningen av frågan.

Utskottet.

I berörda motion yrkas därjämte, att inspektion ej skall kunna företagas på inspektionsförrättarens eget initiativ, utan endast när inspektion påfordrats hos länsstyrelsen, samt att flottningsföreningen skall underrättas om inspektionen, för att ombud må kunna sändas till densamma.

Herr Enhörnings motion.

I fråga om dessa yrkanden vill utskottet framhålla, att värdet av den det allmännas kontroll över flottningsföreningarna, som förevarande

Utskottet.

stadgande avser, skulle i hög grad förringas, därest inspektionsverksamheten skulle göras beroende av initiativ från enskilda intressenter, samt att en föreskrift om att flottningsförening i varje fall skall underrättas synes bli opraktisk. Det förtjänar anmärkas, att enligt utskottets uppfattning övervakandet mindre kommer att få karaktären av formliga inspektioner än av en mera fortlöpande tillsyn vid de resor, väg- och vattenbyggnadstjänstemännen hava att i andra ärenden företaga i de trakter, där flottled framgår. Närmare bestämmelser härom skola för övrigt enligt förslaget meddelas av Konungen.

73 och 74 §§.

I de ämnen, som behandlas i nämnda paragrafer eller förhållandena beträffande sjunket eller ilandflutet virke, hava vissa förslag framställts i de av herr *Lövgren* i Nyborg samt herrar *Aarnseth* och *Eriksson* i Grängesberg väckta motionerna. Dessa förslag komma att behandlas nedan i särskilt sammanhang.

Utskottet.

Det i förstnämnda paragraf förekommande stadgandet om rätt för strandägare och vissa andra att under särskilda förhållanden upptaga sjunket virke har utskottet ansett böra förtydligas genom inskjutande av orden »på föreningens bekostnad». I detta sammanhang har utskottet ansett orden »för ägares räkning» och »mot ersättning för upptagningskostnaden» å sista raderna av paragrafens första stycke böra såsom möjligen vilseledande utgå.

Herr Gezelius' motion.

Herr *Gezelius* har i sin motion framhållit, att han funne det i 74 § innehållna stadgandet därom att ifall ilandflutet virke å ställe, där det kan vålla skada, lämnas kvarliggande längre än som kan anses behöfligt, Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet skall tillhålla flottningsstyrelsen att återföra virket till flottleden, vid äventyr att sådant eljest må på föreningens bekostnad verkställas, böra gälla även ett onödigt kvarlämnande av virke på viss plats eller inom visst område i vattnet samt icke blott då virket kan vålla skada, utan även där dess kvarliggande eljest kan vålla olägenhet, exempelvis för fiskets bedrivande. Därjämte anföres, att ett åsidosättande från de flottandes sida av andras berättigade intressen i hithörande avseenden borde kunna föranleda jämväl stadgande av vitespåföljd.

Utskottet.

Utskottet, som anser, att man i lagstiftningen ej bör stadga obehöriga inskränkningar i de flottandes rätt eller föranleda onödiga tvister mellan flottande och ägare till vattenområden eller strand, vill erinra om, att bestämmelser i den av herr *Gezelius* åsyftade riktning delvis redan finnas i förslaget och återfinnas i sista stycket i paragrafen. Utskottet

har sålunda funnit Kungl. Maj:ts förslag i frågan väl avvägt och saknar alltså anledning att frånga detsamma.

Rörande den viktiga frågan om tillvaratagandet av det i de allmänna flottlederna sjunkna virket hava herrar *Aarnseth* och *Eriksson* i Grängesberg hemställt, att i lagen om flottning i allmän flottled måtte införas stadgande om att sjunket flottgods, som icke av ägaren upptages inom ett år efter flottningen, är statens egendom.

*Herrar
Aarnseths
och Erikssons
i Grängesberg
motion.*

Till stöd för detta yrkande anföra motionärerna:

»Vi anse det vara ett behov av största betydelse för flottningen i och för sig men jämväl också ur andra synpunkter, att frågan om det sjunkna flottvirket ordnas genom lag. Att det sjunkna virket åstadkommer uppgrundning av farled är ju ett bekant förhållande. Även torde det vara klart, att sådant virke lägger i vissa fall hinder i vägen för fisket.

Men utom dessa synpunkter torde med skäl den frågan kunna ställas, huruvida lagstiftaren likgiltigt bör åse, att värden för minst 100,000,000 kronor fortfarande få ligga orörda på botten av våra flottleder.

Frågan om upptagandet av sjunket virke behandlades vid 1918 års lagtima riksdag, varvid andra kammaren för sin del beslöt att antaga följande av kammarens tredje tillfälliga utskott i sitt betänkande nr 7 föreslagna uttalande,

'att andra kammaren måtte i anledning av herrar Eronns och Vennerströms motion, nr 245, för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och på vad sätt staten må kunna genom lagstiftnings- och andra åtgärder medverka till att i flottleder sjunket virke tillvaratas, under iakttagande av att det allmänna kommer i åtnjutande av skälig andel i därvid uppkommande vinst.'

Det synes oss otvivelaktigt, att en lagstiftning rörande upptagandet av sjunket virke hör hemma i lag om allmän flottled samt att utelämnandet av denna fråga således gör sagda lag mindre ägnad att åstadkomma ett fullständigt ordnande av de till flottningen hörande mera vitala frågorna.

I ett par av våra grannländer, nämligen Finland och Norge, är således för åtskilliga år sedan denna fråga ordnad genom lag. I Finland år 1902 genom lag om vattenrätten 2:dra kap. § 18. I Norge gäller härför en särskild lag, vilken lag antogs redan den 12 juli 1848 och heter 'Lov om krabastømmer'.

Enligt vårt förmenande bör allt sjunket virke, som icke av ägaren

upptages inom ett år, tillfalla staten. Hur med virkets upptagande och försäljande för statens räkning bör förfaras, är en förvaltningsfråga, som icke i detta sammanhang behöver avgöras. Dock synes det oss, som om detta spörsmål kunde lösas på det sätt, att staten mot viss ersättning medger stockfiske för bestämd tid och plats i flottled.»

Herr Lövgrens motion.

Även herr *Lövgren* i Nyborg har uti sin motion fört samma fråga på tal samt yrkat, att virke, som i allmän flottled eller farled finnes i sjunket eller sjunkande tillstånd måtte förklaras för var mans egendom.

Herr *Lövgren* anför härom:

»Ett missförhållande, som råder i de farleder, som ligga omedelbart nedanför gallringsbommarna, är den massa till hälften sjunket virke, som står upprätt i farlederna. Hittills har knappast gjorts försök att tillvarata detta virke, utan det har blivit stående en tid med toppen över vattnet, i vilken ställning det utgjort en fara för de fartyg, som trafikerat farleden. När det så omsider sjunkit, har farleden strax varit 5—6 eller flera tum grundare på detta ställe. Så har till exempel den västra grenen av Kalix älv, som flyter förbi Nyborg, på 20 år uppgrundats med minst 1 meter. Den var förr trafikabel för samtliga på älven gående bogserbåtar, men nu är det endast vid högt vattenstånd, de mindre av bogserbåtarna kunna taga denna väg med sina flottar, vilket helt naturligt vållar olägenheter, när de på grund av hög sjö icke kunna gå de yttre farlederna.

Om nu, som Kungl. Maj:t föreslår i 6 kap. § 72—73, man för att erhålla rätt att tillvarata sådant virke, först skall inhämta Konungens befallningshavandes eller flottningssjöföreningens ombuds tillåtelse därtill, blir sannolikt följden den, att man lämnar timret att sjunka i de fall, där det ej är ett rent privat intresse att det bortskaffas.

Så är exempelvis förhållandet i en farled, där alla väl ha intresse av att det undanskaffas, men ingen anser sig ha mera plikt därtill än någon annan. Det är dock för den allmänna samfärdseln viktigt, att icke farlederna uppgrundas på detta sätt, och det effektivaste botemedlet torde väl vara att förklara dylikt i flottled eller farled sjunket eller upprättstående virke för var mans egendom.»

1918 års riksdag.

Såsom herrar *Aarnseth* och *Eriksson* i sin motion erinrat, har förevarande fråga om tillvaratagande av sjunkvirket i våra flottleder redan under föregående år varit föremål för riksdagens behandling. Uti en inom andra kammaren av herrar *Erönn* och *Vennerström* då väckt motion, nr 245, hemställdes, att riksdagen måtte hos Kungl.

Maj:t anhålla om utredning på vad sätt och under vilka villkor genom statens medverkan åtgärder kunde vidtagas för upptagandet av i flottleder sjunket virke, under förutsättning att det allmänna komme i åtnjutande av skäligen del av den uppkommande vinsten.

Motionärerna anförde härvid:

»I de svenska flottlederna finnes en mängd sjunktimmer, representerande många miljoner kronors värde. Starka skäl föreligga att staten vidtager kraftiga åtgärder för återvinnande av dessa outnyttjade miljoner. I denna motion kräves ingripande från statsmakternas sida. Som motivering anføres följande av flottledsingenjören J. A. Melkersson på begäran utförda utredning om i allmän flottled sjunket virke.

Möjligheten till flottning av skogsalster vilar på förutsättningen, att de medelst detta transportsätt utfraktade föremålen, flottgodsen, kunna hålla sig flytande. Med andra ord, att flottgodsets specifika vikt måste vara mindre än vattnets. Så är förhållandet i regel. Dock kan det förekomma att virke, som lägges i flottleden för att transporteras vidare, så gott som genast sjunker. Till följd av vissa egenskaper hos detta virke har dess specifika vikt varit för hög, för att det skulle kunna flyta ens under helt kort tid. Med även hos flottgods, som vid transportens början haft nöjaktigt låg specifik vikt, har denna vikt ökats genom upptagande av vatten i större mängd än vanligt. Ett jämnviktsförhållande har då inträtt mellan flottgodset och vattnet, varvid det i *sjunkande* tillstånd varande flottgodset brukar ställa sig upprätt i leden (flottningsstadgans 18 § andra stycket). Upptages det då ej i land, vilket ofta sker genom flottningsledningens försorg, kan det driva med flottvattnet, därunder upptaga mer vatten och slutligen *fullständigt sjunka*. Då detta inträffar på ringa vattendjup, kan det förorsaka uppgrundning i leden. I den därav uppkomna virkeslagringen inmänges sig lätt sand, bark och andra med vattnet drivande ämnen, och uppgrundningen kan därav bliva fast och varaktig. Eller kan virket sjunka invid stränderna och förorsaka olägenheter för strandägare och andra. — Om i sjunkande tillstånd varande virke ävensom om sådant, som sjunkit och vållat men för flottningen utomstående, finnas särskilda bestämmelser i gällande flottningsstadga (nyss åberopade § och 17 §), och sådana hava även intagits i förslaget till ny flottningslagstiftning, som av sakkunniga ingivits till kungl. justitiedepartementet den 14 december 1916. Däremot nämner nu gällande stadga intet om sjunket virke, som ej kan hänföras till någotdera av de båda nyss nämnda slagen.

På mindre vattendjup och således framförallt i de smärre vattendragen kan det sjunkna virket utan synnerlig svårighet upptagas. Större

mängder hopas ej heller där. I så fall skulle leden kunna helt igenfyllas, och vattnet då taga sig nya vägar. Sådana uppgrundningar och risker vilja såväl strandägarna som flottningsledningen förekomma. Nyss åberopade §§ i flottningsstadgan giva anvisningar om förfarandet härvid. Ej heller ha vi att förvänta oss att påträffa sjunket virke på ställen i vattendragen, där tämlig vattenhastighet råder. Här, där till och med sten och bråte följa med vattnet, nedspolas även virket om än tyngt av vatten. I lugnvatten och särskilt där virket måst hållas samlat en längre tid såsom i timmermagasin och vid skiljningsställen påträffas det mesta sjunkvirket. Här förekommer det även på mindre vattendjup inom de av bommar begränsade områdena, varest det ej sällan nedsjunker i bottenens ler- och dyjord och kan där vila i flera varv på varandra.

För upptagningen fordras rätt betydande anordningar. Blotta undersökningen om förekomsten och mängden av sjunkvirke på en viss plats är ett varken lätt eller billigt företag. För själva upptagningen ha konstruerats särskilda maskiner. Även ha dykare anlitats. Dock kunna inga anordningar göras, varigenom någon kännedom före upptagningen kan erhållas, om vilka de ursprungliga ägarna till det sjunkna virket varit. Tydligen föreligger stor risk att få kostnaderna för upptagningen betäckta genom värdet av det upptagna virket. Skulle emellertid förhållandena för upptagning ordnas och uppmuntra till företagsamhet, torde väl metoder och redskap för undersökningen och upptagningen komma att utvecklas och förbättras, så att nu svårtillgängligt sjunkgods tillförlitligare och lättare kunde bringas i dagen.

Det sjunkna virket representerar ej obetydliga värden, som nu ej utnyttjas så, som önskligt vore. En enkel kalkyl må söka giva en antydan härom. Under åren 1908—1912 utflottades i de viktigare nordsvenska vattendragen från och med Kalixälven till och med Klarälven i medeltal pr år cirka 67,000,000 flottgodsenheter. Med ett medelkubikinnehåll av 5,17 engelska kubikfot verklig massa pr sådan enhet uppgår flottgodsmängden pr år till c:a 346,500,000 eng. kbf. verklig massa. Vid ett medelpris av 30 öre kbf. blir värdet av den årliga flottgodsmängden 103,950,000 kronor. — Om medelsjunkningsprocenten sättes till $2\frac{1}{2}$, är således den årligen sjunkna massan c:a 8,663,000 kbf. med ett värde av c:a 2,600,000 kronor. — Beräkningen rör sig om en sen tidsperiod, då på grund av egenskaper hos virket sjunkningstendensen varit större än före denna tid. Men enär flottningen den tiden ofta var två och flerårig, var sjunkningsprocenten då ändock hög. Att märka är, att virke, som legat sjunket även under en mycket lång tid, är av god kvalitet,

och föga skadat av vattnet. Ovanstående siffror äro approximativa, men ej höga.

Hur stor del av här antydda oerhörda mängder av sjunket virke, som kan upptagas, må nu lämnas osagt. En obetydlig del har redan upptagits; i den här gjorda beräkningen kan en ringa del ej hava gått till botten, utan förkommit på annat sätt, och sålunda ej finnas bland sjunkvirket; en stor mängd har sjunkit i de milslånga lugnvattnen och utspritts för mycket för att kunna ekonomiskt fördelaktigt undersökas och upptagas; en del ligger på för djupt vatten härför; på en del ställen kan virket ligga för djupt nedsjunket i dy- och lerbotten.

Men om blott en ringa bråkdel av vår beräknade virkesmassa kunde upptagas skulle ej obetydliga värden räddas, som nu ligga utan att tillgodogöras.

Ett spörsmål, som i första hand framträder till besvarande, är frågan, vem bör tillerkännas rätt att upptaga sjunket virke och huruvida flottningsföreningen bör åläggas skyldighet därtill, även när skada av sjunkvirket ej kan påvisas. Att enligt gällande författningar rätt för föreningen föreligger att själv ombesörja virkets upptagning ur leden torde få anses vara klart och praktiseras även. Här möter oss dock den för dessa frågor genomgående svårigheten, att vid upptagningen måste förutsättas att icke virkets ägare åsamkas en förlust (eller att andra tillskyndas sådan) som resultat av företaget. Föreningen torde ej heller vara befogad att helt tillägna sig det upptagna virket utan vara skyldig att efter avdrag av upptagningskostnaderna tillstålla rätta ägaren sitt virke, därest denne är känd. Någon skyldighet för föreningen att upptaga sjunkvirket, när skada därav ej vållas, känna däremot våra flottningsförfattningar ej till. Huruvida åter ägaren till virket kan anses befogad att själv upptaga sitt virke, kan vara tvivelaktigt. I regel torde han ej äga rätt därtill, enär han ej på förhand har grund för ett påstående, att honom tillhörigt virke skulle finnas sjunket på viss plats i leden. I varje fall äger han därvid ej att upptaga annat än sitt eget, och då jämte hans eget så gott som alltid kan väntas finnas andra flottande tillhörigt, skulle risken för undersöknings- och upptagningskostnaden, som ju skulle kunna blott träffa hans anpart, troligen bliva så stor, att hans rätt därvid komme att sakna all betydelse. Utomstående personer hava ingen rätt att upptaga virke, utom i fall då skada av sjunkvirket tillskyndas strandägare, som förut nämnts. Praxis har dock någon gång varit, att Konungens befallningshavande lämnat viss person på ansökan tillstånd att på viss plats upptaga och tillgodogöra sig sjunkvirke. Numera lärers sådant tillstånd ej meddelas, bland annat av det

skäl, att det vore ett intrång i föreningens tillerkända målsmanskap över leden och virket, ävensom att konflikt lätt skulle uppstå mellan föreningen och upptagaren, ty upptagning av sjunkvirke kan ej utan att träda grannlagenheten för nära tillåtas, medan flottgods finnes i magasinen, och flottningen på andra ställen i leden får ej hindras av upptagningsarbetet.

Ägaren till flottgods i allmän flottled anges av å virket påslagna av vederbörande flottningsstyrelse godkända märken (flottningsstadgans 15 §). Denna äganderätt kan rimligtvis icke få anses förlorad omedelbart med sjunkandet. Det orimliga i en motsatt uppfattning framstår bland annat i de ej sällsynta fall, då virke har sjunkit i något av de grunda magasin, som omnämnts i början av detta yttrande. Vattenytan kan därefter under samma flottningsår, som sjunkningen skett, hava sänkt sig, varefter sjunkvirket lätt kan upptagas på land, tillställas sin ägare eller efter nödig torkning åter införas i flottleden och som flottgods under ett följande flottningsår uppnå sin ursprungliga bestämmelseort. Det har sålunda knappt hunnit lämna flottningsföreningens vård för att åter ingå hos denna — men skulle på denna korta mellantid hava frångått sin ägare för all framtid. — Vid bedömande av sjunkvirkesfrågan får även tagas under omprövning, huru rätteligen bör förfaras, då ägare-rättsmärket, efter sedan dess innehavare dragit sig tillbaka från flottningsrörelsen i vattendraget, överlämnats till annan flottande, vars virke i sin ordning kan hava sjunkit på samma ställe som den förstnämndas. Tvänne personer kunna i så fall hava berättigade anspråk att uppträda som ursprungliga ägare till det med detta märke försedda flottgodset. För det omärkta virket och det, som kan finnas vara otydligt märkt, är flottningsföreningen målsman lika väl som för sådana flottgods i allmänhet (flottn.-stadgans 16 §), där målsmansskapet ej skall anses vara förlorat, men om den kostnad, som upptaget virke tidigare ådragit flottningsföreningen för sin frakt (flottning) från ivältningsplatsen till sjunkningsstället eller om det omärkta eller otydligt märkta skall drabbas av dubbla transportavgifter i enlighet med flottningsstadgans 16 §, därom finnes dock ingenstädes något som helst uttalande. För de fall, då äganderätten nu anses vara förlorad, saknas bestämmelser till ledning för besluten, åt vilken rätten till upptagning må lämnas eller till vilken företräde bör givas, där flere än en kan ifrågasättas att erhålla tillstånd till upptagningen. Den ursprungliga ägarens rätt bör väl i vissa fall bevakas och sättet härför torde böra bestämmas. (Lagen ^{30/5} 73 om bottenfynd lär väl här ha föga tillämpning.)

Kan det påvisas, att så stora värden kunna förväntas räddade genom

en ordnad upptagning, som förestaende vill giva en antydning om, må ifrågasättas, om icke det allmänna borde komma i åtnjutande av en uppkommen vinst eller del därav. Att en enskild person eller bolag eller flottningsföreningen helt skall bliva ägare till vinsten är tydligen orätt och vad föreningen beträffar redan framhållet. Någon viss plats eller visst flottningsdistrikt kan ej äga någon förmånsrätt till virket, ty detta har i regel nedförts från avläggset belägna flottleder och skogar, vadan icke heller en uppkommen vinst kan med berättigande böra tillgodogöras för viss flottled eller distrikt, ej heller till närgräusande skogars förbättring eller till ortsbehov.

Att frågan är av den betydighet, att den förtjänar utredning och att föreskrifter saknas, antingen nu upptagningen skall överlämnas åt enskild person efter ansökan hos Konungens befallningshavande, eller i vissa fall flottningsföreningen bör utföra upptagningen eller denna skall ske för allmänt bästa, torde vara tydligt av förestaende enkla utredning. Visserligen säga sig stiftarne till 1880 års flottningsförfattningar i motiven till 16 § flottningsstadgan med avsikt hava utlämnat föreskrifter om förfarandet vid tillgodogörandet av sjunkvirke och överlämnat bedömandet åt allmän lag. Men sedan den tiden hava förhållandena ändrats, framförallt har mängden av sjunkvirke ökats. Frågan är nu av så stort allmänt och enskilt intresse, att nödig utredning torde böra verkställas genom vederbörande departement av lämpliga sakkunniga.»

Andra kammarens tredje tillfälliga utskott, till vilket motionen för förberedande behandling hänvisades, yttrade, efter det utlåtanden i saken inhämtats från domänstyrelsen, svenska flottningschefsföreningen, svenska trävaruexportföreningen samt Sveriges skogsägareförbund, följande i utlåtandet nr 7:

»Uti förevarande motion har till behandling upptagits ett ämne av stor räckvidd och ur flera synpunkter betydelsefull art.

Att så är förhållandet, framgår redan därav, att det i motionen avhandlade spørsmålet hänför sig till en av vårt lands allra viktigaste näringskällor, skogshandteringen, och det pågående arbetet för förbättrat utnyttjande av det säregna kommunikationsmedel (flottningen), av vars rationella utveckling berörda näringsgren är i väsentligaste mån beroende.

Även om det ifrågavarande spørsmålet icke står i allra främsta ledet av hithörande frågor, giver likväl även en ytlig granskning av spørsmålet vid handen, att det är fråga om ett förhållande av ur national-ekonomisk synpunkt icke oväsentlig betydelse.

Utav det av de inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga år 1916 avgivna betänkande med förslag till ny flottningsslagstiftning inhämtas bl. a., att totala flodområdesarealerna till 30 flottleder inom Sverige utgöra 253,400 kvadratkilometer eller c:a 56,5 % av hela landets yta. Den beräknade skogsmarksarealen för ifrågavarande 30 flodområden uppgår till 139,610 kvadratkilometer, eller, då all skogbärande mark inom landet beräknas till 216,236 kvadratkilometer, c:a 64,5 % av all skogbärande mark inom landet. De sakkunniga beräkna, att de svenska flottlederna hava en sammanlagd längd av minst 30,000 kilometer och nämna till jämförelse, att samtliga järnvägar i Sverige vid slutet av år 1914 hade en längd av endast 14,644 kilometer och att hela jordens omkrets vid ekvatorn uppgår till 40,000 kilometer.

Mängden av det under varje år sjunkna virket uti ovannämnda 30 flottleder har uti den av motionärerna åberopade av flottledsingenjören J. A. Melkersson verkställda utredning, med ledning av antalet flottgodsenheter, medelkubikinhållet av den årliga flottgodsmängden och en medelsjunksningsprocent av 2,5 beräknats till 8,663,000 engelska kubikfot verklig massa. Värdet härav har beräknats till 2,600,000 kronor.

Dessa beräkningar hava emellertid uti det av svenska flottningsschefsföreningen i ärendet avgivna utlåtandet gjorts till föremål för en kritisk granskning. Föreningen kommer emellertid efter denna granskning till det resultatet, att årsförlusten genom sjunket virke kan sättas till 1,260,000 kronor.

I detta sammanhang må anmärkas, att flottning i större utsträckning i våra flottleder bedrivits alltsedan 1840-talet och att sjunksningsprocenten under tidigare år, då kvantiteten flottat virke visserligen var betydligt mindre än under senare tider, ändock ställde sig relativt hög, beroende, såsom Melkersson i sin utredning uppgivit, därpå att flottningen tidigare ofta var två- eller flerårig.

Enligt utskottet meddelad upplysning anses det å botten av våra flottleder kvarliggande virket, som i allmänhet lär vara av god beskaffenhet, representera ett sammanlagt värde av minst 100,000,000 kronor.

Motionärerna synas närmast hava avsett att få till stånd en utredning om, i vad mån staten kunde direkt medverka till upptagande av de värden, som, enligt vad påvisats, för närvarande kvarligga i våra flottleder.

En närmare granskning av såväl motionens kläm som ock den av motionärerna såsom motivering åberopade framställning av flottledsingenjören Melkersson giver emellertid oförtydbart vid handen, att en sådan utredning i sin ordning måste betinga en föregående undersökning av de

rättsliga förhållanden, vilka äro förknippade med det sjunkna flottningsvirkets tillvaratagande.

Ur denna synpunkt har utskottet ansett sig böra lämna följande kortfattade framställning rörande vissa hithörande rättsförhållanden.

Uti 18 § av flottningsstadgan den 30 december 1880 stadgas, att om i allmän flottled virke *sjunkit å ställe, där det kan vålla uppgrundning eller annan olägenhet*, Konungens befallningshavande skall om dylikt virkes bortskaffande äga enahanda vårdnad som i 17 § 1 momentet samma stadga om underhåll av flottningsbyggnad sägs, d. v. s. Konungens befallningshavande äger tillhålla de flottande att undanröja den uppkomna olägenheten eller på deras bekostnad avhjälpa densamma (låta upptaga det sjunkna virket). Strandägare eller annan, som av virkets kvarlämnande kan lida men, äger även rätt att, efter tillsägelse till flottningsstyrelsen eller den, som inom distriktet förestår flottningen, samt efter det olägenheten blivit av kronobetjänt i orten vid syn på stället vitsordad, på de flottandes bekostnad upptaga det sjunkna virket. Sålunda upptaget virke må till kostnadernas betäckande säljas å offentlig auktion.

Utöver ovannämnda stadganden innehåller nu gällande flottningslagstiftning inga som helst bestämmelser angående rätten att förfoga över sjunket flottgods.

Ej heller i det av ovannämnda sakkunniga utarbetade förslaget till lag om flottning i allmän flottled har dylik bestämmelse upptagits. I förslagets 73 § hava meddelats föreskrifter huvudsakligen motsvarande dem, som återfinnes uti 18 § av nu gällande flottningsstadga, men hava de sakkunniga icke vare sig i sammanhang härmed eller eljest berört frågan om rätten att upptaga sjunkvirke i fall, där någon olägenhet för flottleden eller strandägare därav icke kan direkt påvisas.

Exempel på att rättsförhållandena rörande sjunket flottvirke i allmänhet ansetts böra i lag regleras, erbjuda våra grannländer, Finland och Norge.

I Finland äro bestämmelser om flottning av skogsalster intagna uti 2 kapitlet av 1902 års lag om vattenrätten. Nämnda kapitel 18 § innehåller i första momentet bestämmelse därom, att virke, som sjunkit, eller i sjunkande tillstånd finnes i vattnet och icke ofördröjligen borttages, må av vattnets ägare eller annan, som därav lider men, upptagas och att sådant virke under viss förutsättning tillfaller honom. I andra momentet av samma § heter det emellertid vidare: *»Sjunket virke, som icke av ägaren upptages inom ett år, anses som övergivet»*.

I Norge har likaledes meddelats bestämmelser angående sjunket

virke, även om det icke direkt medför något hinder eller men för flottleden eller strandägare. Men dessa bestämmelser hava icke upptagits i den allmänna flottningslagstiftningen (Lov om Vasdragens Benyttelse m. v. av den 1 Juli 1887). De återfinnas uti en den 12 juli 1848 utfärdad »lov om krabastömmar». Med krabastömmar förstås omärkt virke eller sådant virke, vars ägare ej är känd. Enligt nämnda lag må Konungen lämna medgivande åt tömmerdirektioner eller flottningsintressentskap eller, där sådana ej finnas, åt enskild ägare av länsor att tillvarataga krabastimret och använda det till förmån för flottledens förbättrande, såsom till dess upprepning, forsars utsprängning, dammars uppförande och underhåll m. m. Konungen må dock tillåta annan användning av det upptagna virket, såvitt beträffande viss flottled särskilda omständigheter därtill giva grundad anledning. Vid tillstånds meddelande skall fastställas reglemente rörande virkets försäljning och inkomstens användande, och bör reglementet innehålla nödiga föreskrifter, huru ägare av timret skola få tillfälle att anmäla sig och styrka sin rätt därtill. Redovisning för influtna medels användande skall tillika avlämnas av vederbörande på tid och sätt, som konungen bestämmer. Ut i § 4 av lagen är stadgat, att »bundstömmar eller sunket tömmer» skall behandlas på samma sätt som krabastömmar, då det upptages.

Emellan den finska rättens ståndpunkt och den, som kommit till uttryck i den norska lagen om krabastömmar, föreligger sålunda en viss olikhet. Den finska lagen meddelar en allmänt civilrättslig bestämmelse, enligt vilken sjunket flottningssvirke efter viss bestämd tid anses vara utan ägare (res derelicta). Efter denna föreligger alltså, därest andra lagbestämmelser ej meddelats, rätt för envar, korporation såväl som enskilda, att tillgodogöra sig det sjunkna virket.

Den norska lagen utgår från ett antagande, att det sjunkna virket blivit av vederbörande ägare övergivet, och därför, därest ägarna ej i viss föreskriven ordning göra sin rätt gällande, må disponeras av andra än ägarna. Men samtidigt fastslår lagen, att den genom sådant virkes försäljning uppkomna vinst skall användas i allmännyttigt syfte, i regel till flottledens underhåll och förbättring. Någon allmän rätt för enskilda att tillgodogöra sig virket innebär sålunda icke den norska lagstiftningen.

Att med den ställning lagstiftningen i vårt land intagit till förevarande spörsmål en viss osäkerhet skall göra sig gällande i fråga om rätten att förfoga över det i flottlederna sjunkna virket, ligger i öppen dag.

I visst avseende har spörsmålet varit föremål för behandling av de sakkunniga för avgivande av förslag till ny flottningslagstiftning. Ut i ett

den 14 mars 1907 avgivet utlåtande i anledning av norrlandskommitténs förslag till ändringar i flottningsstadgan hade svenska flottningschefsföreningen anmärkt, att den föreställningen vore ganska allmän, att en var ägde rätt att ur allmän flottled tillgripa och tillgodogöra sig *omärkt* virke, och till följd härav vore det ej ovanligt, att strandägarna utefter flottlederna här och var tillägnade sig sådant virke, utan att det kunde förhindras av flottningsföreningarna; det vore därför önskligt, att ett stadgande gäves, innefattande förbud att ur allmän flottled upptaga *omärkt* virke samt bemyndigande för vederbörande flottningsförening att, i fall av förbudets överträdande, såsom målsägare anmäla överträdelsen till åtal av allmän åklagare.

Delvis i anledning av denna hemställan hava de sakkunniga i förslaget (68 § 2 mom.) upptagit den bestämmelsen, att omärkt eller otydligt märkt flottgodset ej må i andra fall, än i 73 och 74 §§ omförmälas, d. v. s. där virket vållar skada, utan flottningsstyrelsens medgivande upptagas ur allmän flottled.

Enligt de sakkunnigas motivering grundar sig den sålunda föreslagna bestämmelsen på den, även med nu gällande lagstiftning rådande uppfattningen, att flottningsföreningens styrelse under flottningen omhänderhar allt flottgodset å de flottandes vägnar och bör tillvarata deras rätt under transporten. I följd av att ingen viss flottande kan påstå sig vara ägare till det omärkta virket, anföra de sakkunniga vidare, hade den uppfattningen utbredd sig, att det vore ingens tillhörighet och sålunda föremål för en vars ockupationsrätt. Att dylikt virke, som väl rätteligen kunde anses tillhöra samtliga flottande gemensamt, skulle opåtalat kunna tillgripas av vem som helst, borde naturligtvis förhindras.

En bestämmelse sådan som den av de sakkunniga här föreslagna, väl närmast avseende ännu flytande virke, skulle emellertid uppenbarligen i realiteten även komma att innebära hinder för annan än flottningsföreningen, att ur flottleden upptaga *sjunket* virke, märkt eller omärkt.

Men härvidlag torde böra anmärkas, att under nu rådande förhållanden möjlighet icke synes hava saknats för enskilda att kunna tillgodogöra sig dylikt virke.

I åtskilliga fall hava Konungens befallningshavande sålunda på därom gjord ansökan meddelat enskilda personer tillstånd att ur flottleder upptaga *sjunket* virke.

Till stöd för dylikt tillstånds beviljande synas Konungens befallningshavande hava åberopat vissa äldre författningar, nämligen kommerskollegii kungörelse den 27 juli 1829 angående rättighet att från havsbotten upptaga övergivna fartyg och varor, generaltullstyrelsens cirkulär

den 8 december 1830, innefattande föreskrifter rörande tillämpningen av nämnda kungörelse, samt kommerskollegii kungörelse den 20 september 1840 angående rättigheter och skyldigheter för dem, vilka upptaga sjunket gods, som av ägare blivit övergivet.

Bortsett från frågan om nämnda författningars tillämplighet uti nu ifrågavarande hänseende, läser dock, enligt vad upplyst blivit, tillstånd till upptagande av i flottled sjunket virke numera sällan eller aldrig beviljas av Konungens befallningshavande, så länge flottleden icke blivit avlyst.

Den härövan lämnade framställningen giver enligt utskottets förmenande vid handen, att statens medverkan till uppnående av det i motionen angivna syfte i första hand torde böra äga rum genom åvägbringande av en lagstiftning, varigenom de rättsliga förutsättningarna bliva fastslagna, varunder staten eller enskilda må kunna tillgodogöra sig i flottleder sjunket virke. Och då frågan om en revision av gällande flottningstagstiftning för närvarande står på dagordningen, anser utskottet, att den utredning, som måste föregå en lagstiftning angående förevarande spörsmål, nu lämpligen bör företagas i sammanhang med arbetet rörande flottningstagstiftningen i övrigt.

På resultatet av den blivande utredningen i ämnet torde böra bero, vilket av de olika sätt, som för hithörande frågor lösning kunna tänkas ifrågakomma, bör såsom det för svenska förhållanden lämpligast och bästa godtagas.

I detta sammanhang vill utskottet emellertid betona önskvärdheten av att, vilken lösning av frågan som än kan komma att väljas, det allmänna direkt eller indirekt tillförsäkras vederbörlig andel i uppkommande vinst vid upptagande och försäljning av sjunket flottgods.

Vid bedömandet av frågan om, huruvida staten genom *lagstiftningsåtgärder* kunde medverka till uppnående av motionens syfte, har utskottet ansett sig kunna lämna å sido frågan om de tekniska svårigheter, som kunna möta för ett rationellt utnyttjande av de värden, som representeras av de i våra flottleder sjunkna virkesmängderna.

Annorlunda har förhållandet varit, då utskottet till granskning upptagit motionärernas hemställan om utredning rörande en *direkt* medverkan från statens sida för upptagande av sjunket flottningssvirke. Vid en sådan granskning har utskottet givetvis icke kunnat undgå att taga i övervägande, i vad mån en dylik statens verksamhet kunde antagas komma att leda till praktiska resultat.

Vad som anförts uti de i ärendet avgivna utlåtandena rörande de tekniska svårigheter, som äro förenade med upptagande i större utsträck-

ning av sjunket virke och disponerandet av dylikt virke, har utskottet väl funnit vara av sådan beskaffenhet, att tveksamhet kunde uppstå om, huruvida erforderlig förutsättning förefunnes för den av motionärerna i denna del av motionen föreslagna utredningen.

Utskottet har emellertid ansett sig böra stödja motionärernas ifrågavarande framställning.

För utskottet har det framstått såsom uppenbart, att *storleken* av de värden, vars tillvaratagande vore syftet med motionen, *i och för sig* utgjorde tillräcklig motivering för en utredning rörande statens medverkan till berörda syftes uppnående. Utskottet anser, att tillvaratagandet av nämnda värden måste betraktas såsom ett intresse av ur national-ekonomisk synpunkt ej ringa vikt.

Men härtill kommer att, enligt vad vid ärendets behandling inom utskottet blivit upplyst, skäl icke torde saknas för antagande, att uti de avgivna utlåtandena svårigheterna för ett rationellt utnyttjande av det sjunkna flottningsvirket blivit åtminstone i någon mån överskattade.

Utskottet vill framhålla, att såvitt handlingarna giva vid handen, hittills ej ens från flottningsföreningarnas sida i större utsträckning företagits försök med upptagning av sjunket flottningsvirke, vadan någon vidsträcktare erfarenhet härutinnan överhuvudtaget ännu icke torde föreligga.

Domänstyrelsen förmenar visserligen, att all försöksverksamhet å ifrågavarande område bör överlåtas åt den enskilda verksamheten, men denna uppfattning kan utskottet på grund av nu angivna förhållanden icke dela.

Utskottet håller fastmera före, att statens direkta deltagande uti den ifrågavarande verksamheten möjligen skulle kunna medföra ett allmänt stegrat intresse för sådan verksamhet. Och utskottet anser icke uteslutet, att detta stegrade intresse i sin ordning kunde leda till ökad utveckling i fråga om de tekniska hjälpmedlen för verksamhetens bedrivande och även åstadkomma, att ekonomiska eller andra svårigheter bleve i görligaste mån övervunna.

På grund av vad här ovan anförts, får utskottet sålunda hemställa, att andra kammaren måtte i anledning av herrar Eronns och Vernerströms motion, nr 245, för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och på vad sätt staten må kunna genom lagstiftnings- och andra åtgärder medverka till att i flottleder sjunket virke tillvaratages, under iakttagande av att det allmänna kommer i åtnjutande av skäligen andel i därvid uppkommande vinst.»

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 2 avd. 14 häft. (Nr 18.) 10

Andra kammaren beslöt i enlighet med denna utskottets hemställan.

Sedan detta andra kammarens beslut delgivits första kammaren och ärendet hänskjutits till sistnämnda kammarens andra tillfälliga utskott, anförde utskottet i avgivet utlåtande nr 23:

»Att mycket betydande mängder flottgods årligen sjunka i flottlederna är sedan länge känt, och i förevarande motion anföras vissa approximativa beräkningar om såväl mängden som värdet av årliga sjunkvirket.

Inför dessa sifferuppgifter får man lätt den uppfattningen, att det skulle vara en mycket stor och icke allt för svår uppgift att tillgodogöra dessa på botten av våra flottleder slumrande millioner. Men söker man närmare klargöra, huru denna uppgift skulle praktiskt lösas, måste man dock ställa sig mycket skeptisk till motionärens förslag.

Utskottet vill till en början blott erinra därom, att landets flottleder omfatta en sammanlagd längd av icke mindre än cirka 3,000 mil, och att således det sjunkna virket ligger spritt över ofantliga sträckor i en mängd större och mindre vattendrag. Vidare måste beaktas, att flottlederna omfatta icke blott vattendrag, utan även mycket vidsträckta och djupa sjöområden, där det aldrig kan bli ekonomiskt lönande att upptaga det på botten liggande spridda virket. Men möjligheten att praktiskt utföra ifrågavarande arbete begränsas ytterligare därav, att det enligt sakkunnigas uttalanden har visat sig, att upptaget sjunkvirke icke kan vidare flottas. Gjorda försök ha nämligen ådagalagt, att även om dylikt virke legat på land för torkning ett par år, sjunker det efter några timmar, om det ånyo ligger i vatten. Upptaget virke måste därför i regel förbrukas på eller i närheten av den plats, där det upptagits, vilket givetvis får till följd, att sjunkvirke i sådana vattendrag eller delar därav, som genomflyta de stora ödemarkerna i Norrland, har inga eller intet reellt värde.

I bebyggda trakter och företrädesvis i flottledernas nedre delar torde dock vara möjligt att upptaga sjunket virke, särskilt på ställen, där större mängder flottgods ligger samlat längre tider såsom vid sorteringsställen, sågverkens timmermagasin o. s. v. På sådana platser hava också försök gjorts, men erfarenheten har tyvärr visat, att där botten är lös, sjunker virket ned så djupt i dy och gyttna, att det icke kan återfinnas. Utskottet får härom anförä följande exempel ur det yttrande, som avgivits i frågan av Sveriges skogsägareförbund (sid. 19) — — — 'För några år sedan lät Dalälvarnas flottningsförening och strömmrensningbolag med särskilt konstruerade apparater igångsätta upptagning ur ett i Dalälvens mynning beläget virkesmagasin, där timmer oavbrutet förvarats

i över 60 år. Resultatet blev emellertid, att man lyckades få upp blott cirka 200 timmer och cirka 200 kbm. kolved. Detta så påfallande obetydliga resultat av de med stor apparat igångsatta försöken ger tydligt vid handen, att det sjunkna virket hastigt gräver ned sig i dyn eller vallas över med sand och gyttja. Samma erfarenhet vanns vid den nyligen verkställda urtappningen av sjön Aldertjärn, som intill förra året ingått i Dalälvens flottled och utgjort timmermagasin för Korsnäs sågverksanläggning vid Kastet. Förlidet år leddes flottleden förbi sjön, vilken urtappades. Å botten räknades 100 timmer och cirka 500 stycken bitar av kol- och massaved; en ren obetydlighet sålunda av den virkeskvantitet, som under årtiondenas lopp måste ha sjunkit på denna plats. Dessa båda exempel ge med full tydlighet vid handen, att det sjunkna virket mycket hastigt försvinner i gyttjan i botten. Erfarenheterna från andra håll gå i samma riktning. Förbundet är på grund härav av den uppfattningen, att några positiva resultat på detta område ej kunna nås.'

Där älvbotten är fastare och förhållandena i övrigt äro gynnsamma, kan det dock visa sig praktiskt genomförbart att tillvarataga sjunket flottgods. Men i sådana fall har man ock grundad anledning att antaga, att det enskilda initiativet icke skall utebliva. Försök hava även gjorts, ehuru hittills i mindre omfattning och med växlande resultat, och dessa komma utan tvivel att fortfarande göras, såvitt det är anledning antaga, att företaget kan lämna någon vinst.

Då någon utsikt icke finnes, att upptagning av sjunket flottgods kan bli ekonomiskt lönande eller ens praktiskt genomförbart till någon större omfattning, kan utskottet icke tillstyrka, att staten skulle härtill medverka.

Enligt utskottets mening kan en utredning av frågan för övrigt ske endast genom anordnande av ganska kostbara praktiska försök. Men då motionen icke innehåller förslag om anvisande av medel för en eventuell utredning, anser utskottet, att ett bifall till motionen i varje fall icke kan leda till något praktiskt resultat.

Andra kammarens beslut innehåller även, att en blivande utredning måtte omfatta behövliga lagstiftningsåtgärder, och framgår av vederbörande utskotts utlåtande, att därmed avses stadganden om äganderätten till sjunket virke.

Utskottet hyser även den uppfattningen, att nuvarande lagstiftning icke är tillräckligt tydlig i detta avseende, men då denna del av frågan torde komma att bli föremål för utredning i sammanhang med förslag till ny flottningsstadga, som för närvarande är under utarbetande, synes särskild utredning rörande rättsfrågan icke vara behövlig. På grund av

det ovan anförda får utskottet hemställa att första kammaren icke måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.»

Första kammaren biträdde denna utskottets hemställan, varför således frågan om skrivelse förföll.

Utskottet.

Att den väckta frågan om ett bättre tillvaratagande av det i de allmänna flottlederna sjunkna virket är värd allt beaktande från lagstiftarens sida torde vara ådagalagt genom de i saken lämnade uppgifter om mängden av det virke, som årligen sjunker i dessa leder. Huru lågt man än beräknar sjunkningsprocenten, är det dock uppenbart, att betydande mängder virke årligen förfaras på detta sätt. Det är givet, att det vore en stor nationalekonomisk vinst, om blott en del av detta virke kunde tillvaratagas och komma den allmänna hushållningen till godo. Visserligen har från sakkunnigt håll uppgivits, såväl att det vore förenat med stora tekniska svårigheter att åtkomma och upptaga sjunkvirket, som ock att ett dylikt upptagande ej skulle lämna ekonomiskt utbyte. Men enligt vad för utskottet uppgivits torde det finnas exempel, att flottningsföreningar under senare åren gått i författning om virkes upptagande å lämpliga platser och att detta visat sig ekonomiskt fördelaktigt för vederbörande virkesägare. Vad angår de åberopade tekniska svårigheterna för upptagandet, vill utskottet tillika erinra om, att det icke torde vara uteslutet att, därest på lagstiftningens väg möjlighet öppnades att i större grad än hittills tillvarataga sjunkvirket, detta skulle bli en sporre för teknici att utfinna för ändamålet lämpliga upptagningsmetoder. Utskottet ifrågasätter, om från flottningsföreningarnas och de flottandes sida hittills i denna sak allt gjorts som kunnat göras. För utomstående är det enligt såväl gällande lagstiftning som den nu föreslagna flottningsslagen ej tillåtet att upptaga sjunkvirke annat än i vissa angivna undantagsfall. En utväg, varigenom även åt andra än flottningsföreningar under närmare angivna villkor bereddes tillfälle att upptaga sjunkvirke, kunde möjligen medföra större resultat av upptagningarna.

Utskottet finner alltså, att det icke är förenligt med god hushållning att låta det stora kapital, som representeras av det sjunkna virket, förbli liggande outnyttjat, utan att staten borde föranstalta en grundlig undersökning, huruvida det icke kunde bli ekonomiskt och tekniskt möjligt att till någon del tillvarataga ifrågavarande virke. En dylik utredning synes böra i första hand omfatta den rättsliga sidan av frågan, särskilt i vad mån de flottandes äganderätt till virket bör anses lägga hinder i vägen för dettas tillvaratagande genom utomstående, men även övriga frågan berörande spörsmål torde samtidigt böra undersökas.

På grund av det anförda har utskottet ansett sig böra föreslå skrivelse i sålunda angivet syfte.

På grund av vad utskottet sålunda anført, får utskottet hemställa,

A) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas och med avslag å den av herr Lindhagen i anledning av propositionen väckta motionen, måtte för sin del antaga följande lagar, nämligen:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1:o)

L a g

om ändring i vissa delar av vattenlagen.

Häri genom förordnas, att vattenlagen den 28 juni 1918 skall, i nedanstående delar, erhålla följande ändrade lydelse:

1 KAP.

Om rätt till vatten.

4 §.

Huruledes under vissa förutsättningar den, som äger råda över vatten, kan förpliktas att till följd av företag, som avses i 2, 3 eller 6 kap., underkasta sig förlust i honom tillkommande vattenmängd eller vattenkraft, därom stadgas i nämnda kapitel; och gälla i fråga om rätt till ersättning för sålunda tillskyndad förlust vad i 6 kap. 5 § och i 9 kap. finnes föreskrivet, dock med de inskränkningar, som föranledas av stadgandena i 6 och följande §§ av detta kap. samt i 2 kap. 7 och 8 §§.

Beträffande skyldighet att i andra fall än i första stycket sägs underkasta sig förlust, som ovan nämnts, så ock om gottgörelse därför gälla vad särskilt är stadgat, dock med här nedan föreskrivna inskränkningar i rätten till ersättning, där sådan kunnat eljest ifrågakomma.

6 §.

Tages i vattendrag, där kungsådra finnes, vatten i anspråk för inrättande, utvidgande eller förbättrande av allmän farled eller allmän flottled eller för fiskets tillgodoseende eller för torrläggning eller bevattning av mark, vare ägare av strömfall eller annat område i vattendraget pliktig att utan gottgörelse underkasta sig därigenom uppkommen förlust i vattenmängd, i den mån förlusten tillsammans med det vatten, som förut utan att ersättning därför utgått må hava tagits i anspråk för ändamål, som nyss nämnts, icke överstiger en tredjedel av den i varje tidsmoment framrinnande vattenmängden. Där viss myckenhet vatten tages i anspråk oberoende av växlingarna i vattenföring, skall omförmälda anpart beräknas av lågvattenmängden. Angående viss särskild rätt att för flottning utnyttja vattenmängd stadgas i 6 kap. 5 § tredje stycket.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Om för ändamål, som ovan nämnts, åtgärd vidtages, varigenom i strömfall, där kungsådra finnes, fallhöjden minskas, vare fallägaren pliktig att utan gottgörelse vidkännas en tredjedel av den därigenom uppkomna förlusten i vattenkraft; dock skall, där fallägaren går eller förut gått förlustig jämväl vattenmängd, sammanlagt allenast en tredjedel av den ursprungliga vattenkraften i den del av fallet, som borttages, avstas utan ersättning.

Därest genom vattenreglering, som verkställts inom de närmaste tjugu åren före framställandet av anspråk enligt denna §, lågvattenmängden blivit ökad, skola de nu givna bestämmelserna icke vinna tillämpning i avseende å den vunna ökningen.

2 KAP.

Om byggande i vatten.

11 §.

I eller vid allmän farled må ej byggas, med mindre byggnaden göres på sådant sätt eller sådana särskilda anordningar vidtagas, att leden fortfarande kan utan olägenhet av någon betydelse användas för det därmed avsedda ändamålet.

Lag samma vare, där någon vill bygga i allmän flottled; och skall genom bestämmelser rörande vattentillgångens fördelning mellan vattenverk och flottning eller annorledes mellan stridiga intressen, såvitt möjligt, så jämkas, att ett vart kan behörigen tillgodoses utan förfång eller väsentligt omak för annat. Om talan rörande särskild anläggning eller åtgärd till skydd mot skada å byggnaden skils i 6 kap. 18 §.

22 §.

Innefattar beslut, som meddelas i anledning av ansökan enligt 20 §, medgivande att bygga i vatten, vare beslutet, sedan det tagit åt sig laga kraft, gällande mot envar såväl vad angår rätten att verkställa och för framtiden bibehålla byggnaden jämte de anläggningar, vilka efter ty förut sagts med byggnaden äga samband, som ock, där med byggnaden avses tillgodogörande av vattnet, beträffande rätten därtill, dock med de inskränkningar, som i 23 § 1 mom. och 24 § omförmålas, samt med iakttagande av vad i 4 och 9 kap. finnes stadgat angående förnyad prövning i vissa fall.

22 §.

Innefattar beslut, som meddelas i anledning av ansökan enligt 20 §, medgivande att bygga i vatten, vare beslutet, sedan det tagit åt sig laga kraft, gällande mot envar såväl vad angår rätten att verkställa och för framtiden bibehålla byggnaden jämte de anläggningar, vilka efter ty förut sagts med byggnaden äga samband, som ock, där med byggnaden avses tillgodogörande av vattnet, beträffande rätten därtill, dock med de inskränkningar, som i 23 § 1 mom. och 24 § omförmålas, samt med iakttagande av vad i 4 och 9 kap. finnes stadgat angående förnyad prövning i vissa fall. Om begränsad rättsverkan i visst fall av beslut, som nu sagts, skils i 11 kap. 61 § andra stycket.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Hurusom under viss förutsättning beslutet är gällande även i fråga om rätten till annat vatten än det, vars tillgodogörande avses med byggnaden, därom stadgas i 23 § 2 mom.

Har byggnaden ej blivit fullbordad inom tid, som enligt 11 kap. 63 § av vattendomstolen bestämts, vare beslutet förfallet, såvitt det avser sådan del av byggnaden, som ej kommit till stånd; och må förty därefter sådant arbete å byggnaden, för vilket enligt 20 § vattendomstolens prövning erfordras, ej ske utan förnyad prövning. Visas giltigt skäl för dröjsmål eller skulle genom arbetets inställande synnerligt men uppstå, äge dock vattendomstolen, på därom före nämnda tids utgång gjord ansökan, bevilja anstånd med byggnadens fullbordande på högst tio år.

Hurusom under viss förutsättning beslutet är gällande även i fråga om rätten till annat vatten än det, vars tillgodogörande avses med byggnaden, därom stadgas i 23 § 2 mom.

Har byggnaden ej blivit fullbordad inom tid, som enligt 11 kap. 63 § av vattendomstolen bestämts, vare beslutet förfallet, såvitt det avser sådan del av byggnaden, som ej kommit till stånd; och må förty därefter sådant arbete å byggnaden, för vilket enligt 20 § vattendomstolens prövning erfordras, ej ske utan förnyad prövning. Visas giltigt skäl för dröjsmål eller skulle genom arbetets inställande synnerligt men uppstå, äge dock vattendomstolen, på därom före nämnda tids utgång gjord ansökan, bevilja anstånd med byggnadens fullbordande på högst tio år.

38 §.

Där arbete, som i detta kap. sägs, avser huvudsakligen utförande av vattenreglering eller inrättande, utvidgande eller förbättrande av allmän farled eller av allmän flottled, torrläggning av mark eller avledande av kloakvatten, skola stadgandena i 2 och följande §§ av detta kap. äga tillämpning endast, såvitt sådant finnes för varje fall i 3, 5, 6, 7 eller 8 kap. föreskrivet.

3 KAP.

Om vattenreglering.

9 §.

Visas, efter det vattenreglering, som i 1 § sägs, blivit utförd, att densamma länder till stadigvarande nytta för allmän hamn eller annan allmän farled eller för kloakledning eller annan avloppsledning för spillvatten, må ägaren av farleden eller kloak- eller avloppsledningen, där den vunna nyttan kan uppskattas till visst penningbelopp, på talan av deltagarna förpliktas att antingen på en gång eller med fördelning på visst antal år erlagga högst så stor del av nämnda belopp, som svarar mot förhållandet mellan å ena sidan företagets anläggningskostnad och å den andra den bätnad, som företaget beräknats medföra för ström-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

fall. För bidrag, som nu nämnts, förvärfvas ej delaktighet i företaget, och vare förty bidragsgivaren ej skyldig att taga del i framtida kostnad för detta.

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning med avseende å allmän flottled, där genom vattenregleringen vinnes stadigvarande minskning i kostnaderna för flottningen eller för flottledens underhåll; dock att flottledens bidrag skall av de flottande betalas i den ordning, som finnes stadgad beträffande allmän flottleds anläggningskostnad.

Anslag, som i 8 § sägs, räknas i avseende, varom nu är fråga, den till godo, som givit anslaget.

6 KAP.

Om allmän flottled.

1 §.

I vattenområde där den 1 januari 1920 finnes allmän flottled, som inrättats efter det förordningen om allmän flottled den 30 december 1880 trädde i kraft eller vari flottningen blivit därefter enligt myndighets beslut ordnad, skall allmän flottled jämväl framgent bibehållas.

Där vid tiden, då nämnda förordning trädde i kraft, var allmän flottled, skall ock, ändå att flottningen däri ej sedermera ordnats, allmän flottled bibehållas, såframt under det förordningen gällde åtminstone vissa år i leden idkats flottning av någon betydelse.

Huruledes avgöras skall, varest allmän flottled efter ty nu sagts skall bibehållas, därom är särskilt stadgat.

2 §.

Kan vattendrag, sjö eller annat vatten, varest allmän flottled ej finnes, användas därtill, må, där sådant provas vara av nöden och kunna medföra väsentligt gagn för orten eller eljest lända till nytta för det allmänna, på ansökan förordnas att därstädes skall vara allmän flottled.

Vid prövning av ansökan, som nu nämnts, skall hänsyn tagas till omfattningen å ena sidan av ortens skogshantering och av gagnet för densamma av flottledens inrättande samt å andra sidan av de störningar, som genom flottleden eller flottningen däri kunna vållas andra näringar.

Om allmän flottleds inrättande genom upptagande av ny vattenled vare i tillämpliga delar lag samma.

3 §.

1 mom. Ansökan om allmän flottleds inrättande ingives till Konungens befallningshavande, och varde ärendet därefter handlagt vid syneförrättning i den ordning, som föreskrives i 10 kap. 1—31 §§.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 2 avd. 14 häft. (Nr 18.) 11

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Synemännens utlåtande skall underställas vattendomstolens prövning; dock må ej vattendomstolen ingå i bedömande av frågor rörande ersättning enligt 5 och 6 §§ i vidare mån, än som föranledes av anförda besvär eller av ändrade anordningar eller föreskrifter rörande företagets utförande.

2 mom. Erfordras för flottledens inrättande, att vattnets avrinning i större omfattning regleras eller att vattenförhållandena eljest väsentligt förändras, eller kan befaras, att genom flottledens inrättande allmän samfärd, som äger rum eller framdeles må kunna ifrågakomma, skulle i avsevärd mån försväras, eller synes fiskerinäring av större betydelse komma att lida väsentligt förfång genom flottningen,

eller är anledning antaga, att tillgodoseendet av allmännyttigt ändamål eljest skulle till följd av flottledens inrättande förhindras,

äger Konungen förbehålla sig prövningsrätten, huruvida flottleden må komma till stånd eller särskilda villkor böra föreskrivas för dess inrättande och begagnande; dock skall besked härom lämnas vattendomstolen före det frågan slutligen avgjorts av domstolen.

3 mom. Huruvida allmän flottleds upplåtande till allmänt begagnande så ock avgörandet av vissa frågor rörande dess nyttjande ankommer på Konungens befallningshavande, därom skils i lagen om flottning i allmän flottled.

4 §.

Är för allmän flottleds inrättande någon anläggning eller åtgärd nödig, som kan inverka på strand-, bro-, fiske- eller vattenverksägares eller annans rätt, såsom:

2 mom. Erfordras för flottledens inrättande, att vattnets avrinning i större omfattning regleras eller att vattenförhållandena eljest väsentligt förändras, eller kan befaras, att genom flottledens inrättande allmän samfärd, som äger rum eller framdeles må kunna ifrågakomma, skulle i avsevärd mån försväras, eller synes fiskerinäring av större betydelse komma att lida väsentligt förfång genom flottningen,

eller är anledning antaga, att tillgodoseendet av allmännyttigt ändamål eljest skulle till följd av flottledens inrättande förhindras,

skall vattendomstolen till Konungens prövning hemställa, huruvida flottleden må komma till stånd och, i sådant fall, huruvida särskilda villkor böra föreskrivas för dess inrättande och begagnande. Finner Konungen efter framställning av sakägare eller eljest ovan nämnt förhållande vara för handen, äger Konungen förbehålla sig prövningsrätten som nyss sagts; är dylik fråga beroende på Konungens prövning, må Konungen, om skäl därtill äro, lämna underrättelse till vattendomstolen, vilken därefter ej må meddela slutligt utslag i målet, förrän besked lämnats domstolen om Konungens beslut i frågan.

4 §.

Är för allmän flottleds inrättande någon anläggning eller åtgärd nödig, som kan inverka på strand-, bro-, fiske- eller vattenverksägares eller annans rätt, såsom:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

dam, kaj, väg, ledarm, bomledning, brötbildare, ränna, kanal eller andra dylika anstalter;

förvaringsplats för båtar, bommar eller annan materiel;

byggnad för flottningsarbetarnas här-
bärgerande under flottningstiden;

upptagningsverk, magasinbom, skil-
jeställe för flottgodsets sorterande med
därför erforderliga byggnader, buntverk
och dylikt;

avsättande av vältplatser för virkets
uppläggande innan det utföres i flott-
leden eller av särskilt område för ut-
sorterat virkes sammanläggande och för-
varande i avbidan på dess förslande från
platsen;

strandröjning, sprängning, grävning,
muddring eller andra rensningsarbeten;

ändrande eller bortrivande av befint-
lig byggnad;

omläggande, ändrande eller bortta-
gande av väg, bro, färjeställe eller dy-
likt,

vare den, vars rätt därav beröres,
pliktig att tåla skada och intrång, som
därigenom vållas; och skall såväl där-
vid som då fråga uppstår om skydd för
enskild rätt bestämmas, huru vid flott-
ledens ordnande och begagnande tjän-
ligast bör förfaras, så att ändamålet må
utan oskäligen kostnad vinnas med minsta
olägenhet för annan. Erfordras särskilda
bestämmelser om vattentillgångens för-
delning mellan flottningen och vatten-
verk eller eljest beträffande vattenhus-
hållningen, bör tillses, att mellan stri-
diga intressen såvitt möjligt så jämkas,
att ett vart kan behörigen tillgodoses
utan förfång eller väsentligt omak för
annat.

dam, kaj, väg, ledarm, bomledning,
brötbildare, ränna, kanal eller andra dy-
lika anstalter;

förvaringsplats för förråd, båtar,
bommar eller annan materiel;

byggnad för flottningsarbetarnas här-
bärgerande under flottningstiden;

upptagningsverk, magasinbom, skil-
jeställe för flottgodsets sorterande med
därför erforderliga byggnader, buntverk
och dylikt;

avsättande av vältplatser för virkets
uppläggande innan det utföres i flott-
leden eller av särskilt område för ut-
sorterat virkes sammanläggande och för-
varande i avbidan på dess förslande från
platsen;

strandröjning, sprängning, grävning,
muddring eller andra rensningsarbeten;

ändrande eller bortrivande av befint-
lig byggnad;

omläggande, ändrande eller bortta-
gande av väg, bro, färjeställe eller dy-
likt,

vare den, vars rätt därav beröres,
pliktig att tåla skada och intrång, som
därigenom vållas; och skall såväl där-
vid som då fråga uppstår om skydd för
enskild rätt bestämmas, huru vid flott-
ledens ordnande och begagnande tjän-
ligast bör förfaras, så att ändamålet må
utan oskäligen kostnad vinnas med minsta
olägenhet för annan. Erfordras särskilda
bestämmelser om vattentillgångens för-
delning mellan flottningen och vatten-
verk eller eljest beträffande vattenhus-
hållningen, bör tillses, att mellan stri-
diga intressen såvitt möjligt så jämkas,
att ett vart kan behörigen tillgodoses
utan förfång eller väsentligt omak för
annat.

5 §.

För skada och intrång, som vållas genom anläggning eller åtgärd för all-
män flottled, skall gäldas ersättning enligt bestämmelserna i 9 kap., dock att,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

efter ty i 6 § lagen om flottning i allmän flottled stadgas, i vissa fall frågan om sådan ersättning skall bedömas enligt de för skada i följd av flottningen i nämnda lag givna regler. Till skada eller intrång, varför ersättning skall givas, räknas ej att vatten, för vars tillgodogörande särskild anordning ej vidtagits vid tiden för flottledens inrättande, nyttjas för flottningen utan att bortledande därav sker.

Finnes skada eller intrång, som kan väntas uppstå i följd av flottningen, bliva så stadigvarande, att värdet därå kan genom uppskattning på förhand utrönas, skall, om ersättningstagare påstår det, ersättning därför bestämmas i flottledsmålet. Eljest gälle om flottningsskada vad i lagen om flottning i allmän flottled därom stadgas.

Om vissa förhållanden med avseende å vattendrag, där kungsådra finnes, skils i 1 kap. 6 och följande §§. Där den vattenmängd, som för varje tidsmoment må i dylikt vattendrag utan ersättning tagas i anspråk för flottningen, skulle befinnas otillräcklig för ändamålet eller när skäl därtill eljest äro, äge vattendomstolen föreskriva, att flottningen skall begränsas till viss tid av dygnet eller veckan med rätt för de flottande att därunder utnyttja allt det vatten, som skolat tillkomma flottningen under hela dygnet eller veckan.

6 §.

Där till anläggning, som i 4 § sägs, tarvas utmål av någon betydenhet, som kan förväntas bliva av stadigvarande behov för flottleden, må förordnas, att för flottleden skall lösas erforderligt område mot ersättning, som i 9 kap. sägs.

7 §.

Har någon i vatten, där allmän flottled skall inrättas, bekostat byggnader eller andra arbeten till befrämjande av flottning, vare han pliktig att till allmänna flottleden avstå vad därav prövas nödigt eller nyttigt för densamma, och njute han i samma ordning, som för anläggare är stadgat, ersättning därför av de flottande med belopp, som i beslutet angående flottledens inrättande bestämmes efter det skick, vari arbetena då befinnas. Om fastighetsägares och annans skyldighet att fortfarande tåla skada och intrång av anläggningar, som nu nämnts, vare lag som i 4 § sägs.

8 §.

Vad i 2 kap. 8 §, 11 § första stycket, 12, 13 och 18 §§ finnes stadgat i fråga om byggande i vatten skall äga motsvarande tillämpning med avseende å arbete för inrättande av allmän flottled.

9 §.

Finnes i vatten, där allmän flottled skall inrättas, fiske av någon betydenhet, och kan skäligen befaras, att genom

9 §.

Finnes i vatten, där allmän flottled skall inrättas, fiske av någon betydenhet, och kan skäligen befaras, att genom

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

anläggningar eller åtgärder för flottleden eller i följd av flottningen avsevärt men tillskyndas fisket, må de flottande förpliktas att för anordnande och uppehållande av fiskodlingsanstalt eller för vidtagande av andra åtgärder till fiskets bevarande i vattenområdet erlagga en årlig avgift, motsvarande högst fem öre för varje kubikmeter flottgods.

Huru avgift, som nu nämnts, skall indrivas och för ändamålet användas, därom förordnar Konungen.

anläggningar eller åtgärder för flottleden eller i följd av flottningen avsevärt men tillskyndas fisket, må de flottande förpliktas att för anordnande och uppehållande av fiskodlingsanstalt eller för vidtagande av andra åtgärder till fiskets bevarande i vattenområdet erlagga en årlig avgift, motsvarande högst fem öre för varje kubikmeter flottgods, *med iakttagande av att, där virke framföres genom flera flottleder inom samma vattensystem, dylik avgift erlägges blott en gång.*

Huru avgift, som nu nämnts, skall indrivas och för ändamålet användas, därom förordnar Konungen.

10 §.

Utförandet av de för allmän flottleds inrättande erforderliga anläggningar och åtgärder varde överlämnat åt den, som sökt flottledens inrättande, såvitt han ej finnes olämplig därtill, eller, där jämväl annan anmält sig till arbetets övertagande, åt den, som prövas kunna säkrast och snabbast utföra detsamma; vill kronan utföra arbetet, äge företrädesrätt därtill. Antages annan än sökanden, varde honom ålagt att genast gottgöra sökanden de anläggningskostnader denne förskjutit.

Erfordras för inrättande av allmän flottled, att vattenverk eller annan byggnad utrives eller ändras, besörje därom den, vilken enligt vad nyss sagts antagits till anläggare. Skall byggnaden ändras, och vill ägaren själv utföra arbetet, gälle därom vad i 2 kap. 19 § finnes för motsvarande fall stadgat.

Har i beslut om allmän flottleds inrättande föreskrivits, att förut i flottleden utförda byggnader och arbeten skola enligt 7 § avstås till flottleden, vare anläggaren skyldig att under byggnadstiden underhålla vad sålunda skall övertagas.

11 §.

För anläggningskostnaden njute anläggaren i den ordning, som stadgas i lagen om flottning i allmän flottled, ersättning av de flottande med belopp, som, sedan flottleden blivit besiktigad och godkänd, jämlikt 11 kap. 66 § andra stycket fastställas med hänsyn till det skick, vari byggnader och arbeten befinnas vid tiden för godkännandet.

Till anläggningskostnad hänföres ej blott kostnaden för utförande av arbeten, som i 10 § sagts, utan även all annan utgift för företagets genomförande såsom ersättning enligt 5 och 6 §§, i den mån den blivit till ersättningstagare utbetalad före flottledsarbetets fullbordande; nödiga utgifter för förberedande un-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

dersökningar angående företaget; kostnaden för ärendets behandling vid syneförrettning samt hos vattendomstolen och Konungens befallningshavande; kostnaden för tillsyn å arbetet under byggnadstiden jämte annat dylikt samt ränta å förlagskapitalet för tiden till flottledens godkännande.

Har ersättning enligt 5 eller 6 § icke av anläggaren guldits före arbetets fullbordande, äger ersättningstagaren för beloppets utfaende hålla sig till flottningföreningen.

12 §.

Finnes under företagets utförande, att visst arbete, som i beslutet föreskrivits, kan anses obehöfligt, eller erfordras i övrigt jämkning av den för företagets utförande fastställda planen, äge vattendomstolen på ansökan av anläggaren föreskriva sådana ändrade anordningar, som av förhållandena påkallas. Utan vattendomstolens tillstånd må sådan avvikelse från den fastställda planen göras, som icke berör allmän eller enskild rätt.

13 §.

Visar sig under fortgången av den för företagets fullbordande bestämda tiden, att anläggaren icke kan eller vill fullborda företaget före tidens utgång, må på särskild talan vattendomstolen förklara anläggaren förlustig rätten till arbetets vidare utförande.

Har arbetet icke inom den bestämda tiden behörigen slutförts, vare anläggaren förlustig rätten till dess vidare utförande. Dock må, om giltigt skäl för dröjsmål visas eller hänsynen till allmänt väl sådant kräver, vattendomstolen på därom före tidens utgång gjord ansökan bevilja anstånd med arbetets fullbordande på viss tid, icke utan särskilda skäl överstigande två år. Anläggaren äge ock utan vattendomstolens tillstånd verkställa av besiktningsman jämlikt 13 kap. 2 § föreskriven rättelse inom tid, som av denne förelagts eller av vattenrättsdomaren blivit enligt 13 kap. 5 § bestämd.

14 §.

Har anläggaren av sagt sig arbetet eller förverkat rätten till dess utförande, låte vattenrättsdomaren utfärda kungörelse i en eller flera tidningar inom orten med anmodan till dem, som vilja övertaga arbetet, att inom viss tid anmäla sig hos honom; och äge vattendomstolen överlämna arbetets slutförande åt annan anläggare, med utsättande av sådan ny tid härför, som av förhållandena påkallas. Den, som i ty fall frånträder arbetet, njute i avseende å förskjuten anläggningskostnad fortfarande anläggares rätt.

Kan ny anläggare ej erhållas, förklare vattendomstolen beslutet om flottledens inrättande hava förfallit.

15 §.

Närmare föreskrifter i fråga om allmän flottleds nyttjande och om flottningförening mellan dem, som flotta i sådan led, meddelas i lagen om flottning i allmän flottled.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

16 §.

Laga kraft ägande beslut om inrättande av allmän flottled vare med de inskränkningar, som följa av stadgandena i detta kap. och i 2 kap. 11 § andra stycket, gällande mot envar såväl vad angår rätten att utföra och för framtiden bibehålla anläggningar, som i beslutet må hava föreskrivits, som ock beträffande ersättning och annat, varom beslutet må innehålla bestämmelser.

17 §.

Finnes under flottningens fortgång, att de till skydd mot skada och intrång vidtagna anordningar eller rörande hushållningen med vattnet eller annat meddelade föreskrifter äro för sitt ändamål otillräckliga eller mindre tjänliga, eller visar sig behov av nya anordningar eller föreskrifter till förekommande av skada eller intrång, må, utan hinder av vad i 16 § stadgats, medelst stämning till vattendomstolen talan föras mot flottningssammanslutningen om skyldighet för de flottande att vidtaga sådana anordningar eller underkasta sig sådana föreskrifter, som, utan att flottningen därav oskäligt betungas, må påkallas av anmärkta förhållanden.

17 §.

Finnes under flottningens fortgång, att de till skydd mot skada och intrång vidtagna anordningar eller rörande hushållningen med vattnet eller annat meddelade föreskrifter äro för sitt ändamål otillräckliga eller mindre tjänliga, eller visar sig behov av nya anordningar eller föreskrifter till förekommande av skada eller intrång, må, utan hinder av vad i 16 § stadgats, medelst stämning till vattendomstolen talan föras mot flottningssammanslutningen om skyldighet för de flottande att vidtaga sådana anordningar eller underkasta sig sådana föreskrifter, som, utan att flottningen därav oskäligt betungas, må påkallas av anmärkta förhållanden.

Väckes mot föreningen talan om ändrade bestämmelser rörande skyldigheten att avbarka virke eller om åläggande för de flottande att betala fiskeavgift, som i 9 § sägs, skall dock sådant ärende handläggas i den ordning, som i 11 kap. stadgas för ansökningsmål.

18 §.

Menar någon, som byggt eller ämnar bygga i vatten, där allmän flottled finnes, att särskild anläggning eller åtgärd till skydd mot skada eller intrång å byggnaden i följd av flottningen bör bekostas av de flottande, äge medelst stämning å flottningssammanslutningen påkalla vattendomstolens bestämmelse om erforderliga skyddsanordningar. Om påföljd av underlåtenhet att väcka talan, som nu sagts, skils i 7 § lagen om flottning i allmän flottled.

19 §.

Vid prövning av talan, som i 17 och 18 §§ omförmäles, skola bestämmelserna i 4—8 §§ i tillämpliga delar gälla.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

20 §.

Vill flottningsförening eller ock annan vidtaga anläggning eller åtgärd för befintlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande och äro sannolika skäl, att allmän eller enskild rätt därav förnärmis, eller har, där annan än flottningsförening eljest vill utföra arbete för flottleden, föreningen ej därtill samtyckt, skall före arbetets påbörjande inhämtas vattendomstolens besked, huruvida och under vilka villkor arbetet må göras. Beträffande anläggning eller åtgärd, för vars utförande ej erfordras vattendomstolens prövning, må ändock till beredande av trygghet för framtiden sådan prövning kunna pakallas.

Har anläggning eller åtgärd verkställt utan föregången prövning, vare flottningsförening obetaget att sedermera söka domstolens godkännande därav.

Har efter den 1 januari 1920 anläggning eller åtgärd för allmän flottled vidtagits utan föregången prövning, vare flottningsföreningen bevisningsskyldig i avseende å de före arbetets utförande rådande förhållandena i vattnet.

21 §.

Vill någon påkalla vattendomstolens prövning av fråga, som i 20 § sägs, eller önskar någon att för flottningens underlättande nya eller ändrade föreskrifter meddelas rörande hushållningen med vatten eller annat, göra ansökan därom hos vattendomstolen, och varde ärendet prövat i den ordning, som i 11 kap. stadgas för ansökningsmal; dock att om för frågans prövning erfordras undersökning av längre sträcka av flottleden, vattenrättsdomaren äger förordna, att ärendet skall behandlas i den ordning, som i 3 § 1 mom. föreskrives för mål rörande inrättande av allmän flottled.

I samma ordning, som nu sagts, skola ock handläggas frågor om ändrade bestämmelser rörande skyldigheten att avbarka virke, så ock om åläggande för de flottande att betala fiskeavgift, som i 9 § sägs.

21 §.

Vill någon påkalla vattendomstolens prövning av fråga, som i 20 § sägs, eller önskar någon att för flottningens underlättande nya eller ändrade föreskrifter meddelas rörande hushållningen med vatten eller annat, göra ansökan därom hos vattendomstolen, och varde ärendet prövat i den ordning, som i 11 kap. stadgas för ansökningsmal; dock att om för frågans prövning erfordras undersökning av längre sträcka av flottleden, vattenrättsdomaren äger förordna, att ärendet skall behandlas i den ordning, som i 3 § 1 mom. föreskrives för mål rörande inrättande av allmän flottled.

22 §.

Beträffande mål, som omförmäles i 21 §, skall vad i 3 § 2 mom. och följande §§ här ovan föreskrives med avseende å mål rörande inrättande av allmän flottled i tillämpliga delar gälla; dock att, där annan än flottningsföreningen är sökande, till anläggare skall antagas föreningen, om denna så äskar, och må, där

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

företaget fått förfalla, gottgörelse för förskjuten kostnad åtnjutas, i den mån utfört arbete finnes vara till nytta för flottningen.

Huru mål, som nyss sagts, må kunna avgöras med begränsad rättsverkan, därom skils i 11 kap. 61 § andra stycket.

23 §.

Har genom beslut enligt denna lag ersättning för skada eller intrång blivit bestämd att utgå medelst årlig avgift till visst belopp, vare den omständigheten att beslutet härom vunnit laga kraft icke hinder för vattendomstolen att i sammanhang med beslut om nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter för flottleden meddela sådana ändrade bestämmelser rörande ersättningen och sättet för dess utgående, vilka må föranledas av de ändrade förhållandena.

Vad nu stadgats äge motsvarande tillämpning med avseende å skadeersättning, som blivit bestämd enligt lagen om flottning i allmän flottled.

24 §.

Byggnader och anläggningar, vilka utförts eller från annan övertagits för allmän flottleds inrättande, utvidgande eller förbättrande, så ock fast eller lös egendom, som eljest för flottleden eller flottningens ombesörjande förvärvas att av de flottande gäldas, vare flottledens tillhörighet och förty att anse som allmän egendom. Om förvaltning av egendom, som nu nämnts, stadgas i lagen om flottning i allmän flottled.

Ej må allmän flottled tillhörig egendom tagas i mät för annan gäld än sådan, varför den lagligen må särskilt häfta.

25 §.

Finnes beträffande hushållningen med vattnet i allmän flottled vattenmärke utsatt till efterrättelse vid flottningens bedrivande, gälle vad i 2 kap. 27 § finnes för där avsedda fall stadgat. Är för dammluckas öppnande viss tid i laga ordning bestämd eller eljest särskild föreskrift om vattnets framläppande given, lände det till efterrättelse.

Har ej vattenmärke utsatts, och hava ej heller eljest meddelats bestämmelser, som nyss sagts, skall hushållningen med vattnet ske på sådant sätt, att flottningen må kunna ändamålsenligt skötas med minsta olägenhet för den, vars rätt är i fråga.

26 §.

Rensning, som med hänsyn till flottningens behöriga ombesörjande är av nöden för bibehållande av vattnets djup eller läge i allmän flottled, äge flottningsförening verkställa utan vattendomstolens prövning; dock skall markens ägare förut därom tillsägas. Vill föreningen hos vattendomstolen påkalla prövning av

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

arbetets laglighet, gälle om sådan prövning vad här ovan stadgats angående allmän flottleds utvidgande och förbättrande. Har prövning, som nu sagts, icke ägt rum, skall i fråga om rensning stadgandet i 20 § tredje stycket äga motsvarande tillämpning.

Jord eller annat, som vid rensningen upptages, må, om ej avsevärda olägenheter vållas därav, uppläggas på närmaste strand eller föras till lämpligt ställe i närheten; dock skall markens ägare genast därom underrättas. Lider han men av upplaget, njute ersättning därför, efter ty i lagen om flottning i allmän flottled stadgas med avseende å ersättning för flottningsskada.

27 §.

Allmän flottled må på ansökan avlysas av vattendomstolen, där sådana omständigheter yppas, att flottningen kan anses vara alldeles nedlagd.

Uppstår eljest fråga om avlysning av allmän flottled, ankomme ärendet på Konungens prövning, efter ty för dylika frågor särskilt är stadgat.

Huruledes vid flottleds avlysning skall förfaras med flottledens egendom, därom stadgas i lagen om flottning i allmän flottled.

28 §.

Varder allmän flottled avlyst eller har vattendomstol jämlikt 14 § förklarat beslut om flottleds inrättande förfallet, må den, som av bibehållandet av anläggning för flottleden kan lida men, av vattendomstolen på ansökan tillåtas bortskaffa densamma.

28 §.

Varder allmän flottled avlyst eller har vattendomstol jämlikt 14 § förklarat beslut om flottleds inrättande förfallet, må den, som av bibehållandet av anläggning för flottleden kan lida men, av vattendomstolen på ansökan tillåtas bortskaffa densamma *med rätt att fritt förfoga över det bortskaffade.*

9 KAP.

Om ersättning.

Om ersättningsskyldighet i allmänhet.

1 §.

Där jämlikt denna lag rätt medges någon att tillösa sig samfällt strömfall med eller utan utmål eller att eljest lösa eller taga i anspråk annan tillhörigt område eller att tillgodogöra sig vattenmängd eller vattenkraft, som tillhör annan, eller att vidtaga åtgärd, varigenom eljest annans egendom lider skada eller

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

intrång, varde, såvitt ej i 1 eller 6 kap. annorledes stadgas, honom ålagt att efter ty nedan sägs galdas ersättning för egendom, som avstås, eller för förlust, skada eller intrång, som förorsakas.

12 §.

Skall till följd av företag eller åtgärd enligt denna lag egendom lösas eller ersättning givas för skada eller intrång därå och har, efter det kungörelse om företaget eller åtgärden blivit offentliggjord eller underrättelse eljest meddelats ägaren på sätt i 10 och 11 kap. för varje särskilt fall stadgas, kostnad nedlagts å egendomen, må vid ersättningens bestämmande den kostnad tagas i beräkning allenast, såvitt den prövas hava varit nödig eller nyttig samt icke blivit gjord i uppenbar avsikt att höja ersättningen.

47 §.

Ersättning i penningar varde bestämd att utgå på en gång; dock må skadeersättning till följd av företag enligt 6 kap. fastställas att utgå i arlig avgift, när skäligen anledning därtill förekommer. Kan i mål rörande allmän flottled skada eller intrång ej på förhand med säkerhet uppskattas eller synes den ej komma att arligen uppstå, må den skadelidande hänvisas att göra sin talan gällande i den ordning, som i lagen om flottning i allmän flottled föreskrives med avseende å flottningsskada, dock att, där så ske kan, grunderna för ersättningens beräknande böra angivas.

54 §.

Ersättning för fast egendom, som skall lösas, samt, om endast en del av en fastighet löses, ersättning för skada och intrång å den återstående delen så ock ersättning för förlust av eller intrång i sådan särskild rätt till egendomen, varom i 52 § förmåles, gäldas medelst ersättningsbeloppets nedsättande hos Konungens befallningshavande i det län, där egendomen är belägen. I fråga om ersättning, som bestämts jämlikt 9 §, vare lag samma.

Ersättning för vattenkraft samt för skada och intrång å fast egendom i andra fall än i första stycket avses skall, där ersättningen bestämts att utgå på en gång, jämväl nedsättas hos Konungens befallningshavande, såframt jämlikt stadgandena i 59 eller 60 § uppsägning skall ske eller den fastighet, till vilken vattenkraften hör eller som skadas, är besvärad av inteckning för fordran eller kan jämlikt 11 kap. 2 § jordabalken i ägarens hand häfta för ogulden köpeskilling; och varde i fall, som nu sagts, jämväl ersättning, som må hava bestämts till innehavare av särskild rätt till fastigheten, nedsatt. Skall ej uppsägning ske, och prövas förlusten av vattenkraft eller skadan eller intrånget vara väsentligen utan betydelse för fordringsägarens säkerhet, erfordras dock ej nedsättning.

I samband därmed att ersättning enligt denna lag bestämmes, skall givas till känna, om och i vilken mån nedsättning efter ty ovan sagts skall ske.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

55 §.

Har mellan ägare, innehavare av nyttjanderätt eller andra tvist yppats om bättre rätt till vad såsom ersättning skall utgå, eller skall för egendom, som innehaves såsom fideikommiss, gäldas ersättning, bestämd att utgå på en gång, varde ersättningen nedsatt hos Konungens befallningshavande, ändå att enligt föreskrifterna i 54 § nedsättning ej erfordras; och stånde sedan i avbidan på tvistens slutliga avgörande eller Konungens föreskrift angående fideikommissmedlen ersättningsbeloppet i kvarstad, där ej enligt 69 § utdelning bör äga rum.

59 §.

Har föreskrift meddelats, att boningshus, kvarn, såg eller annan byggnad, som användes till handels-, hantverks- eller fabriksrörelse eller annan yrkesutövning, skall till följd av skada därå genom företag enligt denna lag i dess helhet ersättas eller ock flyttas till annan plats, skall vad i 58 § stadgas för det fall, att fast egendom skall lösas, äga motsvarande tillämpning. Lag samma vare, där strömfallsägare skall avstå vattenkraft, som är av honom tillgodogjord, samt ersättningen därför skall utgå på en gång.

66 §.

Skall i andra fall än i 58—60 §§ sägs ersättning, bestämd att utgå på en gång, gäldas för skada, förlust eller intrång, som tillskyndas någon genom företag eller åtgärd enligt denna lag; då må ej arbete å annans mark verkställas eller åtgärd eljest till förfång för annan vidtagas, innan föreskriven ersättning guldits. Varder ej sådan ersättning gulden inom tid, som genom avtal eller eljest i laga ordning blivit bestämd, eller, om sådan bestämmelse saknas, inom fem år efter det ersättningens belopp blivit fastställt genom utslag, som vunnit laga kraft, vare den då väckta frågan förfallen, i vad sådan ersättningstagares rätt angår.

Vad i 65 § finnes stadgat i fråga om ersättning för nödig eller nyttig kostnad å egendom, som skall lösas, äge motsvarande tillämpning, där dylik kostnad göres å egendom, som skadas eller lider intrång.

73 §.

Förmenar innehavare av fordran, varför fast egendom på grund av inteckning eller jämlikt 11 kap. 2 § jordabalken häftar, att ersättning för denna eller för därifrån förlorad vattenkraft eller för skada och intrång å egendomen blivit för lågt beräknad, vare han, i den mån ersättningens belopp till följd av överenskomelse därom mellan ersättningsgivaren och egendomens ägare eller av annan anledning ej blivit prövat av domstol eller vid syneförrättning, berättigad att, där ej full betalning för hans fordran lämnas honom, äska, att ersättningen, såvitt på hans eller annan sådan fordringsägares rätt inverkar, varder av vattendom-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

stolen bestämd. Talan härom skall anhängiggöras sist inom sex månader efter det fördelning av ersättningen vunnit laga kraft eller, där ersättningen bestämts att utgå i kraft, efter den för kraftöverföringens början bestämda tid; försittes tid, som nu sagts, vare rätt till talan förlorad.

10 KAP.

Om syneförrättning.

Om syneförrättning rörande företag enligt 6 kap.

1 §.

Till handläggande av syneförrättning rörande inrättande av allmän flottled skall förordnas i vattenbyggnad kunnig och i flottning förfaren person, vilken på grund av ådagalagda kunskaper och praktisk erfarenhet i hithörande ämnen av Konungen förklarats behörig att hålla dylik förrättning.

2 §.

Förordnande, som i 1 § sägs, skall efter ansökan, varom i 6 kap. 3 § 1 mom. förmäles, meddelas av Konungens befallningshavande.

I ansökningen skola angivas det vattenområde, som med ansökningen avses, samt den eller de församlingar, där flottleden är avsedd att framgå, ävensom, såvitt möjligt, de bebyggda strömfall och med fast fiskebyggnad försedda fisken, vilka företaget må angå, samt beträffande sådan egendom ägares och nyttjanderättshavares namn och hemvist, så ock huruvida annan allmän flottled, allmän farled, vattenavlednings-, invallnings- eller vattenregleringsföretag, järnväg, allmän väg eller allmän bro beröres av den ifrågasatta flottleden.

Innan förordnande meddelas, äge Konungens befallningshavande, där förhållandena påkalla sådant, fordra att sökanden ställer säkerhet för förrättningskostnaden.

Underrättelse om förordnande av förrättningsman skall genast tillställas vattenrättsdomaren.

3 §.

Förrättningsmannen skall vid syneförrättningen biträdas av två av Konungens befallningshavande utsedda, om ortens förhållanden kunniga gode män, av vilka den ene bör vara förfaren i

3 §.

Förrättningsmannen skall vid syneförrättningen biträdas av två av Konungens befallningshavande utsedda, om ortens förhållanden kunniga gode män, av vilka den ene bör vara förfaren i

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

skogsbruk och flottning och den andre i jordbruk.

Förekommer vid syneförrättning fråga, för vars bedömande tarvas särskilda fackkunskaper, äge synemännen hos Konungens befallningshavande begära förordnande för ojävig, i sådant ämne sakkunnig person att biträda synemännen.

flottning och den andre i jordbruk samt endera av dem dessutom kunnig i skogsbruk.

Förekommer vid syneförrättning fråga, för vars bedömande tarvas särskilda fackkunskaper, äge synemännen hos Konungens befallningshavande begära förordnande för ojävig, i sådant ämne sakkunnig person att biträda synemännen.

4 §.

Konungens befallningshavande låte om ansökningen underrätta vederbörande fiskeritjänsteman; och åligger det denne att under förrättningen avgiva yttrande, huruvida fiskerinäring kan genom företaget lida förfång och vilka särskilda åtgärder kunna erfordras till skydd för fisket.

Tillika förordne Konungens befallningshavande skogstjänsteman att vid förrättningen bevaka det allmännas intresse av skogshushållningen samt tillvarata statsskogarnas bästa, så ock att förebbringa erforderlig utredning angående virkestillgången inom flottledsområdet eller skilda delar därav.

Om förordnande av annat allmänt ombud, när anledning därtill förekommer, besörje Konungens befallningshavande själv eller medelst underrättelse om ansökningen till myndighet, under vars förvaltning viss egendom lyder eller som eljest äger utföra viss talan.

Där förhållandena påkalla sådant, förordne Konungens befallningshavande en allmänt betrodd, om ortens jordbruksförhållanden kunnig man att såsom ortsombud närvara vid förrättningen för att meddela de upplysningar och göra de framställningar, som må finnas erforderliga för tillvaratagande av den jordbrukande orsbefolkningens gemensamma intressen. Där så finnes lämpligt, må olika personer förordnas till orsombud för skilda delar av vattenområdet.

5 §.

Syneförrättning skall hållas å tjänlig årstid och påbörjas snarast möjligt efter det förordnande meddelats förrättningsmannen samt bör, såvitt ske kan, utan uppskov fortsättas och avslutas.

Under förrättningen skola å lämpliga platser hållas sammanträden, minst ett inom varje församling, där flottleden skall framgå; och äga strand-, bro-, fiske-, strömfalls- och skogsägare samt andra, som anse frågan kunna inverka å deras rätt, vid sådant sammanträde eller i samband därmed företagen synegång framställa de yrkanden, vartill de finna fog.

6 §.

Om tid och ställe för sammanträde, som i 5 § sägs, så ock för synegång, som i samband därmed företages, förordne förrättningsmannen efter samråd med

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

övriga synemän och sökanden, samt meddele sakägare och andra besked därom medelst kungörelse, som av förrättningsmannen varder minst tre veckor före den för sammanträdet utsatta tiden avsänd till vederbörande pastorsämbete för uppläsande, så snart ske kan, i kyrkan för församling, där sammanträdet skall hållas, så ock minst fjorton dagar förut införd i en eller, där förhållandena påkalla det, två eller flera av ortens tidningar. Om tid och plats för första sammanträdet under förrättningen varde därjämte underrättelse i god tid tillställd allmänt ombud och ortsombud.

Finnas, då kungörelse skall utfärdas, flera sammanträden lämpligen böra hållas i följd efter varandra inom loppet av en vecka, och kan på grund härav tiden för samtliga sammanträden icke bestämt angivas, må desamma ändock utlysas; därvid för varje sammanträde och i samband därmed företagen synegång tiden skall angivas så nära som möjligt med uppgift tillika på någon i orten boende pålitlig person, minst en inom varje församling, hos vilken närmare besked om tiden för sammanträde och synegång inom församlingen framdeles skall tillhandahållas; och åligger det förrättningsmannen att om sammanträde och synegång, som nu sagts, underrätta sådan person senast klockan 6 på aftonen dagen före sammanträdet.

Har sammanträde icke så kungjorts, som ovan sagts, må ändock sammanträdet hållas med tillstädeskomna personer, men vare förrättningsmannen skyldig utsätta och kungöra nytt sammanträde för hörande av övriga, som äga yttra sig i ärendet.

7 §.

Skulle på vederbörligen kungjort sammanträde avsedd utredning icke medhinnas, bör, innan sammanträdet avslutas, besked meddelas om tid och ställe för det nya sammanträde, som sålunda kan bli av nöden; och vare i sådant fall särskild kungörelse icke erforderlig.

8 §.

Förrättningsmannen åligger att minst fjorton dagar före första sammanträdet under förrättningen i betalt öppet brev eller brevkort å posten avlämna underrättelse om tid och ställe för sagda sammanträde till envar i ansöknings uppgiven eller eljest för honom känd ägare och nyttjanderättshavare av bebyggt strömfall eller med fast fiskebyggnad försedd fiskelägenhet, som företaget angår. Underrättelsen skall adresseras till den fastighet, varom fråga är, såvida ej säker kunskap vinnes om annan adress inom landet för mottagaren. Är egendomen samfällad för helt skifteslag eller eljest för flera fastigheter, erfordras ej underrättelse till de särskilda delägarna i den samfällda egendomen. Finnes för denna känd styrelse, varde styrelsen på nämnda sätt underrättad.

I samma ordning, som nu sagts, skall ock underrättelse tillsändas styrelse eller känd förvaltning för sådana i 2 § omförmälda företag, varom sökanden lämnat uppgift eller förrättningsmannen eljest må äga kännedom.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Varder sakägare, som ovan nämnts, för förrättningsmannen känd först efter underrättelsernas utsändande, skall förrättningsmannen ofördröjligen på förutnämnda sätt lämna honom underrättelse om förrättningen eller om visst sammanträde. Befinnes underrättelse, som blivit å posten avlämnad, hava försetts med oriktig adress och vinnes upplysning om mottagarens rätta adress, eller finnes sakägare, till vilken underrättelse efter ty ovan sägs bort sändas, hava förbigåtts, vare lag samma. Ej må dock förrättningens företagande och avslutande uppehållas av anledning, som nu sagts.

Över avsända underrättelser skall förrättningsmannen upprätta förteckning med angivande av avsändningsdagen. Förteckningen, som skall av förrättningsmannen underskrivas och biläggas förrättningshandlingarna, utgöra, där ej av eljest föreliggande omständigheter annat förhållande framgår, bevis att den angivna dagen underrättelser avsänts under de i förteckningen upptagna adresser.

9 §.

Förrättningsman åtnjute det skydd och vare underkastad det ansvar, som i lag stadgas beträffande tjänsteman.

10 §.

Kommer ej förrättningsman tillstådes å den för sammanträde utsatta tid, och infinner han sig ej heller inom tre timmar därefter; då må de, som tillstådeskommit, åtskiljas. Utebliver god man, kalle förrättningsmannen genast i hans ställe annan god man, förfaren i *skogsbruk och flottning eller i jordbruk*, allt efter den särskilda sakkunskap den uteblivne ägt.

Syneman, som utan skälig orsak utebliver från sammanträde, ersätte all skada och olägenhet, som därav uppstår; förrättningsman ansvare därjämte såsom för tjänstefel.

Sökandens, annan sakägares, allmänt ombuds eller ortsombuds uteblivande från sammanträde må ej hindra förrättingens fortgång.

10 §.

Kommer ej förrättningsman tillstådes å den för sammanträde utsatta tid, och infinner han sig ej heller inom tre timmar därefter; då må de, som tillstådeskommit, åtskiljas. Utebliver god man, kalle förrättningsmannen genast i hans ställe annan god man, förfaren i *flottning, jordbruk eller skogsbruk*, allt efter den särskilda sakkunskap den uteblivne ägt.

Syneman, som utan skälig orsak utebliver från sammanträde, ersätte all skada och olägenhet, som därav uppstår; förrättningsman ansvare därjämte såsom för tjänstefel.

Sökandens, annan sakägares, allmänt ombuds eller ortsombuds uteblivande från sammanträde må ej hindra förrättingens fortgång.

11 §.

Vill sökanden återkalla ansökningsen i dess helhet eller beträffande viss del av vattenområdet, göre det skriftligen hos förrättningsmannen, innan förrättningen

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

avslutas. Har återkallelse skett, låte förrättningsmannen, där ej annan inträder som sökande, tillsvidare inställa förrättningen eller den del därav, som av återkallelsen beröres, samt anmäla förhållandet hos Konungens befallningshavande, som, där ej kronan var sökande, har att inhämta besked, huruvida kronan vill fullfölja ansökningsen. Varder ej ansökningsen inom två månader fullföljd av kronan eller annan, vare frågan förfallen; och åligge förrättningsmannen att härom skyndsamt underätta vattenrättsdomaren. Fullföljes ansökningsen, njute den, som gjort återkallelsen, gottgörelse för förskjuten förrättningskostnad på sätt om annan anläggningskostnads återgäldande är stadgat.

Äro sökandena flera och sker återkallelse av någon eller några av dem, vare den eller de återstående fortfarande att anse såsom sökande.

12 §.

Mot syneman och sakkunnigt biträde enligt 3 § gälle dessa jäv: om han själv eller någon, med vilken han är i den skyldskap eller det svågerlag, som enligt lag utgör jäv mot domare, eller någon, i vars enskilda tjänst han är anställd, är sökande till förrättningen eller av företaget kan vänta synnerlig nytta eller genom anläggning eller åtgärd för detsamma kan vänta skada eller intrång eller vill vid förrättningen kräva skyddsåtgärd eller ersättning för flottnings-skada; om han är vederdeloman eller uppenbar ovän till sakägare, som nu sagts; eller om han såsom domare deltagit i åtgärd eller beslut, som rör saken. Söker någon, sedan ärendet anhängiggjorts, sak med syneman eller sakkunnigt biträde eller tillfogar honom något med ord eller gärning i uppsåt att därmed göra honom jävig, det skall ej räknas för jäv.

Hänför sig jäv allenast till fråga om viss anläggning eller åtgärd eller till fråga om ersättning för skada eller intrång å viss egendom, och är avgörandet av sådan fråga icke av väsentlig betydelse för företaget i dess helhet, vare syneman eller sakkunnigt biträde, mot vilken jävet förekommer, därav icke hindrad att delta i förrättningen i övrigt.

13 §.

Menar sakägare, att syneman eller sakkunnigt biträde är jävig, anmäla jävet vid det sammanträde, där han först är vid förrättningen tillstädes, eller, om jävet hänför sig till viss fråga, som i 12 § andra stycket sägs, vid tillfälle då sådan fråga först förekommer till behandling.

Ej må fråga om jäv senare väckas, utan så är att den omständighet, varå jävet grundas, först efteråt tillkommit eller blivit sakägaren kunnig. I dylikt fall skall jävet för att vinna beaktande framställas å det därefter infallande sammanträde, där sakägaren först är närvarande.

14 §.

Över jävsinvändning äge synemännen gemensamt besluta; finna de jävet lagligen grundat, åligge förrättningsmannen att, om han är jävig eller om sak-

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 2 avd. 14 häft. (Nr 18.) 13

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

kunnigt biträde eller god man är av jäv hindrad att vidare deltaga i förrättningen, anmäla det hos Konungens befallningshavande, som förordnar annan i den jävades ställe.

Är jäv mot sakkunnigt biträde eller mot god man av beskaffenhet, som i 12 § andra stycket omförmäles, äge förrättningsmannen, under iakttagande av vad i 10 § första stycket för där avsett fall stadgats, i den jävades ställe kalla annan att i den utsträckning jävsanledningen påkallar deltaga i förrättningen.

Beslut, varigenom jävsinvändning varder gillad, skall ej medföra någon verkan till rubbning eller upphävande av åtgärd eller beslut, som tillkommit innan invändningen gjordes.

Ogillas jävsinvändning, må däröver anförda besvär ej utgöra hinder för förrättningens fortgång.

15 §.

Synemännen må ej inlåta sig i prövning, huruvida vattenverk eller annan anläggning, om vars ändring eller utrivning fråga väckes, lagligen tillkommit eller är av laga beskaffenhet. Tvist härom föranlede ej uppehåll i förrättningen.

16 §.

Vid syneförrättningen böra synemännen, efter undersökning om vattenområdets lämplighet för flottning, om strändernas odlingsgrad och om beskaffenheten av befintliga vattenverk, fisken, broar och andra inrättningar, tillse å ena sidan huruvida med hänsyn till påräknad virkestillgång och övriga omständigheter vattenområdets upplåtande till allmän flottled är av nöden och kan medföra väsentligt gagn för orten eller eljest lända till nytta för det allmänna, samt å andra sidan huruvida genom sådant upplåtande väsentlig olägenhet kan uppstå, så ock huru ändamålet må utan oskäligh kostnad vinnas med minsta olägenhet för strandägare eller annan, vars rätt är i fråga.

17 §.

I fråga om sättet och villkoren för flottledens ordnande och begagnande åligger det synemännen att förebringa nödig utredning och därvid särskilt tillse:

1. huruvida den föreslagna leden lämpligen bör bilda en självständig flottled eller ingå som del i annan, förut befintlig allmän flottled, så ock vilken utsträckning uppåt och nedåt lämpligen bör givas åt densamma för tillgodoseende av ledens ändamål;

2. vilka föreskrifter böra, där flottningen kan inverka störande på vattenområdets nyttjande såsom farled, givas för fredande därav, såsom att farled och flottled å vissa ställen skiljas genom bommar, att flottningen någonstades inskränkes till viss tid av dygnet, att virket i farleden insläppes med vissa försiktighetsmått eller, där så anses oundgängligen nödigt, framföres i ringbom eller sammanlagt i flottar eller att, där bomledning tvärs över farleden anses behöflig,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

särskild vakthållning eller andra lämpliga åtgärder för ledningens skyndsamma öppnande anordnas;

3. vilka åtgärder eller föreskrifter kunna anses nödiga till fredande av allmän färjtrafik så ock till betryggande för strandägare och närboende av nödig samfärdsel stränderna mellan och längs efter dem, även där allmän farled ej finnes;

4. huruvida med hänsyn till befarad skada eller olägenhet för fiske eller stränder erfordras, att flottningen i hela flottleden eller någon del därav inskränkes till viss tid av året, samt huruvida för *vidtagande av* åtgärder till fiskets bevarande särskild avgift bör åläggas de flottande;

4. huruvida med hänsyn till befarad skada eller olägenhet för fiske eller stränder erfordras, att flottningen i hela flottleden eller någon del därav inskränkes till viss tid av året *eller särskilda anordningar till fiskets skyddande vidtagas*, samt huruvida för åtgärder till fiskets bevarande särskild avgift bör åläggas de flottande;

5. huruvida med hänsyn till vattenområdets beskaffenhet, där förekommande fiske och andra på frågan inverkande förhållanden föreskrift bör meddelas om skyldighet för de flottande att låta avbarka virke, innan det i flottleden utlägges;

6. vilka byggnader, åtgärder eller föreskrifter i övrigt kunna anses nödiga för att emot skada och intrång skydda stränder, broar, färjor, vatten- och fiskeverk eller annan egendom;

7. vilka särskilda bestämmelser erfordras i fråga om vattentillgångens fördelning emellan flottningen och vattenverk ävensom i övrigt angående vattenhöjdens reglering efter visst märke eller annorledes och om uppdämt vattens framsläppande;

8. varest och huru för flottledens ändamålsenliga ordnande eller för flottningens underlättande strandröjning eller strömmensning eller annan åtgärd till strömbäddens reglerande må verkställas eller vilka anläggningar eller åtgärder i övrigt böra för ändamålet utföras;

9. huruvida tillhandahållande av särskilda byggnader för flottningsarbetarnas härbärgerande under flottningstiden finnes vara av nöden samt i sådant fall varest sådana byggnader lämpligen böra uppföras och huru desamma med hänsyn till yrkets behov och ortens förhållanden skäligen böra anordnas;

10. huruvida och varest vältplatser böra anordnas eller *skiljeställe* för flottgodsets utsorterande *bör* anläggas och huru därför erforderliga anstalter böra inrättas, ävensom huruvida särskilt område bör avsättas för utsorterat virkes sammanläggande och förvarande i avbidan på dess forslande från platsen;

10. huruvida och varest vältplatser böra anordnas eller *skiljeställen* för flottgodsets utsorterande *böra* anläggas och huru därför erforderliga anstalter böra inrättas, ävensom huruvida särskilt område bör avsättas för utsorterat virkes sammanläggande och förvarande i avbidan på dess forslande från platsen.

11. till huru stort belopp kostnaden för varje särskilt arbete bör beräknas;

12. huruvida förut verkställda flottledsbyggnader eller andra för flottnings

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

bedrivande avsedda arbeten äro för flottleden nödiga eller nyttiga och i ty fall med vilket belopp de böra jämlikt 6 kap. 7 § ersättas;

13. huruvida och i vad mån skada eller intrång å annans egendom orsakas genom anläggningar eller åtgärder för flottleden;

14. huruvida till rättvis fördelning av flottleds- och underhållsutgifterna leden bör indelas i flottledsdistrikt samt i sådant fall huru indelningen bör göras, med iakttagande därav att åt distrikten icke gives ringare utsträckning än behovet oundgängligen kräver samt att kostnaden för anläggning till gagn för flera flottledsdistrikt varder i mån av båtnaden fördelad på samtliga dessa distrikt;

15. huru stor myckenhet flottgods kan inom varje flottledsdistrikt årligen påräknas;

16. huruvida till rättvis fördelning av utflottnings-, inventarie- och förvaltningsutgifter flottleden bör indelas i utflottningsdistrikt samt i sådant fall huru denna indelning bör göras;

17. huruvida med hänsyn till vattendrags och flottledsbyggnaders beskaffenhet visst högsta mått bör fastställas för virke, som må i flottleden framföras;

18. huruvida det i allmänna flottningen ingående flottgodset skall framföras gemensamt eller allmän bestämmelse bör meddelas om flottning utan sammanblandning av skilda ägares flottgods;

19. inom vilken tid företaget skall vara slutfört.

18 §.

Skada och intrång, som vållas genom anläggning eller åtgärd för allmän flottled, skola synemännen uppskatta, ändå att yrkande därom ej göres. Om ersättning för utmål, som i 6 kap. 6 § sägs, vare lag samma.

Åskar någon, som kan vänta skada eller intrång i följd av flottningen, att ersättning därför, efter ty i 6 kap. 5 § andra stycket sägs, bestämmes i flottledsmålet, åligge synemännen att verkställa uppskattning jämväl av sådan ersättning, där skadan eller intrånget anses kunna beräknas på förhand.

Vill sakägare fordra ersättning eller påyrka särskilda anordningar eller föreskrifter till förebyggande eller minskande av skada eller intrång, bör yrkandet framställas sist vid sammanträdet för den sträcka av flottleden, där skada eller intrång är att förvänta eller avsedda anordningar böra vidtagas.

19 §.

Vid syneförrättningen böra synemännen jämväl utreda:

1. efter vilka allmänna grunder särskilda slag av flottgods böra jämlikt 29 § lagen om flottning i allmän flottled med varandra jämföras vid kostnaders fördelning;

2. inom vilken tid och mot vilken ränta jämlikt 30 § i nämnda lag anläggningskostnaderna böra med hänsyn till den inom varje flottledsdistrikt beräknade virkestillgången återgäldas till anläggare eller annan, som njuter anläggares rätt, och huru med ledning av nämnda omständigheter taxa för flottledsutgifter bör uppgöras.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

20 §.

Skall ersättning utgå för vattenkraft, som till följd av företaget går förlorad, skola synemännen bestämma sådant ersättning i penningar, ändå att från någondera sidan yrkas, att den skall utgå genom tillhandahållande av kraft jämligt de i 9 kap. därför givna regler; och varde hänvisning lämnad den, som äskar kraftöverföring, att föra talan därom hos vattendomstolen inom tid och på sätt, som finnes bestämd för talan mot synemännens utlåtande i övrigt.

21 §.

Vilja sakägare träffa överenskommelse i fråga om ersättning eller annat, skall särskild avhandling därom upprättas, av vederbörande underskrivas samt, där ej synemännen finna överenskommelsen innehålla villkor, som är oförenligt med flottledens intresse eller ländar de flottande till men, förses med intyg om synemännens godkännande; och varde därefter sådan överenskommelse bindande såväl för de flottande som för dem, som slutit överenskommelsen, och deras rättsinnehavare.

Rör överenskommelsen fastighet, tillhörig kronan eller allmän anstalt, skall den i avseende å kronans eller anstaltens rätt ej gälla, med mindre den godkännes av vederbörande myndighet.

22 §.

Ägare av fastighet, som saken angår, vare pliktig att till synemännen på anmodan uppgiva nyttjanderättshavare, där dennes rätt beröres av saken. Underlåter han det, och uppstår skada för nyttjanderättshavare, som saknat kännedom därom, att företaget angår fastigheten, skall ägaren, där han visas hava ägt dylik kännedom, hålla nyttjanderättshavaren skadeslös.

23 §.

Tvistas om fastighet, som företaget angår, vare den av de tvistande, som med äganderättsanspråk innehar fastigheten, berättigad att med laga verkan tala och svara för densamma, till dess den lagligen vinnes från honom.

Ny ägare må ej rubba överenskommelse, som förre ägaren ingått, eller annan i ärendet vidtagen, för denne bindande åtgärd. Har i förut angiven ordning underrättelse om förättningen blivit förre ägaren tillsänd, vare underrättelse till nye ägaren ej erforderlig.

24 §.

Stanna synemännen i olika meningar, da beslut eller utlåtande skall av dem meddelas, gånge efter vad de flesta säga. Har var sin mening och kan ej jämkning ske, gälle *den mening, som förrättningsmannen biträder.*

24 §.

Stanna synemännen i olika meningar, då beslut eller utlåtande skall av dem meddelas, gånge efter vad de flesta säga. Har var sin mening och kan ej jämkning ske, gälle *förrättningsmannens mening.*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

25 §.

Förrättningsmannen åligge att vid alla under syneförrättningen förefallande sammanträden föra protokoll, varuti paragraferna numreras i ordningsföljd för hela förrättningen. I protokollet böra noggrant antecknas alla under förrättningen gjorda iakttagelser och på saken inverkan omständigheter samt yrkanden och upplysningar av sakägare och andra så ock verkställda uppskattningar och i övrigt allt, som för sakens slutliga bedömande är av nöden; och varde tillika därvid fogade alla under förrättningen slutna överenskommelser och andra till synemännen ingivna handlingar.

26 §.

Sedan erforderliga sammanträden hållits och alla vid förrättningen förefallande frågor blivit utredda, upprättte synemännen skyndsamt provisorisk längd, upptagande dels de anläggningar och åtgärder, vilka synas kunna ifrågakomma för flottledens inrättande, med angivande av de platser, där dessa tänkts skola vidtagas, samt den egendom, som för sådant ändamål behöver tagas i anspråk, dels ock den ersättning för skada och intrång, som enligt skedd uppskattning synes böra utgå till vederbörande sakägare.

Denna längd skall av förrättningsmannen så snart ske kan i bestyrkt avskrift jämte meddelande om förrättningsmannens adress överlämnas till en eller flera i orten boende, pålitliga personer, minst en inom varje tingslag, men i Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker minst en inom varje församling, vilka enligt tillkännagivande vid sammanträdena inom varje sådant område av synemännen utsetts att mottaga handlingarna i målet och hålla dem tillgängliga. Om längdens framläggande och platsen för dess tillhållande så ock om vad sakägare jämlikt 27 § har att iakttaga för sin talans bevakande skall kungörelse införas i en eller flera ortstidningar, och vare den *därefter under trettio dagar hos de ut-*

26 §.

Sedan erforderliga sammanträden hållits och alla vid förrättningen förefallande frågor blivit utredda, upprättte synemännen skyndsamt provisorisk längd, upptagande dels de anläggningar och åtgärder, vilka synas kunna ifrågakomma för flottledens inrättande, med angivande av de platser, där dessa tänkts skola vidtagas, samt den egendom, som för sådant ändamål behöver tagas i anspråk, dels ock den ersättning för skada och intrång, som enligt skedd uppskattning synes böra utgå till vederbörande sakägare.

Denna längd skall av förrättningsmannen så snart ske kan i bestyrkt avskrift jämte meddelande om förrättningsmannens adress överlämnas till en eller flera i orten boende, pålitliga personer, minst en inom varje tingslag, men i Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker minst en inom varje församling, vilka enligt tillkännagivande vid sammanträdena inom varje sådant område av synemännen utsetts att mottaga handlingarna i målet och hålla dem tillgängliga. Om längdens framläggande och platsen för dess tillhållande så ock om vad sakägare jämlikt 27 § har att iakttaga för sin talans bevakande skall kungörelse införas i en eller flera ortstidningar, och vare den *under trettio dagar från den dag, då*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

sedda personerna tillgänglig för en var, som åstundar taga del därav.

kungörelsen varit i tidning senast införd, hos de utsedda personerna tillgänglig för en var, som åstundar taga del därav

27 §.

Under den för längdens granskning i 26 § bestämda tid äga de, som anse att genom föreslagen anläggning eller åtgärd skada eller intrång kan dem tillskyndas, så ock andra, vilkas rätt kan vara av företaget beroende, till förrättningsmannen ingiva eller i betalt brev med posten insända de erinringar, de kunna önska framställa.

28 §.

Efter utgången av den för erinringars avlämnande föreskrivna tid och sedan den ytterligare utredning i ärendet ombesörjts, som av inkomna erinringar må föranledas, give synemännen på grund av vad sålunda och förut i ärendet förekommit snarast möjligt skriftligt utlåtande och hålle det för sakägarna tillgängligt på tid och plats, varom det åligger förrättningsmannen att meddela besked medelst kungörelse i den ordning, som i 6 § första stycket sägs.

Då utlåtande sålunda gives, erfordras ej att synemännen äro samlade.

29 §.

Utlåtandet skall innehålla synemännens besked, med angivande av skälen, rörande de i 16, 17 och 18 §§ omförmälta frågor med tillkännagivande, vid vilken vattendomstol talan mot förrättningen i dessa delar må föras samt vad enligt 11 kap. 85 § bör iakttas för sådan talans bevarande, så ock därom att utlåtandet skall underställas vattendomstolens prövning.

Vid utlåtandet foge synemännen förslag till erforderliga bestämmelser rörande de i 19 § omförmälta frågor med underrättelse, huru ärendet i dessa delar kommer att jämlikt 14 § lagen om flottning i allmän flottled vidare behandlas och vad sakägare därvid bör iakttaga för talans bevakande.

Sist förklare synemännen förrättningen avslutad.

Avskrift av utlåtandet och av nyssnämnda förslag skall genast tillhandahållas sökanden så ock avsändas till den eller de enligt 26 § utsedda personer, och skall besked härom lämnas i den kungörelse, som utfärdas.

30 §.

För förrättning, varom nu är fråga, njute synemännen gottgörelse i enlighet med vad särskilt är stadgat. Angående beloppet av den ersättning, som tillkommer sakkunnigt biträde, varom i 3 § förmäles, beslute synemännen. Kostnad, som nu sagts, så ock kostnad för

30 §.

För förrättning, varom nu är fråga, njute synemännen gottgörelse i enlighet med vad särskilt är stadgat. Angående beloppet av den ersättning, som tillkommer sakkunnigt biträde, varom i 3 § förmäles, beslute synemännen. Kostnad, som nu sagts, så ock kostnad för kun-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

kungörelser och underrättelser eller annat, som för syneförrättningen är av nöden, skall genast förskjutas av sökanden eller, där flera äro sökande, av den bland dem, som gälda gitter.

Kostnad för skogs- och fiskeritjänstemans, annat allmänt ombuds samt ortsombuds närvaro vid syneförrättningen så ock kostnad för av skogstjänsteman verkställd utredning angående skogstillgången skall gäldas av allmänna medel.

Sakägare njute ej ersättning för sin talans bevakande vid syneförrättningen.

görelser och underrättelser eller annat, som för syneförrättningen är av nöden, skall genast förskjutas av sökanden eller, där flera äro sökande, av den bland dem, som gälda gitter.

Kostnad för skogs- och fiskeritjänstemans, annat allmänt ombuds samt ortsombuds närvaro vid syneförrättningen så ock kostnad för av skogstjänsteman verkställd utredning angående skogstillgången skall gäldas av allmänna medel *enligt grunder, som av Konungen bestämmas.*

Sakägare njute ej ersättning för sin talans bevakande vid syneförrättningen.

31 §.

Vad ovan stadgats i fråga om syneförrättning för inrättande av allmän flottled skall i tillämpliga delar gälla jämväl sådant ärende rörande allmän flottleds utvidgande eller förbättrande, som enligt 6 kap. 21 § bör i enahanda ordning handläggas.

Om syneförrättning rörande företag enligt 7 kap.

32 §.

Angående syneförrättning, som avser dikning eller annat avledande av vatten för torrläggning av mark, gälle vad därom finnes eller kan varda särskilt stadgat.

11 KAP.

Om domstolar och rättegång i vattenmål.

17 §.

Till vattenmål hänföras följande mål:

A. ansökningsmål:

1. ansökan om prövning jämlikt 2 kap. 20 §, huruvida och under vilka villkor byggande i vatten må ske;

2. ansökan om godkännande jämlikt tredje stycket i nyssnämnda lagrum av verkställt ändrings- eller reparationsarbete å byggnad i vatten;

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3. ansökan om prövning jämlikt 2 kap. 25 § av befintlig vattenbyggnads laglighet;
4. ansökan jämlikt 2 kap. 31 § första stycket om meddelande av bestämmelser rörande hushållning med vatten;
5. ansökan jämlikt 2 kap. 34 § om rätt att utriva byggnad i vatten;
6. ansökan om prövning jämlikt 3 kap. 11 § rörande sättet och villkoren för verkställande av vattenreglering, som avses i 3 kap. 1 §, så ock angående delaktigheten i kostnaden för företaget;
7. ansökan om prövning jämlikt 4 kap. 1 §, huruvida och i vilken utsträckning skyldighet må åläggas ägare av strömfäll att tillhandahålla kraft åt kringliggande bygd, så ock ansökan jämlikt 4 kap. 4 § att komma i åtnjutande av kraft, som på grund av dylikt åläggande skall tillhandahållas;
8. ansökan om nyprövning enligt 4 kap. 5 eller 16 §;
9. ansökan om bestämmande av avgift enligt 4 kap. 14 §;
10. ansökan jämlikt 6 kap. 12 § om ändrade anordningar med avseende å beslutade flottledsarbeten;
11. ansökan jämlikt 6 kap. 21 § om prövning, utan förutgången syneförrättning enligt 10 kap., av fråga om anläggning eller åtgärd för befintlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande eller om nya eller ändrade föreskrifter rörande hushållningen med vatten eller annat för flottningens underlättande eller om bestämmelser rörande virkes barkning eller fiskeavgift;
12. ansökan jämlikt 6 kap. 27 § första stycket om avlysande av allmän flottled;
13. ansökan jämlikt 6 kap. 28 § om tillåtelse att bortskaffa flottledsanläggning;
14. ansökan om anstånd med fullbordande av företag, vartill medgivande enligt denna lag lämnats;
15. ansökan jämlikt 9 kap. 17 § om överflyttning från en fastighet till en annan av rättighet till kraftbelopp, vilket utgår i ersättning för förlorad vattenkraft.

B. stämningsmål:

16. talan om borttagande eller ändrande av annan tillhörig byggnad i vatten för uttagande av vattenkraft eller vattnets tillgodogörande annorledes i industriellt syfte, för vattenreglering, för fiske eller fiskens framkomst, för bevattning eller för ändamål, som avses i 2 kap. 40 § andra stycket, eller för järnvägsbro eller allmän vägbro, såframt talan grundas därå, att byggnaden icke tillkommit i laga ordning eller icke är av laga beskaffenhet;
17. talan om ersättning för skada eller intrång av sådan byggnad i vatten, som under 16 sägs;
18. talan om ansvar för det sådan byggnad utförts eller ändrats i strid mot stadgande i denna lag eller mot föreskrift, som meddelats i sammanhang med arbetets medgivande, eller för det någon mot stadgandet i 2 kap. 20 § tredje stycket underlåtit att söka vattendomstolens godkännande av verkställd ändring å dylik byggnad;

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

19. talan jämlikt 2 kap. 24 § om ändrande av byggnad i vatten, vartill vattendomstolen meddelat tillstånd, eller om ändrade föreskrifter rörande hushållningen med vattnet vid sådan byggnad;

20. talan, beträffande andra företag enligt denna lag än de i 6 kap. avsedda, om ansvar eller skadestånd för hushållning med eller framsläppande av vattnet i strid mot lag eller givna föreskrifter så ock talan jämlikt 2 kap. 31 § andra stycket om meddelande av dylika föreskrifter eller ändrande av förut givna sådana i fråga om annan tillhörig byggnad i vatten;

21. talan, som grundas därå, att den, vilken är skyldig att underhålla sådan byggnad i vatten, som under 16 sägs, brister i fullgörande av denna skyldighet, eller därå, att någon utan erhållet medgivande, där sådant erfordras, utriver dylik byggnad;

22. talan, som utan samband med ansökningsmål föres jämlikt 2 kap. 23 § om gottgörelse för damm eller annan vattenbyggnad eller om fortsatt tillgodogörande av annan tillhörigt vatten och bestämmande av ersättning därför, jämlikt 2 kap. 10 § om bestämmande av fiskeavgift, jämlikt 2 kap. 14 § om rätt till intrång å annans fastighet i vissa avseenden, jämlikt 2 kap. 15 § om rätt att begagna annan tillhörig byggnad i vatten eller jämlikt 2 kap. 16 § om rätt till utmål å annans fastighet;

23. talan utan samband med ansöknings- eller underställningsmål om tillämpning av stadgandena i 1 kap. 6—13 §§;

24. talan jämlikt 3 kap. 6 § om skyldighet för ägare av strömfall att deltaga i kostnad för vattenreglering och om beräkning av den kostnad, vari strömfallsägare har att taga del;

25. talan jämlikt 3 kap. 9 § om skyldighet för den, som av vattenreglering tillskyndats bånad i annat hänseende än såsom ägare av strömfall, att lämna bidrag till företaget;

26. talan beträffande allmän flottled om vidtagande av sådana anordningar eller åtgärder eller meddelande av sådana föreskrifter, som i 6 kap. 17 eller 18 § sägs;

26. talan beträffande allmän flottled om vidtagande av sådana anordningar eller åtgärder eller meddelande av sådana föreskrifter, som i 6 kap. 17 § första stycket eller 18 § sägs;

27. talan om borttagande eller ändrande av anläggning eller om rättelse i åtgärd, som skett för allmän flottled, såframt talan grundas därå, att anläggningen eller åtgärden icke tillkommit i laga ordning eller icke är av laga beskaffenhet, så ock talan om ansvar för vidtagande av dylik anläggning eller åtgärd eller för olovligt hushållande med eller framsläppande av vattnet i allmän flottled;

28. talan jämlikt 6 kap. 13 § första stycket om förverkande av rätten till flottledsarbets vidare utförande;

29. talan jämlikt 9 kap. 25, 29, 31 eller 42 § om ändrade föreskrifter rörande kraftbelopp, som utgår i ersättning för förlorad vattenkraft, samt om ändring i vad förut bestämts angående uttagningskostnadens storlek och dess gäldande, så ock talan om förnyad prövning av sådan ständig avgälds belopp, som omförmäles i 9 kap. 23 §;

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

30. talan om fördelning av uppburen penningersättning, varom i 9 kap. 31 § förmäles;

31. talan om fastställande av vite, som i 9 kap. 37 § sägs, eller om höjning eller sänkning av redan bestämt sådant vite;

32. talan jämlikt 9 kap. 39 § om rätt att åter komma i åtnjutande av vattenkraft, som strömfallsägare till följd av företag enligt denna lag gått förlustig;

33. talan jämlikt 9 kap. 73 § av innehavare av fordran, varför fast egendom häftar, om högre ersättning för egendomen eller för därifrån förlorad vattenkraft eller för skada eller intrång därå;

34. talan jämlikt 9 kap. 74 § om rätt att få återlösa fast egendom, som på grund av stadgande i denna lag blivit av annan löst.

C. besvärsmål:

35. besvär mot synemäns beslut, varigenom vid syneförrättning enligt 10 kap. jävsinvändning ogillats, ävensom klagan över synemäns åtgöranden i fall, då utlåtande ej underställes.

D. underställningsmål:

36. underställning av samt besvär mot utlåtande vid syneförrättning enligt 10 kap.

Där i denna lag finnes föreskrivet, att vad i något av de här ovan åberopade lagrum stadgas skall äga tillämpning å annat fall än som avses i samma lagrum, skall ock talan, som rör sådan tillämpning, hänföras till vattenmål.

18 §.

Är i mål, som avses i 17 §, fråga om byggnad i vatten, utom för annat ändamål, jämväl för allmän farleds räkning eller för torrläggning av mark, vare målet ändock att hänföra till vattenmål, såframt ej byggnaden verkställes eller skall verkställas huvudsakligen för farledens räkning eller för marks torrläggning.

Har vattendomstol till prövning upptagit mål, som rör farled eller marks torrläggning, må ej målet upptagas till behandling av annan myndighet, där ej högre rätt, dit frågan om vattendomstolens behörighet i laga ordning dragits, förklarat målet ej vara att hänföra till vattenmål.

21 §.

Finnes vid allmän domstol anhängiggjord talan, som ej enligt 17 § är att hänföra till vattenmål, men som rör i denna lag behandlat ämne, angå fråga av avsevärd betydelse för vattenförhållandena, äge, på hemställan av den allmänna domstolen, vederbörande vattendomstol förordna om målets upptagande därstädes. Meddelas sådant förordnande, hänvise den allmänna domstolen målet till fortsatt handläggning och avdömande vid vattendomstolen, och varde målet räknat som vattenmål. Har vattendomstol meddelat beslut i anledning av hemställan, som nu sagts, skall vid det beslut förbliva.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Där någon, mot vilken vid allmän domstol föres talan om borttagande eller ändrande av annan byggnad i vatten än som avses i 17 § 16 och 27, förrän målet blivit vid underrätten avgjort visar, att han hos vederbörande vattendomstol gjort ansökan om sådan prövning beträffande byggnaden, som i 17 § 3 sägs, skall, såframt ej frågan rör tvist om äganderätt till fastighet eller omfattningen av fastighets ägoområde, den allmänna underrätten hänvisa det där anhängiga målet till handläggning och avdömande vid vattendomstolen i sammanhang med ansökningsmålet. Varder den hos vattendomstolen gjorda ansökningen avvisad eller återkallas densamma eller förklaras den hava förfallit, skall på anmälan av någondera parten den allmänna underrätten ånyo upptaga det där anhängiggjorda målet och detsamma slutligen avdöma.

25 §.

Har i vattenmål, förrän målet företagits till handläggning vid sammanträde med vattendomstolen, sökande, kärande eller klagande återkallat sin talan eller denna förklarats förfallen, och vill motpart yrka ersättning för sina kostnader å målet, skall sådant yrkande anhängiggöras vid allmän domstol.

Om förfarandet vid vattendomstol i ansökningsmål.

26 §.

Ansökan, som i 17 § 1—15 sägs, skall göras skriftligen och ingivas till vattenrättsdomaren i det antal exemplar, som finnes nedan för varje fall föreskrivet.

27 §.

1 mom. Ansökan enligt 17 § 1 skall vara åtföljd av de ritningar jämte beskrivning och andra handlingar samt innehålla de upplysningar, vilka erfordras för bedömande av det tillämnade företagets beskaffenhet, omfattning och verkningar. Särskilt skola så fullständigt som möjligt uppgivas den eller de fastigheter, varå byggandet skall ske eller vilka företaget eljest efter ty i 14 kap. 4 § sägs angår, vederbörande ägares och nyttjanderättshavares namn och hemvist samt de ersättningsbelopp sökanden förmenar böra till följd av företaget utgå till dylik fastighetsägare eller andra. Är fråga om utförande av byggnad för vattnets tillgodogörande, skall uppgift lämnas å det område, med vilket, enligt sökandens åsikt, rätten till vattnets tillgodogörande lämpligen bör vara för framtiden förenad. Beträffande anläggning för uttagande av vattenkraft varde därjämte storleken av den vattenkraft, som beräknas kunna vid lågvatten uttagas genom anläggningen, uppgiven.

I fråga om ansökan enligt 17 § 2, 3, 4 och 6 skall vad i första stycket stadgas i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

2 mom. Ansökan, som i 17 § 5 och 13 sägs, skall vara åtföljd av den beskrivning å byggnadens eller anläggningens läge och beskaffenhet samt inne-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

hålla de upplysningar i övrigt, som erfordras för bedömande av verkningarna utav byggnadens utrivande eller anläggningens bortskaffande.

3 mom. I ansökan jämlikt 17 § 10 och 11 skall uppgivas, såvitt möjligt, vilka bebyggda strömfall eller med fast fiskebyggnad försedda fisken saken må angå samt, då ansökningen avser utförande eller godkännande av visst arbete, å vilken fastighet arbetet skall utföras eller är utfört, så ock beträffande egendom, som nu nämnts, ägares och nyttjanderättshavares namn och hemvist.

4 mom. Då ansökan göres enligt 17 § 15, skall sökanden förete bevis där-om, huruvida den fastighet, variifrån rättigheten till överförd kraft skall överflyttas, är besvärad med inteckning, ävensom de överenskommelser, som i ärendet må hava träffats med inteckningshavare. Ansökningen skall därjämte innehålla uppgift å den plats, dit kraften önskas för framtiden överförd, samt vara åtföljd av plan för den erforderliga ledningens sträckning.

29 §.

I mål, som i 27 § 1, 2 och 3 mom. avses, skola samtliga ansökningshandlingar ingivas i fem samt i övriga ansökningsmål i tre exemplar. Är fråga om företag, som berör två eller flera län eller eljest ett vidsträckt område, skall efter vattenrättsdomarens beprövande ytterligare ett eller flera exemplar ingivas.

Hava ansökningshandlingar ej ingivits i nödigt antal exemplar, eller finner vattenrättsdomaren handlingarna eljest i något avseende ofullständiga, förelägge han sökanden viss tid att ingiva vad ytterligare erfordras, vid äventyr, om det försummas, att ansökningen förklaras förfallen.

30 §.

Avses med ansökan enligt 17 § 1, 2 eller 11 ändring av befintlig anläggning i vatten, må, där ej enligt denna eller äldre lag medgivande erhållits till anläggningen i dess skick före vidtagande av den ändring, varom fråga är, eller jämlikt 12 kap. 11 § första stycket ägarens rätt att bibehålla anläggningen är fri från klander, ansökningen icke upptagas, med mindre jämväl prövning av anläggningens laglighet påkallas.

31 §.

Finner vattenrättsdomaren, innan kungörelse utfärdas, som i 32 eller 61 § sägs, ingiven ansökan vara av beskaffenhet, att det uppenbarligen icke tillkommer vattendomstolen att upptaga densamma, eller möter mot dess upptagande hinder, varom i 30 § förmåles, varde ansökningen av vattenrättsdomaren avvisad.

Där ansökningen, efter ty i 29 § eller i förevarande § sägs, av vattenrättsdomaren förklaras förfallen eller avvisas, skall bevis därom med de skäl, varå beslutet grundas, tecknas å ett exemplar av ansökningen.

32 §.

Äro ansökningshandlingarna fullständiga, eller varder vad därutinnan brister inom förelagd tid fullgjort, skall vattenrättsdomaren skyndsamt inhämta nödiga

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

upplysningar för bestämmande av det eller de ställen, där handlingarna efter ty nedan sägs skola hållas för parterna tillgängliga, samt därefter om ansökningen utfärda kungörelse.

Kungörelsen skall innehålla

dels tillkännagivande:

att, intill dess frågan blivit slutligen prövad, ett exemplar av ansökningshandlingarna skall för dem, som önska taga del därav, finnas tillgängligt å viss för parterna välbelägen plats hos tjänsteman, kommunal befattningshavare eller pålitlig enskild person eller, där ansökningen angår företag, som berör två eller flera län eller eljest ett vidsträckt område, å flera dylika ställen;

att, därest i målet avgivas erinringar eller påminnelser, varom i 39 § förmäles, eller sådant utlåtande, som i 45 § sägs, jämväl dessa handlingar skola hållas tillgängliga på förut angivna ställe eller ställen;

att även vattendomstolens utslag i målet skall därstädes i avskrift vara för parterna att tillgå; samt

att kallelser och andra meddelanden till parterna, under det målet är anhängigt vid vattendomstolen, skola, där de icke röra allenast sökanden eller ock särskilt tillställas den eller dem, till vilka de äro riktade, ske på det sätt, att de genom vattenrättsdomarens försorg införas i viss eller vissa tidningar inom orten och hållas tillgängliga så som nyss är sagt;

dels ock erinran om innehållet i 38 och 53 §§ jämte besked om den tid, inom vilken erinringar enligt 38 § skola ingivas.

I mål, som avses i 17 § 1—9, 13 och 15, skola i kungörelsen de fastigheter, som saken förmenas angå, namngivas eller, i den mån det kan ske på oförtydligt sätt, utmärkas medelst gemensam geografisk eller annan beteckning, varjämte, där sökanden vill med tillärdnad byggnad tillgodogöra sig annan tillhörig vattenkraft, särskild uppgift därom skall lämnas. I mål, som avses i 17 § 10 och 11, skall i kungörelsen uppgivas, vilka bebyggda strömfall eller med fast fiskebyggnad försedda fisken saken må angå, så ock, då ansökningen avser utförande eller godkännande av visst arbete, å vilken fastighet arbetet skall utföras eller är utfört.

Innefattar ansökan om tillstånd till utnyttjande av samfällt strömfall så, som i 2 kap. 7 § sägs, tillika inbjudan till övriga delägare att deltaga i företaget, skall i kungörelsen, med omförmälan av sistnämnda förhållande, jämväl intagas föreläggande för delägare, som vill begagna sig av inbjudningen, att tillkännagiva detta i den ordning och inom den tid, som är förelagd för bestridande av ansökningen eller framställande av invändningar i fråga om företaget, vid äventyr att den, som underlåter detta, skall hava försuttit sin rätt att bliva delaktig i företaget.

Om kungörelsens innehåll i fall, som avses i 61 § första stycket, gälle vad där finnes stadgat.

År fråga om ansökan, varom i 17 § 10 och 14 förmäles, skall kungörelse enligt denna § eller 61 § första stycket utfärdas allenast, då vattenrättsdomaren prövar det nödigt. Utfärdas ej sådan kungörelse, skall dock tiden och stället för vattendomstolens sammanträde sist å tjuguförsta dagen förut kungöras på sätt i 33 § första stycket sägs.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Huruledes mål rörande företag enligt 6 kap. må i visst fall kunna behandlas utan förutgången kungörelse, därom stadgas i 61 § andra stycket.

Huruledes mål i visst fall må kunna behandlas utan förutgången kungörelse, därom stadgas i 61 § andra stycket.

33 §.

Kungörelse, som i 32 § sägs, skall genom vattenrättsdomarens försorg dels för uppläsande så snart ske kan i kyrkan genast avsändas, i mål, som i 17 § 1—9 samt 13 och 15 avses, till pastorsämbetet i den eller de församlingar, där fastigheter, som saken förmenas angå, äro belägna, i mål, som avses i 17 § 10, 11 och 12, till pastorsämbetet i den eller de församlingar, där den del av flottleden, varom fråga är, framgår, samt i mål, som avses i 17 § 14, till pastorsämbetet i den eller de församlingar, i vilka ansökan om företaget förut kungjorts, dels ock inom tio dagar införas i en eller flera av ortens tidningar så ock i allmänna tidningarna. Ett exemplar av kungörelsen skall tillika med ett exemplar av ansökningshandlingarna ofördröjligen sändas till det eller de ställen, som i kungörelsen angivits.

Vattenrättsdomaren skall därjämte, såframt i målet är fråga om ansökan enligt 17 § 1, 2, 3, 4, 6, 10 eller 11, utan dröjsmål i betalt öppet brev eller brevkort å posten avlämna underrättelse om kungörelsens utfärdande, om det eller de ställen, varest handlingarna i målet hållas för parterna tillgängliga, samt om den för erinringars avgivande bestämda tiden till envar i ansökningen uppgiven eller eljest för honom känd ägare av fastighet, som i kungörelsen omförmäles, så ock till de kända nyttjanderättshavare, vilkas rätt beröres i saken. Underrättelsen skall adresseras till den fastighet, varom fråga är, såvitt ej säker kunskap vinnes om annan adress inom landet för mottagaren. Varder efter ty i 37 § sägs sökanden ålagt att delgiva viss sakägare kungörelsen, erfordras ej underrättelse, som nu sagts, till sådan sakägare.

Där sakägare, som i andra stycket sägs, varder för vattenrättsdomaren känd först efter underrättelsernas utsändande, skall vattenrättsdomaren ofördröjligen på ovannämnda sätt meddela sådan sakägare underrättelse om målet så ock om vad han för sin rätts bevakande må hava att iakttaga. Befinnes underrättelse, som blivit å posten avlämnad, hava försetts med oriktig adress, och vinnes upplysning om mottagarens rätta adress, eller finnes sakägare, till vilken underrättelse efter ty ovan sägs bort sändas, hava förbigåtts, vare lag samma. Ej må dock målets handläggning och avgörande uppehållas av anledning, som nu sagts.

Är jord eller annan fast egendom, som saken angår, samfärd för helt skifteslag eller eljest för flera fastigheter, erfordras ej underrättelse, varom ovan förmäles, till de särskilda delägarna i den samfärdade egendomen. Finnes för denna känd styrelse, varde styrelsen på nämnda sätt underättad.

Ägare av fastighet, som saken angår, vare pliktig att till vattenrättsdomaren eller vattendomstolen uppgiva innehavare av nyttjanderätt till fastigheten, där dennes rätt beröres av saken. Underlåter han det, och uppstår skada för nyttjanderättshavare, som saknat kännedom därom, att företaget eller åtgär-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

den angår fastigheten, skall ägaren, där han visas hava ägt dylik kännedom, hålla nyttjanderättshavaren skadeslös. Erinran härom varde införd i den kallelse, som enligt denna § tillsändes fastighetens ägare. .

35 §.

1 mom. Där fråga är om ansökan, varom i 17 § 1—6 förmåles, skall vattenrättsdomaren utan dröjsmål insända ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen till kammarkollegiet, som har att, där det prövas nödigt, föra talan för tillgodoseende av de allmänna intressen, som kunna vara i fråga.

Föres efter ty nu sagts talan i målet av allmänt ombud, åligge ombudet att på begäran tillhandagå dem, vilkas rätt beröres i saken, med kostnadsfria råd angående bevakandet av deras rätt. Menar part, att på grund av företagets omfattning eller eljest åliggande av nu nämnd art bör uppdragas åt annan än allmänt ombud, göra anmälan därom hos Konungens befallningshavande i det län, inom vilket det företag eller den åtgärd ansökningen avser huvudsakligen skall verkställas; och må Konungens befallningshavande, där så prövas erforderligt för tillvaratagande av sakägarnas rätt, förordna särskild person att på sätt nyss nämnts biträda dem.

Om allmänt ombuds eller sålunda förordnat biträdes namn och hemvist skall så snart ske kan underrättelse meddelas vattenrättsdomaren, som har att i den för kallelse till parterna stadgade ordning bringa underrättelsen till parternas kännedom.

2 mom. Finnes i andra mål, än som i 1 mom. avses, nödigt att ombud förordnas till bevakande av det allmännas rätt, anmäla vattenrättsdomaren förhållandet hos Konungens befallningshavande, som har att ofördröjligen utse allmänt ombud eller, där talan skall bevakas av annan myndighet, överlämna underrättelsen till den myndighet.

36 §.

I mål, som avses i 27 § 1 mom., skall ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen utan dröjsmål av vattenrättsdomaren översändas till lantbruksstyrelsen. Finnes denna uppenbart, att fiskens upp- och nedgång eller eljest fiskeriintresse icke kan röna inverkan av det företag, varom fråga är, skall meddelande härom skyndsamt lämnas vattenrättsdomaren; i annat fall förordne styrelsen fiskeritjänsteman att inom den för erinringars framställande bestämda tid till vattenrättsdomaren avgiva yttrande, huruvida fiskerinäring av betydelse kan genom företaget lida väsentligt förfång, så ock vilka särskilda åtgärder utöver vad sökanden må hava föreslagit kunna erfordras till skydd för fisket. Då meddelande av lantbruksstyrelsen, som nyss nämnts, eller yttrande av fiskeritjänstemannen avgives, skola ansökningshandlingarna återställas till vattenrättsdomaren.

Vad nu sagts gälle ock beträffande mål enligt 27 § 2 och 3 mom., såframt ej ansökningen angår fråga, varav fisket uppenbarligen icke kan röna inverkan.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Kan yttrande, som ovan nämnts, icke avgivas utan att undersökning å platsen äger rum, ankomme på vattenrättsdomaren att efter inkommen anmälan därom uppdraga åt den av lantbruksstyrelsen förordnade eller ock annan av styrelsen föreslagna fiskeritjänsteman att åt vattendomstolen verkställa undersökning och avgiva utlåtande, som i 45 § sägs.

37 §.

Kan inverkan ske på kanal- eller slussanläggning, förelägge vattenrättsdomaren sökanden att inom tid, som i varje fall föreskrives, och vid äventyr, som nedan sägs, till vattenrättsdomaren ingiva bevis, att kungörelsen delgivits anläggningens ägare eller styrelsen för densamma på sätt, som för delgivande av stämning är stadgat. Lag samma vare beträffande känd förvaltning eller styrelse för annan allmän farled, vattenregleringsföretag eller flottningssstyrelse för allmän flottled eller syssloman för vattenavledningsföretag, där det företag, varom i målet är fråga, berör led eller företag, som nu nämnts.

Är fråga att genom tillärnad byggnad taga i anspråk av annan tillgodogjord vattenkraft, förelägges sökanden enahanda delgivningsskyldighet med ägaren av den anläggning, där kraften tillgodogöres. Varder denne vid delgivningsförsök å särskilda dagar ej anträffad i sitt hemvist, må kungörelsen med samma verkan delgivas föreståndaren för kraftanläggningen eller, där föreståndare ej finnes eller ej vid särskilda delgivningsförsök anträffas, fästas å lämplig plats vid anläggningen.

Där fråga är om ansökan, som i 17 § 15 avses, förelägge vattenrättsdomaren sökanden att inom tid, som vattenrättsdomaren bestämmer, och vid nedan stadgat äventyr ingiva bevis om kungörelsens delgivning med ägaren av det strömfall, från vilket kraftbelopp, varom fråga är, tillhandahålles. Vad nu sagts äge motsvarande tillämpning beträffande ansökan enligt 17 § 7, 8 eller 9.

Försummar sökanden vad enligt denna § förelägges honom, skall ansökningen av vattenrättsdomaren förklaras förfallen; och varde bevis därom med de skäl, varå beslutet grundas, tecknat å ett exemplar av ansökningen. Tillkännagivande om beslutet skall lämnas parterna i den för kallelser till dem stadgade ordning.

44 §.

Angår målet fråga, för vars bedömande tarvas särskilda fackkunskaper, som icke annorledes äro för vattendomstolen tillgängliga, må vattenrättsdomaren eller vattendomstolen till biträde åt domstolen tillkalla i sådant ämne sakkunnig person.

Mot sakkunnigt biträde, som nu sagts, gälle de jäv, som efter ty förut stadgats gälla mot ledamot i vattendomstolen; dock må den omständigheten att fiskeritjänsteman i målet avgivit yttrande enligt 36 § icke utgöra hinder för honom att vara sakkunnigt biträde i samma mål.

I fråga om tiden för framställande av jäv mot sakkunnigt biträde skall vad i 52 § finnes stadgat äga motsvarande tillämpning.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

45 §.

1 mom. Erfordras för bedömande av målet särskild teknisk utredning eller vidlyftigare värdering, uppdrage vattenrättsdomaren, där sådant finnes lämpligt, åt biträde, som i 44 § sägs, eller ock åt annan sakkunnig person att efter förberedande undersökning avgiva utlåtande i målet. Tarvas utredning av mer än en person, varde uppdraget lämpat därefter.

Undersökning, som nu nämnts, skall hållas så snart ske kan. Om tiden för dess företagande skall meddelande lämnas vattenrättsdomaren, som i den för kallelser till parterna bestämda ordning underrättar dem därom. Sedan undersökningen bragts till slut, skall utlåtandet utan dröjsmål översändas till vattenrättsdomaren och av honom hållas för parterna tillgängligt å förut kungjorda ställe eller ställen. Förordas i något hänseende andra tekniska anordningar eller andra regler för hushållningen med vattnet än sökanden må hava föreslagit, skall utlåtandet hållas tillgängligt under minst fjorton dagar före vattendomstolens sammanträde.

2 mom. Vattenrättsdomaren må ock, där så finnes lämpligt, uppdraga åt vattenrättsingenjörerna eller en av dem att, med eller utan biträde av vattenrättsnämndemännen eller en av dem, verkställa undersökning å stället. I enkla fall må sådant uppdrag kunna lämnas åt vattenrättsnämndemännen eller en av dem.

Om tiden för sådan undersökning skall vattenrättsdomaren meddela parterna underrättelse i den för kallelser till dem bestämda ordning. Protokoll över undersökningen skall föras av den vattenrättsdomaren därtill förordnat och sedermera tillställas vattenrättsdomaren. Där undersökning sker allenast såsom förberedelse för domstolens sammanträde till syn på stället, vare dock underrättelse och protokoll, som nu nämnts, ej av nöden.

3 mom. Där vid undersökning enligt denna § i mål rörande vattenreglering, som avses i 3 kap. 1 §, en eller flera strömfallsägare vilja förena sig med sökanden om företaget eller yrka, att till vinnande av ökad batnad däråt gives större omfattning än sökanden åskat, göra det skriftligen; och varde handlingen vitsordad medelst undersökningsförrättarens påskrift samt översänd till vattenrättsdomaren.

46 §.

I mål, som i 17 § 11 omförmäles, må vattenrättsdomaren, där sökanden därom anhåller och ärendet finnes brådskande, medgiva vidtagande av erforderliga provisoriska åtgärder. Omfattar sådan åtgärd vidlyftigare arbete eller är avsevärt intrång på allmän eller enskild rätt därav att befara, må sådant förordnande av vattenrättsdomaren lämnas, allenast såframt sökanden hos Konungens befallningshavande ställer pant eller borgen för skadestånd, som han kan kännas skyldig utgiva till följd av arbetet i fråga.

Beslut, som nu sagts, må utan hinder av däröver anförda besvär lända till efterrättelse, såframt ej vattendomstolen eller vattenöverdomstolen annorlunda förordnar.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

50 §.

För målets prövning sammanträder vattendomstolen till syn på stället eller, där målet kan prövas utan syn, å annan plats, som är för parterna välbelägen.

Tiden och stället för vattendomstolens sammanträde bestämmes av vattensrättsdomaren och skall sist å fjortonde dagen före sammanträdet tillkännagivas parterna i den för kallelser till dem bestämda ordning.

Har sökanden begärt syn på stället, och avser ej målet företag enligt 6 kap., må dess avdömande ej ske utan syn. Äskas i mål om byggnad för vattnets tillgodogörande syn av någon, som förmenar sig lida skada av sådan byggnad, vare lag samma, såframt ej syn finnes uppenbarligen icke vara erforderlig för tillgodoseende av parternas rätt.

60 §.

Finner vattendomstolen anledning antaga, att företag eller åtgärd, som i målet avses, har vidsträcktare verkningar än i ansökningen uppgivits, skall tillfälle lämnas tillstådesvarande parter att yttra sig däröver. Finnes antagandet grundat, ålägga domstolen, ändå att särskilt yrkande ej framställles, sökanden att gälda den ökade ersättning, som därav må föranledas.

I mål rörande företag enligt 6 kap. skall vattendomstolen, ändå att yrkande därom ej göres, ingå i prövning av, huruvida och till vad belopp ersättning för skada och intrång genom anläggning eller åtgärd för företaget bör till vederbörande utgå, allt i den mån ej sådan prövning må jämlikt 9 kap. 47 § göras beroende på särskild talan.

Där i andra mål på yrkande av någon part uppskattningen av honom tillkommande ersättning finnes böra sättas högre än sökanden föreslagit, må domstolen jämväl beträffande andra parter vidtaga sådan jämkning i ersättningsbelopp, som må erfordras för vinnande av likformighet i uppskattningen. Ej må i mål av sistnämnda slag ersättning sättas lägre än sökanden i ansökningen föreslagit.

60 §.

Finner vattendomstolen anledning antaga, att företag eller åtgärd, som i målet avses, har vidsträcktare verkningar än i ansökningen uppgivits, skall tillfälle lämnas tillstådesvarande parter att yttra sig däröver. Finnes antagandet grundat, ålägga domstolen, ändå att särskilt yrkande ej framställles, sökanden att gälda den ökade ersättning, som därav må föranledas.

I mål rörande företag enligt 6 kap. skall vattendomstolen, ändå att yrkande därom ej göres, ingå i prövning av, huruvida och till vad belopp ersättning för skada och intrång genom anläggning eller åtgärd för företaget bör till vederbörande utgå, allt i den mån ej sådan prövning må jämlikt 9 kap. 47 § göras beroende på särskild talan.

Där i andra mål på yrkande av någon part uppskattningen av honom tillkommande ersättning finnes böra sättas högre än sökanden föreslagit, må domstolen jämväl beträffande andra parter vidtaga sådan jämkning i ersättningsbelopp, som må erfordras för vinnande av likformighet i uppskattningen. Ej må i dessa mål ersättning sättas lägre än sökanden i ansökningen föreslagit.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Har särskild uppgörelse träffats, må ersättning ej på grund av föreskrifterna i denna § bestämmas annorlunda än sålunda blivit avtalat, dock må i mål rörande företag enligt 6 kap. uppgörelse, som nu sagts, icke fastställas, därest den finnes innehålla villkor, som är oförenligt med flottledens intresse eller län-der de flottande till men.

Har särskild uppgörelse träffats, må ersättning ej på grund av föreskrifterna i denna § bestämmas annorlunda än sålunda blivit avtalat, dock må i mål rörande företag enligt 6 kap. uppgörelse, som nu sagts, icke fastställas, därest den finnes innehålla villkor, som är oförenligt med flottledens intresse eller län-der de flottande till men.

61 §.

Där mål finnes behörigen kunna utredas utan skriftväxling mellan parterna, äge vattenrättsdomaren i kungörelse genast utsätta viss tid, minst tre veckor efter kungörelsens utfärdande, och viss ort för målets handläggning inför vattendomstolen; och skall beträffande sådant mål i tillämpliga delar gälla vad i 32 § tredje stycket, 33—37 och 41—58 §§ samt 60 § föreskrivits.

Är mål rörande företag enligt 6 kap. av beskaffenhet, att det synes lämpligen kunna avgöras med bindande verkan allenast mot viss eller vissa sakägare, som uteslutande eller huvudsakligen av dess utgång äro beroende, och deras rättsinnehavare, må vattenrättsdomaren kunna förordna att målet utan kungörelse skall behandlas enligt de för stämningsmål i 75—84 §§ stadgade regler.

61 §.

Där mål finnes behörigen kunna utredas utan skriftväxling mellan parterna, äge vattenrättsdomaren i kungörelse genast utsätta viss tid, minst tre veckor efter kungörelsens utfärdande, och viss ort för målets handläggning inför vattendomstolen; och skall beträffande sådant mål i tillämpliga delar gälla vad i 32 § tredje stycket, 33—37 och 41—58 §§ samt 60 § föreskrivits.

Är mål av beskaffenhet, att det synes lämpligen kunna avgöras med bindande verkan allenast mot viss eller vissa sakägare, som uteslutande eller huvudsakligen av dess utgång äro beroende, och deras rättsinnehavare, må vattenrättsdomaren kunna förordna, att målet utan kungörelse skall behandlas enligt de för stämningsmål i 75—84 §§ stadgade regler.

62 §.

1 mom. Där genom vattendomstols utslag lämnas medgivande att bygga i vatten, skall utslaget innehålla noggranna bestämmelser om byggnadens läge och konstruktion, om den ersättning, som skall till följd av företaget utgå, i den mån ej prövning därav jämlikt 9 kap. 47 § göres beroende på särskild talan eller bestämmelser därom skola träffas i den för expropriation stadgade ordning, samt om de villkor i övrigt, som må vara behövlige för tillgodoseende av allmän och enskild rätt, så ock, i den mån det provas erforderligt, innefatta bestämmelse om vattenmärke eller andra föreskrifter om hushållningen med och framläppande av vattnet såväl efter byggnadens fullbordan som under byggnadstiden.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 mom. Är fråga om byggnad för vattnets tillgodogörande, skall utslaget angiva, med vilken fastighet rätten till tillgodogörandet skall för framtiden vara förenad. Denna fastighet (strömfallsfastigheten) bör, där så lämpligen kan ske, omfatta allenast den sökanden tillhöriga mark, som upptages av byggnaden och därmed förenade anläggningar, jämte den del av vattenområdet, som sökanden äger. Vattenrättsdomaren bör förty, när omständigheterna därtill föranleda, tillse att, såvitt möjligt, en till strömfallsfastighet lämpad fastighet varder under målets handläggning bildad.

Utslaget skall jämväl angiva, i vad mån tillgodogörandet medgivits på grund av äganderätt eller av annan grund, samt, där med byggnaden avses tillgodogörande allenast av en del av det framrinnande vattnet, huruvida utslaget vilar på antagande att jämväl vattnet i övrigt i strömfallet eller den del därav, vars fallhöjd toges i anspråk, eller den sida av strömfallet, om vars tillgodogörande är fråga, tillhör fastighet, för vilken sökanden såsom ägare fört talan i målet.

I utslag, varigenom medgivande lämnas till byggnad för utnyttjande av vattenkraft, varde vidare angivet, huruvida byggnaden är av beskaffenhet, att de i 4 kap. meddelade bestämmelserna om skyldighet för byggnadens ägare att tillhandahålla kraft åt kringliggande bygd ävensom angående nyprövning och lösningsrätt för kronan därå äga tillämpning.

3 mom. Vad i 1 mom. stadgats skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse beträffande vattendomstols utslag i andra ansökningsmål. I utslag, varigenom lämnas medgivande till utförande av vattenreglering, varde angivet, om regleringsföretaget är av beskaffenhet, att stadgandena i 4 kap. om nyprövning och om avgifter därå äga tillämpning, och skall, då fråga är om företag, som avses i 3 kap. 1 §, utslaget tillika innehålla uppgift å det belopp, vartill kostnaden för regleringens utförande blivit av vattendomstolen beräknad, samt föreskrift om den anpart i kostnaden för företaget, som belöper å varje till regleringssamfälligheten hörande strömfall.

63 §.

I sammanhang med beslut, varigenom ifrågasatt byggande i vatten eller utförande av vattenreglering medgives, bestämme vattendomstolen viss tid, i regel ej överstigande tio år eller, där fråga är om anläggning för allmän flottled, två år, inom vilken arbetet skall vara fullbordat.

65 §.

Ändå att sökandens talan bifalles, varde honom ålagt att gottgöra motpart sådana kostnader å målet, som provas hava varit nödiga för tillvaratagande av hans rätt; dock att i mål rörande företag enligt 6 kap. sakägare ej är berättigad till gottgörelse i annat fall än att han måst vidkännas kostnad för tillvaratagande av sin rätt till skadeersättning i målet.

Har svarandepart framställt invändning eller påstående i målet, ändå att han insett eller skäligen bort inse, att fog därför saknas, och vållas därav upp-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

skov i målet eller eljest ökade kostnader, gottgöra han sökanden de utgifter, som därigenom åsamkats denne.

66 §.

I mål rörande byggande i vatten eller utförande av vattenreglering må vattendomstolen, när synnerliga skäl därtill prövas föreligga, meddela slutligt utslag rörande viss del av företaget, innan målet i övrigt avgöres.

Där i mål om utförande av anläggning eller åtgärd för allmän flottled besiktning å arbetet jämlikt 13 kap. 1 § skall äga rum, bör rörande den anläggare tillkommande gottgörelse för anläggningskostnad utslaget om arbetets verkställande innehålla allenast en förberedande uppskattning efter då föreliggande förhallanden, men gottgörelsen till beloppet fastställas först efter besiktningen med ledning av därvid verkställd värdering och, där så erfordras, ytterligare utredning vid domstolen. Om fastställande av amorteringsplan för gottgörelsens utbekommande skils i 15 § lagen om flottning i allmän flottled.

66 §.

Vattendomstolen må, när synnerliga skäl därtill prövas föreligga, meddela slutligt utslag rörande viss del av företaget, innan målet i övrigt avgöres.

Där i mål om utförande av anläggning eller åtgärd för allmän flottled besiktning å arbetet jämlikt 13 kap. 1 § skall äga rum, bör rörande den anläggare tillkommande gottgörelse för anläggningskostnad utslaget om arbetets verkställande innehålla allenast en förberedande uppskattning efter då föreliggande förhallanden, men gottgörelsen till beloppet fastställas först efter besiktningen med ledning av därvid fastställd värdering och, där så erfordras, ytterligare utredning vid domstolen. Om fastställande av amorteringsplan för gottgörelsens utbekommande skils i 15 § lagen om flottning i allmän flottled.

67 §.

Vattendomstolen äge, när skäl därtill äro, förordna, att dess beslut må verkställas utan hinder därav, att det icke äger laga kraft; dock allenast såframt, innan medgivet arbete påbörjas eller, där fråga är om ändrade hushållsbestämmelser, dessa tillämpas, hos Konungens befallningshavande ställes pant eller borgen för den ersättning i penningar, som högre rätt kan ålägga sökanden eller anläggaren att utgiva utöver vad vattendomstolen i sådant avseende bestämt, så ock för det skadestånd, vartill han kan kännas skyldig, om vattendomstolens beslut eljest ändras.

Är sådant förordnande meddelat, och fullföljes mot beslutet talan i högre rätt, äge denna, när skäl därtill förekomma, att, innan ändringssökandet slutligen prövas, förordna, att verkställighet icke må äga rum.

71 §.

Vattenrättssekreteraren åligge att över alla vid vattendomstolen anhängiggjorda ansökningsmål föra förteckning, utvisande tiden, då varje mål inkommit, därmed vidtagna åtgärder samt tiden för målets avgörande.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

72 §.

Vattenrättsdomaren före med biträde av vattenrättssekreteraren protokoll vid vattendomstolens sammanträden och underskrive detsamma å domstolens vägnar. I målet ingiven handling må ej i protokollet intagas, utan där allenast anmärkas.

73 §.

För varje ansökningsmål skall av vattenrättssekreteraren upprättas en akt, omfattande ett exemplar av samtliga de handlingar, som i målet ingivits, så ock avskrift av de utav vattenrättsdomaren i målet utfärdade kungörelser och meddelade beslut ävensom av vattendomstolens protokoll och utslag i målet jämte förteckning å de kartor, ritningar och andra handlingar, som akten omfattar.

Vid akten skall jämväl fogas en av vattenrättsdomaren underskriven förteckning över de underrättelser, vilka på grund av bestämmelserna i 33 och 47 §§ blivt av honom å posten avlämnade; och skall förteckningen angiva den dag, då avlämnandet skett. Där ej av eljest föreliggande omständigheter annat förhållande framgår, utgöra förteckning, som nu nämnts, bevis att den uppgivna dagen underrättelser avsänts under de i förteckningen upptagna adresser.

Beträffande skyldighet att till Svea hovrätt insända ett exemplar av akten i målet skall vad rörande insändande till hovrätt av underrätts dombok är stadgat äga motsvarande tillämpning.

75 §.

Vill någon mot annan föra talan, som i 17 § 16—34 avses, ingive till vattenrättsdomaren skriftlig inlaga, innehållande uppgift å svarandens namn och hemvist så ock å kändens påståenden jämte skälen därtill; bifoge ock de handlingar kändanden vill åberopa till stöd för sin talan.

Inlaga, som nu sagts, skall jämte därtill hörande handlingar ingivas i två exemplar; dock äge i fråga om kartor och ritningar samt handlingar av vidlyftigare beskaffenhet vattenrättsdomaren medgiva befrielse från denna skyldighet.

Beträffande mål rörande häktad gälle vad i 84 § finnes stadgat.

77 §.

Möter ej mot talans upptagande hinder, som i 76 § avses, teckne vattenrättsdomaren å stämningsinlagan föreläggande för svaranden vid äventyr, som i 82 § förmäles, att inom viss av vattenrättsdomaren förelagd tid, minst fjorton dagar, efter det stämningshandlingarna delgivits honom, till vattenrättsdomaren ingiva skriftligt svaromål

77 §.

Möter ej mot talans upptagande hinder, som i 76 § avses, teckne vattenrättsdomaren å stämningsinlagan föreläggande för svaranden vid äventyr, som i 82 § förmäles, att inom viss av vattenrättsdomaren förelagd tid, minst fjorton dagar, efter det stämningshandlingarna delgivits honom, till vattenrättsdomaren ingiva skriftligt svaromål

(Kungl. Maj:ts förslag.)

å stämningsspåståendena med bifogande av de handlingar han vill åberopa till stöd för svaromålet så ock att *inställa sig inför vattendomstolen å tid och ort, som sedermera varder bestämd och i den ordning 80 § föreskriver offentliggjord.* Har käranden erhållit befrielse från ingivandet av vissa handlingar i två exemplar, skall i föreläggandet tillkännagivas, att dessa handlingar hållas tillgängliga å vattenrättsdomarens tjänsterum.

Vad i 75 § andra stycket stadgas gälle ock med avseende å svaromål med tillhörande handlingar.

80 §.

Efter skriftväxlingstidens utgång bestämme vattenrättsdomaren, *när och var vattendomstolen skall sammanträda för målets handläggning; och skall tillkännagivande om tiden och stället för sammanträdet sist å fjortonde dagen förut ej mindre anslås i vattenrättsdomarens tjänsterum än även tillsändas parterna i rekommenderat brev.*

(Utskottets förslag.)

å stämningsspåståendena med bifogande av de handlingar han vill åberopa till stöd för svaromålet så ock att *senare arvakta vattenrättsdomarens bestämelse jämlikt 80 § om tid och plats, då parterna hava att inställa sig inför vattendomstolen för målets vidare utredning eller då utan sådan inställelse utslag i målet kommer att meddelas.* Har käranden erhållit befrielse från ingivandet av vissa handlingar i två exemplar, skall i föreläggandet tillkännagivas, att dessa handlingar hållas tillgängliga å vattenrättsdomarens tjänsterum.

Vad i 75 § andra stycket stadgas gälle ock med avseende å svaromål med tillhörande handlingar.

80 §.

Efter skriftväxlingstidens utgång bestämme vattenrättsdomaren *tid och plats* för det sammanträde, då parterna hava att *inställa sig inför vattendomstolen för målets handläggning; finnes i mål, däri talan om ansvar ej föres, parternas inställelse inför vattendomstolen ej vara behöfelig för målets vidare utredning, och hava parterna ej heller påfordrat förhandling inför domstolen, äge vattenrättsdomaren utan sådan förhandling utsätta tid och plats för utslags meddelande.*

Tillkännagivande av vad sålunda förordnas skall anslås i vattenrättsdomarens tjänsterum minst fjorton dagar före den bestämda dagen samt inom samma tid till parterna avsändas med posten i rekommenderat brev.

81 §.

Vad i 42—45 §§, 49 § första stycket, 50 § första stycket, 51, 52, 55 §§, 56 § första stycket, 57, 58, 64, 67, 69—72 §§, 73 § första och tredje styckena samt 74 § stadgas beträffande ansökningsmål skall, där annat ej framgår av vad nedan i denna § sägs, äga motsvarande tillämpning i fråga om stämningssmål.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Utlåtande, som i 45 § sägs, skall hållas för parterna tillgängligt å vattenrättsdomarens tjänsterum.

I de fall, då, enligt vad för ansökningsmål finnes föreskrivet, parterna skola erhålla besked i den för kallelser till dem i 32 § bestämda ordning, skall i stämningsmål med avseende å sättet för meddelande av sådant besked i stället lända till efterrättelse föreskriften i 80 §.

I avseende å stämningsmål, däri talan om ansvar föres, skall vad i 55 § finnes stadgat beträffande ansökningsmål icke äga tillämpning, såvitt angår svarande, vilken ej under skriftväxlingen erkänt den förseelse, som lägges honom till last. Förordnande, som i 67 § sägs, må ej meddelas angående verkställighet av straff eller annan påföljd av brottslig gärning.

83 §.

Där någon, mot vilken talan föres i stämningsmål, till bemötande därav hos vattenrättsdomaren gör ansökan, som i 17 § 2, 3, 4, 10 eller 11 avses, varde målet i dess helhet handlagt i den för ansökningsmål stadgade ordning, där det ej är av beskaffenhet att jämlikt 61 § andra stycket ändock böra behandlas som stämningsmål.

Har i stämningsmål vattendomstolen eller har allmän domstol eller överexekutor förordnat om borttagande eller ändrande av byggnad eller annan anläggning i vatten, och göres därefter ansökan, som nyss nämnts, äge vatterättsdomaren, om skäl därtill äro och sökanden ställer pant eller borgen för kostnad och skada, förordna, att utslaget ej må verkställas, innan ansökningsmålet blivit slutligen avgjort eller ock vattendomstolen annorlunda förordnar.

Om förfarandet vid vattendomstol i besvär- och underställningsmål.

85 §.

Är sakägare missnöjd med beslut, varigenom under förrättning enligt 10 kap. synemännen ogillat framställd jävsinvändning, ingive inom trettio dagar från det beslutet avkunnats till vattenrättsdomaren sina besvär jämte utdrag av synemännens protokoll, i vad det avser det överklagade beslutet.

Är någon eljest missnöjd med åtgärd eller beslut under syneförrättning enligt 10 kap., eller vill han föra talan mot synemännens utlåtande, ingive inom trettio dagar från den dag förrättningen förklarats avslutad sina till vattendomstolen ställda besvär.

I besvären skola fullständigt upptagas klagandens alla påståenden och skälen därtill; och skola vid besvären fogas de handlingar klaganden vill åberopa till stöd för ändringsökandet.

Besvär, varom i andra stycket förmäles, skola ingivas i tre exemplar. Hava besvären ej ingivits i föreskrivet antal exemplar eller finner vattenrättsdomaren eljest flera exemplar vara erforderliga, förelägge han klaganden viss tid att ingiva det antal exemplar, som ytterligare är av nöden, vid äventyr, om det för-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

summas, att på klagandens bekostnad av besvärshandlingarna verkställes avskrift i erforderligt antal exemplar.

Huruledes påståenden rörande synemännens åtgärder och förslag i frågor, som omförmälas i 10 kap. 19 §, må göras hos Konungens befallningshavande, där om skils i lagen om flottning i allmän flottled.

86 §.

Över besvär, som i 85 § första stycket sägs, meddele vattenrättsdomaren skyndsamt beslut.

När besvär anförts hos vattendomstolen, underrätt vattenrättsdomaren där om förrättningsmannen; och åligge denne att ofördröjligen till vattendomstolen insända det vid förrättningen förda konceptprotokollet jämte kartor, ritningar, kostnadsförslag och övriga handlingar, som röra saken.

87 §.

Sedan de i 86 § andra stycket omförmälda handlingar inkommit och besvärstiden gått till ända, skall vattenrättsdomaren, så snart ske kan, låta ett exemplar av besvärshandlingarna tillställas den eller de personer, som efter ty därom är stadgat utsetts att mottaga förrättningshandlingarna, samt angående besvären utfärda kungörelse.

Kungörelsen skall innehålla

dels tillkännagivande:

att, intill dess målet slutligen avgjorts, ett exemplar av besvärshandlingarna ävensom av inkommande förklaringar och påminnelser samt av utlåtande, som enligt 45 § må komma att avgivas, skall hållas för sakägare tillgängligt hos bemälda person eller personer;

att även vattendomstolens utslag i målet skall på nämnda sätt i avskrift vara för parterna att tillgå; samt

att kallelser och andra meddelanden till parterna i målet, under det målet är anhängigt vid vattendomstolen, skola, där de icke särskilt tillställas den eller dem, till vilka de äro riktade, ske på det sätt, att de genom vattenrättsdomarens försorg offentliggöras i viss eller vissa tidningar inom orten samt hållas tillgängliga hos ovannämnda person eller personer;

dels ock erinran om innehållet i 89 § samt, där besvären ej angå allenast fråga om ersättning, besked om den tid, inom vilken förklaring skall enligt 89 § avgivas.

Angå besvären allenast fråga om ersättning, varde kungörelsens innehåll, såvitt rör tiden för förklarings avgivande, lämpat efter stadgandet i 89 § andra stycket.

I sammanhang med kungörelsens utfärdande bör vattenrättsdomaren, om det lämpligen låter sig göra, bestämma tid och ställe för det vattendomstolens sammanträde, där målet skall företagas till handläggning, samt i kungörelsen intaga underrättelse därom. Sammanträdet må i allmänhet ej utsättas till tidigare

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

dag än trettio dagar efter den för förklarings avgivande bestämda tid; dock må, där i besvären föres talan allenast beträffande ersättning, tidigare dag för sammanträdet bestämmas.

88 §.

Angående offentliggörande av kungörelse, som i 87 § sägs, gälle vad i 33 § första stycket finnes i sådant avseende föreskrivet i fråga om mål enligt 17 § 10, 11 och 12; och varde kungörelsen tillika tillställd den eller de personer, som utsetts att mottaga förrättningshandlingarna.

89 §.

Sakägare, som vill bemöta vad i besvären anförts och yrkats, skall till vattenrättsdomaren ingiva förklaring i två exemplar inom viss tid, minst trettio dagar efter kungörelsens dag, vid äventyr, där förklaring ingives senare, att vattendomstolen ej är pliktig att fästa avseende vid densamma, i den mån den rör annat än fråga om ersättning, som bör till följd av företaget utgå.

I fråga om tiden och sättet för avgivande av förklaring över yrkande, som i besvären göres angående ersättning, så ock rörande påföljden av underlåtenhet att avgiva sådan förklaring skall gälla vad i 53 § stadgas i fråga om yrkanden och påståenden, som där avses.

90 §.

Skall utlåtande vid syneförrättning underställas vattendomstolens prövning, varde samtliga handlingarna i målet av förrättningsmannen insända till vattendomstolen inom den för besvär anförande stadgade tid.

91 §.

I besvärsmål skall tid och ställe för målets handläggning inför vattendomstolen sist å fjortonde dagen före sammanträdet tillkännagivas parterna i den för kallelser till dem bestämda ordning, såframt ej underrättelse därom intagits i kungörelse enligt 87 §.

Underställningsmål skall jämte i målet anförda besvär företagas till avgörande å tid och plats, som vattenrättsdomaren bestämmer och låter kungöra genom tre veckor före sammanträdet utfärdad kungörelse, vilken offentliggöres på sätt i 33 § första stycket stadgas i fråga om mål enligt 17 § 10, 11 och 12 samt tillställas den eller de personer, som utsetts att mottaga förrättningshandlingarna.

92 §.

Vad i 29 § andra stycket, 39—41 §§, 56 § första stycket, 60 § första, andra och fjärde styckena, 69—72 §§, 73 § första och tredje styckena samt 74 § stadgas beträffande ansökningsmål skall äga motsvarande tillämpning å under-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ställningsmål ävensom, i tillämpliga delar, å besvärsmål vid vattendomstolen, 60 § dock med iakttagande av bestämmelsen i 6 kap. 3 § 1 mom.

Bestämmelserna i 42—45, 48, 49 §§, 50 § första stycket, 51, 52, 54, 55, 57—59, 62—64, 66 och 67 §§ skola i tillämpliga delar gälla besvärsmål vid vattendomstolen och underställningsmål.

93 §.

Varda anförda besvär av vattendomstolen ogillade, prøve domstolen efter ty med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes skäligt, huruvida klaganden bör gottgöra motparterna deras kostnader för avgivande av förklaring eller eljest för tillvaratagande av deras rätt.

Vad i 65 § andra stycket finnes stadgat om skyldighet för part i ansökningsmål att gälda kostnader, som han genom obefogad invändning eller annorledes föranlett, äge motsvarande tillämpning i besvärsmål.

94 §.

I underställningsmål rörande företag enligt 6 kap. skall vattenrättsdomaren bereda Konungens befallningshavande tillfälle att inom lämplig tid avgiva yttrande rörande å ena sidan gagnet för orten av det i målet ifrågasatta företaget och å andra sidan de olägenheter, som tilläventyrs av detsamma äro att förvänta.

Där i mål rörande företag enligt 6 kap. bestämmelser erfordras angående frågor, som omförmälas i 10 kap. 19 §, åligge det vattenrättsdomaren att, sedan målet blivit hos vattendomstolen avgjort, för prövning av sådana frågor översända handlingarna i målet till Konungens befallningshavande; och gälle angående ärendets handläggning hos denna myndighet vad därutinnan stadgas i lagen om flottning i allmän flottled. Handlingarna i mål, som nu sagts, skola förvaras hos vattendomstolen och böra förty, sedan målet blivit avgjort, av vederbörande myndighet dit återställas.

Om bidrag till kostnaden för vattendomstolarnas organisation och verksamhet.

95 §.

Lämnas jämlikt denna lag medgivande till byggande i vatten för vattnets tillgodogörande såsom drivkraft eller till vattenreglering, eller meddelas i syfte att vinna ökad möjlighet att utnyttja vattenkraft ändrade bestämmelser rörande hushållningen med vattnet, åligge sökanden att, innan medgivet arbete må påbörjas, eller, där fråga är om ändrade hushållningsbestämmelser, dessa må tillämpas, erlagga viss avgift såsom bidrag till kostnaden för vattendomstolarnas organisation och verksamhet.

Avgift, som nu nämnts, skall beträffande byggnad för vattnets tillgodogörande såsom drivkraft bestämmas i förhållande till den förut icke tillgodogjorda

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

vattenkraft, som beräknas kunna vid lågvatten uttagas vid byggnaden, dock med avdrag för den vattenkraft, för vilken i samband med regleringsföretag avgift förut erlagts. Där med vattenreglering eller med ändrade hushållningsbestämmelser åsyftas ökning i uttagbar vattenkraft, skall avgiften bestämmas i förhållande till ökningen i den vattenkraft, som vid lågvatten kan uttagas i sökandens eller, då fråga är om vattenreglering enligt 3 kap. 1 §, samtliga till reglerings-samfälligheten hörande strömfall. Avses att möjliggöra utnyttjande av förut uttagbar vattenkraft på fördelaktigare sätt, varde avgiften bestämd i förhållande till den ökning i vattenkraftens värde, som genom företaget eller genom de ändrade hushållningsbestämmelserna beredes. Där till grund för avgiften skall läggas storleken av viss vattenkraft, skall den utgå med en krona för varje hästkraft till och med 5,000, femtio öre för varje hästkraft över 5,000 till och med 10,000 samt tjugufem öre för varje hästkraft utöver 10,000, men må ej, utom då fråga är om vattenreglering, överstiga tjugutusen kronor. Skall avgiften beräknas efter ökningen i värde å vattenkraft, varde den erlagd med en för tusen av värdeökningen.

Avgift, som efter ovan nämnd beräkning skulle uppgå till mindre belopp än tio kronor, skall icke erläggas.

96 §.

Storleken av avgift, varom i 95 § förmåles, skall enligt där meddelade grunder bestämmas av vattendomstolen.

Huru avgifter, som nu nämnts, skola indrivas och för det därmed avsedda ändamålet användas, därom förordnar Konungen.

97 §.

Sökande i ansökningsmål vare pliktig att förskjuta:

kostnaden för sådana kungörelser och underrättelser i målet, vilka det åligger vattenrättsdomaren att offentliggöra eller avsända, så ock för handlingarnas tillhandahållande, såsom i 32 § sägs, där särskild utgift härför ifrågakommer;

ersättning för sådana utgifter för vattendomstolens sammanträde, varom i 11 § andra stycket förmåles;

gottgörelse åt person, som jämlikt 35 § 1 mom. särskilt förordnats att biträda sakägarna i målet;

gottgörelse åt sakkunnig person, som jämlikt 44 § tillkallas i målet såsom sakkunnigt biträde åt domstolen;

ersättning för undersökning enligt 45 § 1 mom; samt

gottgörelse åt vattendomstolens ledamöter och sekreterare för inställelse vid domstolens sammanträde, där detta hålles vid syn å stället, eller vid undersökning enligt 45 § 2 mom., dock ej ersättning för längre resa än från järnvägs- eller ångbåtsstation, som ligger närmast sammanträdesplatsen.

Vad nu sagts beträffande sökande i ansökningsmål äge motsvarande tillämpning i avseende å kärke i stämningssamtal samt å klagande i besvär- och underställningsmål, i den mån kostnaden förorsakats av hans besvär.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Där i underställningsmål kostnad, som nu nämnts, är av nöden, vare om dess förskjutande lag, som i 10 kap. 30 § sägs, i den mån ej kostnaden efter ty nyss sagts skall förskjutas av klagande.

Huruvida kostnad, som någon sálunda förpliktas att gálda, skall helt eller delvis gottgöras honom av annan part, varde avgjort enligt de rörande rättegångskostnader i vattenmål gállande regler.

Om fullföljd av talan mot vattendomstols och vattenrättsdomares beslut.

98 §.

I fråga om fullföljd av talan mot vattendomstols beslut skola, såvitt ej här nedan eller eljest i lag eller författning särskilda stadganden därom meddelas, i tillämpliga delar lánda till efterrättelse rättegångsbalkens föreskrifter beträffande fullföljd av talan mot allmän underrätts beslut, med iakttagande därav att talan mot vattendomstols beslut skall fullföljas hos vattenöverdomstolen och att vad i 25 kap. 8 § och 26 kap. 1 § rättegångsbalken sägs om häradshövding skall i vattenmål gälla om vattenrättsdomaren.

99 §.

Talan mot vattendomstols slutliga utslag skall fullföljas efter vad, där ej målet är av brottmåls natur eller ock jämlikt stadgandet i 108 § talan däremot skall föras hos Konungen genom besvär.

Har vattendomstol förklarat sig obehörig eller i stämningssmål förklarat stämningen ogill, skall över det utslag klagan föras genom besvär, ändå att målet är sådant, att talan mot slutligt utslag däri eljest skolat efter vad fullföljas.

Vad i 25 kap. 5 § rättegångsbalken finnes stadgat rörande sättet för fullföljd av talan mot där avsedda beslut skall äga motsvarande tillämpning i vattenmål.

100 §.

Vad mot vattendomstols utslag skall anmälas sist å fjortonde dagen eller, där anläggning, företag eller åtgärd, varom fråga är, angår fastighet inom Norrbottens eller Västerbottens läns lappmark, sist å tjuguförsta dagen från den dag, då utslaget gavs. Hos vattenrättssekreteraren må ock vädjás; pröve dock vattenrättsdomaren, huruvida sálunda gjord vadeanmälan rätteligen skett. Vadepenning tillfalle vattenrättsdomaren.

Meddelar jämlikt 66 § vattendomstol skilda utslag i målet, och har part erlagt vadepenning rörande ett utslag, tarvas ej ny vadepenning, där han vill fullfölja talan jämväl mot utslag, som senare meddelas.

101 §.

Part, som vädjat mot vattendomstols utslag, skall i vattenöverdomstolen sig inställa före klockan tolv å trettionde dagen eller, där anläggning, företag

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

eller åtgärd, varom fråga är, angår fastighet inom Norrbottens eller Västerbottens läns lappmark, före klockan tolv å fyrtiofemte dagen från den dag, då utslaget gavs; dock att, där vadetalan fullföljes mot vattendomstols utslag i mål, som avser företag enligt 6 kap., part skall i vattenöverdomstolen inställa sig före klockan tolv å nittionde dagen efter det tiden för anförande av besvär jämlikt 108 § gått till ända eller, där sådan besvärstalan förts, efter det slutligt utslag i anledning därav givits.

102 §.

Där i ansökningsmål, vari kungörelse enligt 32 § utfärdats, talan mot vattendomstols utslag efter vad fullföljes av sökanden, skola de av honom vid vattenöverdomstolen föredragna inlagor och andra handlingar, därav enligt 26 kap. 13 § rättegångsbalken avskrifter skola bifogas, hållas parterna tillhanda å det eller de i kungörelsen angivna ställe eller ställen. För sådant ändamål skall avskrift av handlingarna så fort ske kan dit översändas, och varde på sökandens bekostnad, tillkännagivande därom, att sådan avskrift finnes att tillgå därstädes, införd i den eller de i samma kungörelse angivna ortstidningar. Har sökanden ej ingivit avskrifter till det antal, som erfordras för handlingarnas tillhållande på sätt nu nämnts, skall på sökandens bekostnad verkställas utskrift av handlingarna i det ytterligare antal exemplar, som för ändamålet är behöfligt.

103 §.

Vill någon hos vattenöverdomstolen anföras besvär över vattendomstols utslag eller beslut, ingive sina besvär före klockan tolv å trettonde dagen eller, där anläggning, företag eller åtgärd, varom fråga är, angår fastighet inom Norrbottens eller Västerbottens läns lappmark, före klockan tolv å fyrtiofemte dagen från den dag, då utslaget eller beslutet meddelades.

Avse besvär beslut, som, där det meddelats av allmän domstol, må utan inskränkning till viss tid överklagas, vare då ej heller klagan över vattendomstolens beslut till viss tid begränsad.

Vad i 27 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken finnes stadgat skall äga tillämpning jämväl å part, som hålles häktad i vattenmål.

104 §.

Skall över besvär hos vattenöverdomstolen motpart höras, skola i de fall, som avses i 27 kap. 6 och 10 §§ rättegångsbalken, i stället för de i 1 § i samma kap. stadgade tider komma till tillämpning de tider, som finnas angivna i 103 §.

105 §.

Skola, där mot beslut i ansökningsmål, vari kungörelse enligt 32 § utfärdats, besvär hos vattenöverdomstolen anförts av sökanden, motparterna hörts. däröver, varde genom klagandens försorg besvärshandlingarna tillställda i stället

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

för motparterna den eller de personer, hos vilka enligt nämnda kungörelse de till vattenrättsdomaren i målet ingivna handlingarna hållas tillgängliga, samt tillkännagivande därom, att besvärshandlingarna finnas att tillgå därstädes, före utgången av den för ingivande av delgivningsbevis bestämda tid infört i den eller de uti samma kungörelse angivna ortstidningar; och åligge det klaganden, vid den för underlåtenhet att inkomma med delgivningsbevis stadgade påföljd, att inom nämnda tid jämväl styrka, att sådant tillkännagivande ägt rum.

I fall, som i denna § avses, varde den tid, inom vilken förklaring skall avgivas, räknad från den sista dag, då handlingarna delgivits någon av nyssnämnda personer eller tillkännagivande, som nyss sagts, blivit i tidning infört.

106 §.

Har part rätteligen vädjat mot vattendomstols utslag, åligge vattenrättsdomaren att före utgången av den tid, inom vilken talan skall fullföljas, till vattenöverdomstolen insända akten i målet. Har i vattendomstols slutliga utslag eller beslut ändring sökts genom besvär hos vattenöverdomstolen, skall akten i målet infordras från vattenrättsdomaren. Lag samma vare, där besvären avse ett av vattendomstolen under rättegången meddelat beslut samt besvären prövas vara av beskaffenhet att icke kunna avgöras utan att andra till akten i målet hörande handlingar än vattendomstolens protokoll äro för vattenöverdomstolen tillgängliga.

Vad i rättegångsbalken stadgas om skyldighet för part att vid fullföljd av talan mot underrätts utslag eller beslut ingiva underrättens protokoll i målet, skall, utom såvitt angår överklagade utslaget eller beslutet, icke äga tillämpning, då talan hos vattenöverdomstolen fullföljes mot vattendomstols utslag eller beslut, utan så är att talan genom besvär fullföljes mot ett av vattendomstolen under rättegången meddelat beslut.

107 §.

Angår målet fråga, för vars bedömande fordras särskilda fackkunskaper, må vattenöverdomstolen till biträde åt sig tillkalla i sådant ämne sakkunnig person.

Tillkallad sakkunnig bör, sedan tillfälle lämnats honom att taga del av handlingarna i målet, öfvervara målets föredragning i vattenöverdomstolen och må där deltaga i överläggning rörande detsamma. Han skall, efter det målet föredragits, men innan detsamma företages till avgörande, till vattenöverdomstolen avgiva skriftligt yttrande rörande de delar av målet, i vilka hans sakkunskap av vattenöverdomstolen tagits i anspråk.

Kan yttrande, som nyss nämnts, icke avgivas utan att undersökning å platsen äger rum, ankomme på vattenöverdomstolen att uppdraga åt det sakkunniga biträdet eller ock annan i ämnet sakkunnig person att företaga dylik undersökning och däröver avgiva utlåtande.

Huru ersättning åt sakkunnig, varom i denna § förmäles, må bestämmas, därom förordnar Konungen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

108 §.

Talan mot vattendomstols slutliga utslag i mål, som avser företag enligt 3 kap., skall, i vad beslutet rör annat än förd ansvarstalan eller ersättning, fullföljas hos Konungen genom besvär, som ingivas i vederbörande statsdepartement sist före klockan tolv å trettionde dagen eller, där företaget berör område inom Norrbottens eller Västerbottens läns lappmark, före klockan tolv å fyrtiofemte dagen från beslutets dag.

I samma ordning, som nu sagts, skall ock talan fullföljas mot beslut, som vattenrättsdomaren jämlikt 6 kap. 13 § andra stycket meddelat i avseende å tiden för fullbordande av föreskrivna tilläggsarbeten.

Beträffande besvärstalan, som i denna § avses, skall i tillämpliga delar gälla vad i 105 och 107 §§ stadgats angående besvär, som anförts hos vattenöverdomstolen.

109 §.

Har talan i vattenmål av vattenrättsdomaren avvisats eller förklarats hava förfallit eller har vattenrättsdomaren förklarat vadeanmälan ej kunna upptagas, må klagan däröver föras hos vattenöverdomstolen i enahanda ordning, som ovan finnes stadgad med avseende å besvär mot vattendomstolens utslag eller beslut. Lag samma vare beträffande vattenrättsdomares beslut om medgivande av provisoriska åtgärders vidtagande, som i 46 § sägs, om inskrivning i vattenbok, som i 12 kap. förmåles, angående besiktning, varom i 13 kap. sägs, samt i fråga, som i 14 kap. 7 § avses.

Mot vattenrättsdomares beslut rörande jävsfråga, varom i 85 § första stycket förmåles, må talan ej föras.

Över annat av vattenrättsdomare meddelat beslut än nu nämnts må klagan föras allenast i sammanhang med klagan över slutligt besked.

Om fullföljd av talan mot vattenöverdomstolens beslut.

110 §.

I fråga om fullföljd av talan mot vattenöverdomstolens beslut skall i allt, varom ej nedan i 111—113 §§ eller eljest i lag eller författning är särskilt stadgat, lända till efterrättelse vad rörande fullföljd av talan mot hovrätts beslut finnes föreskrivet, där det tillämpligt är.

111 §.

Har i fall, som i 66 § avses, vattenöverdomstolen meddelat skilda utslag i målet, och har part erlagt fullföljdsavgift rörande ett utslag, då må sådan nedsättning av parten åberopas jämväl för fullföljd av talan mot senare utslag i målet; dock åligge parten att härom göra anmälan hos Konungens befallningshavande ävensom att, då han hos vattenöverdomstolen anmäler missnöje mot dess

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

utslag, därvid tillika ingiva Konungens befallningshavandes bevis såväl angående nämnda anmälan som ock därom att den nedsatta fullföljdsavgiften icke återbekommits.

112 §.

Föreskriften i rättegångsbalken om skyldighet för part att vid fullföljd av talan mot hovrätts utslag eller beslut ingiva underrättens protokoll i målet skall icke äga tillämpning, då talan fullföljes mot vattenöverdomstolens utslag eller beslut, utan så är att talan fullföljes mot vattenöverdomstolens beslut i fråga, som genom besvär över ett av vattendomsstolen under rättegången meddelat beslut dragits under vattenöverdomstolens prövning.

113 §.

Vad i 102, 105 och 107 §§ är stadgat angående mål, som vid vattendomsstol anhängiggjorts medelst ansökning och däri talan till vattenöverdomstolen fullföljts av sökanden, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om mål, som sökanden dragit under Konungens prövning.

12 KAP.

Om vattenbok.

1 §.

För varje vattendomsstols område skall föras bok för antecknande av de uppgifter rörande företag enligt denna lag, varom här nedan stadgas. Denna bok kallas vattenbok.

Vattenboken föres i två avdelningar:

första avdelningen: för inskrivning av faktiska och rättsliga förhållanden rörande anläggningar för tillgodogörande av rinnande vatten såsom drivkraft eller annorledes så ock rörande dammbyggnader, ändå att de ej avse vattnets tillgodogörande; dock att vad nu stadgats ej äger tillämpning å andra anläggningar för allmän flottled än dammbyggnader och ej heller beträffande anläggningar för allmän farled;

andra avdelningen: för införande av uppgifter om beslut i flottledsmål rörande inrättande av allmän flottled eller rörande nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter med avseende å befintlig allmän flottled så ock om andra förhållanden, vilka efter ty därom stadgas i lagen om flottning i allmän flottled böra antecknas i vattenboken.

I vattenboken böra ock anmärkas hydrografiska och topografiska beskrivningar över de inom vattendomsstolens område belägna vattendrag med tillhörande vattensamlingsområden, i den mån sådana beskrivningar äro eller varda av vederbörande myndighet utarbetade.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3 §.

När, efter det denna lag trätt i kraft, beslut av domstol eller annan myndighet meddelats och vunnit laga kraft rörande verkställande, ändrande eller borttagande av anläggning, varom enligt 1 § inskrivning bör ske i vattenbokens första avdelning, eller beträffande hushållningen med vattnet vid sådan anläggning eller ock jämlikt 2 kap. 34 § angående skyldighet för annan än anläggningens ägare att underhålla densamma, åligge det vattenrättsdomaren utan särskild ansökan att med leduing av beslutet i sagda avdelning av vattenboken verkställa inskrivning av de huvudsakliga förhållanden, som äro av vikt för kännedomen om anläggningens beskaffenhet samt om de rättigheter och skyldigheter för framtiden, vilka äro förenade med densamma. Vad nu sagts gälle ock i fråga om beslut, som innefattar prövning jämlikt 2 kap. 25 § eller 6 kap. 20 § av redan verkställd anläggnings laglighet, så ock beträffande beslut, varigenom ändring göres i förhållande, som förut inskrivits. Meddelas jämlikt stadgande i 4 kap. föreskrift om skyldighet för ägare av strömfall att tillhandahålla kraft åt kringliggande bygd, skall beträffande sagda skyldighet inskrivning göras i vattenboken.

Har beslut, som nu sagts, blivit av annan domstol eller myndighet än vattendomstolen meddelat, skall underrättelse om beslutet jämte erforderliga handlingar och upplysningar genom den beslutande myndighetens försorg så snart sig göra låter tillsändas vattenrättsdomaren.

4 §.

Där anläggning, varom inskrivning bör ske i vattenbokens första avdelning, tillkommit innan denna lag trätt i kraft eller ock därefter i enlighet med domstols eller annan myndighets beslut, vilket dessförinnan meddelats, vare ägaren berättigad att rörande anläggningen söka inskrivning i vattenboken.

5 §.

Ansökan om inskrivning i vattenboken skall ingivas till vattenrättsdomaren samt vara åtföljd av erforderlig beskrivning så ock av tillgängliga domar och andra handlingar, som må angå anläggningens rättsliga förhållanden. Beträffande anläggning för annat ändamål än allmän flottled skall ansökningen tillika åtföljas av ritningar över anläggningen, sådan denna finnes.

Ansökningen skall innehålla uppgift, med angivande av socken, härad och län, å den eller de fastigheter, varå anläggningen är belägen, samt å det vattendrag, som därav beröres, så ock å de regler för hushållningen med vattnet, vilka tillämpas vid anläggningen, varjämte böra meddelas de andra upplysningar, vilka kunna vara av vikt för kännedom om de med anläggningen förenade rättigheter och skyldigheter.

Avser ansökningen inskrivning rörande byggnad för tillgodogörande av strömfall, skall särskilt uppgivas, huruvida strömfallet eller den del därav, som genom byggnaden tillgodogöres, helt eller delvis tillhör annan fastighet än bygg-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

naden samt, om så är förhållandet, vilken rätt byggnadens ägare har att tillgoda-göra sig vattnet.

Uppgift, som nu nämnts, må lämnas medelst hänvisning till företedd dom eller annan handling, där densamma innehåller tillfyllestgörande besked i ämnet. Är sökanden oviss om något förhållande, varom ansökning bör innehålla uppgift, varde sådant i ansökningen angivet.

13 §.

Har enligt förordnande efter ty i 13 kap. 1 § sägs besiktning hållits å anläggning, varom inskrivning bör ske, eller av vattenmärke, om vars utsättande vattendomstolen meddelat föreskrift enligt 11 kap. 64 §, skall besiktningsprotokollet ingivas till vattenrättsdomaren och anteckning om dess huvudsakliga innehåll göras i vattenboken.

14 §.

När efter den 1 januari 1920 vattendomstol eller annan myndighet meddelat sådant beslut, varom anteckning bör göras i vattenbokens andra avdelning, åligger det vattenrättsdomaren, sedan beslutet vunnit laga kraft, att utan särskild ansökan i sagda avdelning göra anteckning därom, med angivande av dagen för beslutet, det vatten, som därav beröres, samt företagets eller anläggningens huvudsakliga beskaffenhet.

Har beslutet meddelats av annan domstol eller myndighet än vattendomstolen, skall underrättelse om beslutet jämte erforderliga handlingar och upplysningar genom den beslutande myndighetens försorg så snart sig göra låter tillsändas vattenrättsdomaren.

15 §.

Närmare föreskrifter om vattenbokens inrättande och förande meddelas av Konungen.

13 KAP.

Om besiktning och handräckning så ock om ansvar för överträdelse av denna lag.

1 §.

I sammanhang med beslut, varigenom byggande i vatten eller utförande av vattenreglering medges, äge vattendomstolen, när skal därtill äro, föreskriva att, sedan arbetet fullbordats eller den för fullbordandet bestämda tid gått till ända, besiktning å arbetet skall verkställas av sakkunnig person. Innehåller vattendomstolens beslut, att vattenmärke jämlikt 11 kap. 64 § skall utsättas, skall samtidigt meddelas föreskrift om besiktning av märket.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Har föreskrift om besiktning, som nu sagts, av vattendomstolen lämnats, men viss besiktningsman icke samtidigt förordnats, tillkomme vattenrättsdomaren att förordna sådan vid tiden, då besiktningen skall ske.

Där i mål, som avser företag enligt 6 kap., beslut meddelas om byggnads eller annat arbetes utförande, skall, såvitt ej arbetet skall verkställas av flottningföreningen och det är av mindre betydelse, föreskrift meddelas om besiktning, som nyss nämnts.

Kostnad för besiktning enligt denna § skall i fråga om företag enligt 6 kap. förskjutas av anläggaren, men i andra fall gäldas av byggnadens ägare.

2 §.

Finns vid besiktning, som i 1 § sägs, sådana avvikelser från vattendomstolens beslut vara gjorda, att allmän eller enskild rätt därigenom kränkes, meddele besiktningsmannen, att rättelse bör ske inom viss tid vid äventyr att förhållandet eljest anmäles för allmänne åklagaren i orten.

Till besiktning av arbete för allmän flottled skall anläggaren kallas så ock, där annan än flottningförening är anläggare, flottningsstyrelsen. Finnes att till följd av förändrade förhållanden värdet å arbetet avviker från det förut beräknade eller att i annat avseende särskild värdering är av nöden, åligger besiktningsmannen att med biträde av två ojävige gode män, som han själv äger tillkalla, företaga erforderlig värdering.

4 §.

Har byggnad i vatten tillkommit efter prövning i laga ordning, stånde ägaren fritt att hos vattenrättsdomaren påkalla besiktning genom sakkunnig person till bevisning därom, att byggnaden utförts i överensstämmelse med de därför givna föreskrifter eller att de avvikelser därifrån, som må hava skett, icke äro av beskaffenhet att kränka allmän eller enskild rätt. Ägare av byggnad i vatten må ock eljest på sätt nu nämnts begära besiktning för erhållande av intyg angående byggnadens beskaffenhet eller om lagligheten av vattenmärke eller särskilt anbragt fixpunkt, som avses i 3 § sista stycket.

Har jämlikt 6 kap. 14 § utförandet av flottledsarbete överlåtits från en anläggare till en annan, skall på begäran av endera besiktning hållas å det utförda arbetet.

Om kostnad för besiktning, som i denna § sägs, gälle vad i 3 § andra stycket finnes stadgat.

5 §.

Över vad vid besiktning förekommer och utrönes skall föras protokoll.

Om besiktningsmans skyldighet att i vissa fall ingiva protokollet till vattenrättsdomaren finnes i 12 kap. 13 § stadgat.

Protokoll över besiktning, som hålles på grund av stadgandet i 1 § tredje stycket, varde ock ingivet till vattenrättsdomaren; och äge han, när skäl därtill

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

äro, för vidtagande av sådan rättelse, som besiktningsman må hava jämlikt 2 § föreskrivit, utsätta annan tid än denne bestämt.

Har besiktning hallits på grund av ansökan, som i 3 eller 4 § sägs, skall avskrift av protokollet så snart ske kan tillhandahållas sökanden.

10 §.

Ansökan om besiktning och handräckning, varom ovan finnes stadgat, må, där allmänna intressen äro i fråga, göras av allmän åklagare eller annan vederbörande myndighet; och skall kostnaden i ty fall förskjutas av allmänna medel.

11 §.

Den, som mot bestämmelserna i 2 kap. 20 § första eller andra stycket bygger i vatten utan därtill av vattendomstolen lämnat medgivande

eller mot nämnda bestämmelser eller stadgandet i 3 kap. 11 § verkställer vattenreglering utan vattendomstolens medgivande

eller mot föreskriften i 2 kap. 20 § tredje stycket underlåter att söka vattendomstolens godkännande av verkställd ändring å byggnad i vatten

eller mot stadgandet i 2 kap. § 34 första stycket utan vattendomstolens medgivande utriver byggnad i vatten

eller mot vad i 2 kap. 37 § finnes stadgat vidtager åtgärd för vattendrags återställande utan medgivande av vattendomstolen

eller mot stadgandet i 6 kap. 20 § första stycket utför anläggning eller åtgärd för allmän flottled utan medgivande av vattendomstolen eller, där sådant enligt 11 kap. 46 § är tillfyllest, av vattenrättsdomaren,

skall, där han insett eller skäligen bort inse, att jämlikt åberopade lagrum medgivande eller godkännande, som nu nämnts, varit erforderligt, straffas med böter fran och med fem till och med fem tusen kronor eller med fängelse från och med en till och med sex månader.

14 KAP.

Slutbestämmelser.

9. §.

Där enligt stadgande i denna lag handling skall ingivas till vattendomstol eller vattenrättsdomaren, må den i stället på vederbörande parts eget ansvar i betalt brev insändas med posten.

Genom denna lag upphävas:

2, 3, 4, 6—14 §§ i förordningen den 30 december 1880 om allmän flottled, såvitt angår fragor, varom i denna lag bestämmelser givits;

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1—9 §§ samt 23 § i flottningsstadgan den 30 december 1880, såvitt angår frågor, varom i denna lag bestämmelser givits;

tillika med alla de särskilda stadganden, vilka innefatta ändring eller förklaring av vad sålunda upphävida bestämmelser innehålla eller tillägg därtill;

så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot bestämmelserna i denna lag.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall denna i stället tillämpas; och skall i de hänseenden, vari enligt 12 kap. 3, 4 och 11 §§ vattenlagen tiden för samma lags ikraftträdande är av betydelse, i stället, såvitt rör dammbyggnad för allmän flottled, dagen då denna lag träder i kraft komma i betraktande.

I fråga om flottleds anläggande, utvidgande eller förbättrande i gränsflo-
derna Torneå och Muonio älvar gälle vad därom är särskilt stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920; dock må utan hinder av stadgandet i 10 kap. 1 § Konungens befallningshavande intill den 1 januari 1925 till förrättningsman vid syneförrättning enligt sagda kap. förordna person, som enligt hittills gällande bestämmelser varit behörig förrätta flottledssyn.

De vid denna lags ikraftträdande anhängiga mål rörande allmän flottled skola handläggas och bedömas enligt äldre lag, dock att denna lags bestämmelser skola tillämpas å mål rörande inrättande av allmän flottled, därest vid den tid, då denna lag träder i kraft, syn enligt äldre lag ej ännu i målet påbörjats.

2:o)

L a g

om flottning i allmän flottled.

Härigenom förordnas, som följer:

1 KAP.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

I allmän flottled stånde envar öppet att, efter ty här nedan närmare skils, låta flottgods löst framflyta.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 §.

De, som i annat fall än i 3 § sägs låta flottgods löst framflyta i allmän flottled, som upplåtits till allmänt begagnande (allmän flottning), skola utgöra en flottningssammanslagning med uppgift och befogenhet, varom i 4 kap. förmåles.

Huruledes för vissa fall Konungen må bestämma, att allmänna flottningen skall ombesörjas i annan ordning än genom flottningssammanslagning, därom stadgas i 75 §.

3 §.

Innehavare av jordbruksfastighet inom by eller hemman, som gränsar till flottleden, vare icke pliktig att för husbehovsvirke, som han framflottar från skog, tillhörig byn eller hemmanet eller vari byn eller hemmanet har del, tillhöra flottningssammanslagning eller erlägga avgifter för flottledens begagnande eller eljest i fråga om husbehovsflottning vara underkastad bestämmelserna i denna lag; dock må dylik flottning ej äga rum på sådant sätt, att därigenom uppstår hinder för den allmänna flottningen eller fara för husbehovsvirkets sammanblandning med det i den allmänna flottningen ingående flottgodset, och vare förty sådan flottande pliktig att i avseende å såväl anmälan om tillämnad flottning som iakttagande av nödiga försiktighetsmått ställa sig till efterrättelse vad Kungl. Maj:ts befallningshavande därutinnan föreskriver.

3 §.

Innehavare av jordbruksfastighet vare icke pliktig att för husbehovsvirke, som han framflottar från egen skog eller från skog, tillhörig den by eller det hemman, dit fastigheten hör, eller vari byn eller hemmanet har del, tillhöra flottningssammanslagning eller erlägga avgifter för flottledens begagnande eller eljest i fråga om husbehovsflottning vara underkastad bestämmelserna i denna lag; dock må dylik flottning ej äga rum på sådant sätt, att därigenom uppstår hinder för den allmänna flottningen eller fara för husbehovsvirkets sammanblandning med det i den allmänna flottningen ingående flottgodset, och vare förty sådan flottande pliktig att i avseende å såväl anmälan om tillämnad flottning som iakttagande av nödiga försiktighetsmått ställa sig till efterrättelse vad Kungl. Maj:ts befallningshavande därutinnan föreskriver.

4 §.

Allt i allmän flottning ingående flottgods skall framföras gemensamt (gemensam flottning), där ej vattendomstolen för viss flottled meddelat allmän bestämmelse om flottning utan flottgodsets sammanblandande (separatflottning) eller ock för särskilt tillfälle flottningssammanslagningen finner nu nämnt flottningssätt kunna utan hinder för den gemensamma flottningen tillstädjas viss flottande.

5 §.

Utan särskilt lov må de, som ombesörja flottningsarbetet, äga tillträde till stränderna, där sådant är av nöden för skadas avvärjande eller flottgodsets utväl-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

tande eller framförande i flottleden. Väg eller stig över annans tomt, åker, äng, plantering eller andra ägor, vilka kunna skadas därav, må dock ej tagas, om tillträde till stranden annorledes kan lämpligen beredas.

Under pågående flottning vare ock tillåtet att i vattnet hålla tillfälliga led- och stoppbommar, där samfärdseln ej avsevärt hindras därav, så ock att å eller invid stränderna anbringa nödiga bomfästen, stöd eller dylikt eller därtill använda naturföremål.

2 KAP.

Om ersättning för flottningsskada.

6 §.

För skada och intrång, som vållas av flottgodset eller genom åtgärd, som i 5 § sägs eller eljest i följd av flottningen (flottningsskada), skall gäldas ersättning med fulla värdet.

Vad i denna lag stadgas med avseende å flottningsskada gälle ock beträffande skada och intrång, som vållas genom anläggning eller åtgärd för flottleden, i den mån ej ersättning därför blivit i beslut om anläggningen eller åtgärden eller eljest i laga ordning på förhand uppskattad och erlagd.

Hurusom i vissa fall flottningsskada kan i sammanhang med beslut rörande flottledens inrättande, utvidgande eller förbättrande varda uppskattad och ersatt, därom skils i 6 kap. vattenlagen.

7 §.

Bygger någon i allmän flottled annorledes än med lag eller givna föreskrifter överensstämmer, stånde själv den skada, som å byggnaden må vållas i följd av flottningen. Där någon utan att påkalla och avbida vattendomstolens bestämmelse om skyddsåtgärd, som i 6 kap. 18 § vattenlagen sägs, gör byggnad i flottleden, stånde ock under tiden själv skadan.

8 §.

De, vilka under året deltagit i allmän flottning å det ställe, där skada timat, äro en för alla och alla för en ansvariga för ersättnings gäldande till den, som lidit skadan, men för ersättnings utbekommande har denne att söka flottningsföreningen, vars styrelse har att föra de flottandes talan härutinnan och ombesörja betalningen. Skulle flottningsstyrelse ej finnas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande anmäld eller utdömd betalning icke kunna utfås hos flottningsföreningen, må viss flottande sökas med rätt för honom att, i den mån han guldit mera än vad på honom efter hans andel i flottgodset belöper, återkräva beloppet av de övriga flottande.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

9 §.

Ersättningsanspråk mot flottning-förening skall, om och i den mån ersättningen ej blivit på förhand bestämd, anmälas hos flottningsstyrelsen eller dess i 44 § omnämnda ombud före utgången av *det kalenderår*, då skadan uppkom, vid äventyr, om tiden försittes, att rätt till talan är förlorad, såframt ej ändå före utgången av nämnda tid skadans uppskattning blivit i laga ordning hänskjuten till skiljemän. *Har flottning någonstades pågått efter den 1 november, må dock i fråga om skada, som vid sådan del av flottleden uppkommit, anmälan, som nu sagts, göras intill utgången av nästföljande kalenderår.*

Anmälan, varom nu är fråga, skall göras i skrift, som tillställs den, hos vilken anmälan skall ske, dock att hos flottningsstyrelsens ombud i orten anmälan må med laga verkan göras muntligen. Skriftlig anmälan, som inneslutes i rekommenderat brev, avlämnat på posten inom ovan angivna tid och ställt till mottagarens vanliga adress, skall anses behörigen delgiven.

9 §.

Ersättningsanspråk mot flottning-förening skall, om och i den mån ersättningen ej blivit på förhand bestämd, anmälas hos flottningsstyrelsen eller dess i 44 § omnämnda ombud före utgången av *kalenderåret näst efter det*, då skadan uppkom, vid äventyr, om tiden försittes, att rätt till talan är förlorad, såframt ej ändå före utgången av nämnda tid skadans uppskattning blivit i laga ordning hänskjuten till skiljemän.

Anmälan, varom nu är fråga, skall göras i skrift, som tillställs den, hos vilken anmälan skall ske, dock att hos flottningsstyrelsens ombud i orten anmälan må med laga verkan göras muntligen. Skriftlig anmälan, som inneslutes i rekommenderat brev, avlämnat på posten inom ovan angivna tid och ställt till mottagarens vanliga adress, skall anses behörigen delgiven.

10 §.

Varder ej överenskommelse träffad om ersättningen, skall efter syn och uppskattning frågan avgöras av tre ojäviga skiljemän, bland vilka en utses av vardera parten och de sålunda utsedda tillkalla den tredje.

Flottningförening åligger att varje år å tid, som i reglementet bestämmes, utse skiljeman och ersättare för denne. Där så i reglementet föreskrives, skola för skilda sträckor av flottleden eller för prövning av olika slag av skada utses olika personer.

För viss by eller visst annat område utmed flottleden må efter sinsemellan träffad överenskommelse strandägare och andra med avseende å dem vidkommande flottningsskada med laga verkan på förhand utse gemensam skiljeman och ersättare för denne samt om valet underrätta flottningsstyrelsen.

De för flottningförening utsedda skiljemännens och ersättarnes namn och adresser skola varje år inom i reglementet angiven tid anmälas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande för kungörande på flottningföreningens bekostnad i länskungörelserna och i en eller flera tidningar inom orten.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

11 §.

Skiljemannaåtgärd, som i 10 § sägs, må påkallas av envar av parterna. Sådant påkallande sker medelst framställning till motparten eller skiljeman, som denne må hava utsett på förhand.

Har flottningsförening underlåtit att utse skiljeman och vederbörligen anmäla valet, eller har annan part, för vilken skiljeman ej blivit på förhand utsedd, ej inom tio dagar efter skiljemannaåtgärdens påkallande tillkännagivit sitt val av skiljeman, eller kan ej enighet vinnas om valet av den tredje, skall skiljeman utses av domaren i orten.

Tiden för syns hållande bestämmes av skiljemännen med iakttagande av att, där ej skadan är av beskaffenhet att böra skyndsamt uppskattas, synen såvitt möjligt bör företagas efter det flottningen avslutats och i sammanhang med övriga skadors uppskattande. Har sedan skiljemannaåtgärd påkallats, skiljedom ej meddelats inom etthundraåttio dagar därefter, vare part oförhindrad draga tvisten under prövning av allmän underrätt i den ort, där skadan skett. Skiljedom, som meddelas senare än nu sagts, vare utan verkan, såframt ej parterna överenskomma att åtnöjas därmed.

12 §.

Varder dömt till ersättning, skall den ersättningsskyldige ock förpliktas att gälda kostnaden för skiljemanna-förrättningen samt motpartens utgifter å saken; dock att där ersättningen ej sättes högre än den ersättningsskyldige före förrättningen bjudit, envar skall stånda sina kostnader och vardera gälda halva förrättningskostnaden. Ogillas ersättningsyrkande, men finnes den, som framställt kravet, ej hava saknat fog därför, vare ock lag som sist sagts; eljest gälde han all förrättningskostnad och motpartens utgifter å saken. *Har part till skiljeman utsett person utom orten och finnes uppenbart, att ojävig och till skiljeman lämplig person varit att tillgå inom orten, må motparten icke betungas med högre ersättning för sådan skiljemans inställelse, än som kan anses motsvara vad person inom orten bort tillerkännas.*

Vad de flesta skiljemännen säga, skall, änskönt någondera parten är missnöjd därmed, gå i verkställighet, där ej rät-

12 §.

Varder dömt till ersättning, skall den ersättningsskyldige ock förpliktas att *efter vad skäligt prövas*, gälda såväl kostnaden för skiljemannaförrättningen som motpartens utgifter å saken; dock att där ersättningen ej sättes högre än den ersättningsskyldige före förrättningen bjudit, envar skall stånda sina kostnader och vardera gälda halva förrättningskostnaden. Ogillas ersättningsyrkande, men finnes den, som framställt kravet, ej hava saknat fog därför, vare ock lag som sist sagts; eljest gälde han all förrättningskostnad och motpartens utgifter å saken.

Vad de flesta skiljemännen säga, skall, änskönt någondera parten är missnöjd därmed, gå i verkställighet, där ej rät-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ten eller överexekutor förordnar annorlunda; den av parterna, som ej nöjes med skiljedomen, dock ej förment att draga tvisten under domstols prövning, så framt han instämmer sin talan inom nittio dagar från det skiljedomen tillställdes honom. Skiljedomen skall avfattas skriftligt och däri lämnas tydlig hänvisning om, vad den missnöjde har att iakttaga för tvistens dragande under domstols prövning.

Rätt domstol för upptagande av tvist, som nu sagts, vare allmän underrätt i den ort, där skadan skett.

ten eller överexekutor förordnar annorlunda; den av parterna, som ej nöjes med skiljedomen, dock ej förment att draga tvisten under domstols prövning, så framt han instämmer sin talan inom nittio dagar från det skiljedomen tillställdes honom. Skiljedomen skall avfattas skriftligt och däri lämnas tydlig hänvisning om, vad den missnöjde har att iakttaga för tvistens dragande under domstols prövning.

Rätt domstol för upptagande av tvist, som nu sagts, vare allmän underrätt i den ort, där skadan skett.

13 §.

Finnes flottningsskada bliva så stadigvarande, att värdet därå kan genom uppskattning på förhand utrönas, skall, om ersättningstagaren påstår det, ersättningen på förhand bestämmas att utgå vare sig i årlig avgift under hela den tid flottning kommer att fortgå eller ock på en gång, allt efter ty skäligt prövas. Ej må, ändå att parterna må vara ense om visst belopp, ersättningen bestämmas till högre belopp än som kan anses skäligt.

Vad i 9 kap. 54—57 samt 68—71 §§ vattenlagen stadgas beträffande ersättnings nedsättande i vissa fall samt Kungl. Maj:ts befallningshavandes befattning med nedsatta ersättningsmedel och om anmälan i vissa fall till vederbörande domstol skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ersättning för flottningsskada, som blivit på förhand bestämd att utgå på en gång. I samband därmed att ersättning enligt denna § bestämmes, skola skiljemännen giva tillkänna, om och i vilken mån nedsättning därav skall ske.

Beslut, varigenom ersättning bestämmes på förhand, bör senast inom ett år från beslutets meddelande genom endera partens försorg insändas till vattenrättsdomaren för antecknande i vattenboken; och vare, sedan sådant antecknande skett, laga kraftvunnet beslut gällande jämväl mot framtida ägare och innehavare av fastighet, som av beslutet beröres.

Hurusom till följd av ändrade förhållanden avgift, som bestämts att utgå årligen, kan varda till beloppet ändrad eller ock bestämd att upphöra, därom skils i 6 kap. 23 § vattenlagen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3 KAP.

Om avgörande av vissa frågor rörande allmän flottleds upplåtande och begagnande.

14 §.

Sedan i underställningsmål rörande företag enligt 6 kap. vattenlagen vattendomstolen meddelat beslut om allmän flottleds inrättande eller om vidtagande av åtgärder för redan befintlig allmän flottleds utvidgande eller förbättrande, äge envar, som vill yttra sig över synemännens förslag till bestämmelser rörande de i 10 kap. 19 § vattenlagen omförmålda frågor, att inom trettio dagar från det vattendomstolens beslut meddelades till Kungl. Maj:ts befallningshavande ingiva eller i betalt brev med posten insända sina erinringar i saken. Erfordras före ärendets avgörande ytterligare utredning, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande härför anlita biträde av förrättningsmannen eller annan sakkunnig person; prövas nödigt att vidare höra sakägarna, lämne Kungl. Maj:ts befallningshavande dem tillfälle att yttra sig vid sammanträde inför Kungl. Maj:ts befallningshavande eller, där fråga är om mindre flottled och det i övrigt finnes lämpligt, inför någon av länsstyrelsens tjänstemän. Kungörelse om sådant sammanträde skall minst tre veckor före sammanträdet dels avsändas till pastorsämbetet för uppläsande i kyrkan för den eller de församlingar, där flottleden framgår, dels tillställas den eller de personer, som jämlikt 10 kap. 26 § vattenlagen utsetts att mottaga handlingarna i målet, ävensom senast tio dagar förut införas i en eller flera tidningar inom orten. Anläggaren av flottleden varde till sammanträdet särskilt kallad.

Så snart ske kan företage Kungl. Maj:ts befallningshavande bärefter omförmålda frågor till avgörande i enlighet med föreskrifterna i 29 och 30 §§.

15 §.

Väckes hos Kungl. Maj:ts befallningshavande beträffande befintlig flottled fråga om nya eller ändrade bestämmelser i de hänseenden, som i 29 och 30 §§ sägs, gälle angående sådant ärendes handläggning i tillämpliga delar vad i 14 § stadgats, dock att sammanträde med sakägarna alltid skall hållas, där ej frågan endast rör fastställande eller jämkning av amorteringsplan samt flottningstöreningen och förlagsgivaren annorledes blivit i saken hörda.

Av äldre beslut vare Kungl. Maj:ts befallningshavande ej förhindrad att meddela ny eller ändrad bestämmelse i ämne, varom nyss förmållts; dock att fastställd amorteringsplan ej må rubbas i vidare mån än som överensstämmer med stadgandena i 31 §.

16 §.

Sedan de för allmän flottleds inrättande föreskrivna arbeten blivit besiktigade och godkända, varde flottleden av Kungl. Maj:ts befallningshavande genom

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

särskilt beslut upplåten till allmänt begagnande, dock må dylikt upplåtande ej ske, innan Kungl. Maj:ts befallningshavande meddelat beslut i de frågor, som i 14 § omförmälas, samt fastställt reglemente för flottningsförening.

Ej må flottning idkas i allmän flottled, förrän den blivit till allmänt begagnande upplåten; dock att rätt till interimsfloftning, efter ty nedan sägs, må kunna av Kungl. Maj:ts befallningshavande i vissa fall dessförinnan medgivas.

17 §.

Har enligt laga kraft vunnet beslut förordnats om allmän flottleds inrättande och kan, ändå att i beslutet föreskrivna åtgärder icke vidtagits, flottning ske utan väsentligt men för strand-, bro-, fiske- och vattenverksägare eller andra samt utan betydligare hinder för föreskrivna flottledsarbetens utförande, må i avbidan på flottledens upplåtande till allmänt begagnande tillstånd till interimsfloftning kunna efter särskild ansökan medgivas den, som förut enskilt flottat därstädes, så ock annan, som visas genom uppehåll med flottningen komma att lida avsevärd förlust.

Ansökan om interimsfloftning ingives till Kungl. Maj:ts befallningshavande; och åligger det Kungl. Maj:ts befallningshavande att däröver infordra yttrande från vattenrättsdomaren, den enligt 10 kap. 2 § vattenlagen förordnade förrättningsmannen och anläggaren av flottleden ävensom att, där ärendet ej är av brådskande beskaffenhet och det i övrigt finnes erforderligt, på lämpligt sätt bereda strandägare och andra, vilkas rätt kan beröras av frågan, tillfälle att inom viss kort tid yttra sig över ansöknigen.

18 §.

Tillstånd med interimsfloftning må av Kungl. Maj:ts befallningshavande meddelas i den omfattning, som med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes lämplig, dock ej för längre tid än ett år i sänder; och föreskrive Kungl. Maj:ts befallningshavande de villkor för flottningen, som för varje fall må finnas erforderliga, med iakttagande därav dels att de av vattendomsstolen meddelade allmänna bestämmelser för flottledens nyttjande till allmän flottning bliva i tillämpliga delar gällande med avseende å interimsfloftningen dels ock att interimsfloftande förpliktas att för sitt flottgods erlägga flottledsavgifter till samma belopp, som beräknas böra utgå, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande.

18 §.

Tillstånd till interimsfloftning må av Kungl. Maj:ts befallningshavande meddelas i den omfattning, som med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes lämplig, dock ej för längre tid än ett år i sänder; och föreskrive Kungl. Maj:ts befallningshavande de villkor för flottningen, som för varje fall må finnas erforderliga, med iakttagande därav dels att de av vattendomsstolen meddelade allmänna bestämmelser för flottledens nyttjande till allmän flottning bliva i tillämpliga delar gällande med avseende å interimsfloftningen dels ock att interimsfloftande förpliktas att för sitt flottgods erlägga flottledsavgifter till samma belopp, som beräknas böra utgå, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Interimsflottande bör tillika erinras om honom åliggande skyldighet att ersätta ej mindre strandägare och andra uppkommande flottningsskada än även anläggaren av den allmänna flottleden all genom flottningen förorsakad kostnad för underhåll av flottledsbyggnader, som må vara utförda; och skall vad i 8 samt 10—12 §§ stadgas med avseende å ersättning för flottningsskada i tillämpliga delar gälla även beträffande ersättning av interimsflottande för flottledsbyggnaders underhåll.

Där omständigheterna sådant påkalla, bör ock föreskrivas, att interimsflottande, innan flottningen vidtager, skall ställa fullgod säkerhet för avgifter och skadestånd, som nu sagts.

Vid tillstånds meddelande varde tillsett, att bland flera sökande ingen erhåller obehörig fördel framför annan.

Interimsflottande bör tillika erinras om honom åliggande skyldighet att ersätta ej mindre strandägare och andra uppkommande flottningsskada än även anläggaren av den allmänna flottleden all genom flottningen förorsakad kostnad för underhåll av flottledsbyggnader, som må vara utförda; och skall vad i 8 samt 10—12 §§ stadgas med avseende å ersättning för flottningsskada i tillämpliga delar gälla även beträffande ersättning av interimsflottande för *flottningsskada och* för flottledsbyggnaders underhåll.

Där omständigheterna sådant påkalla, bör ock föreskrivas, att interimsflottande, innan flottningen vidtager, skall ställa fullgod säkerhet för avgifter och skadestånd, som nu sagts.

Vid tillstånds meddelande varde tillsett, att bland flera sökande ingen erhåller obehörig fördel framför annan.

19 §.

Beslut, varigenom tillstånd till interimsflottning meddelas, må, ändå att ändring däri sökes, gå i verkställighet. Om beslutet varde på sökandens bekostnad kungörelse genast införd i en eller flera tidningar i orten.

Utan hinder därav att beslutet vunnit laga kraft eller gått i verkställighet, må Kungl. Maj:ts befallningshavande, när anledning därtill förekommer, efter interimsflottandes hörande föreskriva nya villkor för flottningen eller erforderliga inskränkningar däri eller ock återkalla det meddelade tillståndet.

20 §.

Vid meddelande av tillstånd till interimsflottning förordne Kungl. Maj:ts befallningshavande syssloman att med den befogenhet, som i 33 § 1 mom. andra stycket tillerkännes flottningsstyrelse, av de flottande uttaga de i 18 § omnämnda flottledsavgifter och att i övrigt tillse, att föreskrivna villkor iakttagas vid flottningen.

Till syssloman, som nu sagts, skall förordnas lämplig och vederhäftig person eller ock flottningsstyrelse för annan uppströms eller nedströms belägen allmän flottled; och njute sysslomannen arvode av de flottande med belopp, som bestämes av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Flottledsavgifter, som av sysslomannen uppbäras, skola göras räntebärande genom insättande å bankinrättning; och åligger det sysslomannen att, sedan flottleden upplåtits till allmänt begagnande och flottningsförening bildats, till flott-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ningsstyrelsen redovisa vad han uppburit jämte upplupen ränta. Där till följd av stadgandena i 6 kap. 14 § vattenlagen frågan om allmän flottled förfaller, skall redovisning lämnas till Kungl. Maj:ts befälningshavande, som med medlen förfar på sätt i 82 § första stycket stadgas; dock att ägare av enskilda flottledsbyggnader äger av inlutna avgifter bekomma vad å nämnda byggnader må belöpa, så ock, där han ej är anläggare, vad han därutöver kan hava själv erlagt i avgifter.

21 §.

Där beträffande vatten, varest allmän flottled icke finnes men flottning andock flere år bedrivits, sådant förhållande uppkommer, att rätten till flottning icke vidare utan oskäligen kostnader står till buds, vare, sedan ansökan om allmän flottleds inrättande i vattenområdet inkommit, den omständigheten att beslut därå ej ännu av vattendomstolen meddelats, ej hinder för Kungl. Maj:ts befälningshavande att medgiva sökanden till flottledsföretaget rätt till interimsfloottning, såframt flottningens avstannande finnes komma att för honom medföra synnerligen betydande förluster; och skall å sådant ärende stadgandena i 17—20 §§ äga motsvarande tillämpning. Ej må dock i fall, som nu nämnts, interimsfloottning beviljas, med mindre sökanden ställer fullgod säkerhet dels för avgifter och skadestånd, som i 18 § omförmålas, dels ock med visst belopp, motsvarande virkets värde, för att flottledsarbetet, därest sökanden antages till anläggare, behörigen utföres.

22 §.

Har i beslut om allmän flottleds inrättande eller sedermera föreskrivits, att flottning i flottleden skall till viss tid av året inskränkas, äge Kungl. Maj:ts befälningshavande, där för visst fall under pågående flottning yppas behov av tidens utsträckande, på ansökan lämna tillstånd därtill antingen beträffande flottleden i dess helhet eller med avseende å viss del därav.

Skola enligt vattendomstolens beslut arbeten av större omfattning utföras för allmän flottleds utvidgande eller förbättrande och finnes nödigt, att flottningen härunder begränsas eller helt inställes, äger Kungl. Maj:ts befälningshavande på framställning meddela erforderliga bestämmelser angående flottningens bedrivande under tiden till dess arbetena blivit fullbordade och godkända.

14 KAP.

Om flottningsföreningar.

Om flottningsförenings uppgift och verksamhet.

23 §.

Flottningsförening har att i enlighet med denna lag ombesörja den allmänna flottningen, handhava och vidmakthålla flottleden jämte dess tillhörigheter samt uppbära och redovisa de för flottledens nyttjande stadgade flottledsavgifter.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Ej må flottningsförening utöva verksamhet, som är främmande för det ändamål, föreningen salunda har att fullfölja.

24 §.

Flottningsförening må ej förvärva fast egendom annorledes än för flottledens räkning eller i andra fall än:

1. där det tarvas för utförande av anläggning eller åtgärd för flottleden eller för flottningens ändamålsenliga ordnande;

2. där förvärfvande av visst område finnes önskvärt för nedbringande av skadeersättning;

3. där fastighet skall användas för anordnande av nödiga kontors- eller verkstadslokaler eller bostäder åt flottningsschef, kontors-, flottnings- och annan personal.

Prövningen, huruvida efter ty nu sagts förvärfv av fast egendom må anses tillåtet, ankomme på Kungl. Maj:ts befallningshavande i det eller de län, där flottleden framgar.

25 §.

Allmän flottled tillhörig egendom må ej för gäld intecknas eller pantsättas; dock att kungl. Maj:ts befallningshavande äger, där sadant provas ändamålsenligt, för visst fall medgiva flottningsförening att med inteckning för gäld belasta fastighet, som i 24 § 3 omförmåles. Fast egendom må ej utan Kungl. Maj:ts befallningshavandes tillstånd avyttras; för flottningen behöfvliga byggnader och anläggningar må ej avhändas flottleden.

Har flottningsförening för ändamål, som i 24 § sägs, förvärfvat större fastighetsområde än behovet kräver eller finnes eljest fast egendom icke vara för flottleden eller flottningen behöfvlig, aligger det föreningen att, så snart det kan ske utan förlust, avyttra vad lämpligen kan undvaras.

Behållningen av medel, som inflyta för flottleden tillhörig egendom, må ej förbrukas till gäldande av årets löpande utgifter utan skola användas sasom kapitaltillskott till fond, varom i 32 § förmåles, eller eljest till framtida batnad för flottleden.

26 §.

Har flottningsförening något år att vidkänna kostnad, som efter ty i 30 § stadgas må fördelas å flera år att av de flottande gäldas enligt viss amorteringsplan, må föreningen, där ej kostnaden förskjutes av årets flottande, med förlagsgivare träffa avtal om kostnadens förskjutande medelst förlagslån med rätt för förlagsgivaren att uppbära de för kostnadens återgäldande stadgade amorteringsavgifter.

Till belopp och under villkor, som bestämts i reglementet eller av flottningsstämma, äge flottningsstyrelsen för föreningens löpande behov upptaga tillfälligt lån. För gäldande av sådant lån svara allenast de, som flotta det år, för vars utgitters täckande skulden göres.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

27 §.

Med de inskränkningar och under de villkor, som kunna vara bestämda i reglementet, må med bindande verkan jämväl för kommande års flottande beslut fattas eller avtal träffas om flottningsscheffs, *tjänstemäns och* arbetares anställande för flera år, om deras avlöningsförmåner samt om pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och dylikt åt dem eller deras anhöriga. Vill någon vinna visshet, att beslut eller avtal, som nu sagts, icke må kunna klandras av skäl, som i 62 § sägs, söke Kungl. Maj:ts befallningshavandes stadfästelse därå. Å sålunda stadfäst beslut eller avtal äge stadgandet i 62 § ej tillämpning.

Flottningsförening äge ock ingå avtal, gällande för flere ar, med strandägare och andra rörande ersättning för flottningsskada, om strandarrenden, om flottningsarbetets utförande på ackord och annat dylikt.

27 §.

Med de inskränkningar och under de villkor, som kunna vara bestämda i reglementet, må med bindande verkan jämväl för kommande års flottande beslut fattas eller avtal träffas om flottningsscheffs, *annan tjänstemäns ävensom* arbetares anställande för flera år, om deras avlöningsförmåner samt om pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och dylikt åt dem eller deras anhöriga. Vill någon vinna visshet, att beslut eller avtal, som nu sagts, icke må kunna klandras av skäl, som i 62 § sägs, söke Kungl. Maj:ts befallningshavandes stadfästelse därå. Å sålunda stadfäst beslut eller avtal äge stadgandet i 62 § ej tillämpning.

Flottningsförening äge ock ingå avtal, gällande för flere ar, med strandägare och andra rörande ersättning för flottningsskada, om strandarrenden, om flottningsarbetets utförande på ackord och annat dylikt.

Om flottningsförenings utgifter och deras fördelande på de flottande.

28 §.

I flottningsförenings räkenskaper skola föreningens utgifter sammanföras under nedannämnda huvudgrupper:

1. *Flottledsutgifter*, omfattande kostnader, som skola återgäldas till anläggare eller annan, vilken njuter anläggares rätt, eller eljest utgives för flottledens utvidgande eller förbättrande, så ock kostnader för förvärvande av fast egendom, allt i den mån ej kostnaderna göras eller egendomen förvärvas för tillgodoseende av ändamål, som under 4, 5 eller 6 omförmäles;

2. *Underhållsutgifter*, omfattande kostnader för vidmakthållande av flottleden och av densamma tillhörig egendom, i den mån kostnaderna ej skola hänföras till de under 4, 5 eller 6 omförmälda utgifter;

3. *Utflottningsutgifter*, omfattande all arbets- och annan kostnad för virkets framskaffande i flottleden, strandarrenden, bom- och dammavgifter, ersättning för flottningsskada, som icke skall hänföras till 4, samt andra utgifter för liknande ändamål;

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

4. *Sorteringsutgifter*, omfattande kostnader för skiljeanordningars inrättande och vidmakthållande, för verkets insamlande och urskiljande vid skiljeställe, för anskaffande och vidmakthållande av redskap och materiel för skiljningen, så ock för ersättande av skada genom anläggning för skiljningen eller i följd av skiljningsarbetet;

5. *Inventarieutgifter*, omfattande kostnader för anskaffande och vidmakthållande av redskap och materiel för utflottningen;

6. *Förvaltningsutgifter*, omfattande kostnader för kontorshållning, bokföring, styrelse- och revisorsarvoden, flottningsschefs och kontorspersonals avlöning samt för pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och övriga allmänna omkostnader;

7. *Separatutgifter*, omfattande kostnader av icke gemensam art, såsom för utvaltning av flottgodset, separatflottning, avskilt virkes buntning, flottläggning eller transporterande, inbärgande nedanför skiljeställe av vinddrivet eller spillt virke och dylikt.

Har till rättvis fördelning av flottleds- och underhållsutgifter flottleden indelats i flottledsdistrikt, skola över sagda utgifter räkenskaper föras särskilt för varje distrikt. Lag samma vare om utflottningsutgifter, där flottleden blivit indelad i utflottningsdistrikt. Finnes flottledsanläggning å visst distrikt bliva till gagn för flottningen även å andra flottledsdistrikt, äge vattendomstolen eller, där anläggningen utförts utan vattendomstolens tillstånd, flottningstämman besluta, att anläggningskostnaden skall i mån av båtningen fördelas på samtliga dessa distrikt.

29 §.

För de flottandes inbördes delaktighet i olika slag av utgifter skall i den ordning, som i 14 och 15 §§ sägs, Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställa allmänna grunder, varefter skilda slag av flottgods böra vid kostnaders fördelning jämföras med varandra; och skall därvid iakttagas:

att kostnader, hänförliga till visst flottleds- eller utflottningsdistrikt, fördelas allenast å flottgods, som å sådant distrikt framflottats;

att grunderna för delaktighet i flottleds- och underhållsutgifter bestämmas med hänsyn till vad som finnes skäligt och lämpligt för främjande av en god skogshushållning;

att övriga utgifter varda fördelade efter den större eller mindre svårighet, de särskilda flottgodsslagen orsaka vid flottningen eller sorteringen; dock att

29 §.

För de flottandes inbördes delaktighet i olika slag av utgifter skall i den ordning, som i 14 och 15 §§ sägs, Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställa allmänna grunder, varefter skilda slag av flottgods böra vid kostnaders fördelning jämföras med varandra; och skall därvid iakttagas:

att grunderna för delaktighet i flottleds- och underhållsutgifter bestämmas med hänsyn till vad som finnes skäligt och lämpligt för främjande av en god skogshushållning;

och att övriga utgifter varda fördelade efter den större eller mindre svårighet, de särskilda flottgodsslagen orsaka vid flottningen eller sorteringen; dock att jämkning i tillämpningen av denna fördelningsgrund beträffande smärre virkesdimensioner eller beträffande virke, som flottas lång väg, må

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

jämkning i tillämpningen av denna fördelningsgrund beträffande snärre virkesdimensioner eller beträffande virke, som flottas lång väg, må äga rum, om sådant kan ske utan påvisbar ökning av kostnaden för annat virke;

samt att i sorteringsutgifter deltaga beträffande varje skiljeställe allenast de flottande, vilkas flottgods där avskiljes; dock att, där uppenbart är, att till följd av det utsorterade virkets avskiljande ur flottleden orsakas minskning i sorteringskostnaden för flottgods, som vidare framflottas, Kungl. Maj:ts befallningshavande äger efter tugen hänsyn jämväl till de av virkets uppehållande vid sådant skiljeställe orsakade olägenheter bestämma, att ären ägare av sådant flottgods skall i mån av båtnad, som nu sagts, deltaga i gäldandet av sorteringskostnaden vid skiljeställe, där virket icke avskiljes; där på grund av lokala förhållanden skiljningen å viss plats verkstalles vid skilda sorteringsverk, som stå i beroende av varandra, må dessa i nu nämnt avseende anses som ett skiljeställe.

Separatutgifter fördelas på allenast de flottande, vilkas flottgods föranlett kostnaderna i fråga; separatflottande vare fri från deltagande i arbetskostnaden för den gemensamma flottningen. Där all flottning bedrives separat, må kostnaden för virkets framskaffande fördelas å samtliga flottande.

äga rum, om sådant kan ske utan påvisbar ökning av kostnaden för annat virke.

Vidare skall iakttagas:

att kostnader, hänförliga till visst flottleds- eller utflottningsdistrikt, fördelas allenast å flottgods, som å sådant distrikt framflottats;

samt att i sorteringsutgifter skola deltaga beträffande varje skiljeställe efter vad skäligheten prövas ej mindre de flottande, vilkas flottgods där avskiljes, än ären ägare av det flottgods, som vidare framflottas; där på grund av lokala förhållanden skiljningen å viss plats verkstalles vid skilda sorteringsverk, som stå i beroende av varandra, må dessa i nu nämnt avseende anses som ett skiljeställe.

Separatutgifter fördelas på allenast de flottande, vilkas flottgods föranlett kostnaderna i fråga; separatflottande vare fri från deltagande i arbetskostnaden för den gemensamma flottningen. Där all flottning bedrives separat, må kostnaden för virkets framskaffande fördelas å samtliga flottande.

30 §.

Där kostnader, som hänförs till flottledsutgifter, finnas vara så betydande, att, om de lades å allenast ett års flottning denna skulle därigenom oskäligt betungas, förordne Kungl. Maj:ts befallningshavande i den ordning, som i 14 och 15 §§ sägs, att sådana kostnader skola gäldas genom amortering under flera, högst tjugu, år medelst vissa avgifter å flottgodset (flottledsavgifter), så avvägda, att beloppet jämte ränta å vad oguldt inestår skäligen kan antagas bli va därmed under den beräknade tiden till fulla guldet; och varje räntan därvid så bestämd,

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag.)

att den motsvarar den räntefot, mot vilken beloppet skäligen må antagas kunna upplånas, med tillägg, där så finnes nödigt, av en riskpremie intill två procent.

Vad nu stadgats beträffande flottledsutgifter gälle ock med avseende å kostnader, hänförliga till underhålls-, sorterings-, inventarie- eller förvaltningsutgifter, av sådan beskaffenhet, att jämnväl kommande ars flottande därav hämta väsentlig fördel.

Under ovan stadgad förutsättning äge ock flottningsförening utan inhämtande av Kungl. Maj:ts befallningshavandes besked besluta amortering under högst tre flottningsår av kostnader, som ovan sagts.

Fastsädda avgifter må ej uppbäras för längre tid än till dess det belopp, varom fråga är, jämte ränta blivit till fullo guldett.

31 §.

Visar sig, sedan plan för amortering blivit av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställd, att ändring av de bestämda avgifterna eller annan jämkning i villkoren erfordras, må, såvitt förlagsgivares rätt ej därigenom försämrats, Kungl. Maj:ts befallningshavande på ansökan efter dennes hörande förordna om sådan jämkning.

Har vid den beräknade betalningstidens utgång kostnaden ännu icke blivit till fullo guldett, må Kungl. Maj:ts befallningshavande på ansökan bevilja utsträckt tid för dess gäldande; dock må härvid beträffande anläggning, som med amorteringen avses, i intet fall till amortering upptagas större belopp av den ursprungliga kostnaden än som motsvarar dåvarande värdet av anläggningen. För utrönande av detta värde må Kungl. Maj:ts befallningshavande förordna om nödig utredning.

32 §.

På ansökan av flottningsförening eller med dess begivande äge Kungl. Maj:ts befallningshavande för en tid varje gång av högst tio år förordna, att till utjämnande av underhållsutgifterna viss årsavgift skall distriktsvis utgå för varje flottgodsenhet. I den mån avgifterna för ett år icke åtgå till gäldande av samma års underhållsutgifter, skola de ingå till en fond, benämnd underhållsfond.

I enahanda ordning må ock kunna förordnas om upptagande av bestämda årsavgifter för bildande av understödsfonder till utjämnande av olika års utgifter för pensioner, olycksfalls- och

32 §.

På ansökan av flottningsförening eller med dess begivande äge Kungl. Maj:ts befallningshavande för en tid varje gång av högst tio år förordna, att till utjämnande av underhållsutgifterna viss årsavgift skall distriktsvis utgå för varje flottgodsenhet. I den mån avgifterna för ett år icke åtgå till gäldande av samma års underhållsutgifter, skola de ingå till en fond, benämnd underhållsfond.

I enahanda ordning må ock kunna förordnas om upptagande av bestämda årsavgifter för bildande av understödsfonder till utjämnande av olika års utgifter för pensioner, olycksfalls- och

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

sjukdomsunderstöd och dylikt åt flottningsschef, *tjänstemän och arbetare* eller deras anhöriga.

För förvaltningen av fond, som nu sagts, skall Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställa reglementariska bestämmelser, utmärkande förutom annat, under vilka förhållanden och till vilket belopp fondens medel må tagas i anspråk till gäldande av kostnader av angivet slag.

Fonds medel skola hållas avskilda från övriga av föreningen omhändertäckta tillgångar och må icke användas eller tagas i mät för annat ändamål än sådant, för vars tillgodoseende fonden bildats.

sjukdomsunderstöd och dylikt åt flottningsschef, *annan tjänsteman eller arbetare ävensom* deras anhöriga.

För förvaltningen av fond, som nu sagts, skall Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställa reglementariska bestämmelser, utmärkande förutom annat, under vilka förhållanden och till vilket belopp fondens medel må tagas i anspråk till gäldande av kostnader av angivet slag.

Fonds medel skola hållas avskilda från övriga av föreningen omhändertäckta tillgångar och må icke användas eller tagas i mät för annat ändamål än sådant, för vars tillgodoseende fonden bildats.

33 §.

1 mom. Till bestridande av föreningens utgifter är envar, som deltagar i den allmänna flottningen, pliktig att årligen å tider, som angivas i reglementet, tillskjuta nödigt förlag, samt, om förlaget ej förslår till tackande av de utgifter, som skola läggas å årets flottning, fylla bristen.

Längd för uttaxering av dylikt förlag skall av flottningssstyrelsen årligen uppgöras med ledning av de enligt 66 § avgivna uppgifter. Försummar flottande att erlagga infordrat tillskott, åger styrelsen till säkerhet därför hålla hans flottgods kvar och efter tillsägelse till den flottande låta å offentlig auktion sälja så mycket därav, att beloppet täckes.

Förlag må ej användas eller tagas i mät för annat ändamål än tackande av föreningens utgifter för det år, för vilket förlaget lämnats; uppstår överskott, skall det återbäras.

2 mom. Har i mål, som angår något föregående års flottande, betalningsskyldighet blivit föreningen ålagd, vare styrelsen pliktig att utan dröjsmål uttaxera beloppet å sagda flottande enligt grunderna för deras delaktighet i det årets utgifter. Över uttaxeringen skall längd upprättas med angivande av vad å varje flottande belöper samt tiden för inbetalningen, och vare längden framlagd till granskning vid särskilt sammanträde med de flottande, som uttaxeringen avser.

Förmenar flottande, att den i längden verkställda fördelningen ej är med lag överensstämmande, åge han genom stämning å styrelsen inom trettio dagar efter sammanträdet påfordra rättelse i den gjorda debiteringen. Talan, som nu nämnts, skall anhängiggöras vid allmän underrätt i den ort, där styrelsen har sitt säte.

Ändå att dylik klandertalan väckes, vare flottande pliktig att å föreskriven tid inbetala å honom belöpande bidrag vid äventyr att, där ej rätten annor-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

lunda förordnar, beloppet må hos honom utsökas i enahanda ordning, som om betalningsskyldighet vore honom genom laga kraftåtgående dom ålagd. Finnes flottande sakna tillgångar till utsökta beloppets gäldande, varde vad som brister uttaget hos övriga medflottande i enlighet med grunderna för deras delaktighet.

Om reglemente.]

34 §.

För flottningsförening skall finnas reglemente, som Kungl. Maj:ts befallningshavande efter prövning av därtill avgivet förslag fastställer.

Flottningsförenings reglemente skall angiva:

1. föreningens benämning;
2. den eller de allmänna flottleder, som med föreningens verksamhet avses;
3. den ort inom riket, invid eller i närheten av flottleden, där flottningstyrelsen skall hava sitt säte;
4. huru styrelsen skall, såvitt på föreningens val ankommer, sammansättas;
5. antalet revisorer, som av föreningen skola utses;
6. tiden för räkenskapsavslutning;
7. huru ofta ordinarie flottningsstämma skall hållas;

7. antalet ordinarie flottningsstämmor årligen samt tiden för desammas hållande;

8. det sätt, varpå kallelse till stämma skall ske och andra meddelanden bringas till de flottandes kännedom, ävensom den tid före stämma, då föreskrivna kallelseåtgärder senast skola vara viktagna;

9. huruvida och i vad mån begränsning av flottandes rösträtt skall äga rum; 9. den begränsning av flottandes rösträtt, som skall äga rum;

10. inom vilken tid föreningen, efter ty i 10 § stadgas, varje år skall utse skiljeman och ersättare för honom så ock inom vilken tid på förhand utsedda skiljemäns och ersättares ävensom i 44 § omförmälda ombuds namn och adresser skola anmälas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande;

11. tiden för flottningsförlagets inbetalande;

12. närmare föreskrifter om vad den, som ärnar deltaga i allmän flottning, har att iakttaga jämlikt 66 §;

13. vad husbehovsflottande har att ställa sig till efterrättelse i avseende å såväl anmälan om tillämnad flottning som iakttagande av nödiga försiktighetsmått;

14. den tid, efter vars förlopp rätten till timmermärke, som lämnats utan användning, skall vara förlorad.

Ej må i reglemente intagas bestämmelse, som finnes stridande mot denna eller annan lags föreskrifter.

35 §.

Om uppgörande av förslag till reglemente föranstalte de, som ärna begagna flottleden; och låte Kungl. Maj:ts befallningshavande däröver höra skogsägare

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

och andra, som av frågan äro intresserade, å sammanträde, som Kungl. Maj:ts befälningshavande på lämpligt sätt utlyser och låter hålla.

Utan hinder av besvär mot beslut, varigenom reglemente första gången fastställles för flottningssjöförening, må reglementet tillämpas, intill dess i anledning av besvären annorlunda må förordnas.

36 §.

Av flottningssjöförening beslutad ändring i reglementet vare ej gällande, med mindre den varder av Kungl. Maj:ts befälningshavande fastställd.

Över inkommet ändringsförslag låte Kungl. Maj:ts befälningshavande, innan fastställelse meddelas, höra skogsägare och andra vederbörande i den ordning, som i 35 § första stycket stadgas; och skall, där ändringsförslag framställts av annan än flottningssjöföreningen, denna tillika lämnas tillfälle att å flottningssammanträde yttra sig därover.

37 §.

Fastställt reglemente så ock underrättelse om däri meddelad ändring skall av Kungl. Maj:ts befälningshavande skyndsamt överlämnas till vattendomstolen.

Reglemente skall genom förningens försorg mångfaldigas i tryck och vid begäran hallas skogsägare och flottande tillhanda.

Om flottningssjöstyrelse och flottningssjöchef.

38 §.

För flottningssjöförening skall finnas en styrelse (flottningssjöstyrelse).

Styrelsen äge i enlighet med vad i denna lag är stadgat förvalta föreningens angelägenheter.

39 §.

Styrelsen väljes å flottningssammanträde, dock att en ledamot därav *skall* efter ty i 40 § stadgas utses på annat sätt.

Till styrelseledamot må utses annan person än flottande.

Ledamot av styrelsen skall vara här i riket bosatt svensk medborgare, där ej för särskilt fall Konungen medgiver undantag.

Styrelseledamot må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den, som utsett honom.

39 §.

Styrelsen väljes å flottningssammanträde, dock att en ledamot därav *kan* efter ty i 40 § stadgas utses på annat sätt.

Till styrelseledamot må utses annan person än flottande.

Ledamot av styrelsen skall vara här i riket bosatt svensk medborgare, där ej för särskilt fall Konungen medgiver undantag.

Styrelseledamot må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den, som utsett honom.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Avgår av föreningen vald styrelseledamot, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej ersättare, aligger det övriga styrelseledamöter, såfamt styrelsen ej är beslutad för med kvarstående ledamöter eller enligt reglementet fulltalig styrelse alltid skall förefinnas, att ofördröjligen föranstalta om val av ny ledamot.

40 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där styrelsen har sitt säte, skall för viss tid utse lämplig person att utöfver det i föreningens reglemente angivna antal styrelseledamöter vara ledamot av styrelsen med samma befogenhet som dessa att deltaga i handhavandet av föreningens angelägenheter och med samma ansvar för styrelsens åtgärder. Till sådan styrelseledamot skall utses någon med skogs- och flottningsförhållandena i orten förtrogen person, som ej själv deltagar i flottningen eller är anställd i flottandes enskilda tjänst; och njute denne av föreningen arvode, vars belopp bestämmes av Kungl. Maj:ts befallningshavande."

(Utskottets förslag.)

Avgår av föreningen vald styrelseledamot, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej ersättare. Aligger det övriga styrelseledamöter, såfamt styrelsen ej är beslutad för med kvarstående ledamöter eller enligt reglementet fulltalig styrelse alltid skall förefinnas, att ofördröjligen föranstalta om val av ny ledamot.

40 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i det eller de län, där flottleden framgår, äge, där det för tillgodoseende av ortens skogshushållning eller andra allmänna intressen finnes önskvärt, för viss tid utse lämplig person att utöfver det i flottningsförenings reglemente angivna antal styrelseledamöter vara ledamot av styrelsen med samma befogenhet som dessa att deltaga i handhavandet av föreningens angelägenheter och med samma ansvar för styrelsens åtgärder. Till sådan styrelseledamot skall utses någon med skogs- och flottningsförhållandena i orten förtrogen person, som ej själv deltagar i flottningen eller är anställd i flottandes enskilda tjänst; och njute denne av föreningen arvode, vars belopp bestämmes av Kungl. Maj:ts befallningshavande."

41 §.

När styrelseledamot utsetts å flottningsstämma, skall anmälan därom göras hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i det eller de län, där flottleden framgår, för kungörande av den valdes namn och adress i länskungörelserna samt i en eller flera tidningar inom orten. Vid anmälan skall fogas bestyrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som bestyrker valet.

Angående styrelseledamot, som jämlikt stadgandet i 40 § blivit av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsedd, skall ock kungörelse på sätt nu sagts utfärdas.

Saknar flottningsförening anmäld, behörig styrelse, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där styrelsen skall hava sitt säte, på yrkande av rättsägare förordna syssloman att med samma befogenhet, som tillkommer flottningsstyrelse, företräda föreningen eller flottleden i det ärende, varom fråga kan vara.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 2 avd. 14 häft. (Nr 18.) 20

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

42 §.

Styrelsen äge att själv eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å föreningens vägnar än även inför domstol och andra myndigheter företräda föreningen; dock att där mot föreningen föres talan, som rör något föregående års flottande, dessa äro berättigade att själva eller genom ombud, utsett å flottningsstämma med samma års flottande, bevaka sin talan i målet.

I brottmål, som angår flottgodset, äge styrelsen föra målsägandetalan för sådan flottande, som ej själv för talan i målet.

Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen, vare, i den mån ej annat följer av vad i denna lag eller reglementet stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen.

43 §.

Den allmänna flottningen jämte virkets avskiljande ur flottleden till de särskilda flottande ävensom flottledens skötsel åligger styrelsen och under dess inseende en av flottningsstämman utsedd flottningschef; dem åligger tillse att det allmännas intresse av flottledens vidmakthållande behörigen tillgodoses, att flottningen ombesörjes på ändamålsenligaste sätt och att icke oberättigad förmån beredes någon flottande framför annan; ställe sig ock till efterrättelse i reglementet givna föreskrifter så ock de föreskrifter, som av flottningsstämma eller, såvitt rör flottningschef, av styrelsen meddelas, där de ej äro stridande mot lag eller författning eller mot föreningens reglemente.

44 §.

Styrelsen åligger att för varje tingslag, där flottleden framgår, utse minst ett, inom orten bosatt ombud, till vilket strandägare och andra äga hänvända sig med anmälningar enligt 9 § samt andra framställningar rörande flottleden och flottningen däri. Ombuds namn och adress skola årligen inom tid, som bestämmes i reglementet, anmälas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande för kungörande i länskungörelserna samt i en eller flera tidningar inom orten.

45 §.

Där ej annorlunda är bestämt i reglementet, vare styrelsen beslutför, då mer än halva antalet ledamöter är närvarande, och gälle såsom styrelsens beslut den mening, om vilken de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes av ordföranden vid sammanträdet. Till styrelsesammanträde skola dock, såvitt ske kan, samtliga ledamöter kallas. Flottningschefen varde alltid kallad till sammanträde samt äge där deltaga uti överläggningen och till protokollet få sin mening antecknad.

Ledamot av styrelsen eller flottningschef äge ej deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och föreningen. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan föreningen och tredje man, där han i frå-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

gan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot föreningens. Vad sålunda är stadgat äge motsvarande tillämpning beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten, flottningsschefen eller tredje man.

46 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot att för föreningen mottaga stämning är stadgat i rättegångsbalken; och skall vad i sådant avseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgivas föreningen.

Vill styrelsen kära till föreningen, kalle styrelsen de flottande till flottningsstämma för val av ombud att i den tvist föra föreningens talan. Stämning skall anses delgiven, då den blivit föredragen å stämman.

47 §.

Över styrelsens förvaltning och föreningens verksamhet skall styrelsen med iakttagande av föreskrifterna i 28 § låta föra ordentliga räkenskaper, som för varje räkenskapsår avslutas och vari föreningens utgifter fördelas mellan de flottande enligt de av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställda grunder.

Minst en månad eller den kortare tid, som må vara bestämd i reglementet, före den flottningsstämma, där revisorernas berättelse skall framläggas, avlämna styrelsen till revisorerna en av styrelsens ledamöter underskriven förvaltningsberättelse.

Inom tid, som nyss sagts, skall ock styrelsen tillställa en var flottande bestyrkt räkenskapsutdrag, utvisande dennes mellanhavande med föreningen vid räkenskapsårets slut.

48 §.

Styrelseledamöter, som genom att överträda denna lag eller föreningens reglemente eller eljest uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskynda flottleden förlust eller flottningföreningen skada, svara därför en för alla och alla för en; svara ock på sätt nu namnts för den skada, som genom överträdelse av denna lag eller föreningens reglemente tillskyndas tredje man.

49 §.

Vad i denna lag finnes stadgat om styrelseledamot äge motsvarande tillämpning å ersättare för sådan ledamot.

Har ersättare utövat styrelseledamots befogenhet, vare den omständighet, att förutsättningen för hans inträde i styrelsen saknats, utan verkan mot envar, som ej visas hava ägt kännedom därom.

Om revision.

50 §.

Styrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper skola granskas av två eller flera revisorer, av vilka en utses av Kungl. Maj:ts befallningshavande i det

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

län, där styrelsen har sitt säte, och den eller de övriga å den flottningsstämma, där styrelsen väljes.

Till revisor må ej utses den, som är i föreningens eller styrelseledamots tjänst.

Revisor må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den, som utsett honom.

Avgår av föreningen vald revisor, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej ersättare, åligger det styrelsen att oförhålligen föranstalta om val av ny revisor. Avgår revisor, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsetts, skall anmälan däröfver genast göras hos nämnda myndighet.

Av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsedd revisor njute ersättning av föreningen med belopp, som bestämmes av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

51 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera alla de penningmedel och övriga tillgångar, som styrelsen för flottledens eller de flottandes räkning omhänderhar, samt granska föreningens alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej av styrelsen eller flottning-chefen förvägras.

Vid fullgörandet av sitt uppdrag hava revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som av föreningen meddelas och ej avse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot föreningens reglemente.

Revisorerna skola över granskningen avgiva en av dem underskriven berättelse, som, efter det styrelsen lämnats tillfälle taga del av densamma, framläggas å flottningsstämma jämte styrelsens förvaltningsberättelse.

Angående revisorers befogenhet att påfordra sammankallande av extra flottningsstämma stadgas i 58 §.

52 §.

Hava revisorer i sin berättelse eller annan handling, som framläggas å flottningsstämma, mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av dem granskats, eller vid fullgörandet av sitt uppdrag visat vårdlöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, föreningen ansvariga för all därav uppkommande skada, en för alla och alla för en.

Om flottningsstämma.

53 §.

Flottandes rätt att deltaga i handhavandet av flottningsförenings angelägenheter utövas å flottningsstämma. Där äge envar, som anmält virke till flottning under eget inregistrerat märke, rösträtt i enlighet med vad i 55 § sägs.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Ej må någon själv eller genom ombud eller såsom ombud för annan deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och föreningen. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan föreningen och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot föreningens. Vad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande rättgång eller annan talan mot honom eller tredje man. Styrelseledamot må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för vilken han är ansvarig, eller i val av revisor.

54 §.

Där ej annat finnes stadgat i reglementet, välje flottningsstämma själv ordförande att leda förhandlingarna, och tillkommer därvid varje röstande en röst.

Å stämman skall upprättas och till godkännande framläggas en förteckning över närvarande flottande och ombud för flottande med uppgift å den rösträtt, som tillkommer en var av dem. Sedan denna förteckning, som skall tjäna till röstlängd vid stämman, godkänts, lände densamma till efterrättelse å stämman, dock att, där stämman uppskjutes till senare dag än nästföljande söckendag, ny förteckning skall upprättas å den fortsatta stämman.

Vid ordinarie stämman, som i 57 § omförmäles, skola upprättas två särskilda röstlängder, en för det gångna flottningsåret och en för det nya.

Över beslut, som å stämman fattas, skall genom styrelsens försorg föras protokoll, som underskrives av ordföranden och minst en å stämman närvarande röstågande. Senast fyra veckor efter stämman skall protokollet vara tillgängligt för de flottande.

55 §.

Jämte vad i övrigt i denna lag är stadgat om utövande av rösträtt och fattande av beslut å flottningsstämma gälle:

att flottande äger deltaga i handhavandet av föreningens angelägenheter endast såvitt angår det år, varunder han deltagit eller deltagit i flottningen;

att med de begränsningar, som må vara bestämda i reglementet, rösträtt tillkommer varje flottande i förhållande till beloppet av det förslag, han enligt upprättad uttaxeringslängd tillskjutit eller har att tillskjuta till bestridande av föreningens gemensamma utgifter;

att flottande som icke inbetalat förslag, förfallet till betalning tidigare än fjorton dagar före stämman, är förlustig

55 §.

Jämte vad i övrigt i denna lag är stadgat om utövande av rösträtt och fattande av beslut å flottningstämma gälle:

att flottande äger deltaga i handhavandet av föreningens angelägenheter endast såvitt angår det år, varunder han deltagit eller deltagit i flottningen;

att med de begränsningar, som äro bestämda i reglementet, rösträtt tillkommer varje flottande i förhållande till beloppet av det förslag, han enligt upprättad uttaxeringslängd tillskjutit eller har att tillskjuta till bestridande av föreningens gemensamma utgifter;

att flottande som icke inbetalat förslag, förfallet till betalning tidigare än fjorton dagar före stämman, är förlustig

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

tig sin rösträtt, intill dess inbetalningen fullgöres;

att frånvarande flottandes rösträtt må utövas genom ombud;

att såsom föreningens beslut gäller den mening, för vilken de flesta rösterna avgivas;

att vid lika röstetal val avgöres genom lottning men i andra frågor den mening gäller, som biträdes av de flesta röstande, eller, om jämväl antalet röstande är lika, av stämmans ordförande.

56 §.

Flottningsstämma skall, såframt ej annat blivit i reglementet eller för visst fall av flottningsstämma bestämt, sammanträda å den ort inom flottledsområdet, som av styrelsen bestämmes.

Styrelsen har att, på sätt reglementet föreskriver, kalla de flottande till flottningsstämma. Där enligt bestämmelse i reglementet för giltighet av beslut erfordras, att det fattas å två på varandra följande stämmor, må kallelse till andra stämman ej ske, innan den första hållits.

Under minst *åtta dagar* närmast före flottningsstämma skall förteckning över de ärenden, som därvid skola förekomma, genom styrelsens försorg hållas tillgänglig för de flottande ävensom ofördröjligen översändas till flottande, som med uppgivande av postadress anholder därom.

Skall å stämman förekomma ärende, innefattande förslag till ändring av reglementet, varde den föreslagna ändringen till sitt huvudsakliga innehåll angiven i förteckningen.

Ärende, som ej varit upptaget å förteckningen, må ej vid stämman företagas till avgörande, där det ej enligt lag eller reglementet skall förekomma å

sin rösträtt, intill dess inbetalningen fullgöres;

att frånvarande flottandes rösträtt må utövas genom ombud;

att såsom föreningens beslut gäller den mening, för vilken de flesta rösterna avgivas;

att vid lika röstetal val avgöres genom lottning men i andra frågor den mening gäller, som biträdes av de flesta röstande, eller, om jämväl antalet röstande är lika, av stämmans ordförande.

56 §.

Flottningsstämma skall, såframt ej annat blivit i reglementet eller för visst fall av flottningsstämma bestämt, sammanträda å den ort inom flottledsområdet, som av styrelsen bestämmes.

Styrelsen har att, på sätt reglementet föreskriver, kalla de flottande till flottningsstämma. Där enligt bestämmelse i reglementet för giltighet av beslut erfordras, att det fattas å två på varandra följande stämmor, må kallelse till andra stämman ej ske, innan den första hållits.

Under minst *en vecka* närmast före flottningsstämma skall förteckning över de ärenden, som därvid skola förekomma, genom styrelsens försorg hållas tillgänglig för de flottande ävensom ofördröjligen översändas till flottande, som med uppgivande av postadress anholder därom.

Skall å stämman förekomma ärende, innefattande förslag till ändring av reglementet, varde den föreslagna ändringen till sitt huvudsakliga innehåll angiven i förteckningen.

Ärende, som ej varit upptaget å förteckningen, må ej vid stämman företagas till avgörande, där det ej enligt lag eller reglementet skall förekomma

(Kungl. Maj:ts förslag.)

stämman eller omedelbart föranledes av ärende, som där skall avgöras. Utan hinder av vad sålunda stadgats må dock å stämman kunna fattas beslut om utlysande av extra stämma för behandling av visst ärende.

Flottande vare berättigad att få ärenden hänskjutet till prövning å stämman, såframt han hos styrelsen framställer yrkande därom senast *en månad* före stämman.

57 §.

Innan flottningen varje år börjas, skall hållas ordinarie flottningsstämma, å vilken framläggas avgående styrelsens och revisorernas berättelser över föregående räkenskapsårs räkenskaper och förvaltning samt företages till avgörande av det gångna årets flottande frågan om beviljande av ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid, revisionsberättelsen omfattar.

Härefter skola det nya årets flottande utse flottningsstyrelse jämte revisorer.

(Utskottets förslag.)

å stämman eller omedelbart föranledes av ärende, som där skall avgöras. Utan hinder av vad sålunda stadgats må dock å stämman kunna fattas beslut om utlysande av extra stämma för behandling av visst ärende.

Flottande vare berättigad att få ärenden hänskjutet till prövning å stämman, såframt han hos styrelsen framställer yrkande därom senast *fyra veckor* före stämman.

57 §.

Å första ordinarie flottningsstämma varje år, vilken skall hållas innan flottningen börjas, skola framläggas avgående styrelsens och revisorernas berättelser över föregående räkenskapsårs räkenskaper och förvaltning samt företagas till avgörande av det gångna årets flottande frågan om beviljande av ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid, revisionsberättelsen omfattar.

Härefter skola det nya årets flottande utse flottningsstyrelse jämte revisorer.

58 §.

Styrelsen, så ock syssloman, som i 41 § tredje stycket förmäles, äge, när sådant finnes lämpligt, kalla årets flottande till extra flottningsstämma. Förekommer ärende, som endast rör visst förflutet års flottande, bör med dem hållas särskild stämma.

Revisorerna må, om deras granskning föranleder därtill, skriftligen med angivande av skälet påfordra, att styrelsen skall utlysa extra flottningsstämma att hållas, så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan påfordran, äge revisorerna själva utlysa flottningsstämma. Äro ej samtliga revisorer ense om stämmas utlysande, gälla den mening, varom de flesta förena sig, eller vid lika röstetal den mening, som biträdes av den av Kungl. Maj:ts befallningshavande tillsatta revisorn.

Extra flottningsstämma skall ock av styrelsen utlysas, då det för uppgivet ändamål skriftligen påfordras av flottande med ett sammanlagt röstetal, utgörande minst en tiondedel av samtliga flottandes sammanlagda röstetal eller den mindre del därav, som må vara bestämd i reglementet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

59 §.

Underlåter styrelsen att i föreskriven ordning kalla de flottande till ordinarie flottningsstämma, eller har styrelsen ej senast två veckor efter påfordran, varom i 58 § tredje stycket är sagt, utlyst flottningsstämma att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske, eller finnes ej behörigen utsedd styrelse, har Kungl. Maj:ts befallningshavande att på anmälan av flottaude ofördröjligen utlysa stämma.

Kungl. Maj:ts befallningshavande äge ock, när så finnes nödigt, anmoda styrelsen att utlysa extra flottningsstämma. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan anmodan, må Kungl. Maj:ts befallning-havande själv utlysa stämman.

Om rätt till talan i vissa fall rörande förvaltningen.

60 §.

Varder talan å styrelsens förvaltning under den tid revisorernas berättelse omfattar ej anställd inom ett hundra åttio dagar från det berättelsen framlades å flottningsstämma, vare så ansett, som om ansvarsfrihet blivit styrelsen beviljad.

Utan hinder därav, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottlig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handling.

Talan mot revisorer enligt 52 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorernas berättelse framlades å flottningsstämma, utan så är, att talan grundas därpå att brottlig handling blivit begången.

61 §.

Förmenar enskild flottande, att honom blivit påförda större kostnader än med fastställda fördelningsgrunder överensstämmar, äge han genom stämning å föreningen inom *tre*tio dagar efter den flottningsstämma, då styrelsens berättelse över räkenskapsårets räkenskaper framlades, påfordra rättelse i den gjorda debiteringen.

Menar styrelsen eller ledamot därav eller flottande, att beslut, som å flottningsstämma fattats, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller författning eller mot föreningens reglemente eller eljest fastställda föreskrifter, äge därå tala genom stämning å föreningen inom *tre*tio dagar från be-

61 §.

Förmenar enskild flottande, att honom blivit påförda större kostnader än med fastställda fördelningsgrunder överensstämmar, äge han genom stämning å föreningen inom *sex*tio dagar efter den flottningsstämma, då styrelsens berättelse över räkenskapsårets räkenskaper framlades, påfordra rättelse i den gjorda debiteringen.

Menar styrelsen eller ledamot därav eller flotta de, att beslut, som å flottningsstämma fattats, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller författning eller mot föreningens reglemente eller eljest fastställda föreskrifter, äge därå tala genom stämning å föreningen inom *sex*tio dagar från be-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

slutets dag. Försummas det, vare rätt till klandertalan mot beslutet förlorad.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag som i 46 § andra stycket sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om den där omförmälda flottningsstämman blivit inom ovan i denna paragraf stadgad tid utlyst att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslut ej må verkställas.

Domstols utslag, varigenom föreningsbeslut upphävs eller ändrats, gälle jämväl för dem, som ej instämt klandertalan.

slutets dag. Försummas det, vare rätt till klandertalan mot beslutet förlorad.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag som i 46 § andra stycket sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om den där omförmälda flottningsstämman blivit inom ovan i denna paragraf stadgad tid utlyst att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslut ej må verkställas.

Domstols utslag, varigenom föreningsbeslut upphävs eller ändrats, gälle jämväl för dem, som ej instämt klandertalan.

62 §.

Menar flottande, att genom föreningens beslut om kostnaders uttaxering flottningen oskäligt betungas eller att något för föreningen fattat beslut eller träffat avtal om arvode åt styrelseledamot eller revisor eller om flottningschef, annan tjänstemans eller arbetares anställande eller om sålunda anställd persons avlöningsförmåner eller om pension, olycksfalls- eller sjukdomsunderstöd eller dylikt åt honom eller hans anhöriga är oförenligt med flottledens intresse eller länder till uppenbart men för de flottande, äge att därutinnan söka rättelse hos Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Förmenar flottande, att genom något under tidigare år fattat beslut eller träffat avtal å flottningen under det år, han däri deltagar, lagts kostnad, som ej bör gäldas av det årets flottande eller som är uppenbart oskälig, äge likaledes söka rättelse hos Kungl. Maj:ts befallningshavande, som, när skäl därtill finnes, äger bestämma, att kostnaden skall helt eller delvis bestridas av de flottande under det år, varunder beslutet fattats eller avtalet träffats.

Huruledes i visst fall beslut eller avtal kan på förhand vinna Kungl. Maj:ts befallningshavandes stadfästelse, därom skils i 27 §.

Om laga domstol.

63 §.

Flottningsförening vare uti de mål, för vilka ej annorlunda genom denna eller annan lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, där förenings styrelse enligt reglementet har sitt säte.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Om förvaltningen av skilda flottleder inom samma vattensystem.

64 §.

Finnas inom samma vattensystem flera flottleder under särskilda flottningsföreningars förvaltning, skall i varje led flottningen såvitt möjligt ordnas på sådant sätt, som utan oskäligt betungande eller gynnande av flottningen i viss led må vara ägnat att befrämja flottningen i vattensystemet i dess helhet; och bör därvid vad flottningschef för nedströms belägen led med iakttagande av de regler, som må vara fastställda av vattendomstolen, bestämmer beträffande vattenhushållningen och flottgodsets framsläppande, såvitt ske kan, lända till efterrättelse för uppströms belägen led.

Har flottande i uppströms belägen flottled försummat erlagga för utgifternas täckande infordrat tillskott, vare på framställning av styrelsen för nämnda led styrelsen för nedströms belägen led, dit den flottandes flottgods må hava vidare framflottats, pliktig att, därest flottgodset kan där ur leden uttagas, kvarhålla det för tillskottets uttagande i den ordning, som stadgas i 33 §.

65 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande äge på framställning av flottningsförening förordna, att denna sammanslås med annan förening inom samma vattensystem, där sådan sammanslagning finnes lämplig med hänsyn till flottningens ändamålsenliga ordnande i vattensystemet i dess helhet samt byggnader och anstalter i de skilda flottlederna finnas i tillfredsställande skick.

Om sammanslagning av flottningsföreningar underrättade Kungl. Maj:ts befallningshavande vattendomstolen för anteckning i vattenboken.

65 §.

Önska olika flottningsföreningar sammanslås till en, fätte var för sig beslut därom. Dylikt beslut jämte förslag till reglemente skall för fastställelse underställas Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövning.

Kungl. Maj:ts befallningshavande äge ock på framställning av huvudvattendrags flottningsförening förordna, att denna sammanslås med huvudvattendragets förening, där sådan sammanslagning finnes lämplig med hänsyn till flottningens ändamålsenliga ordnande i vattensystemet i dess helhet samt byggnader och anstalter i bileden finnas i tillfredsställande skick.

Om sammanslagning av flottningsföreningar underrättade Kungl. Maj:ts befallningshavande vattendomstolen för anteckning i vattenboken.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

5 KAP.

Ordningsföreskrifter för deltagande i allmän flottning.

66 §.

Envar, som vill deltaga i allmän flottning, åligger att före den i 57 § omnämnda flottningsstämma hos flottningsstyrelsen anmäla myckenheten och beskaffenheten av det flottgods, han ämnar under året införa i flottleden, samt därefter avlämna flottgodset å eller invid flott vatten inom uppgivet distrikt av flottleden, allt i överensstämmelse med de närmare föreskrifter reglementet därom innehåller.

Han vare ock pliktig att över det virke, han tillför flottleden, föra och vid anfordran till styrelsen avlämna fullständiga virkesjournaler och tumningslistor, utvisande för varje flottleds- och utflottningsdistrikt det tillförda virkets mängd och dimensioner.

66 §.

Envar, som vill deltaga i allmän flottning, åligger att *viss tid* före den i 57 § omnämnda flottningsstämma hos flottningsstyrelsen anmäla myckenheten och beskaffenheten av det flottgods, han ämnar under året införa i flottleden, samt därefter avlämna flottgodset å eller invid flott vatten inom uppgivet distrikt av flottleden, allt i överensstämmelse med de närmare föreskrifter reglementet därom innehåller.

Han vare ock pliktig att över det virke, han tillför flottleden, föra och vid anfordran till styrelsen avlämna fullständiga virkesjournaler och tumningslistor, utvisande för varje flottleds- och utflottningsdistrikt det tillförda virkets mängd och dimensioner.

67 §.

Allt flottgods, som i allmän flottled framflottas, skall vara försett med tydliga märken, vilka, innan de få användas, skola vara godkända av flottningsstyrelsen.

Över anmälda och godkända märken skall av styrelsen föras register, och må i reglementet stadgas rätt för flottningsförening att vid märkes godkännande upptaga viss lämplig avgift. Antalet märken, som av varje flottande må användas, varde med iakttagande av vad i reglementet därom må stadgas bestämt av flottningsstyrelsen.

Rätt till märke, som ej använts under viss i reglementet angiven tid, vare förlorad; och må förty sådant märke av annan flottande upptagas och anmälas till godkännande.

68 §.

Å flottgods, som är omärkt eller försett med otydligt eller ej godkänt märke eller icke blivit i stadgad ordning anmält till flottning, skola läggas dubbla

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

umgälder; och äge flottningsstyrelsen till säkerhet för dem kvarhålla flottgodset och, där ägaren är känd, efter tillsägelse till honom å offentlig auktion sälja så mycket därav att beloppet därigenom täckes. Är ägaren okänd, give Kungl. Maj:ts befallningshavande i länskungörelserna och tidning inom orten föreläggande för honom att inom nittio dagar anmäla sig hos Kungl. Maj:ts befallningshavande; sker ej anmälan, må flottgodset säljas å offentlig auktion, och skall behållningen av de vid försäljningen influtna medel tillföras någon föreningens fond, varom i 32 § förmäles, eller eljest användas till något flottledens gemensamma ändamål.

Ej må i andra fall, än i 73 och 74 §§ omförmälas, utan flottningsstyrelsens begivande omärkt eller otydligt märkt flottgods upptagas ur allmän flottled.

69 §.

Virke, som tillföres allmän flottled å plats, varifrån dess utflottning beräknas kunna medhinnas under första flottningsåret, må flottas obarkat, så framt icke med avseende å beskaffenheten av vattendraget med stränder och fiske ävensom övriga förhållanden, som kunna inverka på frågan, vattendomstolen finner skäligt att för hela flottleden eller viss del därav förordna, att allt eller visst slags virke skall, innan det utlägges i flottleden, hava undergått avbarkning.

Virke, vars utflottning beräknas icke kunna medhinnas under första flottningsåret, skall, innan det utlägges i flottleden, hava medelst avbarkning så fullständigt som möjligt befriats från bark, där ej med hänsyn till ovan sagda förhållanden vattendomstolen funnit skäligt medgiva undantag från denna bestämmelse.

Ej må avbarkning verkställas å isen eller å stranden så nära vattnet, att barken kan nedsköljas däri.

6 KAP.

Om tillsyn å allmänna flottleder och flottningsföreningar.

70 §.

Å allmän flottleds skötsel och underhåll samt flottningsförenings verksamhet utöve Kungl. Maj:ts befallningshavande tillsyn. Teknisk tillsyn å flottledsanläggningarnas underhåll och nyttjande åligger under befallningshavandes överinseende tillika tjänstemännen å väg- och vattenbyggnadsdistrikten, vilka hava att verkställa inspektion å flottlederna i enlighet med de närmare föreskrifter, som därom varda av Konungen meddelade.

Flottningsstyrelsen och flottningsschefen äro skyldiga att vid tillsynens utövande på anfordran lämna vederbörande alla erforderliga upplysningar.

Om rätt att vid förefallande behov hos vattenrättsdomaren påkalla besiktning å anläggning för allmän flottled så ock om handräckning skils i 13 kap. vattenlagen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

71 §.

Har under någon tid flottning ej bedrivits i allmän flottled eller visst flottledsdistrikt och varder till följd därav underhållet försummat, äge den, som för anläggnings utförande må vara berättigad till ersättning, vidtaga åtgärder för dess nödtorftiga underhall; finnas medel tillgängliga i underhållsfond, som i 32 § sägs, må Kungl. Maj:ts befallningshavande föranstalta, att nödiga underhållsarbeten varda därmed vidtagna.

72 §.

Vidmakthållas ej de till farleds betryggande eller i övrigt till skydd emot skada föreskrivna flottledsbyggnader, tillhålle Kungl. Maj:ts befallningshavande flottningsstyrelsen att sådant fullgöra eller låte, om så erfordras, genast avhjälpa bristen på föreningens bekostnad.

Uppstår genom försummelse i underhållet av skyddsbyggnader omedelbar fara för vattenverk eller annan egendom, och bättras ej skyndsamt bristen, sedan flottningsstyrelsen, flottningsschef eller ombud, som i 44 § sägs, eller ock den, som inom distriktet förestår flottningen, blivit tillsagd därom, vare ock den, som kan lida men av försummelsen, berättigad att på föreningens bekostnad själv verkställa arbetet, efter det bristen blivit av kronobetjänt i orten vid undersökning på stället vitsordad.

73 §.

Har i allmän flottled virke sjunkit å ställe, där det kan vålla uppgrundning eller annan olägenhet, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande om dylikt virkes bortskaffande enahanda vårdnad, som i 72 § första stycket sägs om underhåll av där avsedd flottledsbyggnad; stånde ock strandägare eller annan, som kan lida men av virkets kvarlämnande, fritt att, därest ej virket efter tillsägelse till flottningsstyrelse, flottningsschef eller ombud, som i 44 § sägs, eller den, som inom distriktet förestår flottningen, skyndsamt bortföres, själv upptaga virket, sedan behovet därav blivit vid undersökning på platsen vitsordad av två ojävige män. Om upptagandet skall underrättelse genast lämnas till flottningsstyrelsen; och äge styrelsen avgöra, huruvida det upptagna virket skall av föreningen för ägarens

73 §.

Har i allmän flottled virke sjunkit å ställe, där det kan vålla uppgrundning eller annan olägenhet, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande om dylikt virkes bortskaffande enahanda vårdnad, som i 72 § första stycket sägs om underhåll av där avsedd flottledsbyggnad; stånde ock strandägare eller annan, som kan lida men av virkets kvarlämnande, fritt att, därest ej virket efter tillsägelse till flottningsstyrelse, flottningsschef eller ombud, som i 44 § sägs, eller den, som inom distriktet förestår flottningen, skyndsamt bortföres, själv på föreningens bekostnad upptaga virket, sedan behovet därav blivit vid undersökning på platsen vitsordad av två ojävige män. Om upptagandet skall underrättelse genast lämnas till flottningsstyrelsen; och äge styrelsen avgöra, huruvida det upptagna virket skall

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

räkning omhändertagas *mot ersättning för upptagningskostnaden* eller ock till upptagaren överlåtas.

Vad nu är sagt om sjunket virke gälle ock om virke, som i sjunkande tillstånd står upprätt i flottleden.

av föreningen omhändertagas eller ock till upptagaren överlåtas.

Vad nu är sagt om sjunket virke gälle ock om virke, som i sjunkande tillstånd står upprätt i flottleden.

74 §.

Skulle vid allmän flottled i land flutet virke lämnas å ställe, där det kan vålla skada, kvarliggande längre än med avseende å flottningens lämpliga anordning och andra förhållanden kan anses behöfvligt, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande tillhålla flottningsstyrelsen att återföra virket till flottleden vid äventyr att sådant eljest må på föreningens bekostnad verkställas.

Beträffande virke, som i flottleden lagt sig i brötar eller magasinrats å otillåten plats eller i strid mot meddelade bestämmelser, skall vad nu stadgats äga motsvarande tillämpning.

75 §.

Visar sig, att underhållet av allmän flottled försummas, att fastställda amorteringsavgifter eller bestämda skadeersättningar ej behörigen gäldas eller att flottningen ej ordentligt besörjes, eller förekommer eljest anmärkning mot flottningsförenings verksamhet, och vinnes ej rättelse efter det flottningsstyrelsen blivit i saken hörd, sammankalle Kungl. Maj:ts befallningshavande de flottande; och ankomme då på Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövning, under vilka villkor flottning vidare må tillåtas i flottleden.

På framställning av Kungl. Maj:ts befallningshavande eller när eljest anledning därtill förekommer må Konungen i fall, som nu sagts, förordna om flottledens förvaltning och flottningens ombesörjande i annan ordning än i denna lag stadgas.

76 §.

För varje år å tid, som bestämts i reglementet eller föreskrives av Kungl. Maj:ts befallningshavande, skall flottningsstyrelsen till Kungl. Maj:ts befallningshavande insända:

förteckning över årets samtliga flottande jämte uppgift å dem tillkommande rösträtt inom föreningen samt grunderna för deras deltagande i årets utgifter; uppgift å den mängd flottgods, som inom varje flottledsdistrikt framflottats under året;

bestyrkt räknenskapsutdrag, utvisande vad under året guldits och vad vid årets slut återstår oguldet av kostnad, som skall gäldas enligt fastställda eller av föreningen antagna amorteringsplaner, ävensom befintliga fonders ställning;

styrkt avskrift av styrelsens och revisorernas berättelser samt av protokoll, upptagande de å flottningsstämma i anledning av nämnda berättelser fattade beslut.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Finner Kungl. Maj:ts befallningshavande nödigt att infor dra ytterligare upplysningar eller att taga del av föreningens räkenskaper och övriga handlingar, vare styrelsen och flottningsschefen skyldiga tillhandagå härmed.

Handlingar, som nu nämnts, skola hos Kungl. Maj:ts befallningshavande hållas för envar tillgängliga.

7 KAP.

Straffbestämmelser.

77 §.

Idkas utan behörigt tillstånd flottning i allmän flottled, innan densamma blivit till allmänt begagnande upplåten, eller eljest å tid, då flottning ej är medgiven, eller utlägges i allmän flottled obarkat virke, där sådant icke är tillåtet, vare bot från och med fem till och med femtio öre för varje stycke flottgods dock lägst tio kronor; och skall, där olovlig flottning ägt rum innan flottleden upplåtits till allmänt begagnande, den skyldige tillika förpliktas utgiva flottledsavgifter, varom i 18 § förmåles.

Underlåter någon att vid flottning ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som till skydd för allmän farled, väg, bro eller färja blivit meddelade; eller underlåter flottande vad honom åligger enligt 66 § andra stycket med avseende å virkesjournaler och tunningslistor; eller

bryter någon mot det i 68 § andra stycket stadgade förbud att ur allmän flottled upptaga omärkt eller otydligt märkt virke; eller verkställer någon avbarkning i strid mot bestämmelsen i 69 § tredje stycket;

straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

78 §.

Med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor straffes:

1) ledamot av flottningsstyrelse eller flottningsschef, där han mot bättre vetande i handling, som framlägges å flottningsstämma eller ingives till Kungl. Maj:ts befallningshavande, rörande flottledens eller flottningsföreningens angelägenheter meddelar oriktig uppgift;

2) styrelseledamot eller flottningsschef, där han uppsåtligen i strid med bestämmelserna i 25, 32 eller 33 § använder någon flottledens eller de flottandes tillhörighet för ett annat ändamål än det, för vilket samma tillhörighet må användas;

3) revisor, där han i berättelse eller annan handling, som framlägges å flottningsstämma, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande flottledens eller flottningsföreningens angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av honom granskats.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

79 §.

Åsidosättes föreskrift, som i 37 § andra stycket, 41 § första stycket, 44 §, 47 § andra och tredje styckena, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 76 § första och andra styckena är meddelad, eller försummar styrelseledamot vare sig att på sätt i 56 § tredje stycket stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och översända den till flottande eller att, då flottande enligt sjätte stycket i nämnda § påyrkat hänskjutande av visst ärende till prövning å flottningsstämma, låta upptaga ärendet å förteckningen,

straffes den försumlige med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Förseelse mot 47 § tredje stycket, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 56 § tredje stycket, så ock styrelseledamots försummelse att å den i 56 § omförmälda förteckning upptaga ärende, vars hänskjutande till flottningsstämma av flottande påyrkats enligt sjätte stycket i samma §, må åtalas allenast av målsägande, och skall härvid såsom målsägande anses såväl flottningsföreningen som varje flottande.

Åtal för förseelse, som i denna paragraf omförmäles, skall anhängiggöras vid allmän underrätt i den ort, där flottningsstyrelsen har sitt säte.

80 §.

Ej må straff, som ovan är stadgat, tillämpas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

81 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan, dock att av böter, som ådömas enligt 77 § första stycket, en tredjedel, dock högst femhundra kronor, tillfaller åklagaren. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

8 KAP.

Särskilda bestämmelser.

82 §.

Varder allmän flottled jämlikt 6 kap. 27 § vattenlagen avlyst, skall, där dess tillgångar överstiga skulderna, behållningen tilläggas någon fond hos flottningsföreningen eller, om föreningen samtidigt upplöses, tillfalla länets skogsvårdsstyrelse eller, där skogsvårdsstyrelse ej finnes, vederbörande hushållningssällskap att användas till främjande av skogsvården inom flottledsområdet.

Understödsfond, varom i 32 § andra stycket förmäles, skall vid flottleds avlysande främst användas för därmed avsedda ändamål, därvid personer, som

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

redan tillerkänts pension eller annat understöd, hava företrädere framför dem, som ännu icke kommit i åtnjutande därav; och må, där så finnes lämpligt, fondens ändamål tillgodoses genom de understödsberättigades inlösande i anstalt för försäkring eller understöd.

Där förhållandena påkalla sådant, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande utse särskild förvaltare att övertaga avlyst flottleds tillhörigheter och vidtaga erforderliga åtgärder därmed. Efter fullgjort uppdrag redovise förvaltaren inför Kungl. Maj:ts befallningshavande.

83 §.

Vill utländsk man idka flottning i allmän flottled inom svenskt område, skall han, jämte iakttagande av vad i denna lag är föreskrivet, hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i orten nedsätta en av två vederhäftiga inländska män utfärdad löftesskrift, däruti de, en för bägge och bägge för en, borga såsom för egen skuld för fullgörande av vad honom såsom flottande åligger.

84 §.

I fråga om framförande av flottgods i sammanlagda flottar äge stadgandena i denna lag icke tillämpning; men låter någon flottgods framflyta hopfäst i knippen eller mindre buntar eller framföres flottgods i ringbom, räknas det för lösflottning och vare förty denna lag därå tillämplig.

Vad i denna lag är föreskrivet äger icke tillämpning på gränsfloderna Torneå och Muonio älvar.

85 §.

Genom denna lag upphävas:

1) 1 och 5 §§ i förordningen den 30 december 1880 om allmän flottled samt övriga stadganden i samma förordning, i den mån de angå frågor, varom i vattenlagen icke meddelats bestämmelser;

2) 10—22 §§ samt 24—26 §§ i flottningsstadgan den 30 december 1880, dock med den inskränkning beträffande 20 §, som följer av stadgandet i 86 § här nedan, så ock övriga stadganden i samma författning, i den mån de angå frågor, varom i vattenlagen icke meddelats bestämmelser;

3) kungörelsen den 2 oktober 1885 angående ändring, såvitt granvirke angår, i gällande föreskrifter om barkning av virke, som i allmän flottled framflötas; dock med den inskränkning, som följer av stadgandet i 86 § här nedan;

så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot denna lags bestämmelser.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall denna i stället tillämpas.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 2 avd. 14 häft. (Nr 18.) 22

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

86 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

Rättigheter och skyldigheter, som uppkommit dessförrinnan, skola bedömas efter äldre lag.

Beträffande flottningen i flottleder, som tillkommit med stöd av äldre lag, samt i fråga om flottningsföreningar, som bildats, innan denna lag trätt i kraft, skola denna lags bestämmelser tillämpas; dock att där reglemente eller eljest för flottledens nyttjande givna bestämmelser innehålla föreskrifter, som avvika från vad under 4 kap. härövan stadgats, sagda föreskrifter skola lända till efterrättelse, intill dess med ledning av denna lag nya föreskrifter hunnit meddelas, dock högst intill den 1 januari 1923, samt att, beträffande skyldigheten att avbarka virke, de i hittills gällande författningar meddelade bestämmelser eller med stöd därav särskilt givna föreskrifter skola i avseende å sagda leder fortfarande gälla, intill dess med tillämpning av denna lag ändrade bestämmelser därutinnan må komma till stånd.

Det tillkommer Kungl. Maj:ts befallningshavande att tillse såväl att förut fastställda reglementen varda så fort ske kan ändrade till överensstämmelse med denna lag, som även att, därest i någon led flottning hittills bedrivits utan att de flottande varit sammanslutna till förening, reglemente för flottningsförening varder beträffande sådan led antaget och fastställt.

3:o)

L a g

huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas.

Häri genom förordnas, som följer:

1 §.

Omedelbart efter det denna lag trätt i kraft, insände Kungl. Maj:ts befallningshavande, var för sitt län, till Konungen uppgift å de vattenområden inom länet, i vilka enligt 6 kap. 1 § första stycket vattenlagen allmän flottled skall bibehållas, samt upplyse tillika om dagen för det eller de beslut, varigenom efter den 30 april 1841 varje uppgiven flottled blivit ordnad, ävensom om flottledens utsträckning uppåt och nedåt.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 §.

Med ledning av de från Kungl. Maj:ts befallningshavande inkomna uppgifterna utfärdar Konungen snarast provisorisk förteckning över de vattenområden, i vilka enligt 6 kap. 1 § första stycket vattenlagen allmän flottled skall bibehållas.

I sammanhang härmed skall kungöras, att, om någon vill påstå, att vattenområde, som nyss sagts, ej blivit i förteckningen upptaget eller ock att i visst område skall finnas allmän flottled på grund av stadgandet i 6 kap. 1 § andra stycket, han må med bifogande av de handlingar, som han vill åberopa till stöd för sitt påstående, göra anmälan därom hos vederbörande vattendomstol före viss dag, åtta månader efter dagen för kungörelsens utfärdande. Handlingar, som sålunda inkomma, skola efter sagda tids utgång ofördröjligen av vattenrättsdomaren insändas till Konungen.

Visas sannolika skäl, att allmän flottled finnes i vattenområde, som i andra stycket nämnts, upptages detsamma å en provisorisk tilläggsförteckning, som av Konungen utfärdas sist ett år efter det denna lag trätt i kraft.

De provisoriska förteckningarna över allmänna flottleder så ock kungörelse, som ovan nämnts, skola införas dels för varje län i de delar, som beröra samma län, i dess länskungörelser, dels ock tre gånger med fyra veckors mellan- tid i allmänna tidningarna.

3 §.

Förmenar någon, att förteckningarna icke i överensstämmelse med stadgandena i 6 kap. 1 § vattenlagen angiva de vattenområden, i vilka allmän flottled skall bibehållas efter 1920 års ingång, äge han, vid förlust av vidare talan, inom två år från det denna lag trätt i tillämpning hos vederbörande vattendomstol anhängiggöra klander mot förteckningarna medelst ansökan, som i två exemplar skall ingivas till vattenrättsdomaren och i lika antal exemplar åtföljas av de handlingar, vilka till stöd för klandret åberopas.

I fråga om behandlingen av sådan talan skall vad i 11 kap. vattenlagen finnes stadgat beträffande ansökningsmål i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

4 §.

Sedan den i 3 § stadgade tid för anhängiggörande av klandertalan mot de provisoriska förteckningarna gått till ända, skola vattendomstolarna, var för sitt område, ofördröjligen i enahanda ordning, som i 2 § stadgas med avseende å de provisoriska förteckningarna, offentliggöra, i vilka delar förteckningarna såsom oklandrade vunnit laga kraft och i vilka delar klander väckts. Efter det anhängiggjord klandertalan blivit genom laga kraft ägande beslut avgjord, skall uppgift därom jämväl på enahanda sätt offentliggöras.

5 §.

I mån som provisorisk förteckning vinner laga kraft eller anhängiggjord klandertalan bliver slutligen avdömd, vare därmed för framtiden av-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

gjort, huruvida den 1 januari 1920 allmän flottled fanns i visst vattenområde eller icke.

Om sålunda träffat avgörande skall anteckning ske i vattenbokens andra avdelning; och gälla härom i tillämpliga delar stadgandena i 12 kap. 14 § vattenlagen.

6 §.

Uppstår tvist om rättsförhållande, som är beroende därav, huruvida den 1 januari 1920 allmän flottled fanns i viss område eller icke, och är ej frågan därom efter vad i 5 § sägs avgjord, skall med tvistens prövning anstå till dess sådant avgörande skett.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

4:o)

L a g

om ändrad lydelse av 19 kap. 15 § strafflagen.

Härigenom förordnas, att 19 kap. 15 § strafflagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Förstörer eller skadar man uppsåtligen allmän minnesvård, brygga, bro, färja, brunn, vattenledning, gasledning, väg, gata, farled eller flottled; eller stängsel eller märke, som, till avvärjande av fara eller till varning därför, vid allmän väg, gata eller farled eller å annat sådant ställe satt är; straffes med fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. I ringare fall må till böter dömas.

Tillstänger man olovligen, utan skadegörelse, som nu är nämnd, allmän väg, gata, farled eller flottled, eller utkastar man i segelled eller flottled barlast eller annat, varav uppgrundning förorsakas kan; vare straffet böter.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

5:o)

L a g

om ändrad lydelse av 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående
inteckning i fast egendom.

Härigenom förordnas, att 24 och 36 §§ i förordningen den 16 juni 1875
angående inteckning i fast egendom skola erhålla följande ändrade lydelse:

24 §.

1 mom. Har i enlighet med gällande bestämmelser om expropriation eller om ändring eller utrivning av vattenverk eller enligt vattenlagen fast egendom blivit avträdd samt ersättningen å behörig ort nedsatts, eller, där fråga är om strömfall, för vilket enligt sistnämnda lag ersättningen bestämts att utgå medelst kraftöverföring, denna i föreskriven ordning påbörjats, skall vad sålunda avträtts ej vidare häfta för inteckning, som meddelats i egendomen; skolande därom, sedan till rätten eller domaren inkommit anmälan om förhållandet, göras anteckning i inteckningsprotokollet såsom i 23 § sägs.

Har egendom blivit avträdd jämlikt lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område, skall, sedan områdets inlösen fullbordats, vad i föregående stycke stadgats äga tillämpning.

2 mom. Kommer vid fördelning av ersättning enligt vattenlagen för fördelad vattenkraft eller av ersättning, som enligt nämnda lag eller lagen om dikning och annan avledning av vatten eller lagen om flottning i allmän flottled tillkommer jord- eller vattenverksägare för skada eller intrång, eller av lösen för mark, som jämlikt bestämmelserna i gruvestadgan avträtts till gruvägare, betalning att utfalla å huvudstolen av inteckning i egendomen, eller utfaller vid fördelning av medel, som jämlikt föreskrifterna i utsökningslagen skola fördelas mellan rättsägare i fast egendom ändå att försäljning av egendomen ej skett, betalning å huvudstolen av intecknad fordran, för vars gäldande försäljningen skolas, vare inteckningen till motsvarande belopp utan verkan; och varde därom, sedan fördelningen visats vara godkänd eller hava vunnit laga kraft, anteckning gjord i inteckningsprotokollet som nyss sagts.

Vad sålunda stadgats skall jämväl tillämpas, där enligt gällande bestämmelser om expropriation intecknad egendom tages i besittning av den expropriande före expropriationens fullbordande eller allenast till en del varder till honom avträdd eller ock nyttjanderätt eller servitutsrätt till intecknad egendom upplåtes samt i något av de fall nu sagda äro vid ersättnings fördelning betalning utfaller å huvudstol av inteckning, så ock där enligt vattenlagen intecknad

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

egendom varder avträdd, innan ersättningen blivit slutligen bestämd, eller enligt sagda lag eller gällande bestämmelser om ändring eller utrivning av vattenverk eller om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område allenast en del av in-tecknad egendom avträdes och vid fördelning av ersättningen betalning utfaller å in-tecknings huvudstol.

36 §.

1 mom. Har egendom, som gemensamt med annan häftar för in-teckning, blivit såld i den ordning utsökningslagen bestämmer, skall egendomen, sedan auktionen vunnit laga kraft och köpeskillingen erlagts, icke vidare häfta för större del av in-tecknade beloppet än köparen enligt 131 § utsökningslagen kan hava fått avräkna å köpeskillingen eller som enligt 117 § 1 mom. samma lag skall in-nestå i egendomen; och varde därom, efter ty i 23 § sägs, anteckning gjord i in-teckningsprotokollet.

Varda av gemensamt in-tecknade egendomar en eller flera utmättningsvis sålda, skola de övriga ej vidare häfta för vad av in-teckningen kunnat utgå ur köpeskillingen för de egendomar, som sålts; skolande därom, när det visas, huru köpeskillingen fördelats och att fördelningen blivit godkänd eller vunnit laga kraft, göras anteckning i in-teckningsprotokollet.

2 mom. Ej heller skola i det fall, att enligt gällande bestämmelser om expropriation en eller flera av gemensamt in-tecknade egendomar helt eller delvis avträdas till den exproprierande eller av honom före expropriationens fullbordande tagas i besittning eller ock nyttjanderätt eller servitutsrätt till en eller flera av gemensamt in-tecknade egendomar upplåtes, eller att enligt vattenlagen eller gällande bestämmelser om ändring eller utrivning av vattenverk eller lagen om flottning i allmän flottled en eller flera av gemensamt in-tecknade egendomar varda helt eller delvis avträdde eller åtgärd vidtages, som medför skada eller intrång å en eller flera av gemensamt in-tecknade egendomar, eller att egendom, som gemensamt med annan häftar för in-teckning, delvis avträdes enligt lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område, eller att frälseränta, som gemensamt med annan fast egendom häftar för in-teckning, varder inlöst för statsverkets räkning eller avlöst, de övriga egendomar-na häfta för in-tecknat belopp, varför betalning utfallit vid ersättnings fördelning; skolande jämväl därom göras anteckning i in-teckningsprotokollet enligt vad i 1 mom. andra stycket sägs.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1920.

B) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, huruvida och på vad sätt det genom lagstiftning eller andra åtgärder må möjliggöras att i större omfattning än hittills tillvarataga det i de allmänna flottlederna sjunkna virket, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda; samt

C) att de i anledning av förevarande proposition väckta motionerna nr 124—127 och 131 i första kammaren samt nr 293—295, 317 och 318 i andra kammaren, i vad desamma icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan hemställt, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 april 1919.

På andra lagutskottets vägnar:

ADOLF DAHL.

Reservationer:

1:o) Lagen om ändring i vissa delar av vattenlagen.

Vid 2 kap. 11 §

av herrar *Dahl* och *Andersson* i Knäppinge, vilka anfört:

»I anslutning till de synpunkter, som av herr Lübeck framförts i hans motion, hava vi ansett, att 2 kap. 11 § och 6 kap. 5 § vattenlagen borde ändras, i syfte att för det fall, att ägare av outnyttjat strömfall för flottled måste avstå vatten utöver vad stadgandena i 1 kap. vattenlagen föranleda, strömfallets ägare berättigades till ersättning för de kostnader och den vattenförlust, som vid strömfallets utbyggande till följd av dylikt avstående för honom uppkomme.»

Vid 6 kap. 5 §

av herrar *Dahl* och *Andersson* i Knäppinge, med åberopande av vad som anförts vid 2 kap. 11 §.

2:o) Lagen om flottning i allmän flottled.

Vid 9 §

av herrar *Östberg*, *von Sydow* och *Lindström*, vilka anför:

»Av de sakkunnigas betänkande framgår, att en av de väsentligaste olägenheterna i nu gällande lagstiftning är den, att den som lider skada genom flottning icke är skyldig att anhängiggöra sin talan om skadestånd under sådan tid, att det är möjligt för motparten att kontrollera skadans omfång och gendriva den bevisning, som den skadelidande i förväg kan hava förskaffat sig. Om skada inträffar genom flottning ett år och anmälan därom icke sker, förrän nästkommande års flottning mellankommit, torde det i regel vara omöjligt för flottningsföreningen att anskaffa utredning om skadans uppkomst och omfång. Rättvisa och billighet fordra därför enligt vår mening, att en uppgörelse mellan parterna framtvingas inom sådan tid, att tillfälle till utredning står öppet för dem båda. Detta skulle vinnas genom Kungl. Maj:ts förslag men icke genom utskottets, enligt vilket skadan icke behöver anmälas förr än efter utgången av kalenderåret näst efter det, då skadan timade.

I anledning härav och då även med hänsyn till att en flottningsförening endast driver sin verksamhet under *ett år*, det är av vikt, att varje krav mot föreningen framföres, innan dess verksamhet upphört och dess räkenskaper avslutats, anse vi, att utskottet i denna del bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.»

Vid 11 §

av herr *Hage*, som anför följande:

»Det föreliggande förslaget till lag om ändring av vissa delar av vattenlagen m. m. (flottningslagstiftningsförslaget) syftar i vissa delar till att reglera förhållandena mellan å ena sidan flottningsbolagen, bakom vilka i stor utsträckning stå de stora och mäktiga trävarubolagen, och å andra sidan strandägarna, som till stor del utgöras av småbönder ('små skogs- och tegägare', som saken uttryckes av herr Lindhagen i hans med

anledning av propositionen avgivna motion nr 130 i första kammaren). Med hänsyn därtill, att lagförslaget i största utsträckning berör Norrland, blir detsamma också i viss mån och till vissa delar en Norrlandslag till skydd mot bolagsvälde, avseende att skydda såväl de mindre skogsägarnas rätt att begagna flottningslederna som att tillgodose strandägarnas anspråk på tillfredsställande ersättning vid skada eller intrång genom flottningen.

Att lagstiftningsåtgärder av sådan art äro behöfliga, intygades redan av Norrlandskommittén. Det föreliggande lagförslaget innehåller också bestämmelser, som innebära förbättringar på detta område, och utöver detta har utskottet dessutom på en del punkter vidtagit vissa ändringar, som också måste anses innebära möjligheter för ett bättre tillgodoseande av ovannämnda intressen. Dock gå dessa förbättringar, enligt mitt förmenande, ej så långt som varit önskvärt, särskilt med hänsyn till det förhållandet, att de små strand- och skogsägarna i detta som i många andra avseenden ofta stå söndrade och svagt rustade vid bevakande av sina intressen mot bolagen, som på grund av sina ekonomiska tillgångar äga större möjlighet att bevaka sina intressen genom tillgång till juridisk och annan sakkunskap.

Jag har alltså tillåtit mig att på nedanstående punkter, där utskottets förslag ej synes mig tillfredsställande ur dessa synpunkter, reservera mig med yrkande om ändringar i utskottsmajoritetens förslag.

Herr Lindhagen har i sin motion påyrkat avslag på lagförslaget och framläggande till nästa års riksdag av ett ur ovannämnda synpunkter bättre utformat lagförslag. Då ett sådant avslagsyrkande visat sig fullständigt utsiktslöst, har jag i stället koncentrerat mig på att söka åstadkomma förbättringar i regeringens förslag, särskilt till förmån för ovannämnda och liknande intressen. På vissa punkter ha också sådana yrkanden om förbättringar vunnit majoritet inom utskottet. Så har t. ex. utskottsmajoriteten gått med på att göra ett uttalande i vattenlagen kap. 10 § 17 mom. 4, avseende att peka på nödvändigheten av anordningar i vissa fall för fiskets skyddande. Vidare har av utskottet föreslagits, att rätten till husbehovsflottning måtte utsträckas till *samtliga* jordbrukare, som kunna använda sig av flottleden (flottningslagen kap. 1 § 3). I samma lag kap. 2 § 9 har tiden för strandägare att väcka skadeståndsanspråk av utskottet föreslagits skola utsträckas. Likaså har utskottsmajoriteten varit med om att föreslå borttagande ur kap. 2 § 12 av den i propositionen föreslagna bestämmelsen, som syftade till att på sätt och vis beröva part möjlighet att gå utom en viss trakt vid utseende av skiljeman.

Detta är några av de förbättringar, som inom utskottet vunnit majoritet, och anser jag mig av dessa anledningar ej kunna biträda herr Lindhagens yrkande att riksdagen måtte avslå propositionen, såvida icke första kammaren skulle komma att vid en eventuell sammanjämkning borttaga en del av dessa förbättringar, i vilket fall det vore bättre, om lagen finge falla i år för att upptagas till behandling ett kommande år, då en annan del av vattenlagstiftningen i alla fall samtidigt torde komma att behandlas och då med en annan sammansättning av första kammaren en lag kunde åstadkommas, som vore fördelaktigare ur de synpunkter, som ovan sagts.

Till stöd för sitt yrkande har emellertid herr Lindhagen framställt åtskilliga erinringar mot det föreliggande förslaget, vilka jag anser vara av beskaffenhet att icke böra utan vidare lämnas obeaktade. Utskottet har emellertid haft den uppfattningen, att ett med stöd av vissa anmärkningar framställt *avslagsyrkande* icke skulle i sig innefatta ett *alternativt yrkande om ändringar* i förslaget i den riktning, anmärkningarna gå, och har därför icke blott undandragit sig att upptaga till diskussion dessa anmärkningar, utan till och med underlåtit att överhuvud omnämna deras tillvaro.

Utskottet har sålunda uraktlåtit att upptaga till prövning, bland annat, 1:o frågan huruvida icke avlysande av allmän flottled alltid bör förbehållas Konungens avgörande;

2:o frågan om ej åtminstone huvudflottlederna böra ägas och förvaltas av staten;

3:o frågan beträffande instansordningen, huruvida icke vattenöverdomstolen, eventuellt med en något ändrad sammansättning, bort göras till överinstans i flottningsmål i stället för såsom nu är föreslaget, regeringsrätten; samt

4:o frågan huruvida icke en minimigräns borde stipuleras för de s. k. fiskeavgifterna.

På grund därav att motionärens uttalanden på dessa och andra punkter icke av utskottet betraktats som yrkanden, är jag förhindrad att i kammaren framföra yrkande om ändringar på vissa av dessa punkter, där jag har en mot utskottets majoritet avvikande mening. Likaså avstänges jag från möjligheten att reservera mig på en del andra punkter, på grund av att ingen motion föreligger, vilket åter i viss mån har sin grund däri, att motionstiden för denna omfattande proposition trots framställning inskränktes till 10 dagar.

Jag ser mig alltså nödsakad inskränka min reservation till att yrka, att följande ändringar vidtagas i utskottsmajoritetens förslag:

Förslag till lag om flottning i allmän flottled.

2 kap. 11 § formuleras på följande sätt:

Skiljemannaåtgärd, som i 10 § sägs, må påkallas av envar av parterna. Sådant påkallande sker medelst framställning till motparten eller skiljeman, som denne må hava utsett på förhand.

Har flottningsförening underlåtit att utse skiljeman och vederbörligen anmäla valet, eller har annan part, för vilken skiljeman ej blivit på förhand utsedd, ej inom tio dagar efter skiljemannaåtgärdens påkallande tillkännagivit sitt val av skiljeman, eller kan ej enighet vinnas om valet av den tredje, skall skiljeman utses av domaren i orten.

Tiden för syns hållande bestämmes av skiljemännen med iakttagande av att, där ej skadan är av beskaffenhet att bära skyndsamt uppskattas — *vilket bör ske särskilt där skadan kan anses vara av betydlig ekonomisk innebörd i förhållande till den skadelidandes ekonomiska ställning och den skadelidande fordrar skyndsam uppskattning och ersättning* — synen såvitt möjligt bör företagas efter det flottningen avslutats och i sammanhang med övriga skadors uppskattande. Har sedan skiljemannaåtgärd påkallats, skiljedom ej meddelats inom etthundraåttio dagar därefter, vare part oförhindrad draga tvisten under prövning av allmän underrätt i den ort, där skadan skett. Skiljedom, som meddelas senare än nu sagts, vare utan verkan, såframt ej parterna överenskomma att åtnöjas därmed».

Vid 12 §

A) av herrar *von Sydow* och *Lindström*, vilka anför:

»I denna paragraf har Kungl. Maj:t i syfte att förebygga att, såsom det i verkligheten inträffat, strandägare till skiljeman utsett person från långt avlägsen ländsdel, endast för att vålla sin motpart större kostnader, föreskrivit, att om part valt sin skiljeman utom orten och det funnes uppenbart, att han inom densamma haft tillgång till ojävig och lämplig skiljeman, han själv finge vidkännas den ökade kostnad, som han därigenom orsakar. Utskottet har ersatt detta stadgande med en allmän föreskrift att skiljemännen vid utdömande av ersättning och kostnader alltid skola pröva desamma efter skäligheten. Utskottets mening har naturligtvis icke varit att därmed skydda sådan kitslighet som ovan sagts, men då Kungl. Maj:ts förslag är vida tydligare och klarare än utskottets, vars värde blir beroende av dess tillämpning, anse vi, att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.»

B) av herr *Hage*, som med åberopande av vad som anförts vid 11 §, yrkat, att förevarande paragraf måtte formuleras på följande sätt:

»Varder dömt till ersättning, skall den ersättningsskyldige ock förpliktas att, efter vad skäligt prövas, gälda såväl kostnaden för skiljemannaförrättningen som motpartens utgifter å saken; dock att där ersättningen ej sättes högre än den ersättningsskyldige före förrättningen bjudit, kostnaden må gäldas av allmänna medel. Ogillas ersättningsyrkande, men finnes den, som framställt kravet, ej hava saknat fog därför, vare ock lag som sist sagts; eljest gälde den som framställt kravet hälften av kostnaden och må den andra hälften gäldas av allmänna medel.

Vad de flesta — — — — — där skadan skett.»

Vid 29 §

av herrar *Dahl, Östberg, von Sydow, Lindström, Andersson* i Knäppinge och *Nilsson* i Vibberbo, vilka yrkat, att paragrafen måtte tillstyrkas i oförändrat skick, samt ansett, att utskottets utlåtande i denna del bort erhålla följande lydelse:

»Gällande lagstiftning reglerar hithörande förhållanden på det sätt, att åtskillnad göres mellan gemensamma och enskilda skiljeställen. Med 'gemensamt' synes lagstiftaren hava åsyftat sådant skiljeställe, där allt virke, som framkommer till skiljebommen, bliver utsorterat till de olika ägarna; med 'enskilt' åter sådant, där endast vissa virkesägares flottgods uttages, under det att de övrigas virke framflottas vidare för att längre ned i leden utskiljas. Vid de gemensamma skiljeställena skola sorteringsutgifterna fördelas å allt virket; vid de enskilda åter skall den eller de flottande, vilkas virke där utskiljes, ensam vidkännas alla utgifterna vid skiljet, däri inräknad även anläggningskostnaden för sorteringsapparaten. Lagbestämmelserna härom återfinnas i flottningsstadgans 4 och 12 §§. Uti 4 § 1 mom. är det ålagt synemännen att, jämte annat, särskilt utreda, huruvida, där någon önskar få sitt flottgods avskilt annorstädes än vid *gemensamt* sorteringsställe, sådant kan ske, utan att annans flottgods oskäligt uppehålls, och huru för avskiljandet nödig anstalt bör inrättas; och i 12 § föreskrives, att om någon flottandes virke avskiljes annorstädes än vid gemensamt sorteringsställe, skall han ensam vidkännas kostnaden för avskiljandet så ock för anstalt, som för sådant ändamål erfordras. Principen för sorteringsutgifters fördelande synes således enligt gällande lag vara den, att envar flottande deltagar uti dessa utgifter endast vid det skiljeställe, där hans virke uttages, alltså ungefär samma grund som den, varpå det kungl. förslaget bygger.

Såsom de sakkunniga i sina motiv anført, hava emellertid icke exempel saknats därpå, att i större flottleder ett eller flera skiljeställen uppe i landet betraktats såsom och benämnts 'gemensamma' med bestämmelser, att allt virke, även det passerande, skall deltaga i sorteringskostnaden, kanske även i kostnaden för 'finsorteringen', avseende fördelningen av det urskilda virket mellan olika ägare eller i skilda kvaliteter. Ett sådant förfarande lär dock, anförda de sakkunniga, knappast kunna försvaras ur rättvisans synpunkt. Det torde vara tillräckligt erinra om, att, såsom denna bestämmelse i vissa fall tillämpats, det inträffat, att virke, som flottats genom hela leden till dess ändpunkt, måst vid 4 à 5 olika s. k. allmänna skiljeställen bidraga till gäldande av sorteringskostnaderna för annat virke samt därefter slutligen drabbats av kostnaden för sin egen sortering. Att på dylikt sätt belasta långfärdsvirket med kostnader, varav det icke har den minsta nytta, innebär en obillighet. Är inrättandet av skiljeställe på en viss ort till allmän nytta för trakten utan att alltför stora olägenheter därav uppstå för det allmänna, är detta visserligen tillräcklig anledning till att medgiva skiljeställes anläggande men att härutöver fordra, att samtliga i leden flottande skola bidraga till såväl anläggningens som sorteringsarbetets bekostande, kan ej vara annat än till skada för skogsägarna och de flottande. Det passerande virket tillskyndas ändock i varje fall den skadan, att det uppehålls vid skiljestället och således framkommer senare till bestämmelseorten.

De sakkunnigas, liksom sedermera Kungl. Maj:ts förslag, innebar därför, att sorteringskostnaderna, däri även inbegripes amorteringskostnaden för skiljeanordningarna, skulle för varje skiljeställe drabba endast det virke, som där uttages ur leden, dock med undantag för det fall, då det finnes uppenbart, att till följd av det utsorterade virkets avskiljande ur leden orsakas minskning i sorteringskostnaderna för passerande virke, då det längre ned i leden skall urskiljas. Kungl. Maj:ts befallningshavande skulle i sådant fall äga bestämma, att även detta flottgods skall i mån av *den båtnad, det tillskyndas*, deltaga i sorteringskostnaderna vid skiljeställe, som det passerar.

Till dessa principer, såsom innebärande full rättvisa, har utskottet anslutit sig och därför ansett sig böra tillstyrka propositionen oförändrad.

De av enskilda motionärer framburna olika ändringsförslag har utskottet sålunda icke ansett sig kunna i större eller mindre mån biträda.

Vissa motionärer anse, att i lag skulle uppdragas en allmängiltig gräns för åtskillnaden mellan gemensamma och enskilda skiljeställen, men detta synes vara synnerligen svårt och skulle endast ytterligare inveckla lösningen av förevarande spörsmål. Det är nämligen att märka, att förhål-

landena vid varje skiljeställe kunna under olika tider betydligt växla, och att ett skiljeställe, som vid en viss tid borde anses som gemensamt, ganska snart kan nedsjunka i betydelse för orten, så att det bör betecknas såsom enskilt. Utvecklingen skulle troligen även leda därhän, att de intresserade sökte få alla skiljeställen i sinom tid förvandlade till gemensamma. Vad åter angår förslaget att göra åtskillnad mellan sådana sorteringskostnader, som föranledas av grovsorteringen å ena samt av finsorteringen å andra sidan, kan utskottet ännu mindre godtaga en sådan lösning. Först och främst torde det, enligt vad utskottet från sakkunnigt håll inhämtat, vara ogörligt att ens tillnärmelsevis avgöra, huru stor del av sorteringskostnaden kan hänföras till grovsorteringen, ty med de invecklade apparater, som numera användas vid skiljena, pågår arbetet med såväl grovsortering som finsortering i ett sammanhang. Vidare torde en sådan lösning kunna bli orättvis i de ej så sällan förekommande fall, då endast ett virkesmärke uttages vid skiljestället och då sålunda all sorteringskostnad vid skiljestället är att anse såsom kostnad för grovsortering.

Att, såsom i herr Welanders motion föreslås, helt och hållet överlämna åt Kungl. Maj:ts befallningshavande att 'efter vad skäligt prövas', bestämma om sorteringskostnadernas fördelning vid olika skiljeställen, kan icke heller vara riktigt. I motionen hava icke angivits några grunder, varefter denna prövning skulle verkställas. Sådana objektiva riktlinjer lära icke heller kunna fastställas. Saken skulle således komma att i det hela bero på rent subjektiva omdömen. Vidare finnes icke någon som helst garanti för att där en och samma flottled, såsom ofta är fallet, går genom flera län, en likformig tillämpning kommer till stånd inom de olika länen.

Under utskottets behandling av förevarande paragraf har tanke väckts på en sådan anordning, att kostnaderna för sorteringsarbetet vid alla skiljeställen i ett vattendrag skulle sammanslås och därefter fördelas lika på allt virke, som därstädes framflottas. Svenska flottningsschefföreringen har i en till utskottet ingiven skrivelse, *samtidigt med att föreringen förordat propositionens antagande i denna punkt i oförändrat skick*, förklarat, att tekniska hinder ej möta för genomförandet av ett sådant system, som nyss sagts. Utskottet har dock icke av det material, som stått utskottet till buds, kunnat erhålla en säker uppfattning om, huru ett dylikt system skulle verka i olika vattendrag. Anledning synes dock vara att befara, att systemet flerstädes skulle verka obilligt. Utskottet har därför ej tilltrött sig att ifrågasätta, att en sådan princip, som ovan antytts, lägges till grund för lagstiftningen.

Utskottet har alltså funnit sig böra stanna vid den lösning av förevarande spörsmål, som Kungl. Maj:ts förslag innebär.»

Vid 39 §

av herr *Hage*, som, med åberopande av vad som anförts vid 11 §, yrkat, att förevarande paragraf måtte formuleras på sätt föreslagits i Kungl. Maj:ts proposition.

Vid 40 §

A) av herrar *Jacob Larsson*, *Magnusson* i Kalmar och *Strömberg*, vilka anfört:

»På de av departementschefen anförda skäl kunna vi icke biträda utskottets beslut att med avseende på denna paragraf ansluta sig till de flottningssakkunnigas förslag i den del, vari detta skiljer sig från paragrafens lydelse enligt Kungl. Maj:ts proposition. Däremot hava vi ej funnit anledning att med avseende på den av utskottet föreslagna ändringen i övrigt framföra avvikande mening. Vi anse alltså, att ifråga- varande paragraf borde erhålla följande lydelse:

40 §.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i det eller de län, där flottleden framgår, skall för viss tid utse lämplig person att utöver det i flottningsförenings reglemente angivna antal styrelseledamöter vara ledamot av flottningsstyrelsen med samma etc. — — — lika med utskottet.»

B) av herr *Hage*, som, med åberopande av vad som anförts vid 11 §, yrkat, att förevarande paragraf måtte formuleras på sätt föreslagits i Kungl. Maj:ts proposition.

Vid 50 §

av herrar *Dahl*, *Östberg*, *von Sydow* och *Lindström*, vilka anfört:

»I Kungl. Maj:ts förslag upptages stadgande av innehåll att Kungl. Maj:ts befallningshavande för varje flottningförening skall utse dels en ledamot av dess styrelse och dels en revisor. Enligt de flottningssakkunnigas förslag hade Kungl. Maj:ts befallningshavande icke någon ovillkorlig förpliktelse härutinnan, utan var utseendet av såväl styrelsemedlem som revisor beroende av lämplighetsprövning av befallningshavanden.

Utskottet har i fråga om styrelseledamot ställt sig på de flottningssakkunnigas och i fråga om revisor på det kungl. förslagets ståndpunkt. Enligt vår uppfattning förefinnes det icke något skäl att låta olika normer gälla för dessa båda fall. Vi tro också, att ifråga om de allra flesta flottningssammanslagningar något verkligt behov av en offentlig revisor icke förefinnes, och att sålunda nyttan av hans verksamhet icke motsvarar kostnaden därför. Vi anse därför, att utskottet bort föreslå följande lydelse av ifrågavarande paragraf:

50 §.

Styrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper skola granskas av en eller flera revisorer.

Revisorerna utses årligen å den flottningsstämma, där styrelsen väljes; dock äge dessutom Kungl. Maj:ts befallningshavande i det eller de län, där flottleden framgår, att när sådant efter ansökan eller eljest finnes lämpligt, för viss tid utse en revisor att med övriga revisorer deltaga i granskningen.

Till revisor må ej utses den, som är i föreningens eller styrelseledamots tjänst.

Revisor må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den, som utsett honom.

Avgår av föreningen vald revisor, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej ersättare, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val av ny revisor. Avgår revisor, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsetts, skall anmälan därom genast göras hos nämnda myndighet.

Av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsedd revisor njute ersättning av föreningen med belopp, som bestämmes av Kungl. Maj:ts befallningshavande.»

Vid 55 §

av herrar *Jacob Larsson, Magnusson* i Kalmar och *Strömberg*, vilka anför:

»Med avseende på denna paragraf hava vi inom utskottet biträtt ett där framställt yrkande, att paragrafen skulle erhålla följande lydelse:

55 §.

Jämte vad — — — — flottningsstämma gälla:
att flottande — — — — i flottningen;

att med de — — — — gemensamma utgifter, dock må ingen utöva rösträtt för mera än en tiondedel av de vid stämman närvarandes sammanlagda röstetal;

att flottande — — — — fullgöres;

att frånvarande — — — — ombud;

att såsom — — — — avgivas;

att vid lika — — — — stämmans ordförande.»